

**TÜRKÇE VE SOSYAL BİLGİLER EĞİTİMİ ANABİLİM
DALI
ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN WATTPAD
KULLANIM MOTİVASYONLARININ BEKLENTİ-
DEĞER TEORİSİ ÇERÇEVESİNDE İNCELENMESİ
YÜKSEK LİSANS TEZİ
Emrah ESERLER
Danışman
Dr. Tuğba BARUTCU
Kars-2023**

T.C.

KAFKAS ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

TÜRKÇE VE SOSYAL BİLGİLER EĞİTİMİ ANABİLİM DALI

TÜRKÇE EĞİTİMİ BİLİM DALI

**ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN WATTPAD
KULLANIM MOTİVASYONLARININ BEKLENTİ-
DEĞER TEORİSİ ÇERÇEVESİNDE İNCELENMESİ**

(YÜKSEK LİSANS TEZİ)

Emrah ESERLER

Danışman ve Jüri Üyeleri

Dr. Öğr. Üyesi Tuğba BARUTCU

Prof. Dr. Murat TAŞDAN

Doç. Dr. Banu ÖZDEMİR

Kars-2023

BİLİMSEL ETİK BİLDİRİMİ

Yüksek Lisans tezi olarak hazırladığım *Ortaokul Öğrencilerinin Wattpad Kullanım Motivasyonlarının Beklenti-Değer Teorisi Çerçevesinde İncelenmesi* adlı çalışmanın öneri aşamasından sonuçlanmasına kadar geçen süreçte bilimsel etiğe ve akademik kurallara özenle uyduğumu, tez içindeki tüm bilgileri bilimsel ahlak ve gelenek çerçevesinde elde ettiğimi, tez yazım kurallarına uygun olarak hazırladığım bu çalışmamda doğrudan veya dolaylı olarak yaptığım her alıntıya kaynak gösterdiğimi ve yararlandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu beyan ederim.

SCIENTIFIC ETHIC STATEMENT

I declare that I complied with the rules of academic and scientific ethics from the proposal stage to the process of completion of the study titled Investigation of Secondary School Students' Wattpad Usage Motivation in the Framework of Expectation-Value Theory as a Master Thesis I prepared, that I obtained all information in term Project with the framework of scientific ethics and traditions, that I showed sources to the each quotation I made directly or indirectly in this study I prepared as a term Project in accordance with the writing rules and works which I used have been shown in the bibliography.

.../... /2023

Emrah ESERLER

İÇİNDEKİLER

ÖZET	i
SUMMARY	iii
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	v
TABLolar LİSTESİ.....	vi

BÖLÜM 1

GİRİŞ

1. Problem Durumu.....	1
2. Araştırmanın Amacı	6
3. Araştırmanın Önemi	6
4. Sayıtlar	7
5. Sınırlılıklar.....	7

BÖLÜM 2

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

2.1. Dijital Okuma	8
2.2. Dijital Okuma Motivasyonu	9
2.3. Dijital Okuma Motivasyonunun Beklenti-Değer Teorisiyle İlişkisi	10
2.4. Dijital Yazma ve Motivasyon	12
2.5. Dijital Yazma Motivasyonunun Beklenti-Değer Teorisiyle İlişkisi	13
2.6. Dijital Okuma Araçları	14
2.7. Dijital Yazma Araçları	15
2.8. Wattpad.....	15
2.9. Beklenti-Değer Teorisi	23
2.9.1. Atkinson'un Beklenti-Değer Teorisi	24
2.9.2. Eccles ve Arkadaşlarının Beklenti-Değer Teorisi	25
2.9.3. Başarı Beklentisi	26
2.9.4. Görev Değeri.....	27
2.9.5. Yeterlilik İnançları ve Görev Değeri	28
2.9.6. Çevrenin Yeterlilik İnancı ve Görev Değerine Etkisi.....	29
2.9.7. İçsel Motivasyon ve Beklenti-Değer Teorisi	30

BÖLÜM 3

YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Deseni.....	31
3.2. Araştırma Bağlamı	33
3.2.1. Görüşmelerin Yapıldığı Okulun Özellikleri.....	33
3.2.2. Görüşme Yapılan Mekân	33
3.2.3. Çalışma Grubu	34
3.2.4. Araştırmacının Çalışma Kapsamındaki Rolü.....	34
3.3. Verilerin Toplanması ve Yorumlanması	35
3.3.1. Veri Toplama Araçları.....	35
3.3.2. Veri Toplama Süreci	36
3.4. Veri Analizinin Süreci ve Bileşenleri	37
3.4.1. Doğruluk	39
3.4.2. Verilerin Geçerlilik ve Güvenirlilik Çalışmaları.....	39
3.4.2.1. Görüşme.....	42
3.4.2.2. Doküman.....	43
3.4.3. Veri Analizi	44

BÖLÜM 4

BULGU VE YORUMLAR

4.1. Tema: Başarı Beklentisi.....	50
4.1.1. Kategori: Wattpad Kullanım Sürecine İlişkin Başarı Umudu	50
4.1.2. Kategori: Wattpad’ de Okumaya Başlarken Zorlanma Düzeyi.....	58
4.1.3. Kategori: Wattpad’de Oluşturulmuş Bir Metni Okuyup Anlamaya İlişkin Başarı Umudu	64
4.1.4. Kategori: Wattpad’ de Yazmaya Başlarken Zorlanma Düzeyi.....	67
4.1.5. Kategori: Wattpad’de Bir Metin Yazmaya İlişkin Başarı Umudu.....	74
4.2. Tema: Öz-Yeterlilik	78
4.2.1. Kategori: Wattpad Kullanım Sürecine Yönelik Yeterlilik Algısı	78
4.2.2. Kategori: Wattpad Kullanım Sürecinde Çaba Sarf Ettiğinde İyi Bir Kullanıcı Olacağına Dair İnanç	81
4.2.3. Kategori: Wattpad Kullanım Sürecini Arkadaşlarıyla Karşılaştırdığındaki Yeterlilik Algısı.....	84

4.2.4. Kategori: Wattpad Kullanım Sürecinin Öncesiyle Karşılaştırıldığında Yazmadaki Yeterlilik Algısı.....	88
4.2.5. Kategori: Wattpad Kullanım Sürecinin Öncesiyle Karşılaştırıldığında Okumadaki Yeterlilik Algısı.....	93
4.2.6.Kategori: Okuma Bağlamında Wattpad Kullanım Sürecine Yönelik Yeterlilik Algısı.....	96
4.3. Tema: Görev Değeri.....	99
4.3.1. Kategori: Başarı Değeri/Önemi	99
4.3.1.1. Alt Kategori: Wattpad’ de İyi Bir Okuryazar Olmanın Önemi	100
4.3.1.2. Alt Kategori: İyi Bir Wattpad Kullanıcısı Olmanın Arkadaşlarının Gözündeki Değerin Artması.....	103
4.3.1.3.Alt Kategori: Wattpad’ de İyi Bir Okuryazar Olmanın Öğretmenin Gözündeki Değerin Artması.....	107
4.3.1.4.Alt Kategori: Wattpad’de İyi Bir Okuryazar Olmanın Sosyal Çevreden Övgü Almayı Amaçlama Düzeyi	109
4.3.2.Kategori: İçsel Değer	112
4.3.2.1.Alt Kategori: Wattpad Kullanımını Eğlenceli Bir Etkinlik Olarak Algılama Düzeyi	112
4.3.2.2.Alt Kategori: Zorunlu Olmaksızın Wattpad Kullanım Durumu	116
4.3.3.Kategori: İşe Yararlılık/Görevin Kullanışlılığı	117
4.3.3.1.Alt Kategori: Wattpad Kullanımı Sonucu Elde Edilen Bilgilerin Günlük Hayattaki Kullanışlılığı	118
4.3.3.2.Alt Kategori: Wattpad Kullanımı Sonucu Elde Edilen Bilgilerin Derslerdeki Kullanışlılığı.....	120
4.3.3.3.Alt Kategori: Wattpad Kullanımının Gelecekteki İşe Yararlılığı	122
4.3.4.Kategori: Görevin Maliyeti.....	124
4.3.4.1.Alt Kategori: Günlük Meşguliyetlerle Karşılaştırıldığında Wattpad Kullanımının Önemi	125
4.3.4.2.Alt Kategori: Akranlarla Geçirilen Zamanla Karşılaştırıldığında Wattpad Kullanımının Önemi	128
4.4.Tema: Kaygı.....	130
4.4.1.Kategori: Wattpad Kullanım Sürecini Diğer Öğrencilerle Karşılaştırma Durumu	130

4.4.2.Kategori: Wattpad’ de Yazma Görevinin Sonucuna Dair Olumsuz Beklenti ..	133
4.4.3.Kategori: Wattpad’ de Okuma Görevinin Sonucuna Dair Olumsuz Beklenti .	136
4.4.4.Kategori: Wattpad Kullanımında Karşılaşılan Zorluğa Verilen Tepki	139

BÖLÜM 5

SONUÇ TARTIŞMA

5.1. Öğrencilerin Wattpad kullanım süreçlerindeki başarı beklentileri nasıldır?	143
5.2. Öğrencilerin Wattpad kullanım süreçlerindeki öz yeterlilikleri nasıldır?	146
5.3. Öğrencilerin Wattpad kullanım süreçlerindeki görev değerleri nasıldır?.....	148
5.4. Öğrencilerin Wattpad kullanım süreçlerindeki kaygıları nasıldır?	152
5.5. Öneriler.....	153
KAYNAKÇA.....	156
EKLER.....	168

KAFKAS ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRKÇE VE SOSYAL BİLİMLER EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI
TÜRKÇE EĞİTİMİ BİLİM DALI
ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN WATTPAD KULLANIM MOTİVASYONLARININ
BEKLENTİ –DEĞER TEORİSİ ÇERÇEVESİNDE İNCELENMESİ
(Yüksek Lisans Tezi)
Emrah ESERLER
Danışman
Dr. Tuğba BARUTCU
2023

ÖZET

Bu araştırma ortaokul öğrencilerinin bir dijital okuma ve yazma platformu olan Wattpad uygulamasının kullanımına yönelik motivasyonlarını Beklenti-Değer Teorisi'nin ilkelerine göre incelemeyi amaçlamaktadır. Nitel araştırma yaklaşımıyla şekillenen çalışmada temel nitel araştırma deseni kullanılmıştır. Araştırmanın veri analizinde nitel içerik analizi kullanılmıştır. Araştırma süreci çalışmanın tasarlanması, verilerin toplanması, analiz edilip yorumlanması aşamalarından oluşmaktadır. Araştırmadaki veriler, Beklenti-Değer Teorisi'nin ilkeleri çerçevesinde hazırlanan Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu, odak grup görüşmesi ve araştırma günlükleri ile elde edilmiştir. Çalışma bu kapsamda 2021-2022 eğitim-öğretim yılında Kars ilinin Digor ilçesinde bulunan bir ortaokulunda eğitim gören on üç öğrenciyle gerçekleştirilmiştir. Beklenti-Değer Teorisi başarı beklentisi, öz yeterlilik, görev değeri ve kaygı boyutları arasındaki ilişkiyi inceleyerek bireyin bir davranışı gerçekleştirmeye dönük motivasyonunu açıklamayı amaçlar. Bu araştırma kapsamında ortaokul öğrencilerinin Wattpad kullanım motivasyonlarının okuma ve yazma becerileri bağlamında farklılaştığı görülmüştür. Okuma becerisi çerçevesinde Wattpad kullanım motivasyonlarının başarı beklentisi, öz yeterlilik ve görev değeri boyutları açısından yüksek düzeyi ifade eden bir nitelikte olduğu görülmüştür. Kaygı boyutunda ise Wattpad'deki okuma kaygısının düşük düzeyde olduğu görülmüştür. Yazma becerisi çerçevesinde Wattpad kullanım motivasyonlarının başarı beklentisi, öz yeterlilik ve görev değerinin orta düzeyde olduğu görülmüştür. Kaygı boyutunda ise Wattpad'deki yazma kaygısının yazılan metnin kullanıcıların eleştirisi, yorum ve beğenilerine açık olmasından dolayı yüksek olduğu anlaşılmaktadır. Buna göre öğrencilerin yazma bağlamında Wattpad kullanım motivasyonlarının orta düzeyde

olduğu anlaşılmaktadır. Okuma bağlamında Wattpad kullanım motivasyonlarının ise yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar kelimeler: Beklenti-Değer Teorisi, Wattpad kullanımı, dijital okuma-yazma, başarı beklentisi, öz yeterlilik, görev değeri, kaygı

Kafkas University
Institute of Social Sciences
Department of Education Turkish and Social Sciences
Turkish Education Science
Investigation of Secondary School Students' Wattpad Usage Motivation in the
Framework of Expectation-Value Theory
Master Thesis
Emrah ESERLER
Advisor
Assoc. Prof. Dr. Tuğba BARUTCU
2023

SUMMARY

This research aims to examine secondary school students' motivations for the use of Wattpad, a digital reading and writing platform, according to the principles of the Expectation-Value Theory. The basic qualitative research design was used in the study, which was shaped by the qualitative research approach. Qualitative content analysis was used in the data analysis of the research. The research process consists of the stages of designing the study, collecting the data, analyzing and interpreting it. The data in the research were obtained through the Semi-Structured Interview Form prepared within the framework of the principles of the Expectation-Value Theory, the focus group interview, and the research diaries containing the observation results made in order to carry out the interview process in a healthy way. In this context, the study was carried out with thirteen students studying in a secondary school in Digor district of Kars province in the 2021-2022 academic year. Expectancy-Value Theory aims to explain the individual's motivation to perform a behavior by examining the relationship between success expectation, self-efficacy, task value and anxiety dimensions. Within the scope of this research, it was seen that the motivations of secondary school students to use Wattpad differ in terms of reading and writing skills. Within the framework of reading skills, Wattpad usage motivations were found to be of a high level in terms of success expectation, self-efficacy and task value dimensions. In the anxiety dimension, reading anxiety in Wattpad was found to be at a low level. Within the framework of writing skills, Wattpad usage motivations, success expectation, self-efficacy and task value were found to be moderate. In the anxiety dimension, it is understood that the writing anxiety in Wattpad is high due to the fact that the written text is open to criticism, comments and likes of the users.

Accordingly, it is understood that the students' motivation to use Wattpad in the context of writing is at a moderate level. It was concluded that Wattpad usage motivations in the context of reading were high.

Keywords: Expectation-Value Theory, Using Wattpad, digital literacy, success expectation, self-efficacy, task value, anxiety

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1. Wattpad logosu	16
Şekil 2. Wattpad Giriş Sayfası.....	16
Şekil 3. Wattpad Giriş Sayfasındaki "Keşfedilin" Bölümü.....	17
Şekil 4. Wattpad Giriş Sayfasındaki "Wattpad Stüdyoları" ile İlgili Bölüm.....	17
Şekil 5. Wattpad'de "göz at" bölümündeki kitap türleri.....	18
Şekil 6. Wattpad giriş sayfasındaki "topluluklar" bölümü	18
Şekil 7. Yazılacak kitabın tanıtıldığı bölüm.	19
Şekil 8. Dijital Kütüphane ve Kütüphanedeki Kitap Listelerini Başka Platformlarda Paylaşma Özelliği	19
.....	19
Şekil 9. Hikayelerin Bölümler Halinde Yazılması ve Paylaşılan Bölümlerin Okurlara Duyurulması.	20
Şekil 10. Yazılan Hikâyelere Görsellerin Eklenmesi (Karakterleri Temsilen vb.) ve "Tanıtım Filmlerinin" Eklenmesi.....	21
Şekil 11. Okuyucuların Yazarlarla Kurdukları İletişim ve Yaptıkları Yorumlar.....	22
Şekil 12. Wattpad'in Kullanıcılara Sunduğu Materyaller ve Kitle.	23
Şekil 13. Wattpad'de Yazılan Bir Hikâyenin Tanıtım Yazısı ve Telif Hakları.	23
Şekil 14. Nitel Araştırma Türleri (Marriam, 2018)	32
Şekil 15. Araştırma Kapsamında Araştırmacının Rolü.....	35
Şekil 16. Nitel Veri Analiz Süreci (Creswell, 2020).....	37
Şekil 17. Araştırmanın Veri Toplama ve Analiz Süreci	38
Şekil 18. Verilerin Tema, Kategori ve Alt Kategorilere Ayrılması	49
Şekil 19. Öğrencilere Göre İyi Bir Wattpad Kullanıcısının Özellikleri.....	57
Şekil 20. Wattpad Kullanıcılarına Göre Okumanın Önündeki Engeller.....	60
Şekil 21 Wattpad Kullanıcılarına Göre Yazmanın Önündeki Engeller.....	69

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1 Görüşme Ses Kayıtlarının Konusu, Sayısı ve Dakikası.....	43
Tablo 2 Oluşturulan Dokümanların Konusu ve Satır Sayısı.....	44
Tablo 3 Türkçe Öğretmeni Adaylarıyla Yürütülen Yarı Yapılandırılmış Görüşmelerin Sınıflandırılması	46

BÖLÜM 1

GİRİŞ

Bu bölümde araştırmanın problem durumundan ve araştırma sorularından bahsedilmiştir. Bu çerçevede çalışmanın amacı, önemi, sayıltıları ve sınırlılıklarına değinilmiştir.

1. Problem Durumu

Sanayi devriminin tüm dünyaya yayılması ve rekabetin artmasıyla birlikte insanlardan beklenen beceri ve yetkinlikler de değişim göstermiştir (Trilling & Fadel, 2009). Bilgi toplumu olarak adlandırılan sanayi toplumunda mevcut temel becerilerden olan okuma ve yazma becerisi daha üst bilişsel süreçleri gerektirmiş ve yaygınlaşmıştır. Bu yüzyıla kadar edebiyatla uğraşmak daha çok seçkinlerin işidir. Edebiyattan para kazanmak doğru bulunmaz. Edebiyat bir üstünlük ve zevk işidir (Ercilasun, 1997). Yani okuma ve yazma eylemleri dar bir kitle ve belli kalıplarla sınırlandırılmıştır. Sanayi devrimiyle birlikte basım tekniğinin gelişmesiyle insanlar kolay bir şekilde kitaba ulaşırlar. Böylelikle okuyucunun isteklerine yönelik, kâr amacıyla piyasaya sürülen popüler edebiyat olarak adlandırılan ürünler ortaya çıkar. Daha sonra 19. yüzyıla gelindiğinde ise artık popüler edebiyat her yerde üreilmeye başlanır hale gelir. Çünkü bu ürünlerin basımı kolay; yayılması hızlı, fiyatı ise ucuzdur (Yalçın, 1998). Geleneksel okuma ve yazma alışkanlığı yanında popüler okuma, yazma alışkanlığı var olur. Bir bakıma okur ve yazar özgürleşir. Orta sınıf okurun gelişmesiyle birlikte yazarın pozisyonu bağımlılıktan profesyonelliğe yükseldi (Demir,1996). Daha büyük kitlelere daha hızlı ve kolay şekilde ulaşmak yazarları maddi kaygıdan da kurtarmıştır bir bakıma. Ayrıca bu durum yeni yazarları da yazma konusunda cesaretlendirmiştir. Yirmi birinci yüzyılda ise meydana gelen gelişmeler, Dördüncü Sanayi Devrimi kavramıyla adlandırılmıştır. İlk defa 2011 yılında Almanya’da Hannover Fuarı’nda kullanılan Dördüncü Sanayi Devrimi (DSD) veya Endüstri 4.0 kavramlarının kısaca fiziksel ve dijital çevre ve sistemlerin birbiriyle sürekli iletişim halinde olduğu yeni bir ekosistemi tanımladığı anlaşılmaktadır (Schwab, 2016). Bu ekosistem insanlardan beklenen bilgi ve becerileri de yeniden şekillendirmiştir. Bu becerilere sahip bireyler yetiştirmek ve bu

bireylerin ihtiyaçlarına cevap vermek Eğitim 4.0 kavramını ortaya çıkarmıştır. Böylelikle bu becerilere sahip gençliğe yönelik yeni kavramlarla tanımlamalar yapılmıştır. “Z kuşağı, Dijital Yerliler, Dijital Jenerasyon, Net Jenerasyonu, Milenyum Kuşağı, İnternet Nesli, Anında Mesaj Kuşağı, Oyuncu Kuşak, Zıplayan İnsan, Yeni Bin Yılın ğrencileri” gibi başta olmak üzere birçok farklı isimle kavramlaştırılan 2000 sonrası günümüz gençliğinin hayatlarında yapabilecekleri her şeyi internet temelli yaptıkları bilinmektedir. Böylece lkeler bu değişim ve dönüşümü eğitim sistemlerine yansıtıp yeni yol haritaları çizmişlerdir. Bu alışmalar İspanya’da “The 2.0 School Program”, Macaristan’da “The Digital School Plan” İtalya’da The İntelligent School Program” Türkiye’de ise “FATİH (Fırsatları Arttırma ve Teknolojiyi İyileştirme Hareketi)” olarak bilinmektedir (Gil-Flores vd., 2017).

İnternet, günlük iletişim biçimlerinde ve buna bağlı olarak da temel dil becerilerinin doğasında yaşanan değişimde oldukça önemli bir yere sahiptir (Kress, 1997). Anlama ve anlatma dediğimiz temel dil becerileri dijital ortamlarda ve bağlamlarda meydana gelmeye başlamıştır. Bilgi ve İletişim Teknolojilerindeki (BİT) hızlı gelişmelerle birlikte bilgi miktarında da bir artış olmuş ve seslendirme, anlamlandırma; anladıklarını kendi ifadeleriyle dile getirmenin ötesine geçerek yeni anlamlarda kullanılmıştır (Altun, 2005; Aşıcı, 2009). Kısaca temel dil becerileri dijital bir boyut kazanmıştır. Bu beceriler “dijital” kavramıyla dşnlmş “dijital okuma” ve “dijital yazma” gibi tanımlamalar yapılmıştır. Akıllı telefonların kullanılmaya başlanmasıyla bireyler için zaman ve mekân problemi ortadan kalkmakta, yanında ek araç taşımada içeriğe ulaşabilmekte ve dijital okuma yapabilmektedir (Odabaş, 2017). Ayrıca internetin sağladığı “etkileşim”, “anlık ileti paylaşımı” gibi özellikler, yazılı iletişimde internet ortamlarının kullanımını oldukça arttırmıştır (Tüzel ve Tok, 2013). Doğal bir sürecin sonucu ve aynı zamanda sürecin bir parçası olan bu kavramlar eğitim programlarında da yerini almıştır. MEB (2019) programına göre ise *dijital yetkinlik* (s.3-4) gerekli beceriler arasında ele alınmış; temalar ve konu nerileri bölümünde okuma kültürü başlığı altında “*bilgi okuryazarlığı, çoklu okuryazarlık, dijital okuryazarlık, e-kitap, eleştirel okuryazarlık, z-kitap, z-kütüphane vb.*” (s.14).

Dijital okuryazarlık mecralarından biri de Allen Lau ile Ivan Yuen tarafından 2006 yılında Kanada, Toronto’da kurulmuş kitap okuma ve yazmaya yönelik olan Wattpad uygulamasıdır. Kullanıcılar bu platformda kendi kitaplarını yazabilme, burada

yazılan bir başka kitaba yorumda bulunabilme, okuyucu ve yazarlarla iletişim kurabilme imkanına sahiptir. Platformda, “Latin Amerika’dan Güneydoğu Asya’ya, Avrupa’ya ve Kuzey Amerika’ya kadar birçok yerde kullanılan, 50’den fazla dilde yayın yapılan, 94 milyondan fazla kullanıcıya sahip, toplamda aylık 23 milyar dakika harcanan, ortalama vakit geçirme süresinin 60 dakika olduğu ve kullanıcılarının %90’ının “Z kuşağı/Milenyum kitlesi” olduğu açıklaması bulunmaktadır (Wattpad, 2022). Türkiye’de aktif 4 milyon Wattpad kullanıcısı olduğu ve Türkiye’nin 100 binin üzerinde içerik üreticisine sahip olduğu bilinmektedir (Neşeli, 2019). Yapılan çalışmalar göre Wattpad Türkiye’de 10-18 arası değişen yaşlarda gençler tarafından kullanılmaktadır (Ağar, 2017; Aytekin ve Yavuz, 2018).

Ulusal Tez Merkezi sisteminden “Wattpad” kelimesi taratıldığında 10.04.2023 tarihinden itibaren 8 tane lisansüstü teze ulaşılmıştır. Bu tezlerden ilki “*Ortaokul Öğrencilerinin Wattpad Uygulaması Kullanımı ile Okuma ve Yazma Öz Yeterlikleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*” adlı tez “ortaokul öğrencilerinin dijital okuma ve yazma sitesi Wattpad’i kullanma alışkanlıkları ile Wattpad’in ortaokul öğrencilerinin yazma ve okuma öz yeterliliklerine etkisinin belirlenmesi” amaçlamıştır. Karaosmanoğlu, (2019) tarafından yazılan “*Wattpad Kitapları Üzerine Bir İçerik Çözümlemesi*” adlı tez “bir ekran okuma örneği olan Wattpad’de bulunan kitapları metinde bulunması gereken özellikler açısından değerlendirmek” amaçlamıştır. Neşeli, (2019) tarafından yazılan “*Türkiye’de Kitap Yayıncılığı ve Wattpad Yayınları*” adlı tez “yayınevleri tarafından kitaba dönüştürülmüş” olanlarda “olumlu-olumsuz davranış ve temaların yer alıp yer almadığının ortaya konulması” amaçlamıştır. Akar, (2019) tarafından yazılan “*Gender Discourse in Wattpad As A Youth Subculture*” adlı tez “çoğunlukla gençlerle özdeşleştirilen yeni bir kültürel tarz olarak Wattpad’in “altkültür” sayılmak için gerekli ölçütleri karşılayıp karşılamadığı, platformdaki hikayelerde kullanılan dilin cinsiyetçi bir söylem taşıyıp taşımadığı”nı öğrenmek amaçlamıştır. Özkan, (2020) tarafından yazılan “*Geleneksel Anlatı Tiplerinin Popüler Romanlardaki Dönüşümü: Wattpad Örneği*” adlı tez “Wattpad’te yazılan romanlar ve bu romanlarda sıklıkla kullanılan kötü erkek ve masum kız tipleri”ni ele almak ve “geleneksel anlatı tiplerindeki kahramanların popüler romanlardaki dönüşümü bağlamında incelemek” amaçlamıştır. Sağlam, (2020) tarafından yazılan “*Kitap Olarak Basılan Wattpad Hikayelerindeki Dini ve Ahlaki Unsurlara Yönelik İçerik Analizi*” adlı tez “yüksek baskı sayılarına ulaşan Wattpad kitaplarının içeriklerini,

dini ve ahlaki unsurlar açısından incelemek” amaçlamıştır. Bu alanda ilk doktora tezi Sivri, (2021) tarafından yazılan “*Yeni Muhafazakar Popüler Türk Edebiyatında Toplumsal Cinsiyet Kurguları: Wattpad Roman (s)larına Feminist Eleştirel Bir Bakış*” adlı tezi “Wattpad mecrasında muhafazakar genç kız/kadınlar tarafından üretilen romanlarda toplumsal cinsiyet rollerinin nasıl kurgulandığına bakarak yeni muhafazakarlığın baskın olduğu küresel kitle kültürünün kodlarını anlamaya çalışmak” amaçlamıştır. İkinci doktora tezi ise Alpuğun, (2022) tarafından yazılan “*Bir Popüler Kültür Mecrası Olarak Wattpad*” adlı tez “Wattpad’in kullanıcılarına sunduğu teknik özellikler ve etkileşimsel alanı inceleyerek bunların kullanıcıların ne tür ilgi ve ihtiyaçlarına karşılık geldiğini ortaya koymak” amaçlanmıştır.

Yapılmış olan sekiz araştırmanın altısında çalışmanın nitel ya da nicel olduğuna dair veri bulunmaktadır. Bu bağlamda tezlerden beşinin nitel araştırma ve birinin nicel araştırmayla yapıldığı belirtilmiştir. Nitel araştırma uygulanan tezlerden ikisinde içerik analizi yöntemi, bir tezde döküman analizi yöntemi, bir diğerinde “Norman Fairclough’un Eleştirel Söylem Çözümlemesi Yöntemi” bir diğerinde ise “dijital etnografiye” dayalı “saha araştırması” yöntemi uygulandığı ifade edilmiştir. Nicel araştırma kapsamında yapılan tezde ise “ilişkisel tarama modeli”nin yanı sıra “Okur Öz Yeterlik Ölçeği”, “Yazma Öz Yeterlik Ölçeği” ve “Kişisel Bilgi Formu” kullanıldığı belirtilmektedir (Cayhan, 2017). Diğer iki tezde ise birinde “feminist eleştirel yöntem” diğerinde “derinlikli olarak incelenmesi yöntemi” uygulandığı ifade edilmektedir. Yapılan bu tez çalışmalarından yedisinde veri analizi için herhangi bir program kullanılmadan kategorileştirme yapıldığı görülmektedir. Cayhan (2017) tarafından ortaokul öğrencilerine yönelik yapılan tezde veri analizi için SPSS programı kullanıldığı belirtilmiştir.

Wattpad ile ilgili yapılmış olan bu çalışmaların ikisi Türkçe Eğitimi Anabilim Dalı, ikisi Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, biri Medya ve İletişim Yöntemi, biri Gazetecilik Anabilim Dalı, bir diğeri Felsefe ve Dini Bilimler Anabilim Dalı, biri ise İletişim Bilimleri Anabilim Dalı altında yayımlanmıştır. Bu çalışmalardan çoğu Wattpad içerisinde yazılmış kitapların incelenmesine odaklanmaktadır. Tezlerden sadece iki tanesi örneklem olarak Wattpad kullanıcılarına yöneliktir. Bu tezlerden Cayhan’ın (2017) “*Ortaokul Öğrencilerinin Wattpad Uygulaması Kullanımı ile Okuma ve Yazma Öz Yeterlikleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*” adlı tezi örneklem

için toplamda 120 ortaokul öğrencisi seçilmiştir. Bu çalışmada Wattpad’de öğrencilerin geçirdikleri süreyle Türkçe notu, Okur Öz Yeterlik Ölçeği ve Yazma Öz Yeterlik Ölçeği puanlarının karşılaştırılması sonucu elde edilen veriler arasında anlamlı bir ilişki bulunmadığı sonucuna varılmıştır. Bu çalışma öğrencilerin Wattpad kullanımındaki beklenti, ilgi ve motivasyonlarını ortaya çıkarmaya yönelik değildir. Örneklem olarak Wattpad kullanıcılarını ele alan ikinci tez çalışması ise İletişim Bilimleri Anabilim Dalında yapılmış Apuğun’un (2022) “*Bir Popüler Kültür Mecrası Olarak Wattpad*” adlı çalışmasıdır. Bu tezde yazarın kendi ifadesiyle Wattpad uygulamasının kullanıcıların ne tür ilgi ve ihtiyaçlarına karşılık geldiği ortaya konulmaya çalışılmıştır. Sonuç olarak yapılan yüksek lisans ve doktora tez çalışmalarından sadece bir tanesi Wattpad kullanıcılarının ilgi ve ihtiyaçlarına yöneliktir. Bu çalışma İletişim Bilimleri Anabilim Dalında ve sosyolojik bir bağlamda ele alınmıştır.

Yapılan çalışmalar bireylerin Wattpad kullanım eğilimlerinin sebeplerini ortaya koymakta yetersiz kalmaktadır. Bu durum Wattpad kullanımının sebeplerini daha detaylı bir bakış açısıyla ortaya koyan motivasyon temelli çalışmalara ihtiyaç duyulduğunu desteklemektedir. Literatürde bireylerin bir davranışı tercih etmesi ve bu davranışı ısrarla tekrarlamasının sebeplerini yorumlayan kuramlar bulunmaktadır (Hull, 1943; Lewin, 1935; Maslow, 1943; Skinner, 2005). Bireyin beklentileri, inançları, yeterlilikleri, tercih ettiği davranışı gerçekleştirmeye yönelik atfettiği değer ve bu süreçte yaşadığı kaygı bireyin tercihleri üzerinde önemli bir etkiye sahiptir. Eccles ve arkadaşları beklenti ve değer arasındaki ilişkiye etki eden yeterlilik algısı, geçmiş yaşantılar, bu yaşantılara yönelik sosyal çevrenin inançları ve beklentilerini Beklenti-Değer Teorisi İlkeleri çerçevesinde yorumlamışlardır. Davranışın seçilmesi, tekrar edilmesi, sarf edilen çaba ve ortaya çıkan performans bireyin beklentilerinin etkisi altındadır (Eccles Parsons, 1983; Wigfield, Eccles, Fredricks, Simpkins, Roeser & Schiefele, 2015; Wigfield & Eccles, 2002). Wattpad kullanımıyla ilgili yapılan çalışmalar “beklenti”, “değer”, “inanç” ve “kaygı” gibi kavramlar açısından bilgi vermemektedir. Wattpad’de edilen okuma ve yazma deneyimleri üzerinden Wattpad kullanım sebeplerinin bu kavramlar çerçevesinde yorumlanması daha derin anlama ulaşılmasını sağlayabilir. Bu bağlamda çalışma Beklenti-Değer Teorisinin İlkeleri çerçevesinde geliştirilmiştir. Yukarıda literatürdeki çalışmaların yöntemlerinden bahsetmiştik. Bu çalışmalarda nitel araştırma deseni kullanılsa da

ağırlıklı olarak doküman incelemesi yönteminden yararlanılmıştır. Bununla birlikte Wattpad kullanım eğilimleri yüz yüze gerçekleştirilen görüşmelerde öğrencilerin açık uçlu sorulara verdikleri cevaplar derin anlamın keşfini sağlayacaktır. Bu bilgilerden hareketle Wattpad kullanıcılarının uygulamadan beklentilerini, atfettikleri değeri ve motivasyon kaynaklarını ortaya çıkarmaya yönelik “*Ortaokul Öğrencilerinin Wattpad Kullanım Eğilimlerinin Beklenti-Değer Teorisi Çerçevesinde Yorumlanması*” adlı tez çalışmamız literatüre katkı sunacaktır.

2. Araştırmanın Amacı

Bu çalışmada, Beklenti-Değer Teorisinin ilkelerine göre hazırlanmış yarı yapılandırılmış görüşme sorularıyla öğrencilerin Wattpad kullanım süreci eğilimlerinin motivasyon, beklenti ve değer unsurları ekseninde incelenmesi amaçlanmıştır. Ayrıca öğrencilerin platforma ve burada edindikleri okuma yazma deneyimlerine yönelik başarı beklentileri, atfettikleri görev değeri, öz yeterlik ve kaygı boyutlarını yorumlamak amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda kendi içinde dört temel araştırma sorusuna cevap aranmıştır:

1. Öğrencilerin Wattpad kullanım süreçlerindeki başarı beklentileri nasıldır?
2. Öğrencilerin Wattpad kullanım süreçlerindeki öz-yeterlilikleri nasıldır?
3. Öğrencilerin Wattpad kullanım süreçlerindeki görev değerleri nasıldır?
4. Öğrencilerin Wattpad kullanım süreçlerindeki kaygıları nasıldır?

3. Araştırmanın Önemi

Yirmi birinci yüzyılın bireylerden beklediği temel beceriler teknoloji ve dijitalleşme eksenli olmuştur. Bireylerin sahip olması gereken temel dil becerileri dijital ortamlarda var olmaktadır. Bu bağlamda yeni okur yazarlık olarak da tanımlanan dijital okur/yazarlık becerileri önem kazanmaktadır.

Dijital ortamlar ve bu ortamlarda gerçekleştirilen okuma ve yazma yetkinlikleri çeşitli araştırmalara konu olmuştur. Türkçe literatürde bu bağlamda çalışmalara rastlanılmaktadır. Ancak dijital bir okuma ve yazma platformu olan Wattpad ile ilgili çalışmalar oldukça sınırlıdır. Ulusal Tez Merkezi’nde “Wattpad” sözcüğünü taradığımızda sekiz tane tez çalışması sıralanmaktadır. Bu çalışmalar genellikle platformda yazılan metinlerin analizine yönelik yürütülmüştür. Bu çalışmalar

sosyoloji, iletişim bilimleri, gazetecilik, din eğitimi, edebiyat gibi anabilim dallarında yapılmıştır. Türkçe literatürde ise Wattpad ile ilgili sadece bir çalışma bulunmaktadır.

Yürütülen bu çalışma; amacı, içeriği ve yöntemi açısından Türkçe literatürdeki tez çalışmasından ve söz konusu diğer tezlerden farklı yöneme sahiptir. Bu araştırma kapsamında öncelikli olarak Beklenti-Değer Teorisinin ilkeleri çerçevesinde yarı yapılandırılmış görüşme soruları tasarlanmış ve teorinin ilkeleriyle bütünleştirilmiştir. Bu teorinin başarı beklentisi ve görev değeri olmak üzere iki temel boyutu bulunmaktadır. Wattpad kullanımı ve motivasyonu bu boyutların gerekleri çerçevesinde irdelenmiştir. Öğrencilerin içsel ve dışsal motivasyon kaynaklarının tespiti amacıyla yapılan görüşmelerin analiz şekli yöntem bölümünde ayrıntılarıyla ele alınmıştır. Yürütülen temel nitel araştırma, nitel bir yaklaşımdan kaynağını alması sebebiyle görüşmeler detaylı bir şekilde tema, kategori ve alt kategoriler altında incelenmiştir.

4. Sayıtlar

1. Öğrencilerin yarı yapılandırılmış görüşme sorularına verdikleri cevaplar Wattpad kullanım motivasyonlarına dair gerçek düzeylerini yansıtmaktadır.
2. Çalışma kapsamındaki öğrenciler, yürütülen görüşmelerde Wattpad kullanımına dair gerçek fikirlerini yansıtacak cevaplar vermişlerdir.

5. Sınırlılıklar

Araştırmanın üç sınırlılığı bulunmaktadır:

1. Araştırma, öğrencilerin Wattpad kullanım motivasyonlarını incelemek amacıyla yararlanılan Beklenti-Değer Teorisinin ilkeleriyle sınırlıdır.
2. Bazı öğrenciler LGS sınavına hazırlandıklarından dolayı aileleri tarafından zaman zaman Wattpad erişimleri engellenmiştir. Bu öğrenciler günlük Wattpad kullanım deneyimlerini aktaramamışlardır.
3. Öğrencilerle gerçekleştirilen görüşmelerde yer alan sorular ve bu sorular aracılığıyla elde edilen veriler; Beklenti-Değer Teorisinin ilkeleriyle sınırlıdır.

BÖLÜM 2

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

2.1. Dijital Okuma

Teknolojinin gelişmesi birçok kavramı ya beraberinde getirmiş ya da değiştirip dönüştürmüştür. Bu teknolojik gelişmelerden bir olan Sanayi Devrimi bilgi çağının kapısını aralamış ve bilgi üretme hız kazanmıştır. Bugünlerde ise internet temelli teknolojik gelişmeler Dördüncü Sanayi Devrimi olarak adlandırılmaktadır. İnternetin varlığı bilgi üretimini hızlandırarak zamanın ve mekânın sınırlılığından kurtarmıştır. Ayrıca internet “dijital” ve “dijitalleşme” kavramlarının temel unsurudur. İnternetin yaygın kullanımı ve dijitalleşme insanların alışkanlıklarını ve davranışlarını şekillendirmiştir (Böyük, 2021).

İnternetin gelişimiyle bilgiyi üretme, bilgiye erişme biçimlerimiz değişmiştir. Bilgisayar tablet ve cep telefonu gibi araçlar sayesinde okuma artık sadece basılı kaynaklardan yapılmamaktadır. Böylelikle bu gelişmeler doğrultusunda dijital okuma kavramı ortaya çıkmıştır (Liu, 2005; Odabaş, 2017). Dijital okuma, bilginin dijital araçların yardımıyla okunmasıdır. Geleneksel okumanın aksine, okuma eylemi sayfalardan değil ekranda gerçekleşmektedir (Odabaş; Sevmez, 2018). Dijital okuma, okurun; eğitim, sosyalleşme, eğlence ve iletişim gibi belli bir amaç için seçtiği okuma biçimidir (Amiama-Espaillet, 2017).

Dijitalleşme “e-kitap” olarak adlandırılan elektronik kitaplar hayatımıza girmiştir. Bu kitaplar internet desteğiyle tablet, telefon ve bilgisayar gibi cihazlara indirilerek çevirimdışı olarak da okunabilmektedirler. Bu kitaplar ses, görüntü, video unsurları ile yazı puntosunu ayarlama ve not alma imkânı sunmaktadır. Ancak okuyucunun kitap üzerinde değişiklik yapma imkânı yoktur (Aydoğan, 2014). Ses ve görüntü unsurları kitaplara hareketlilik kazandırarak eğlenceli olmalarını sağlamaktadır. E-kitapların maliyetinin basılı kitaplara göre az olması, depolama sorunun olmaması; okuyucunun, dijital platformlarda doğrudan yorum yapabilmesi ve dijital kütüphanesini oluşturabilmesi tercih edilmelerini ve yaygınlaşmalarını kolaylaştırmıştır (Aydoğan, 2014; İspir, 2018). Dijital okumanın yazar-okur iletişimini daha kolay ve etkili kıldığı görüşü savunulmaktadır (Neşeli, 2019). Okur istediği zaman dijital

platformlarda yazarla iletişim kurarak, metin hakkındaki görüşlerini iletebilir. Ayrıca okurlar dijital ortamda kendi aralarında yazılanları yorumlama imkanına sahiptirler. Bu durum okuma ve okuma eylemini aktif kılmaktadır. Dijital okuma interaktif olarak birçok duyuya hitap eder ve yazarla kurulan iletişim sayesinde zenginleşebilir (McKenna, 2001). Sonuç olarak dijital metinler basılı metinleri durağanlıktan kurtarmış (Lim & Jung, 2019) okuyucuyu ve yazarı yakınlaştırıp okuma eylemini çeşitlendirmiştir. Bu durum dijital okumayı yaygınlaştırmaktadır.

2.2. Dijital Okuma Motivasyonu

Okuma motivasyonu, kişilerin okuma istek seviyelerini ölçen, onların okumaya yönelik davranışlarının devamlılığını sürdüren ve okumaya yönelik eksikliklerini göstermeyi amaçlar. Okuma motivasyonuna sahip kişiler okumaya yönelik daha çok ilgi ve olumlu tutum göstermektedir (Aydemir ve Öztürk, 2013). Başka bir deyişle kişiyi okumaya teşvik eden ve çevresel unsurlardan etkilenen (okul, ev vb.) inançlar, hedefler ve değerler (Nevo, Vaknin Nusbaum, Brande & Grambell 2020). Okuma motivasyonu, okumayı kapsayan inançlar, davranışlar ve değerlerdir (Guthrie, 2013). Birtakım inanç ve değerler okuma eyleminin oranını artırırken bazıları azaltmaktadır. Yeterlilik algısı yüksek olan öğrenciler daha sık okuma eğiliminde olurlar. Bunun sonucunda okuma becerilerini geliştirerek daha başarılı okuyucular olurlar (Nevo, Vaknin Nusbaum, Brande & Grambell 2020).

Özgüven, bireyin geçmiş okuma yaşantılarını ve becerilerini sınıf arkadaşlarının, diğer insanların görüşleriyle ve somut dönütlerle karşılaştırması sonucunda açığa çıkmaktadır (Schiefele, Schafner, Möller & Wigfeld, 2012). Okuma motivasyonu bilgi edinmek, birikimini arttırmak, merak gibi içsel motivasyon unsurları ve tanınma, akranları popüler olma gibi dışsal motivasyon unsurları olmak üzere iki boyuta ayrılmıştır. Bu motivasyon boyutlarının etkileme düzeyleri değişiklik göstermektedir (Wigfield, Gladstone & Turci, 2016). Ayrıca motivasyon kişisel bir unsur olmakla birlikte çevresel unsurlardan etkilenmektedir. Öğrencilerin motivasyon seviyeleri çevreden önemli derecede etkilenmektedir (Guthrie & Wigfield, 2000).

Okuma farklı motivasyon boyutları bulunmaktadır (Guthrie & diğ., 1996); (1) *Aktif Okuma*: Kendi yetenekleri doğrultusunda okumalar yapmak. Okuma davranışı

tamamen kişinin kontrolündedir. (2) *Özdeşim Kurma*: Okuduğu metne kendini kaptırmak, okudukları hakkında konuşmaktan mutlu olmak. Karakterlerle empati kurabilmek. (3) *Merak Etme*: Merak ettiği bir konuda ve bazı sorulara cevap aramak için okumak. (4) *Sosyalleştirici*: Aile ve akranlarıyla okuduklarından elde ettiği deneyimleri paylaşmak için okumak. (5) *Kariyer Hedefi*: Kariyer planı için okumak. Örneği yazar olmak için okuyorum, ifadesi yatırım boyutunu oluşturur. (6) *Zorluklara Karşı*: Zor ve karmaşık metinleri okumayı tercih etmek. Metnin zorluğuna rağmen okumaya istekli olmak. (7) *Duygu Değişimi*: Hüzün, yalnızlık, mutsuzluk vb. duygulardan kurtulmak için okumak. (8) *Uyum Sağlama*: Verilen bir ödevi veya görevi yerine getirmek için okumaktır. (9) *Saygınlık Kazanmak*: Arkadaşları arasında saygınlık kazanmak için okumak. Sosyal çevresinde iyi bir okuyucu olarak bilinmek için. (10) *Akademik Başarı*: yapılan sınavlarda yüksek başarı elde etmek için okumak. (11) *İçsel ve Dışsal Ödül*: Okul ve aile ortamlarında ilgi, beğeni vb. soyut ve ödül gibi somut ayrıcalık kazanmak için okumalar yapmak. (12) *Rekabet*: Çevresindeki insanlardan daha iyi bir okuyucu olmak için okumak. (13) *Fayda Sağlamak*: Bir konuda bilgi sahibi olup çıkar elde etmek. Örneğin: bir oyun tasarlayıp satmak. (14) *Kaçınma*: Bir işi, görevi yapmamak veya cezalandırılmamak için okumak. Literatürde dijital okuma motivasyonu öz yeterlilik, tutum, kaygı vb. çelişti yönlerden ele alınmıştır. Bu bağlamda dijital okuma motivasyonuna yönelik yapılan bazı çalışmalar (Şahin ve Sarıçam, 2022; Yaman ve Dağdaş, 2013; Yamaç ve Sezgin, 2018; Kurnaz ve Yıldız, 2015; Özerbaş ve Öztürk, 2017).

2.3. Dijital Okuma Motivasyonunun Beklenti-Değer Teorisiyle İlişkisi

Motivasyon kuramcıları davranışları gözlemleyip bir kurama dayandırarak incelemeye yönelik çalışmalar yapmıştır (Hull, 1943; Lewin, 1935; Maslow, 1943; Skinner, 2005). Bu bağlamda davranışların gerçekleştirilmesini etkileyen çeşitli unsurlar belirlenmiştir. Bunlar; sosyal çevre, geçmiş yaşantılar, içsel ve dışsal motivasyon, yeterlilik inancı, kaygı, başarı performansı ve davranışa atfedilen değer gibi unsurlardır (Bandura, 1997; Eccles, Wigfield & Schiefele, 1998; Pintrich & Schunk, 1996; Wigfield, Eccles & Rodriguez, 1998). Bir motivasyon kuramı olan Beklenti-Değer Teorisi, “değer” ve “beklenti” unsurlarının insan davranışları üzerindeki etkisini açıklamaya yönelik oluşturulmuştur (Wigfield & Eccles, 2002).

Bu bağlamda literatürdeki çalışmalarda dijital okuma davranışının motivasyonun farklı unsurları çerçevesinde ayrı ayrı ele alındığı görülmüştür. Şahin ve Sarıçam, (2022) okumaya yönelik tutum, dijital okuryazarlık ve okul bağlılığı arasındaki ilişkiyi inceledikleri çalışmada dijital kız öğrencilerin dijital okuryazarlık puanlarının yüksek olduğu belirlenmiştir. Yaman ve Dağdaş (2013) tarafından gerçekleştirilen araştırmada ekran okumanın, okumaya yönelik tutumları olumlu düzeyde arttırdığı sonucuna ulaşılmıştır.

İçsel motivasyon sahibi bireylerde okuma eylemi yeterince eğlenceli ve memnun edici bir etkinlik olduğu için ödül beklentisine girilmemektedir (Yamaç ve Sezgin, 2018). Okuma bağlamında bireyin dışsal motivasyon kaynağı aile, okul ve çevredir (Kurnaz ve Yıldız, 2015). Dijital okumada daha fazla seçeneğin sunulması, etkileşimli bir ortamın varlığı gibi durumlar dijital okumayı daha eğlenceli kılmaktadır. Bu durum içsel motivasyonu olumlu yönde etkiler. Ayrıca dışsal motivasyon unsurları olan okul, aile ve çevre dijital okumanın gerçekleşmesini ve devamlılığını etkiler. Dijital okuma davranışını etkileyen bir başka motivasyon unsuru ise bireyin ön bilgileri ve geçmiş yaşantılarıdır (Kaban, 2021). Özerbaş ve Öztürk, (2017) Türkçe dersinde dijital hikâye kullanımının akademik başarı, motivasyon ve kalıcılık üzerindeki etkisini içledikleri çalışmada dijital öykü destekli çalışmaların Türkçe Dersine yönelik motivasyonu arttırdığı sonucuna ulaşılmıştır.

Beklenti-Değer Teorisi bağlamında bireyin gerçekleştirilen davranışa yönelik motivasyonu; beklenti ve değer unsurlarıyla bunları oluşturan psikolojik ve sosyolojik unsurların bireyin davranış seçimi, çabası ve performansı üzerindeki etkisi incelenmiştir (Eccles Parsons, 1983; Wigfield, Eccles, Fredricks, Simpkins, Roeser & Schiefele, 2015; Wigfield & Eccles, 2002). Literatürde dijital okuma davranışının farklı motivasyon boyutları bağlamında ayrı ayrı incelendiği görülmüştür. Bununla birlikte dijital okuma motivasyonu Beklenti-Değer Teorisi çerçevesinde ‘beklenti’ ve ‘değer’ kavramları ile birlikte başarı beklentisi, görev değeri, yeterlilik inancı ve kaygı boyutları bütüncül olarak incelenebilir olduğu görülmüştür.

2.4. Dijital Yazma ve Motivasyon

Dijitalleşmeyle insanlar farklı dijital platformlarda kendi metinlerini (roman, öykü, şiir, deneme vb.) yazarak büyük kitlelere kolayca ulaşabilmekteler. Bu durum yazma eylemini ve yazarlık kavramını yeniden ele almamızı gerektirmektedir. Yazma, birçok kişinin bir arada olduğu zaman ve mekândan bağımsız bir etkileşim sürecine dönüşmüştür (Bromley, 2006). Bilgisayar ve internetin gelişimi birçok alanda köklü değişimler yaptığı gibi “yazma” eyleminin de yeniden ele alınmasını gerektirmiştir (MEB, 2012). Dijital platformlardaki yazma ürünleri yalnızca cümleler ve paragraflardan oluşmaz. Bu platformlarda video, ses, görsel ve grafiklerden oluşan çoklu bir ortam mevcuttur. Bu bağlamda kâğıt temelli yazmadan farklı bir yapı söz konusudur (Grabill, 2005).

Ulusal Yazma Projesi (NWP) (2010) doğrultusunda hazırlanan raporda dijital yazma ile ilgili üç madde vurgulanmaktadır:

1. Dijital yazma bireylerin dünya ile uyum sağlamak, farklı fikirleri tanımak, diğer disiplinlerle düşünme ve kendini ifade etme anlamı içermektedir.
2. Dijital yazma öğrencilerin birçok konu hakkında bilgi edinmelerine destek olmakta ve eleştirel düşünme becerilerini geliştirmektedir.
3. Okulların dijital okuryazarlık ortamları tasarlamalarını teşvik etmek için eğitimcilerin ve politikacıların iş birliği içinde olmaları gerekmektedir (www.nwp.org).

Motivasyon kişisel bir yetenek olarak algılansa da yazma yeteneği olan ve olmayan öğrencilerin yazma sonuçlarında önemli bir rol oyar (Parajers, 2003). Bir davranışı yapmaya güdülemeyi ve sürekliliğini sağlayan bir diğer unsur öz yeterlilik kavramıdır (Bouffard Bouchard, 1990; Multon, Brown & Lent, 1991). Yazma öz yeterliliği yüksek olan öğrenciler, düşük yazma inancına sahip göre daha az kaygılıdırlar (Bandura, 1986).

Yüksek öz yeterliliğe sahip kişiler bir görevi yapmaya daha istekli olurlar. Çok fazla çalışmalarına rağmen karşılaştıkları zorluklarda öz yeterliliği düşük olan kişilere göre daha az olumsuz davranışlar sergilerler. Bu bireylerin yazma motivasyonunu

etkileyen unsurlar: (1) Bir yazma görevine istekli olma, (2) Yazılacak konu hakkında yeterli bilgiye sahip olma, (3) Konunun anlaşılır olması, (4) Yazılanlara yönelik anında geri bildirimlerin verilmesi (4) Yazma eylemi sırasında daima çaba sarf etmek (Hidi & Boscolo, 2006).

2.5. Dijital Yazma Motivasyonunun Beklenti-Değer Teorisiyle İlişkisi

Birçok motivasyon kuramcısı, bireylerin bir davranışı yapıp yapmamalarını, o davranışa ayıracakları süreyi ve o davranış için gösterecekleri çabayı etkileyen temel unsurların; görev değeri, yeterlik inançları, içsel ve dışsal motivasyon ve başarı beklentileri olduğu görüşündedir (Bandura, 1997; Eccles, Wigfield & Schiefele, 1998; Pintrich & Schunk, 1996; Wigfield, Eccles & Rodriguez, 1998).

Bu bağlamda dijital yazma davranışının farklı motivasyon boyutları bulunmaktadır. Literatürde dijital yazma motivasyonunun farklı boyutlarını ele alan çalışmalara rastlanmıştır. Eroğlu ve Okur, (2021) dijital hikâye anlatımının ortaokul 7. sınıf öğrencilerinin hikâye yazma kaygıları üzerindeki etkisini inceledikleri çalışma öğrencilerin yazma kaygılarının azalmasında dijital hikâye oluşturma sürecinin katkı sağladığını ortaya çıkarmıştır. Albert, (2018) facebook kullanımının öğrencilerin yazmaya yönelik içsel motivasyonu, yazma öz yeterliliği ve yazma performansı ile ilişkisini incelemiş olup anlamlı ilişkiler bulmuştur. Özdemir, (2015) blog kullanımının yabancı dil olarak İngilizce öğrenenlerin yazma motivasyonu üzerindeki etkilerini incelediği çalışmasında blogların tek başına yazma motivasyonu ve başarısını arttırmadığını ancak destekleyici unsurlar kullanıldığında blog kullanımının öğrencilerin yazma başarı ve motivasyon düzeylerini arttırdığı sonucuna ulaşmıştır. Savran Çelik, (2016) wiki kullanımının yabancı dil olarak İngilizce öğretiminde yazma motivasyonuna etkileri üzerine yaptığı deneysel çalışmada wiki temelli yazma ortamının yazma başarısı açısından anlamlı farkların olduğu sonucuna ulaşmıştır. Ayrıca, wiki temelli yazma ortamlarının öğrencilerin yazma çalışmalarından haz almalarını ve içsel motivasyonlarını arttırdığı bulunmuştur.

Literatürdeki çalışmalar incelendiğinde dijital yazma motivasyonu boyutlarının ayrı ayrı ele alındığı görülmüştür. Beklenti-Değer Teorisi çerçevesinde birey tarafından gerçekleştirilen davranışa yönelik bireyin motivasyonu; beklenti ve değer

unsurlarıyla bunları oluşturan psikolojik ve sosyolojik unsurların bireyin davranış seçimi, çabası ve performansı üzerindeki etkisi bağlamında incelemiştir (Eccles Parsons, 1983; Wigfield, Eccles, Fredricks, Simpkins, Roeser & Schiefele, 2015; Wigfield & Eccles, 2002). Araştırmacılar beklenti ve değer arasındaki ilişkiye etki eden yeterlilik algısı, geçmiş yaşantılar, bu yaşantılara yönelik sosyal çevrenin inançları ve beklentilerini teorinin ilkeleri çerçevesinde yorumlamışlardır. Bu bağlamda literatürdeki dijital yazma motivasyonuna yönelik çalışmaların Beklenti-Değer Teorisinin ilkelerini birbirinden bağımsız olarak ele aldıkları görülmüştür.

2.6. Dijital Okuma Araçları

Zamanla değişim gösteren okuma becerisi basılı kitaplar aracılığı ile gerçekleştirilen bir beceri türünden dijital araçlar aracılığıyla gerçekleştirilen bir beceri türüne dönüşmüştür. Güneş (2010) geleneksel okuma ve dijital okuma türü arasındaki en önemli farkın kullanılan araç olduğunu belirtmiştir.

“Dijital okuma becerisinin yer aldığı uygulamalar; Goodreads, Kindle, Wattpad, İbooks, Moon Reader, Aldiko, Kobo, FBReader, Bluefire, Audible, RakutenKobo, Amazon kindle, Scribal, Nook, Adobe Digital Editions, Marvin, Google Books, Cool Reader, EPUBRİC Eader, Sumatra PDF, Be Maddy, Wattpad, D&R, Masalım, Sanal kitap, Dijital yayıncılık gibi uygulamalardır” (Türe, 2021).

Bazı dijital okuma uygulamalarının özellikleri;

Bluefire: Uygulama “PDF ve ePub” uzantılı belgeleri destekler. Gece ve gündüz okuma özelliğine sahiptir. Ayrıca kullanıcılar okuma yaparken kelimelerin ve cümlelerin alını çizilebilirler.

BeMaddy: Çocuklara yönelik tasarlanmış hikâye okuma uygulamasıdır. Metinler el ürünü görsel çizimlerle zenginleştirilmiş.

Moon + Reader: Uygulama “ePub, PDF, OPDS, fb2, txt, html, zip, mobi, chm, cbr, cbz, umd, rar” uzantılı belgeleri destekler. Okuma yapılan metinden hareketle sözlük oluşturulabilir. Ayrıca metin üzerine notlar alınabilir. Göz sağlığını korumak amacıyla gece ve gündüz okuma özelliğine sahiptir. Android cihazlara uyumludur.

2.7. Dijital Yazma Araçları

Yazınsal metinler dijital araçlar aracılığıyla çevrimiçi ortamlarda etkileşimli bir şekilde oluşturulmaya başlanmıştır. Geniş kitlelere ulaşma imkânı sağlaması ve okuyucuların dönütlerine açık olması gibi özellikler dijital yazma araçlarını amatör yazarlar için cazip hale getirmiştir.

Bazı dijital yazma uygulamaları şunlardır: Hikâye yazma araçları; *Halftone*, *Story Creator*, *Book Creator*. Günlük tutma araçları; *Padlet*, *Penzu*, *Linot*. Kelime bulutları; *Wordle*, *Worditout*, *Wordart*. Slayt yapma araçları; *Slidetalk*, *Fotobable*, *Sliderocet*, *Slideboom*, *Zentation*, *Slidesnack*, *Emaze*, *Moovly*, *Powtoon*, *Sutori*, *Presentation*, *Movenote*, *Cofeshow*, *Vbook*.

Bazı dijital yazma uygulamalarının özellikleri;

StoryJumper: Dijital hikâye oluşturma uygulaması olan StoryJumper; kullanıcılara yazılarıyla ilgili birçok karakter ve resim sunmaktadır.

İA Writer: Bu dijital yazma uygulaması kullanıcılarına çeşitli yazı türleri ve gece modu özelliği sunmaktadır. Yazının toplam cümle ve kelime sayısı hakkında bilgi verir. Ayrıca yazının okunma süresi hakkında da bilgi verir.

Prompts: Uygulama yazmaya başlarken ve yazma sırasında kullanıcılara önerilerde bulunur. Yazı yazarken zorlanılan blümlerde yazının kurgusuyla ilgili dönütler verir. Ayrıca yazı yazmaya başlarken zorluk yaşayan kullanıcılara yönelik yazı konusu hakkında giriş yazını içeren hazır giriş cümleleri sunar.

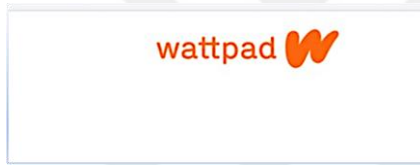
2.8. Wattpad

Wattpad, 2006 yılında Kanada Toronto merkezli bir dijital kitap okuma ve yazma platformudur. Kurucuları Allen Lau ile Ivan Yuen'dir. Wattpad kullanıcılarına kolaylıkla etkileşim kurabilecekleri bir ortam sunuyor. Kullanıcılarının hem okuyucu hem yazar rollerini üstlenebildikleri bu uygulama/site birçok özelliğe sahip. Kullanıcılar yeni bir kitap yazabilir, yazılan bir kitabın herhangi bir cümlesine, paragrafına veya karakterine yorum yaparak yazara dönütler vererek yönlendirebilirler. Ayrıca okunan metinlere beğeni ifadesi bırakabilir veya oylayabilirler. Başka sosyal medya hesaplarındaki arkadaşlarıyla iletişim kurarak platforma davet linki paylaşabilirler. Kullanıcılar tablet, bilgisayar ve cep

telefonundan istedikleri yerde çevrimiçi ve çevirimdışı okuyup yazabilirler. Ancak 2019 yılında çevirimdışı okunabilecek kitaplara sınırlandırma getirilmiştir. Wattpad'in dijital kütüphane özelliği sayesinde kullanıcılar indirdikleri kitapları kolayca depolayıp taşıyabilirler. 2011 yılında 1 milyon kullanıcıya ulaşan Wattpad 2017 yılında 400 milyon mobil cihaza indirilmiş.

Wattpad, “kullanıcı odaklı içerikle işleyen ve gelişen bir çevrimiçi hikâye anlatımı platformu” olarak yola çıkıyor (Wattpad, 2021a). Allen Lau ve Ivan Yuen 2006 yılında “Wattpad” adını verdikleri dijital okuma-yazma platformunu kurmuşlardır. (Landau, 2014). Wattpad temelde bir okuma ve yazma platformudur. Giriş sayfasında “okumaya başla” ve “yazmaya başla” butonlarıyla kullanıcılarını karşılar.

Şekil 1. Wattpad logosu

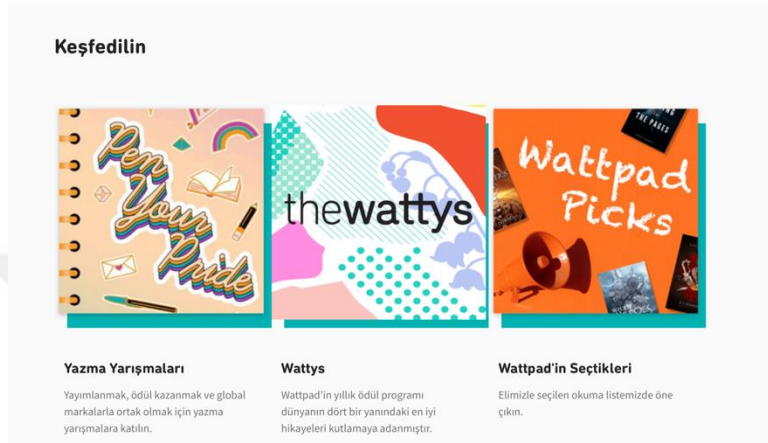
Wattpad (2022) “Dünyanın en sevilen sosyal hikâye anlatma platformu” ve “Wattpad 85 milyon kişilik küresel okur ve yazar topluluğu” olarak kendisini tanımlıyor.

Şekil 2. Wattpad Giriş Sayfası

Wattpad (2022) kullanıcılara “keşfedilme” imkanını sağlayan bir platform olduğunu vaat ediyor. Bunu yazma yarışmaları ve ödül programları gibi faaliyetlerle gerçekleştiriyor.

Şekil 3. Wattpad Giriş Sayfasındaki "Keşfedilin" Bölümü

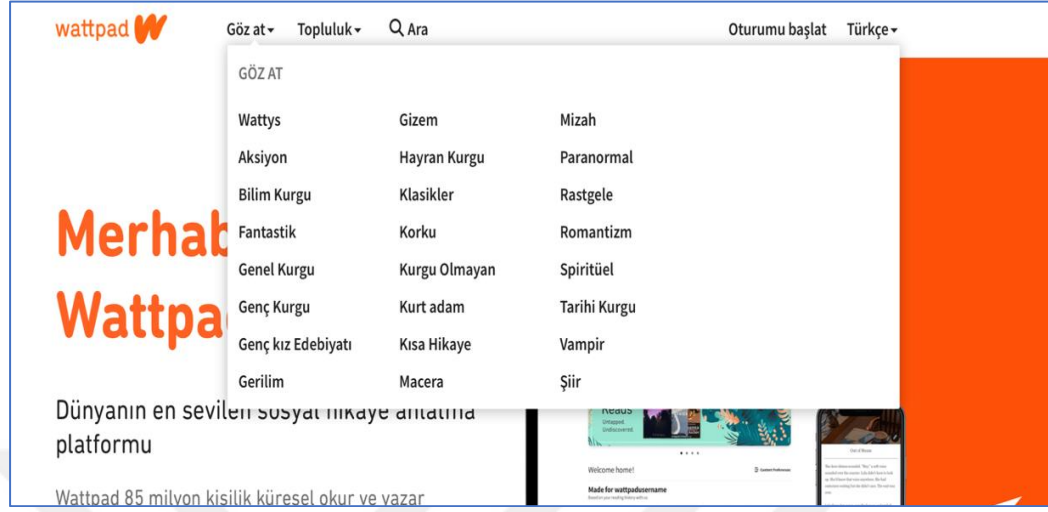
Wattpad platformu okuma ve yazma becerilerini multimedya imkanlarıyla zenginleştirip sosyal bir eğlence platformuna dönüşmüştür. Televizyonu açtığınızda bizi göreceksiniz. Bir filme gittiğinizde karşınızdabiz olacağız. Herhangi bir kitapçıya gidip basılı bir kitap almaya çalıştığınızda, kitapların çoğunun üzerinde bizim logomuzu göreceksiniz (Lau, 2016).

Şekil 4. Wattpad Giriş Sayfasındaki "Wattpad Stüdyoları" ile İlgili Bölüm

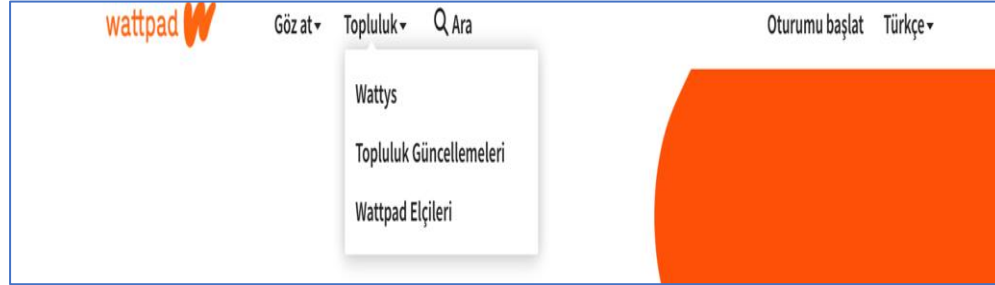
Wattpad stüdyoları: Wattpad Sony, Hulu, Netfex ve çizgi roman platformu Webtoon gibi platformlarla kitaptan diziye ve filmlere uzanacak uyarlamaların önünü açan çok çeşitli ortaklıklar kuruyor.

Şekil 5. Wattpad'de "göz at" bölümündeki kitap türleri

Platform “wattys, aksiyon, bilim kurgu, fantastik, genel kurgu, genç kurgu, genç kız edebiyatı, gerilim, gizem, hayran kurgu, klasikler, korku, kurgu olmayan, kurt adam, kısa hikâye, macera, mizah, paranormal, rastgele, romantizm, spiritüel, tarihi kurgu, vampir, şiir” olmak üzere kullanıcılara 23 türde okuma ve yazma imkanı sağlıyor.

Şekil 6. Wattpad giriş sayfasındaki "topluluklar" bölümü

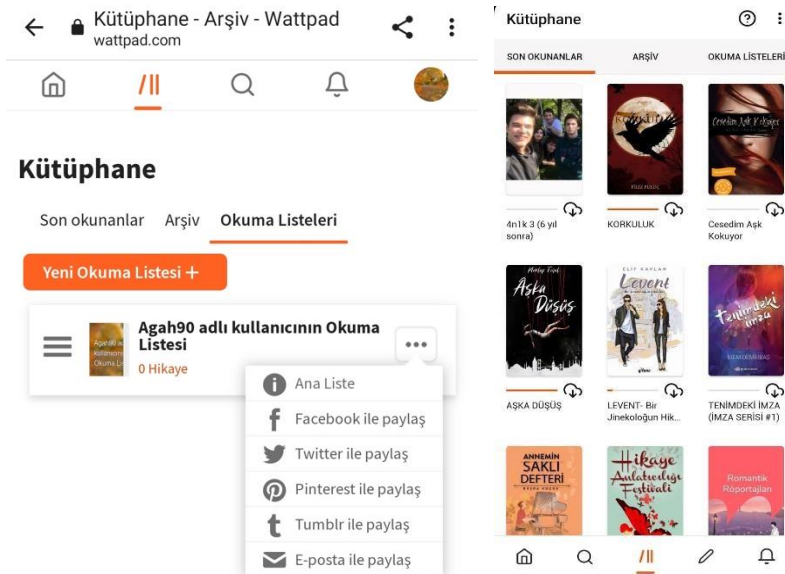

Ayrıca platformdaki etkileşimi topluluk boyutuna yaymak için “wattys, topluluk güncellemeleri, Wattpad elçileri” olarak adlandırılan gruplar oluşturulmuştur. Kullanıcılara, bu gruplarda hem aidiyet hissini tattırılmakta hem daha etkileşimli bir ortam sunulmaktadır.

Şekil 7. Yazılacak kitabın tanıtıldığı bölüm.

Kullanıcı hikâye oluşturmaya başladığından “kapak ekle, başlık, açıklama, ana karakter, kategori, hedef kitle, etiketler, dil, telif hakkı” gibi bölümleri oluşturması isteniyor. Bu hem bir yazma ve yazarlık becerisi olarak konunun sapmamasını ayrıca belli bir amaca ve kitleye hizmet etmesini sağlamaktadır.

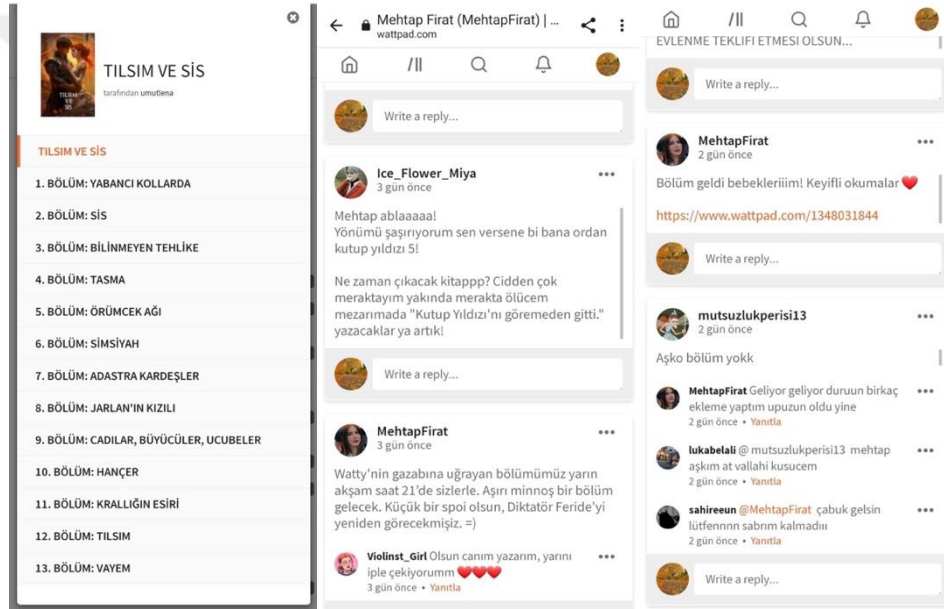
Şekil 8. Dijital Kütüphane ve Kütüphanedeki Kitap Listelerini Başka Platformlarda Paylaşma Özelliği

Uygulama “kütüphane” sekmesinde okuyucuların dijital ortamda kendi kütüphanelerini oluşturma imkânı salıyor. Bunun yanı sıra uygulama kullanıcılara

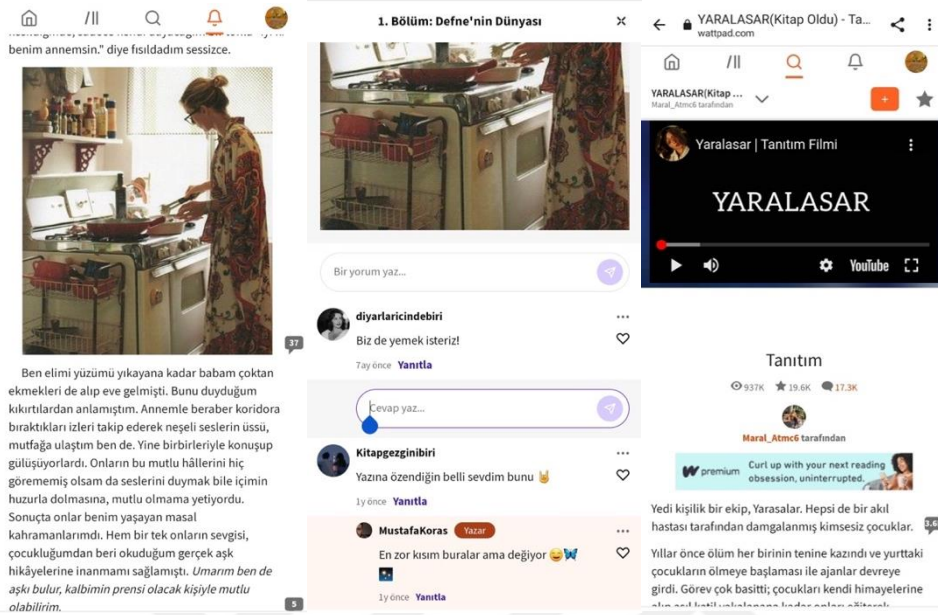
kütüphanelerindeki kitapları liste halinde başka bir sosyal medya ortamında arkadaşlarıyla paylaşabilme imkânı sağlıyor. Bu listeler, kitapların kullanıcı tarafından okunma oranlarına dair bilgiler de içerir. Wattpad bir sosyal medya platformu özellikleri göstermekle birlikte sosyal medya platformlarıyla da etkileşim içerisindedir. Bu durum platformun tanınırlığını ve bilinirliğini arttırmaktadır. Kullanıcılar genellikle sosyal medya aracılığıyla Wattpad'den haberdar olmaktadır.

Şekil 9. Hikayelerin Bölümler Halinde Yazılması ve Paylaşılan Bölümlerin Okurlara Duyurulması.

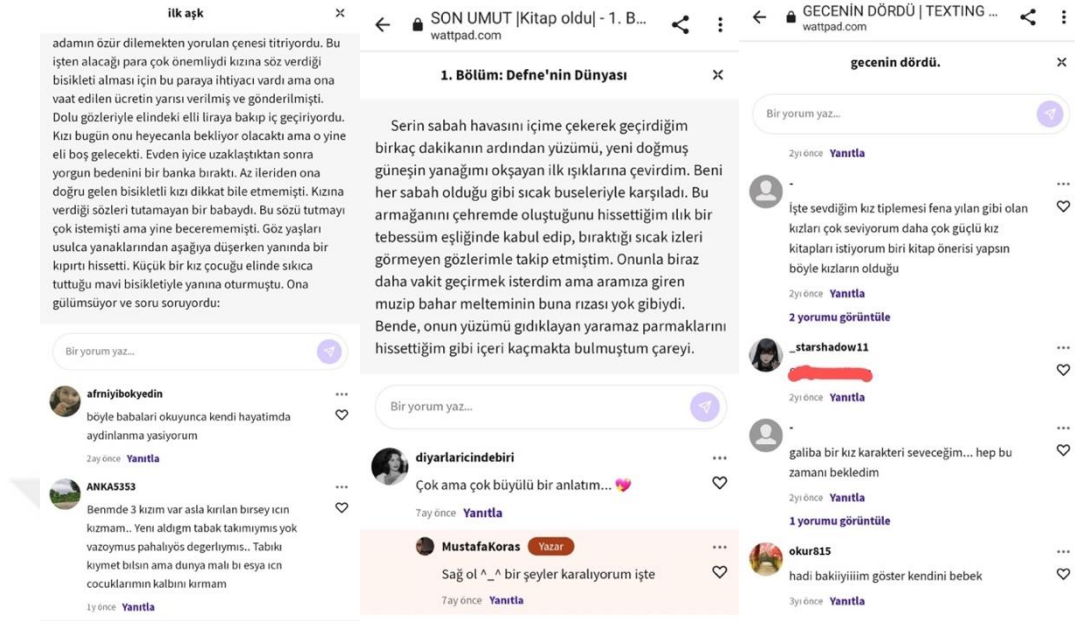
Yazarlar hikayelerini bölümler halinde yazıp paylaşıyorlar. Bir bakıma bir dönem gazetelerde tefrika halinde yayımlanan edebi eserlerle aynı yöntem izlenmektedir. Yazarlar yazdıkları bu bölümlerin paylaşım zamanları vb. hakkında okuyucu bilgilendirmektedirler.

Şekil 10. Yazılan Hikâyelere Görsellerin Eklenmesi (Karakterleri Temsilen vb.) ve "Tanıtım Filmlerinin" Eklenmesi.

Yukarıdaki ekran görüntülerinde de görüldüğü üzere yazarlar oluşturdukları hikayelere görseller ekleyebiliyor ve tanım ama amaçlı filmlerden kolajlar oluşturarak tanıtım filmi hazırlayabilirler. Okuyucu sadece yazılanlara değil bu görsellere de geri dönütlerde bulunuyor. Örneğin bir okuyucu hikâyeye eklenen görsele “yazına özendiğin belli sevdim bunu” yorumunda bulunuyor. Yazar bu yoruma “en zor kısım buralar ama değişiyor” geri dönütüyle karşılık veriyor. Okuyucular tarafından yazılan metinlerdeki olaylara, yaratılan karakterlere, seçilen görsellere, yazılan paragraf ve cümlelere dahi yorum yapılmaktadır. Cümleye ya da paragrafa yapılan yorum sayıları yanlarına “” kutucuklar içinde gösterilmektedir. Hikayelerin sağ üst kısmında bulunan “” yıldız işareti favoriler listesi için kullanılıyor. Yıldızın hemen yanındaki “” turuncu kutu içindeki artı ibaresi hikâyeyi kütüphaneye eklemek için kullanılmaktadır.

Şekil 11. Okuyucuların Yazarlarla Kurdukları İletişim ve Yaptıkları Yorumlar.

Yukarıdaki görsellerde görüldüğü üzere karaktere yönelik, dil ve anlatıma yönelik ve olaylara yönelik yorumlar yapılmıştır. Örneğin, bir okuyucu dil ve anlatıma yönelik “çok ama çok büyümlü bir anlatım...□” yorumunda bulunmuştur. Yazar buna “sağ ol ^-^ bir şeyler karalıyorum işte” diye cevap vermektedir. Yapılan yorumlar diğer kullanıcılar tarafından beğenilebilir. Görsellerde yorumların yanındaki “♡” kalp emojisi diğer kullanıcılara yapılan yorumları beğenme imkânı sağlıyor. Bu durum okuyucun yazarla, okuyucunun okuyucuyla iletişim kurmasına fırsat vermektedir.

Şekil 12. Wattpad'in Kullanıcılara Sunduğu Materyaller ve Kitle.

Wattpad tüm kullanıcılarına okuma ve yazma sürecine dahil olma fırsatı sunuyor. Kullanıcılarının bu yaratım sürecinde faydalanacakları kaynaklara ulaşmalarını sağladığını dile getiriyor. Ayrıca kullanıcılar birbirlerinin yazma ve okuma süreçlerine dahil olup ürünün ortaya çıkmasına katkıda bulunabilmekteler.

Şekil 13. Wattpad'de Yazılan Bir Hikâyenin Tanıtım Yazısı ve Telif Hakları.

2.9. Beklenti-Değer Teorisi

İnsan davranışlarını gözlemleyip bir kurama dayandırarak incelemeye yönelik çalışmalara yapılmıştır (Hull, 1943; Lewin, 1935; Maslow, 1943; Skinner, 2005). İnsanların birçok davranış şekillerinden birine yönelme ve o davranışı benimseyip

tekrar tekrar yapma sebeplerini irdelemek araştırmalara konu olmuştur. Bu baēlamda bu davranışlar bazı teoriler ve kuramlar çerçevesinde yorumlanmıştır. Beklenti-Deēer Teorisi, “deēer” ve “beklenti” unsurlarının insan davranışları üzerindeki etkisini aēıklamaya yōnelik oluşturulan bir teoridir (Wigfield & Eccles, 2002). Bu teoninin temelleri Atkinson tarafından oluşturulmuştur.

2.9.1. Atkinson’un Beklenti-Deēer Teorisi

John Atkinson, meydana gelen davranışların merkezindeki motivasyonun sebeplerini incelemek iēin Beklenti-Deēer Teorisini geliştirmiştir. Motivasyonun sebeplerini yorumlayan kuram ve teorilerin iki ana problemi bulunmaktadır. Öncelikle insanların birēok seēenekten birini seēmesi ilk problemi oluşturmaktadır. Bu seēimin nedenleri araştırılmalıdır. Bir diēer problem ise yapılan davranış seēiminde ısrarcı olmak ve davranışı tekrarlamaya neden olan unsurları aēıklamaktır (Atkinson, 1957).

Motivasyon, bireyin geliřtirdiēi davranışın sonucuna yōnelik umudu ile davranışın sonucunda meydana gelebilecek bařarısızlıēa dair korkusunun çatışmasından meydana gelir. Davranışı gerēekleřtiren kişinin motivasyonu iēin başarı veya bařarısızlıēa dair ortalama bir belirsizliēe sahip olması gerekir. Bireyin sergilediēi davranışta yōksek dōzeyde performans ortaya koyması iēin %50 oranına başarı umudu, %50 oranında başarısızlık korkusu iēerisinde olması gerekmektedir. Bunun aksi durumunda yōksek bir başarı umudu ya da başarısızlık korkusu davranışın gerēekleřmemesine neden olur (Atkinson, 1957).

Bir davranışı oluşturan istek motivasyon kavramı ile ilgilidir. Davranışın temelindeki istek iēsel sōreēler ve geēmiř deneyimlerin etkisi altındadır. Motivasyon aşamalardan meydana gelmektedir. Bu aşamaların yorumlanması, motivasyonun sebeplerini aēıkلامamıza yardımcı olur. İlk olarak davranışı başarılı bir şekilde gerēekleřtirebilmeye dair beklentidir. Daha sonra ise davranışın teşvik edilmesine neden olan bir deēer atfedilmesidir (Atkinson, 1964). Davranışı yapabilmeye inanma ve davranışın yapılmasına Önem verme motivasyonu oluşturur.

Bir başka ēalıřma ise Feather tarafından geliştirilmiştir. Yeterlilik ve deēer algıları arasındaki baēı vurgulamış ve deēerlerin geēmiři hakkında yeterince bilgiye sahip olmadıēımızı belirtmiştir. Deēerler ve erişi kavramı arasında aēıklayıcı bir baē

bulunmaktadır. Beklenti-Değer Teorisi davranış atfedilen değeri ve davranışa yönelik beklentiye daha kapsamlı bir şekilde yorumlamıştır.

2.9.2. Eccles ve Arkadaşlarının Beklenti-Değer Teorisi

Eccles ve arkadaşları Atkinson'un modelini farklı bir açıdan yeniden yorumlamışlardır. Öncelikli olarak "beklenti" ve "değer" unsurlarını daha geniş bir açıdan sebep ve sonuçlarla yorumlamışlardır. Böylelikle bu unsurlar kültürel, sosyolojik ve psikolojik durumlarla ilişkilendirilmiştir. Ailenin, öğretmenin ve arkadaşların yani kısaca çevrenin beklenti ve değer unsurları üzerindeki etkisi yorumlanmıştır. Bu durum modern Beklenti-Değer Teorisi'ni oluşturmuştur. Böylelikle seçimler bu modern teoriye göre bireyin dışında başka unsurlardan etkilenmektedir. Davranışın birçok davranış arasından seçilme sebebi aslında diğer davranışların reddedilme sebepleri ile açıklanabilir. Bireyin çevreyi algılama ve geçmiş yaşantılarını yorumlamaya yönelik bilgiler bu kavramlar çerçevesinde elde edilebilir (Wigfield & Eccles, 1992). Eccles ve arkadaşları, beklenti ve değer unsurlarıyla bunları oluşturan sosyolojik ve psikolojik unsurları çalışmalarının merkezine almışlardır. Psikolojik ve sosyolojik unsurların bireyin davranış seçimini, çabasını ve performansını ne düzeyde etkilediğini incelemişlerdir (Eccles Parsons, 1983; Wigfield, Eccles, Fredricks, Simpkins, Roeser & Schiefele, 2015; Wigfield & Eccles, 2002). Araştırmacılar beklenti ve değer arasındaki ilişkiye etki eden yeterlilik algısı, geçmiş yaşantılar, bu yaşantılara yönelik sosyal çevrenin inançları ve beklentilerini teorinin ilkeleri çerçevesinde yorumlamışlardır. Davranışın seçilmesi, tekrar edilmesi, sarf edilen çaba ve ortaya çıkan performans bireyin beklentilerinin etkisi altındadır. Öğrencilerin hedefleri, göreve yönelik benlik algıları ve geçmiş deneyimleri, beklenti ve değer unsurlarını etkilemektedir. Öğrencilerin sosyal çevrelerini oluşturan aile, arkadaş ve öğretmenlerin davranışları, beklentileri; öğrencilerin hedeflerini, göreve yönelik benlik algılarını ve geçmiş deneyimlerini yorumlama biçimini etkiler. Cinsiyetin gerektirdiği rollerin yapısı da öğrencinin davranış hedefi ve göreve yönelik algısını etkilemektedir (Eccles & Wigfield, 2000; Wigfield, 1994). Modern Beklenti-Değer Teorisi, beklenti ve değer kavramlarının kültürel unsurlar ile yorumlamışlardır. Modern Beklenti-Değer Teorisi davranışın tercih edilme sebeplerinin bireylere göre nasıl değiştiğini ve bu değişime sebep olan geçmiş yaşantıları yorumlamaya çalışır. Okul, aile, arkadaşlar, öğretmen vb.

unsurların davranış seçimi üzerindeki etkisi araştırılır ve buna göre yorumlanır. Bireyler başarılı bir şekilde sergileyebilecekleri davranışları seçerler. Bu durum davranışın değerleri olması için yeterlidir (Bembenutty, 2008). Bireyin beklenti ve değer yapıları sosyal çevrenin beklenti ve inançlarıyla oluşturdukları bağlamdan etkilenmektedir (Wigfield, Eccles, Fredricks, Simpkins, Roeser & Schiefele, 2015).

2.9.3. Başarı Beklentisi

Beklenti, bireyin yaşantıları sonucu oluşan yeterlilik algısından etkilenmektedir. Yeterlilik algısı, bir davranışı gerçekleştirmeye yönelik kendi performansına dair olumlu ya da olumsuz beklentiden etkilenmektedir. Bandura (1977) öz yeterlilik kavramını, verilen bir görevi düzenleme ve gerçekleştirme özgüveni olarak tanımlar. Bandura'ya göre dolaylı deneyimler, sözel onaylanma, geçmiş yaşantılar ve psikolojik durumlar öz yeterlilik algısını oluşturur. Bireyin olumlu geçmiş deneyimleri öz yeterlilik inancını doğrudan etkiler. Öz yeterlilik arttıkça ortaya konan performans ve sarf edilen çaba düzeyi de artar. Başarı ile gerçekleştirilen bir davranış sarf edilen çabaya dair veriler içerir. Beklenti inançları Öz-Yeterlilik Teorisi kapsamında iki başlık altında ele alınır. İlki ürün beklentisi, ikincisi ise yeterlilik beklentisidir. Ürün ve yeterlilik beklentisi birbirinden farklı kavramlardır. Ürün beklentisinin olduğu yerde yeterlilik beklentisi olmayabilir. Yaş unsuru ürün beklentisi ve yeterlilik beklentisi üzerinde önemli bir etkiye sahiptir (Wigfield & Eccles, 1997). Okul çağına gelindiğinde çocuklar daha önce var olan ürün beklentileri yerine performansa odaklanırlar. Geçmiş yaşantılarda ortaya konan performans göreve dair başarı beklentisini etkiler. Öz-Yeterlilik ve Beklenti-Değer Teorisi arasındaki ortak nokta bir davranışı iyi bir performans göstererek tamamlamaya dair olumlu bir beklentiye sahip olunmasıdır. Aralarındaki fark ise Bandura'nın değer kavramını Öz-Yeterlilik Teorisi kapsamında ele almamasıdır. Bundan dolayı Eccles öz-yeterliliğin eksik olduğunu ifade eder (Bembenutty, 2008). Eccles ve arkadaşlarının başarı beklentisi ve öz yeterlilik kavramlarını değer çerçevesinde yeniden yorumlamışlardır. Buna göre tecrübeler bireyin gelecekteki davranış ya da görevlere yönelik tepkisini etkiler. Örneğin, bir öğrenci fen bilimleri öğretmeniyle olumsuz bir deneyim yaşarsa daha sonra genel olarak fen bilimlerine dair bütün kaynaklarına ve fen bilimleri öğretmenine olumsuz bir tavır sergileyecektir. Öğrencilerin yaşadıkları deneyimler bir davranışa atfettikleri değeri

anlamlandırmak için son derece önemlidir. Yaşantılarımıza dair yeterlilik algımız gelecekteki yeni görevleri başarılı bir şekilde yapıp yapamayacağımıza dair algı ve inançlarımızı etkiler. Öğrencilerin göreve atfettikleri değer bir önceki görevdeki yeterlilik inancından etkilenmektedir. Yeterlilik inancıyla oluşturulan başarı beklentisi daha sonraki davranışı utanç, gurur ya da suçluluk gibi olumsuz duygularla birlikte oluşturabilir (Weiner, 2000). Bir etkinliğe katılmak, bir görevi gönüllü olarak yapmak, kariyer planları oluşturmak bireyin yeterlilik inançlarıyla ilişkilidir (Durik, Vida & Eccles, 2006).

2.9.4. Görev Değeri

Değer kavramı erişim motivasyonunu yorumlayan teorilere göre önemli görülen davranış ve görevlerle ilişkilendirilir (Wigfield & Eccles, 2002). Kişiye verilen görevin özelliği ve kişinin bu görevi yapma isteğiyle ilişkili olarak değer kavramı yorumlanmıştır. Bundan dolayı Beklenti-Değer Teorisi'nde görev değeri olarak adlandırılmıştır. Görev Değeri farklı kişilerin aynı davranışa farklı seviyelerde değer vermelerinden dolayı öznel içerir (Eccles, 1997; Jacobs, Lanza, Wayne, Osgood, Eccles & Wigfield, 2002; Wigfield, Eccles, Suk Yoon, Harold, Arbreton, Freedman & Doan & Blumenfeld, 1997). Beklenti-Değer Teorisi kapsamında öznel görev değeri dört başlık altında yorumlanır: Başarı değeri/önemi, içsel değer, işe yararlılık/görevin kullanışlılığı, görevin maliyeti (Eccles, Parsons, 1983; Wentzel & Wigfield, 2009). Bu dört boyut kişilerin göreve atfettikleri değeri ortaya çıkarmaktadır.

Bir görev kişiye önemli yönlerini açıklama, onaylanma fırsatı verdiğinde ve yeteneklerini ortaya çıkardığında değerlidir (Bembenutty, 2012). Bu durum görevin başarı değeri/önemini oluşturmaktadır. Verilen görevi haz alarak gerçekleştirmek içsel değer kavramıyla açıklanır. Öğrencilerin haz almasına fırsat verecek şekilde oluşturulan görevler içsel değeri ortaya çıkarır. Verilen görevin öğrencilerin işine yarayacak yönleri sahip olması gereklidir. Bu bağlamda işe yararlılık/görevin kullanışlılığı, kişinin gelecek kariyer planları içinde nasıl konumlandırılacağına işaret eder (Wentzel & Wigfield, 2009). Görevin işe yararlılığı ve kullanışlılığı değer algılarını değiştirmektedir. Görevin işe yararlılığına yönelik verilen dönütler atfedilen değeri pozitif yönde etkileyebilmektedir. Bununla birlikte kişinin göreve değer atfedebilmesi için onunla öznel bir bağının olması gerekir.

İşe yararlılık kavramı kişi tarafından görevin seçilmesinin önemli bir unsurudur. Bu kavram dışsal motivasyonla ilişkilendirildiği kadar kişisel hedefler ve benlik algıları içerdiğinden dolayı bir içsel motivasyon unsuru olarak da yorumlanabilir. Kişinin bir görevi gerçekleştirmek istemesi başka bir görevden vazgeçmesi demektir. Bir davranışa katılma, bir görevi gerçekleştirmeyi istemek değer verilen başka davranışları yapma fırsatını kısıtlar. Bu kısıtlanma, bir davranışla uğraşmanın maliyetini yani görev bedelini oluşturur (Wigfield & Cambria, 2010; Wigfield, Eccles & Rodriquez, 1998). Araştırmacılara göre maliyet boyutu kişinin görevi gerçekleştirmesinin veya gerçekleştirmemesini etkileyen önemli bir boyuttur.

2.9.5. Yeterlilik İnançları ve Görev Değeri

Motivasyon kuramları meydana getirilen davranışın tercih edilme sebeplerini ve devam ettirilmesini ön gören bileşenleri yorumlamaya çalışır. Beklenti-Değer Teorisi'ne göre motivasyon için başarı beklentisi ve görev değeri arasında temel bir ilişki bulunmaktadır. Kişilerin öz yeterlilik inançları ile oluşan başarı beklentisi ve görev değeri arasında ortak bir etkileşimin olduğu yapılan araştırmalarda ortaya çıkmıştır (Anderman, Eccles, Yoon, Roeser, Wigfield & Blumenfeld, 2001; Bembenutty, 2012; Durik, Vida & Eccles, 2006). Görev değeri ve başarı beklentisi kişinin tercihlerinin, davranışı sergileme düzeyinin ve görevi yapmadaki ısrarının önemli bileşenleri olarak görülmektedir (Eccles & Wigfield, 2002; Wigfield, 1994). Ortaokul düzeyindeki kişiler, değer atfettikleri davranışlar sergilemektedirler ama ilerleyen yaşlarında öğrencilerin bir davranışı gerçekleştirmelerinin birçok unsurdan etkilenmektedir. Kişinin sahip olduğu inançlar da davranışı sergileme düzeyi ve farklı davranış seçimlerini açıklamaktadır. Yeterlilik inancı yüksekse davranışı gerçekleştirme düzeyi de yüksektir. Yeterlilik inancı düşükse davranışı gerçekleştirme düzeyi de düşüktür. Kişiler bir davranışa değer verdikçe o davranışı sergilemekte çaba sarf etmektedirler (Guo vd. 2016). Yeterlilik inancı ve görev değeri düzeyi arttıkça davranış olumlu yönde sergilenecek ve sarf edilen çabanın seviyesi artacaktır. Kişilerin yeterlilik inançları düzeyi arttıkça davranışa atfettikleri değer de artar. Aynı zamanda davranışın veya görevin zorluğunun düzeyi artarsa yeterlilik inancı negatif yönde etkilenir.

2.9.6. Çevrenin Yeterlilik İnancı ve Görev Değerine Etkisi

Beklenti-Değer Teorisi öğrencilerin yeterlilik inançları ve görev değerleri üzerinde aile ve okul gibi unsurların etkisini önemli görür. Çocukların çevre ile olan iletişimleri okul çağından önce başladığı için yeterlilik inançları da bu zaman diliminde gelişmektedir (Dweck, 2002; Schunk & Pajares, 2002). Çocuklar okul öncesi çağında farklı görevleri ve davranışları deneyimleyerek yeterlilik inançlarını oluştururlar. Sergiledikleri bir davranışa karşı ebeveynlerin fazlaca eleştirel tavrı ya da övgü dolu tutumu çocuğun yeterlilik inancını negatif etkiler. Öğrencilerin bir davranışa atfettiği değer ebeveynlerin değer ve inanç yapılarından etkilenir (Jacobs & Eccles, 2000). Davranış seçimleri ve sürdürülmesi üzerinde ailenin etkisi bulunmaktadır (Dempsey, Kimiecik & Horn, 1993). Aile, öğretmen ve akranlara göre kişilerin kariyer hedefleri ve bir davranışın gerçekleştirilmek istenmesi üzerinde öğretmen ve akranlardan daha etkilidir (Schnabel, Alfeld, Eccles, Köller & Baumert, 2002; Ma, 2001).

Okul dönemi ile kişilerin yeterlilik gelişimleri üzerinde etkili olan iki temel unsur vardır: Bunlardan birincisi, değerlendirme sistemi ikincisi ise akran değerlendirmesidir. Bu dönemde kişi birçok davranışa yönelik yeterliliğine dair daha gerçekçi sonuçlar edinir. Bu sonuçlar kendi zayıf ve güçlü yönlerini net bir biçimde anlamasına ve yorumlamasına yardımcı olur. Ancak okulda yapılan değerlendirme sistemi öğrenci üzerinde olumlu ya da olumsuz etkiler bırakabilir. İkinci ana unsur ise öğrencilerin yaşlıları arasındaki değerlendirme ve onaylanma sürecidir. Öğrenciler bir davranışa yönelik yeterlilik algılarını kendini arkadaşlarıyla karşılaştırarak oluşturabilir (Wigfield & Eccles, 1989). Kişiler, kendi yeterlilik seviyelerini arkadaşları sayesinde keşfederler. Ortaokul, öğrencilerin yeterlilik algıları, performansları ve sarf ettikleri çaba arasındaki bağı daha iyi anladıkları bir dönemdir (Dweck, 2002). Öğrenciler olumsuz değerlendirmelere karşı daha duyarlı hale gelmektedirler. Öğrencilerin yeterlilik algılarını ve görev değerlerini oluşturan bir başka önemli unsur öğretmen faktörüdür. Öğretmenin olumlu tavrı 5, 6, 7 ve 8. sınıf seviyelerinde öğrencilerin derslerindeki yetkinliklerini pozitif bir şekilde doğrudan etkilemektedir.

Öğrencilerin bir davranışı değerli görmelerini sağlayan bir başka unsur ise bu davranış hayatlarının herhangi bir alanıyla ilişkili görmelerine dayanmaktadır.

Akranlar arasında yapılan tartışmalar ya da etkinlikler katkı sağlayabilecek ve başarılı olabileceklerini düşünmeleri yeterlilik algılarını geliştirir. Bu bakımdan öğretmenin beklentisi öğrencilerin inanç ve beklentileri üzerinde önemli bir etkiye sahiptir (Cooper, 1979). Gerçekleştirilen bir görev ardından öğrencilerin sınıf arkadaşları ile karşılaştırılması negatif bir etki yaratır. Bunun aksine öğrencinin sarf ettiği çaba değerli görülmesi öğrenciyi olumlu yönde etkiler. Öğretmenler karşılaştırmalı bir değerlendirmeden kaçınılmalıdır (Convington, 1984).

Öğrenci beklentilerini olumlu bir yönde etkileyen bir başka unsur ise sözel övgülerdir. Övgüler öğrencinin öz güvenini artırıp göreve karşı cesaretlendirmekte oldukça önemlidir.

2.9.7. İçsel Motivasyon ve Beklenti-Değer Teorisi

Maslow'a göre bir davranışı veya görevi gerçekleştirmenin temelinde kendini gerçekleştirme ihtiyacıdır. Kişinin içsel süreçleri önemsememesi içinde bulunduğu durumdan rahatsız olmasına sebep olacaktır. Kişinin bir davranışı gerçekleştirmesi ve devam ettirmesinde içsel bir süreç etkilidir. Kişi doğar doğmaz içsel bir sürecin etkisiyle çevreyi keşfetmeye başlar. Eğlenmek, haz almak gibi unsurlarla hareket eder. Okul dönemine girilmesiyle içsel motivasyonun yanı sıra dışsal unsurlar da etkili olmaya başlar. Böylelikle eğitim kademeleri ilerledikçe içsel motivasyon azalmaktadır (Ryan & Deci, 2000). İçsel olarak motive olmuş bir birey dışsal unsurlar ve ödüllerin dışında haz almak ister. Bir davranışa içsel olarak motive olmuş bir birey davranışı sadece eğlendiği, dikkatini çektiği ve merak ettiği için yapar, daha kolay bir şekilde davranışı devam ettirir ve sürdürür (Deci vd. 1996). Her türlü şarta ve performansa dayalı dışsal ödül içsel motivasyonu düşürür. Bunun aksine olumlu dönütler ve çeşitli haklar ise davranışa yönelik ilgiyi artırır (Deci, Kostner & Ryan, 1999).

BÖLÜM 3

YÖNTEM

Araştırmanın yöntemi bu başlık altında betimlenmiştir. Çalışmanın dayandığı yaklaşım ve desen, yürütüldüğü okul ve çalışma grubunun özellikleri, araştırmanın ve görüşleri alınan uzmanların nitelikleri ifade edilmiştir. Kullanılan veri toplama araçları ve yürütülen veri toplama süreci tasvir edilmiştir. Araştırmanın nesnelliğini sağlayan geçerlik ve güvenirlik uygulamaları aktarılmıştır.

3.1. Araştırmanın Deseni

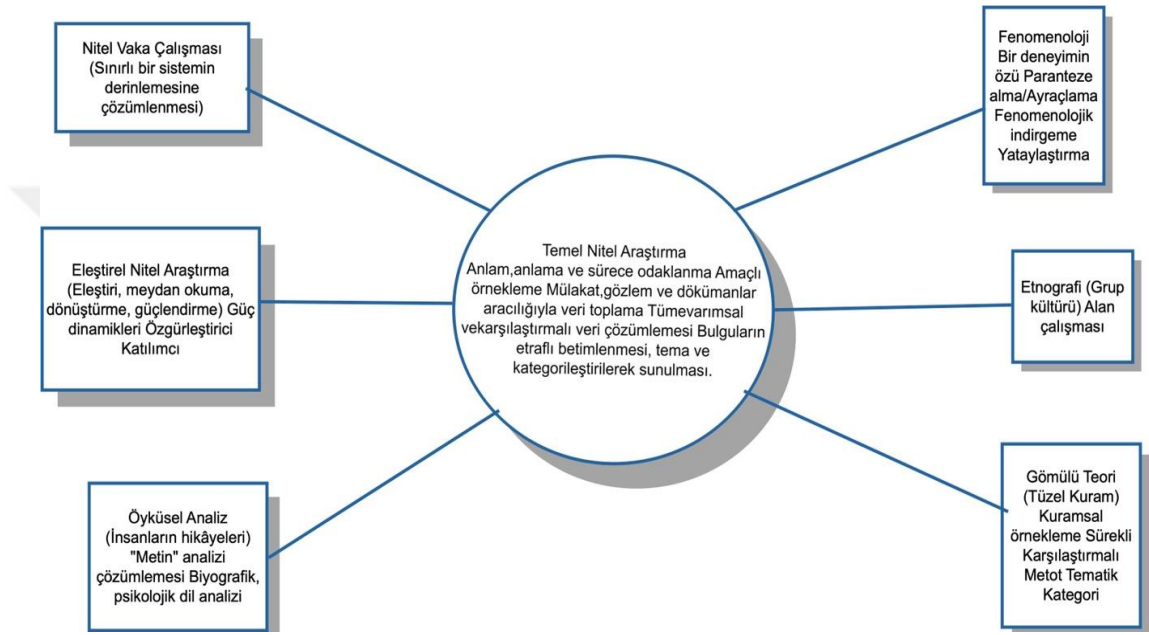
Nitel araştırma; tanımlamaya, çözmeye, yorumlamaya ve anlamla ilgili terimlere ulaşmaya çalışan yöntemleri kapsayan süreçlerin bir bütünüdür (Van Maanen, 1979). İnsanların yaşantıları sonucu edindikleri deneyimleri anlamlandırma sürecini yorumlamak, sürecin ana hatlarını çizmek ve insanların deneyim yaşadıkları şeylere attetikleri anlamları betimlemek amaçtır (Marriam, 2018). Nitel araştırmacılar; insanların geçmiş yaşantılarını nasıl yorumladıklarıyla, düşünme biçimlerini ve bakış açılarını nasıl şekillendirdikleriyle ve tecrübelerine ne tür anlamlar yükledikleriyle ilgilenirler.

Nitel araştırma; eğitimden iletişim bilimlerine kadar birçok disiplinde araştırmacılar tarafından tercih edilmektedir. Bununla birlikte her disiplin kendine özgü yöntem ve tekniklerle nitel araştırmayı sürdürmüştür. Bundan dolayı nitel araştırmada belli bir sınıflandırma yapmak güçleşmiştir. Cresswell (2007) bu durumu şöyle ifade etmektedir: “şaşırtıcı sayıda olan seçeneği ya da yaklaşımı” nitel araştırmada nasıl sınıflandıracağımızla ilgili bir fikir birliği yoktur.

Marriam (2018) ise uzun yıllar yaptığı tez danışmanlıkları ve nitel araştırma dersi verme tecrübesine dayanarak nitel araştırmayı sık kullanılan altı yaklaşımla tanımlamayı uygun buluyor: Temel nitel araştırma, fenomenoloji, gömülü (örtük) teori, etnografi (grup kültürü), öyküsel analiz ve eleştirel nitel araştırma. Marriam, yaptığı sınıflamanın merkezine temel nitel araştırma desenini yerleştirmektedir. Bu durumu diğer nitel araştırma türlerinin, temel nitel araştırmayla aynı özellikleri taşımalarına bağlamaktadır. Ancak diğer türler bu özellikleri paylaşmakla birlikte her biri farklı boyutlara sahiptir. Bütün nitel araştırmaların amacı insanların yaşantılarını,

deneyimlerini nasıl anlamlandırdıklarını ve düşünce dünyalarını nasıl inşa ettiklerini anlamaktır. Temel nitel araştırmanın ise temel amacı bu anlamaları açığa çıkarmak ve yorumlamaktır. Bu bağlamda var olan ortak nitel araştırma özelliklerinin tümü temel nitel araştırmanın kapsamında yer almaktadır.

Şekil 14. Nitel Araştırma Türleri (Marriam, 2018)

Temel nitel araştırmada amaç ürün ve sonuca değil, daha çok anlama ve anlamlandırma sürecine odaklanmaktır. Süreci en iyi şekilde anlamak için amaçlı örneklem grubu seçilir. Temel nitel araştırmaları yöneten araştırmacılar; insanların yaşamlarını nasıl yorumladığıyla, dünyalarını nasıl inşa ettikleriyle ve deneyimlerine nasıl bir anlam yükledikleriyle ilgilenirler. Veriler; görüşmeler, gözlemler ya da doküman analizi yoluyla toplanır. Bulgular etraflı betimlenip tema ve kategorileştirilerek sunulur (Marriam, 2018).

Bu araştırmada temel nitel araştırmanın doğasına uygun olarak amaçlı çalışma grubu seçilmiştir. Dijital bir okuma yazma platformu olan Wattpad platformunu kullanan öğrenciler çalışma grubu olarak belirlenmiştir. Beklenti-Değer Teorisinin ilkelerine göre hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formlarıyla öğrencilerin Wattpad kullanım sürecinde edindikleri deneyimlere ait veriler toplanmış. Elde edilen bu veriler, MAXQDA 22 programı ile tema ve kategorilere ayrılarak etraflıca

betimlenmiştir. Öğrencilerin ortaya koydukları ürünlere değil Wattpad kullanım sürecinde edindikleri deneyimleri nasıl anlamlandırdıkları yorumlamaya çalışılmıştır. Bu amaçtan hareketle çalışma nitel araştırma desenlerinden temel nitel araştırma deseniyle şekillenmiştir.

3.2. Araştırma Bağlamı

Nitel araştırmada; araştırmacılar, bilgi edinmek ve yorumlamak için katılımcıları ve araştırma mekanlarını araştırmanın amacına en iyi şekilde hizmet edecek olanları seçerler. Katılımcıları ve mekanları seçmede kullanılan ölçüt, “bilgi açısından zengin” olup olmadığıdır (Patton, 1990, s. 169). Çalışmanın gerçekleştirildiği okulun, araştırmacının ve çalışma grubunun genel özellikleri bu başlık altında ele alınmıştır.

3.2.1. Görüşmelerin Yapıldığı Okulun Özellikleri

Okul, Kars ilinin Digor ilçesinde yer alan bir devlet okuludur. 1980 eğitim öğretim yılında hizmet vermeye başlayan okul 2018 yılında yapılan incelemeler sonucunda okulun depreme dayanıklı olmadığı kanaatine varılmış ve yıkılıp yeniden yapılması kararı alınmıştır. Okul, yeni bina yapımı tamamlanan kadar beldede bulunan Çok Programlı Anadolu Lisesine taşınmıştır. Lise, 2018 yılında hizmete açılmıştır. Dört katlı binanın 3 ve 4. katları geçici süreliğine ortaokul binası olarak kullanılmaktadır. Okulda bir spor salonu, iki öğretmenler odası (biri ortaokul için), 2 fen laboratuvarı, bir bilişim odası, bir mescit, iki müdür ve iki de müdür yardımcısı odası bulunmaktadır. Ortaokulun bulunduğu üçüncü katta 5. ve 6. Sınıf şubeleri, mescit, müdür yardımcısı odası, bir fen laboratuvarı ve bir malzeme deposu bulunmaktadır. Dördüncü katta ise müdür odası, öğretmenler odası, fen laboratuvarı, malzeme odası, 7. ve 8. sınıf şubeleri rehberlik, servisi ve kütüphane olarak kullanılan bir derslik bulunmaktadır.

3.2.2. Görüşme Yapılan Mekân

Görüşmelerin gerçekleştirildiği kütüphane dersliği okulun dördüncü katında, müdür odasının yan tarafında bulunmaktadır. Aslında kütüphane olarak değil derslik olarak tasarlanmış daha sonra okuma masaları ve kitaplıklar konularak kütüphaneye ve ders çalışma odasına dönüştürülmüş. Bundan dolayı dersliklerde bulunda etkileşimli tahta

burada da mevcuttur. Etkileşimli tahtanın bulunduğu duvarın dışında diğer üç tarafa kitaplıklar yerleştirilmiştir. Bitişik ve dersliği yatay şekilde bölen iki sıra halinde sekil okuması ve yirmi sandalye bulunmaktadır. Kapı hizasında ve karşısındaki duvarın kenarında bilgisayar bulunan bir öğretmen masası bulunmaktadır. Diğer dersliklerde bulunan Andımız, İstiklal Marşı, Gençliğe Hitabe takımı etkileşimli tahtanın üst tarafında duvarda bulunmaktadır.

3.2.3. Çalışma Grubu

Çalışma 2021-2022 eğitim-öğretim ders yılı kapsamında 6, 7 ve 8. sınıfta öğretim gören on üç öğrenciyle yapılmıştır. Araştırmanın çalışma grubu için Wappad kullanıcısı olan öğrenciler seçilmiştir. Öğrencilerin Wappad kullanım süreçlerinde edindikleri deyimleri Beklenti-Değer kuramı çerçevesinde yorumlanmaya ve sürece yönelik eğilimleri incelenmeye çalışılmıştır. Böylelikle temel nitel araştırma deseninin uygulanabileceği bir zemin oluşmuştur.

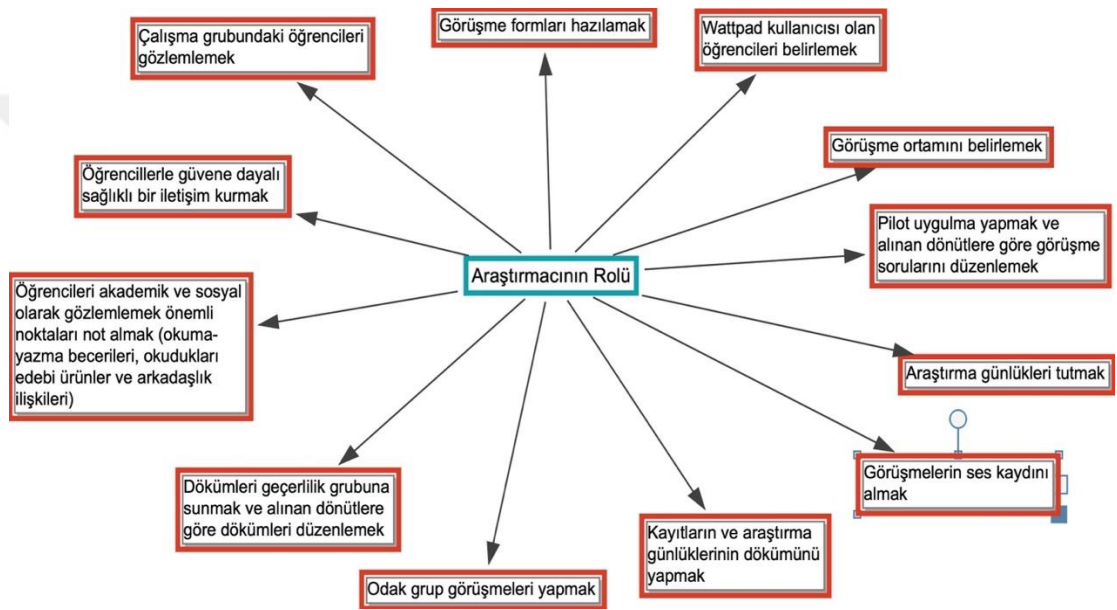
Araştırmanın örneklem grubunun tamamı kız öğrencilerden oluşmaktadır. Bu durumun temel sebebi Wappad kitaplarına kız öğrencilerin daha çok ilgi göstermeleridir. Öğrenciler, ekonomik olarak orta seviye bir aile yapısına sahiplerdir. Bu bilgiler araştırmacının okulun Türkçe öğretmeni olmasından dolayı öğrencileri ve velilerini yakından tanimasından elde edilmiştir. Öğrencilerin anneleri çalışma hayatına aktif olarak katılmamaktadırlar. Annelerin tamamı ilkokul ya da ortaokul mezunudur. Babalar ise genellikle lise ve ortaokul mezunudur. Bir öğrencinin babası yüksek lisans eğitimine devam etmekte bir diğerinin babası ise ön lisans mezunudur.

3.2.4. Araştırmacının Çalışma Kapsamındaki Rolü

Araştırmacı, lisans eğitimini İstanbul Üniversitesi Türkçe Öğretmenliği Bölümünde tamamlamıştır. Çalışmayı yaptığı okulda üç yıl Türkçe Öğretmeni olarak çalıştıktan sonra başka bir okula geçmiş ve mesleğinin dördüncü yılını çalışmaktadır. Çalışma kapsamında araştırmacının rolü; araştırma öncesinde Wappad kullanıcısı olan öğrencileri belirlemek, Beklenti-Değer Teorisi çerçevesinde görüşme soruları hazırlamak, araştırma öncesinde pilot uygulama yapmak ve alınan dönütlere göre görüşme sorularını düzenlemek, okulda uygun bir görüşme ortamı belirlemek, yapılan görüşmelerin sağlıklı bir şekilde ses kaydını almak, araştırma günlükleri

tutmak, odak grup görüşmeleri yapmak, yapılan kayıtların ve araştırma günlüklerinin dökümünü yapmak ve geçerlilik grubuna sunmak, grubun görüşleri doğrultusunda dökümleri düzenlemek, çalışma kapsamındaki öğrencilerin okuma ve yazma becerilerini gözlemlemek, öğrencilerin okuduğu basılı eserleri incelemek ve önemli hususları not almak, öğrencilerin sosyal ilişkilerini gözlemlemek ve önemli noktaları not almak ve öğrencilerle güvene dayalı sağlıklı bir iletişim kurmak.

Şekil 15. Araştırma Kapsamında Araştırmacının Rolü

3.3. Verilerin Toplanması ve Yorumlanması

Nitel veri toplama türleri: gözlemler, görüşmeler ve anketler, dokümanlar, görsel/video materyalleri şeklinde çeşitlilik arz etmektedir. Temel nitel araştırma deseni kullanılan bu çalışmada hem nitel araştırmanın hem de araştırma deseninin doğası gereği veriler; görüşme, gözlem ve dokümanlar (saha notları, araştırma günlükleri) vasıtasıyla toplanmıştır.

3.3.1. Veri Toplama Araçları

Nitel araştırma kapsamındaki insanlarla yapılan görüşmeler sonucu kişinin kendi ifadelerinden deneyimleri, duyguları, düşünceleri ve bilgilerinden doğrudan alıntılar

ve kaydedilerek gözlem yapılan insan hareketlerinin ve tecrübelerinin ayrıntılı olarak betimlenmesinden veya çeşitli dokümanlardan elde edilen alıntılardan, notlardan oluşan verilerdir (Patton, 2002, s. 4)

Öğrencilerle yürütülen görüşmeler *Öğrencilerin Wattpad Kullanım Süreci Eğilimlerinin Yorumlanması İçin Geliştirilmiş Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu* aracılığıyla şekillendirilmiştir (EK 1). Bu formun ilk bölümü kişisel bilgilere yönelik sorulardan oluşmaktadır. Kişisel bilgilere yönelik olan bu bölüm aracılığıyla öğrencilerin anne-babalarının sağlık ve çalışma durumu, eğitim ve sosyo-ekonomik düzeyi gibi demografik özellikleri hakkında veriler toplanmıştır. Bu bölümün ardından öğrencilerin basılı, dijital vb. okuma tercihleri, Wattpad'i ne zaman keşfettikleri, Wattpad'de kaç kitap okudukları, Wattpad kitaplarının basılı hallerini değerli görmeleri, Wattpad kitaplarını satın alıp almadıklarını, Wattpad'de kullanıcı olarak kendi isimlerini mi yoksa takma isim mi tercih ettiklerine ilişkin giriş soruları bulunmaktadır. Bir sonraki bölümde ise Beklenti-Değer Teorisinin temel yapılarına göre oluşturulmuş sorular yer alır. Form *başarı beklentisi (beş madde)*, *öz-yeterlilik (altı madde)*, *kaygı (dört madde)*, *görev değeri ise dört alt başlıkla incelenir*. Bu başlıklar *başarı değeri/önemi (dört madde)*, *içsel değer (iki madde)*, *işe yararlık/görevin kullanışlılığı (üç madde)* ve *görevin maliyeti (üç madde)* olmak üzere sıralanır. Bu görüşme formu araştırmacı tarafından hazırlanmış ve form hazırlanırken çeşitli kaynaklardan yararlanılmıştır (Eccles Parsons, 1983; Pintrich, Smith, Garcia, McKeachie, 1991; Eccles Wigfield, Harold, Blumenfeld, 1993; Eccles, Wigfield, 2000).

3.3.2. Veri Toplama Süreci

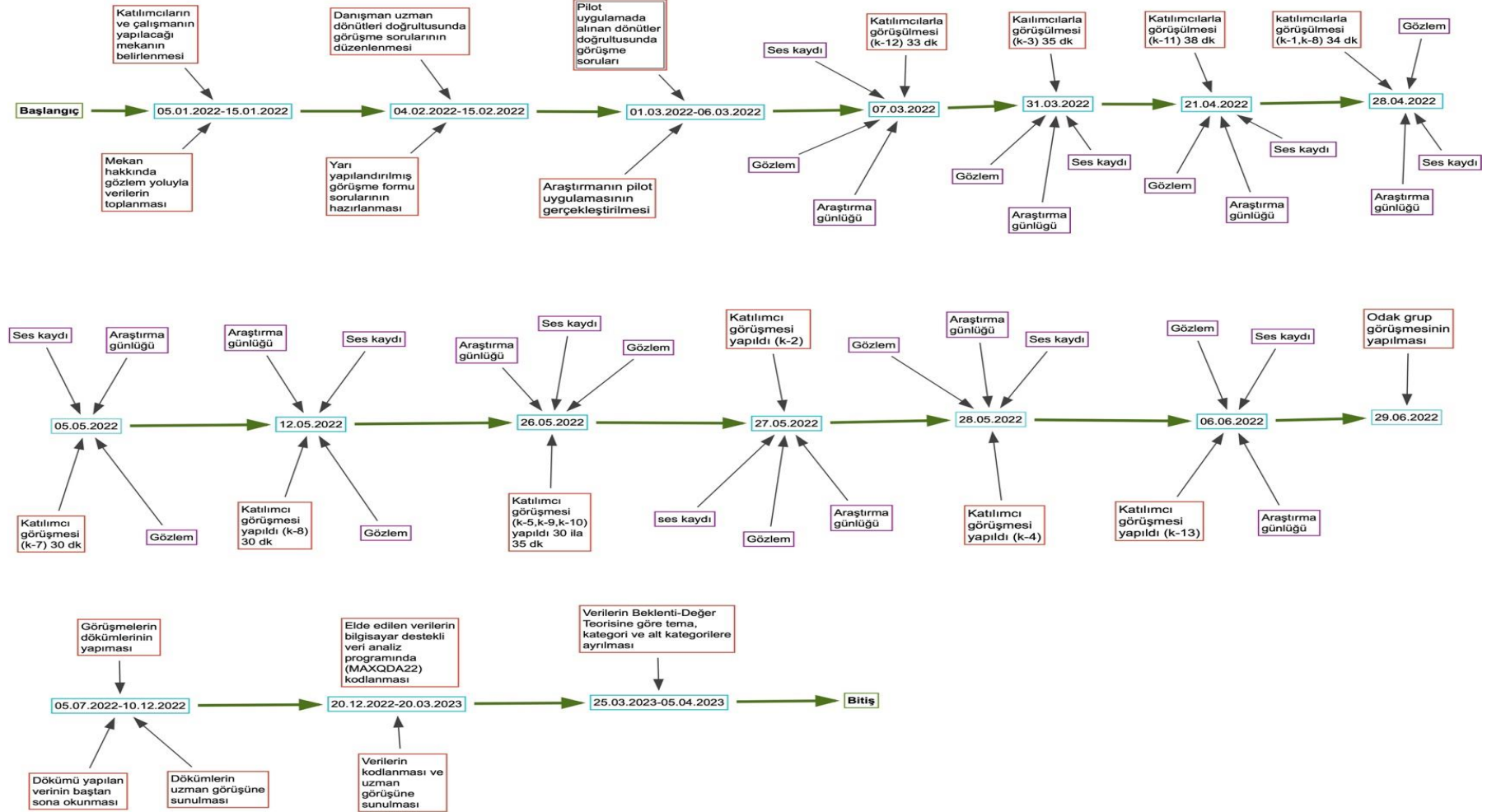
Çalışma kapsamında veriler 2021- 2022 eğitim öğretim yılında toplanmıştır. Veri toplama sürecinde öncelikle katılımcılar ve çalışmanın yapılacağı mekân belirlenmiş, araştırma izinleri alınmış daha sonra Beklenti-Değer Teorisinin ilkelerine göre görüşme formu soruları hazırlanmış, ardından uzman incelemesi yöntemiyle hazırlanan görüşme soruları dil ve anlatım ile kuramın ilkelerini yansıtır düzeyi açısından değerlendirilmiştir. Pilot uygulama yapılacak katılımcılar ve mekân belirlenmiş ve öğrencilerle gerçekleştirilen görüşmelerin pilot uygulamasına başlamıştır. Pilot uygulama araştırmacının sağlıklı bir görüşme yürütebilme becerisinin geliştirilmesi, katılımcının görüşme sorularını anlama düzeyinin

değerlendirilmesi amaçları doğrultusunda gerçekleştirilmiştir. Bunu takiben pilot uygulamanın bu amaçlar doğrultusunda değerlendirilmesi sonucu görüşme formu tekrar düzenlenmiştir. Daha sonra görüşmelere başlanılmıştır. Süreç içerisinde öğrencilerle yapılan yarı yapılandırılmış görüşmelerin ses kaydı alınmış, araştırma günlükleri ve saha notları tutulmuştur. Görüşmenin yapılacağı mekâna öğrencilerle birlikte ve okul idaresinin görüşü alınarak karar verilmiştir. Okula ve görüşme mekâna ait fiziksel özelliklerinin bilgisi gözlem yoluyla toplanmıştır.

Şekil 16. Nitel Veri Analiz Süreci (Creswell, 2020)

Creswell (2020) nitel veri analiz sürecini şekil 16’da betimlemiştir. İlk olarak araştırmacı. Tarafından veriler toplanır, daha sonra toplanan veriler analize hazırlanır. Analiz sırasında öncelikle verilerden genel bir çıkarsama yapılır, ardından merkezdeki olguya yönelik betimlemeler ve tema kodlamaları yapılır. Analiz, aynı zamanda veriyi toplarken de gerçekleştirilebilecek eşzamanlı bir süreçtir. Çalışmada veri toplama süreci ve bu süreçte kullanılan araçlar şekil 17’de betimlenmiştir.

Şekil 17. Araştırmanın Veri Toplama ve Analiz Süreci

3.4.1. Doğruluk

Toplanan verilerin sistemli bir şekilde sınıflanması ve bu verileri betimleyen gerçekçi bir resmin ortaya koyulması doğruluk bileşenini ifade eder. Gözlemlerin dikkatli ve tam yapılması, veri toplama ve analiz sürecinin detaylarıyla betimlenmesi, araştırma için kaydedilen her şeyin raporlaştırıldığından emin olunması, yapılan yorumlarda olabildiğince nesnel davranılması, uzun süreli gözlem, yeterli ve doğru veri kaynağı kullanımı nitel araştırmanın doğruluk boyutunu sağlamak için gereklidir (Johnson, 2014, s.109). Doğruluk bileşeninin sağlanması için veri toplama sürecinde toplanan veriler, MAXQDA 22 programıyla çeşitli tema, kategori ve kodlara ayrılmıştır. Öğrencilerle yapılan görüşmeler, araştırma günlükleri ve saha notları bu bağlamda yoruma fırsat verecek şekilde bir sınıflandırmaya tabi tutulmuştur. Görüşmeler doğrultusunda öğrencilerin Wotpad kullanım sürecine üzerine yapılan değerlendirmeler kapsamında öğrencilerin algıları ve eğilimleri aktarılmıştır. Süreç boyunca yapılan gözlemlerin sistematik ve düzenli bir şekilde yürütülmesine özen gösterilmiştir. Bu süreç öğrencilerle gerçekleştirilen odak grup görüşmesi, araştırma günlükleri ve saha notlarından alıntılarla desteklenerek olabildiğince ayrıntılı olarak betimlenmiştir. Bulguların yorumlanması aşamasında nesnel bir bakış açısı takip edilmeye çalışılmıştır. Yapılan yorumlar birden fazla kaynağa dayandırılarak elde edilmiştir. Pilot görüşmelerde alınan dönütler çerçevesinde soruların düzeltilip yeterli doygunluğa sahip olunmasıyla sonlandırılmıştır. Elde edilen verilerin tekrarı doygunluğa ulaşıldığının işareti olarak kabul edilmiştir.

3.4.2. Verilerin Geçerlilik ve Güvenirlik Çalışmaları

Nitel araştırmada geçerlilik araştırmacı tarafından toplanan verilerin ana olguyu, olduğu şekliyle ve tarafsız bir şekilde gözlemesine dayanmaktadır (Kirk & Miller, 1986). Nitel araştırmada gözlemim doğruluğu önemli bir unsurdur. Bu nedenle nitel bir çalışmada ayrıntılı alan kayıtları alınır, alan notlarının uzmanlar tarafından incelenmesi, görüntü ve ses kayıtlarının tutulması katılımcılardan elde edilen verilerin ekleme yapılmadan olduğu gibi verilmesi geçerliliği artırmaktadır. (Büyüköztürk ve diğ., 2020). Görüşme ve gözlemler sonucu elde edilen verilerin

araştırma günlükleri ve alan notlarıyla desteklenmesi geçerliliği artıran önemli unsurlardır.

Nitel araştırmalarda araştırmacının verileri ayrıntılı rapor etmesi ve araştırma sonuçlarına hangi yollardan ulaştığını açıklaması, sonuçlarda doğrudan ve ekleme yapmamış alıntılara yer vermesi araştırmanın geçerliğini arttıran önemli bir husustur (Yıldırım ve Şimşek, 2021). Bunun yanı sıra nitel araştırmalarda geçerliliği sağlayan birtakım yöntemler bulunmaktadır. Bu yöntemler iç geçerlilik ve dış geçerlilik olmak üzere iki bölüme ayrılmaktadır.

İç geçerlilik, araştırmacı veri toplama, analizi ve verinin yorumlanması süreçlerinde tutarlı davranması ve bu tutarlılığı sağlama yöntemlerini açık bir şekilde belirtmesi gerekmektedir. Araştırmacı kendi tutumunu ve araştırma sürecini eleştirel bir bakış sergileyerek ele almalıdır. Verilerin ve sonuçların gerçeği yansıtmaya düzeyi incelenmeli ve bu incelemelerin nasıl yapıldığı okuyucuya açık ve anlaşılır bir şekilde aktarmalıdır (Marriam, 2018). İç geçerlilik bir çalışmanın inandırıcılığıyla ilgilidir. Nitel araştırmalarda inandırıcılığı sağlamak birtakım önlemler almakla sağlanabilir (Miles & Huberman, 2015, s.279). Araştırma verilerinin kendi içinde tutarlı olması, diğer veri kaynaklarından desteklenmesi, verileri desteklemek için farklı yöntemlerden yararlanılması, verilerin kavramsal çerçeveye uyumlu olması nitel araştırmaların iç geçerliliğini sağlamak için alınacak önlemlerdendir.

Çalışmada öncelikle iç geçerliliği sağlamak amacıyla yüz yüze görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Görüşmelerden toplanan veriler çalışmanın bulgu ve yorum kısmında doğrudan alıntılar şeklinde sunulmuştur. Görüşmeler sırasında katılımcılar gözlemlenmiştir. Çalışma sırasında yapılan gözlemlerin, araştırma günlüklerinin ve odak grup görüşmelerinin birbirini destekleyici nitelikte olmasına özen gösterilmiştir. Bulguların gerçeği test etmesi sürecinde Beklenti-Değer Teorisinin ilkeleri ve ilgili alanyazın incelemelerinden elde edilen kurallar ölçüt olarak kullanılmıştır. Çalışmada iç geçerliliği sağlamak için kullanılan bir diğer yöntem ise uzman incelemesidir. Uzman incelemesi alanyazında teyit incelemesi olarak da adlandırılmaktadır.

Teyit incelemesinde, alanında uzman kişiler; ham verileri inceleyerek araştırmadan elde edilen bulguların, yorumların ve önerilerin teyit edilip edilmediğini

değerlendirir (Yıldırım ve Şimşek, 2021). Çalışmada teyit incelemesini gerçekleştiren grup üyeleri ve özellikleri şu şekildedir:

Dr. Öğretim Üyesi Tuğba BARUTCU: Üye; lisans ve yüksek lisans eğitimini Selçuk Üniversitesi Türkçe Eğitimi alanında tamamlamış, doktora eğitimini Gazi Üniversitesi Türkçe Eğitimi alanında tamamlamıştır. Hali hazırda Kafkas Üniversitesi Dede Korkut Eğitim Fakültesi Türkçe Eğitimi Bölümünde doktor öğretim üyesi olarak görev yapmaktadır. Üye, görüşme sürecinin tasarlanmasından, motivasyon kuramının ilkelerinin uyarlanmasına ve geçerlilik ve güvenilirlik uygulamalarına kadar gerçekleştirilen çalışmaya katkı sağlamıştır.

Türkçe öğretmeni Semanur YÜKSEL: Üye, lisans eğitimini On Dokuz Mayıs Üniversitesi Türkçe Eğitimi Bölümünde tamamlamıştır. Hali hazırda Kafkas Üniversitesi Türkçe Eğitimi bölümünde yüksek lisans eğitimine devam etmektedir. Üye; soruların oluşturulması ve değerlendirilmesi aşamasında, geçerlilik ve güvenilirlik uygulamalarının yürütülmesinde çalışmaya katkı sağlamıştır.

Türkçe öğretmeni Selim ZIRIH: Üye, lisans eğitimini Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Türkçe Eğitimi Bölümünde tamamlamıştır. Hali hazırda Kafkas Üniversitesi Türkçe Eğitimi Bölümünde yüksek lisans yapmaktadır. Üye, soruların tasarlanması ve değerlendirilmesi aşamasında, geçerlilik ve güvenilirlik uygulamalarının yürütülmesinde çalışmaya katkı sağlamıştır.

Geçerlilik ve güvenilirliği sağlamak amacıyla görüşmeci gizliliği sağlanarak araştırma günlükleri, pilot görüşmelerden elde edilen veriler ve bulgular belirli aralıklarla rapor halinde uzman incelemesine tabi tutulmuştur. Uzman incelemesi yöntemi, çalışmanın denetimini sağlama noktasında çalışmaya önemli katkılar sunmuştur. Gerçekleştirilen bu uygulamalarla çalışmanın iç geçerliliği ve nesnelliği denetlenmiştir.

Dış geçerlilik ise araştırma sonuçlarının farklı ortam ve durumlara uygulanabilme düzeyini ifade etmektedir (Marriam, 2018). Çalışmada dış geçerliliği sağlamak amacıyla çalışmanın gerçekleştirildiği ortam ve çalışma grubunun özellikleri ayrıntılı bir şekilde betimlenmeye çalışılmıştır. Ayrıca farklı araştırmacılarca ulaşılan bulguların sınanmasını imkân sağlamak için bulguların yorumları aktarılmıştır. Ayrıca dış geçerliliği sağlamak amacıyla elde edilen bulguların kavramsal çerçeve ve kuramın ilkeleriyle uyum düzeyi uzman incelemesi yöntemiyle değerlendirilmiştir.

Güvenirlik, çalışma kapsamında elde edilen bulguların tekrar üretilmesiyle yani tekrarlanabilirliği ile ilgilidir. Ancak insan davranışları kişisel deneyim ve tecrübelerden dolayı değişim göstermektedir. Bu durum sosyal bilimlerde güvenilirlik unsurunu sorunlu bir alan olmasına sebebiyet verir (Marriam, 2018; Yıldırım ve Şimşek 2021). Nitel araştırmalar aynı sonucu meydana getiremeyebilirler. Bu durum yapılan çalışmayı değersiz kılmaz. Eğer bir çalışmada elde edilen bulgular sunulan verilerle tutarlı ise o araştırma güvenilir olarak görülebilir (Marriam, 2018). Çalışmada tutarlılığı yani güvenilirliği sağlamak amacıyla üçgenleme tekniğine, uzman incelemesine başvurulmuş ve araştırmacının konumu betimlenmiştir.

Farklı yöntemlerle veri kaynaklarından elde edilen bilgilerin birbirlerini doğrulaması nitel araştırmalarda geçerlilik ve güvenilirliği artırmaktadır. Kullanılan bu stratejiye çeşitleme adı verilmektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2021). Bu stratejiye üçleme ve üçgenleme de denilmektedir. Veri toplamada çeşitli yöntemlerin kullanılması yöntem üçgenlemesi olarak da adlandırılmaktadır (Marriam, 2018). Üçgenleme; doküman analizi, gözlem ve görüşme gibi farklı yöntemlerle elde edilen verilerin birbirleriyle tutarlı olmasını ifade etmektedir. Bu bağlamda çalışma kapsamında yarı yapılandırılmış görüşmeler, odak grup görüşmeleri, gözlemler ve araştırma günlüklerinden elde edilen bulgular birbirini destekleyici niteliktedir. Bu durum çalışmanın güvenilirlik alanını temellendirmektedir. Ayrıca çalışmanı güvenilirliğini oluşturan bir başka unsur olan araştırmacının çalışma kapsamındaki rolü ayrıntılı bir şekilde betimlenmiştir. Güvenirliği sağlamak amacıyla uzman incelemesi ve teyit grubu yöntemlerine başvurulmuştur. Çalışma süresince görüşmelerden, gözlemlerden ve araştırma günlüklerinden elde edilen veriler uzman incelemesi yöntemi aracılığıyla *Dr. Öğretim Üyesi Tuğba Barutcu* tarafından belirli aralıklarla değerlendirilmiştir. Elde edilen bulgular sonucunda oluşturulan tema, kategori ve kodlar, verilerin teori bağlamında incelenmesi, uzman incelemeleri çerçevesinde şekillendirilmiştir.

3.4.2.1. Görüşme

Merriam (2013, s.87) görüşmeyi sistematik bir süreç olarak değerlendirir. Tam yapılandırılmış, yarı yapılandırılmış ve yapılandırılmamış olmak üzere üç görüşme türü vardır. Tam yapılandırılmış görüşme soruları, nitel çalışmalarda demografik değişkenler elde edilirken kullanılır. Yarı yapılandırılmış görüşmede ise

araştırmacının elinde bir dizi soru vardır. Fakat bu sorular esnektir. Veri toplama araçları içinde detaylarına değindiğimiz görüşme tekniği öğrencilerin yazma motivasyonu düzeylerini ortaya çıkarmak ve öğretmenin sürece dair düşünceleriyle ilgili bilgi edinmek için kullanılmıştır. Çalışmada öğrencilerin Wattpad kullanım sürecine yönelik eğilimlerine dair bilgi edinmek için görüşme tekniği kullanılmıştır

Bireyin yalnızken gerçekleştirdiği davranışlar ve sorulara verdiği cevaplar grup içindeyken farklılaşabilir. Bundan dolayı çalışma kapsamında odak grup görüşmesi gerçekleştirilmiştir. Odak grup görüşmesi, rahat bir ortamda önceden belirlenmiş bir konu hakkında düşünceleri öğrenmek amacıyla planlanmış bir tartışma serisi olarak tanımlanmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2021). Bireyler grup içindeyken birbirlerinden etkilenerek fikirlerini daha rahat ifade edebilirler. Çalışmada on öğrenci ile odak grup görüşmesi gerçekleştirilmiştir. Çalışma boyunca gerçekleştirilen görüşmelerin konuları, ses kayıt sayıları ve süre bilgileri *Tablo 1*'de belirtilmiştir.

Tablo 1 Görüşme Ses Kayıtlarının Konusu, Sayısı ve Dakikası

Görüşme ses kayıtlarının konusu	Sayısı	Dakikası
Wattpad kullanan öğrencilerle yürütülen yarı yapılandırılmış görüşmeler	13	455
Odak grup görüşmesi	1	113

3.4.2.2. Doküman

Çalışmada, veri toplamak için pek çok doküman türünden yararlanılmıştır. Bunların başında araştırmacı tarafından tutulan günlük ve odak grup görüşmeleri gelmektedir. Araştırma günlükleri, yürütülen çalışma boyunca gözlemlerin, düşünce ve duyguların kaydedildiği bir defterdir. Bu günlükler araştırmacının süreçle ilgili tüm deneyimlerini, farkındalıklarını içerir. Odak grup görüşmeleri çalışma grubundaki öğrencilerin bir aradayken bireysel olarak yapılan görüşmelerdeki benzeri sorulara grup etkisiyle verdikleri cevapları içermektedir. Araştırmacılardan bazıları saha

notlarını ve araştırma günlüklerini ayrı ayrı düzenlerken bazıları da bu iki veri toplama yöntemini birleştirir (Johnson, 2014).

Çalışmanın doküman kaynaklarını araştırmacı günlüklerinden, görüşmelerden ve odak grup görüşmesinden elde edilen dökümler oluşturmaktadır. Çalışmada araştırma günlüklerden 10 sayfa ve 416 satır, Wappad kullanan öğrencilerle yürütülen görüşmelerden 45 sayfa ve 1289 satır, odak grup görüşmesinden 10 sayfa ve 325 satır doküman elde edilmiştir. Çalışma süresince elde edilen dokümanlar ve satır sayıları *Tablo 2*'de belirtilmiştir.

Tablo 2 Oluşturulan Dokümanların Konusu ve Satır Sayısı

Dokümanın Konusu	Elde Edilen Satır Sayısı
Araştırma günlükleri	446 satır
Wappad kullanan öğrencilerle yürütülen görüşmelerin dökümleri	1289 satır
Odak grup görüşmesinin dökümleri	325 satır

3.4.3. Veri Analizi

Bu çalışma, Ortaokul öğrencilerinin Wappad kullanım eğilimlerinin Beklenti-Değer Teorisi kapsamında yorumlanmasını amaçlamaktadır. Bu amaç doğrultusunda nitel içerik analizi yönteminden yararlanılmıştır. İlk olarak Wappad kullanan öğrencilerle yürütülen görüşmelerin Beklenti-Değer Teorisi ilkeleri kapsamında yorumlanmasından oluşmaktadır. Burada nitel içerik analizinden yararlanılmıştır. Nitel içerik analizinde araştırmacılar çalışmayla ilgili kategoriler geliştirir ve kategoriler içerisindeki kelime, cümle ya da resimleri ele alırlar (Özdemir, 2010). Niteliksel içerik analizi açık metin içeriği ya da onun sayısallaştırılmasıyla sınırlandırılmayan ve derin anlamı bütünsel olarak ortaya çıkarmayı amaçlayan bir analiz türüdür. Bununla birlikte nitel içerik analizi içeriğin nitelik açısından sınıflandırılarak yorumlamasına dayanan bir analiz çeşididir (Kuckartz, 2014). Bu anlamda yapılan araştırma kapsamında elde edilen veriler bulgu ve yorumlar bölümünde nitel içerik analizinin doğasına uygun olarak tema, kod ve kategoriler şeklinde sınıflandırılarak yorumlanmaya çalışılmıştır. Ayrıca bulgu ve yorumlar bölümünde sayısal ifadelerle yer verilse de öğrencilerle gerçekleştirilen görüşmeler

bu veriler ışığında birçok yönden ayrıntılı bir şekilde sınıflandırılmaya ve yorumlanmaya çalışılmıştır. Öğrencilerle yaptığımız görüşmeler nitel içerik analiziyle birlikte çeşitli sınıflamalara ayrılmıştır. Bu sınıflamada tekrar eden her yapı kendi içinde anlamlı bir bütün oluşturmuştur. Görüşmeler bu şekilde analiz edilmiştir. Ortaya çıkan anlamsal bütünlükler araştırma günlükleri, saha notları ve yapılan gözlemlerle desteklenmiştir. Elde edilen veriler sonucunda oluşturulan tema ve kategoriler tümevarımsal bir yaklaşımla incelenmiştir. Araştırmacılar kodlanmış verileri inceler ve anlama ulaşılmaya çalışır (Glesne, 2020). Genel bir bakış açısına sahip olabilmek için verilerin sadece kodlarla sınıflandırılması yeterli değildir. Kodlar ilgili kategoriler altında, kategoriler ise ilgili temalar altında toplanmalıdır. Çalışmada gerçekleştirilen kodlama sonucunda ise 4 tema, 16 kategori ve 16 alt kategori belirlenmiştir. Bu sınıflamaya *Tablo 3*'te yer verilmiştir.

Tablo 3 Türkçe Öğretmeni Adaylarıyla Yürütülen Yarı Yapılandırılmış Görüşmelerin Sınıflandırılması

Tema	Kategori	Alt Kategori
Başarı Beklentisi	1. Wattpad Kullanım Sürecine ilişkin başarı umudu 2. Wattpad’ de Bir Metni Okuyup Anlamaya İlişkin Başarı Umudu 3. Wattpad’ de Yazmaya İlişkin Başarı Umudu 4. Wattpad’ de Yazmaya Başlarken Zorlanma Düzeyi 5. Wattpad’ de Okumaya Başlarken Zorlanma Düzeyi	
Öz Yeterlilik	1.Wattpad Kullanımına Yönelik Yeterlilik Algısı 2. Wattpad Kullanım Sürecinde Çaba Sarf Ettiğinde İyi Bir Kullanıcı Olacağına Dair İnanç 3. Wattpad Kullanım Sürecini Arkadaşlarıyla Karşılaştırdığındaki Yeterlilik Algısı 4. Wattpad Kullanım Sürecinin Öncesiyle Karşılaştırdığında Yazmadaki Yeterlilik Algısı 5. Wattpad Kullanım Sürecinin Öncesiyle Karşılaştırdığında Okumadaki Yeterlilik Algısı 6. Okuma Bağlamında Wattpad Kullanım Sürecine Yönelik Yeterlilik Algısı	
Görev Değeri	Başarı değeri	1.Wattpad’ de İyi Bir Yazar Olmanın Önemi 2.İyi Bir Wattpad Kullanıcısı Olmanın Arkadaşlarının Gözündeki Değerin Artması 3. İyi Bir Wattpad Okuryazar Olmanın Öğretmenin Gözündeki Değerin Artması 4.Wattpad’ de İyi Bir Okuryazar Olmanın Sosyal Çevreden Övgü Alma Düzeyi
	İşsel değer	1. Wattpad Kullanım Sürecini Eğlenceli Bir Etkinlik Olarak Algılama Düzeyi 2. Zorunlu Olmaksızın Wattpad Kullanım Durumu
	İşe yararlılık/görevin kullanışlılığı	1.Wattpad Kullanımı Sonucunda Elde Edilen Bilgilerin Günlük Hayattaki Kullanışlılığı 2. Wattpad Kullanımı Sonucunda Elde Edilen Bilgilerin Derslerdeki Kullanışlılığı 3. Wattpad Kullanımının Gelecekteki İşe Yararlılığı
	Görevin Maliyeti	1.Günlük Meşguliyetlerle Karşılaştırıldığında Wattpad Kullanımının Önemi 2.Akranlarla Geçirilen Zamanla Karşılaştırıldığında Wattpad Kullanımının Önemi 3.İyi Bir Wattpad Kullanıcısı Olmak İçin Sarf Edilen Çabanın Düzeyi 4. Öğretmen olmak için çaba gösterirken zorlanma düzeyi 5. Öğretmen olmak için

		gösterilen çabanın verilen emeğe değmesi
Kaygı	1. Wattpad Kullanımında Kendini Diğer Öğrencilerle Karşılaştırma Durumu 2. Wattpad’ de Yazma Görevinin Sonucuna Dair Olumsuz Beklenti 3. Wattpad’ de Okuma Görevinin Sonucuna Dair Olumsuz Beklenti 4. Wattpad Kullanımında Karşılaşılan Zorluğa Verilen Tepki	

BÖLÜM 4

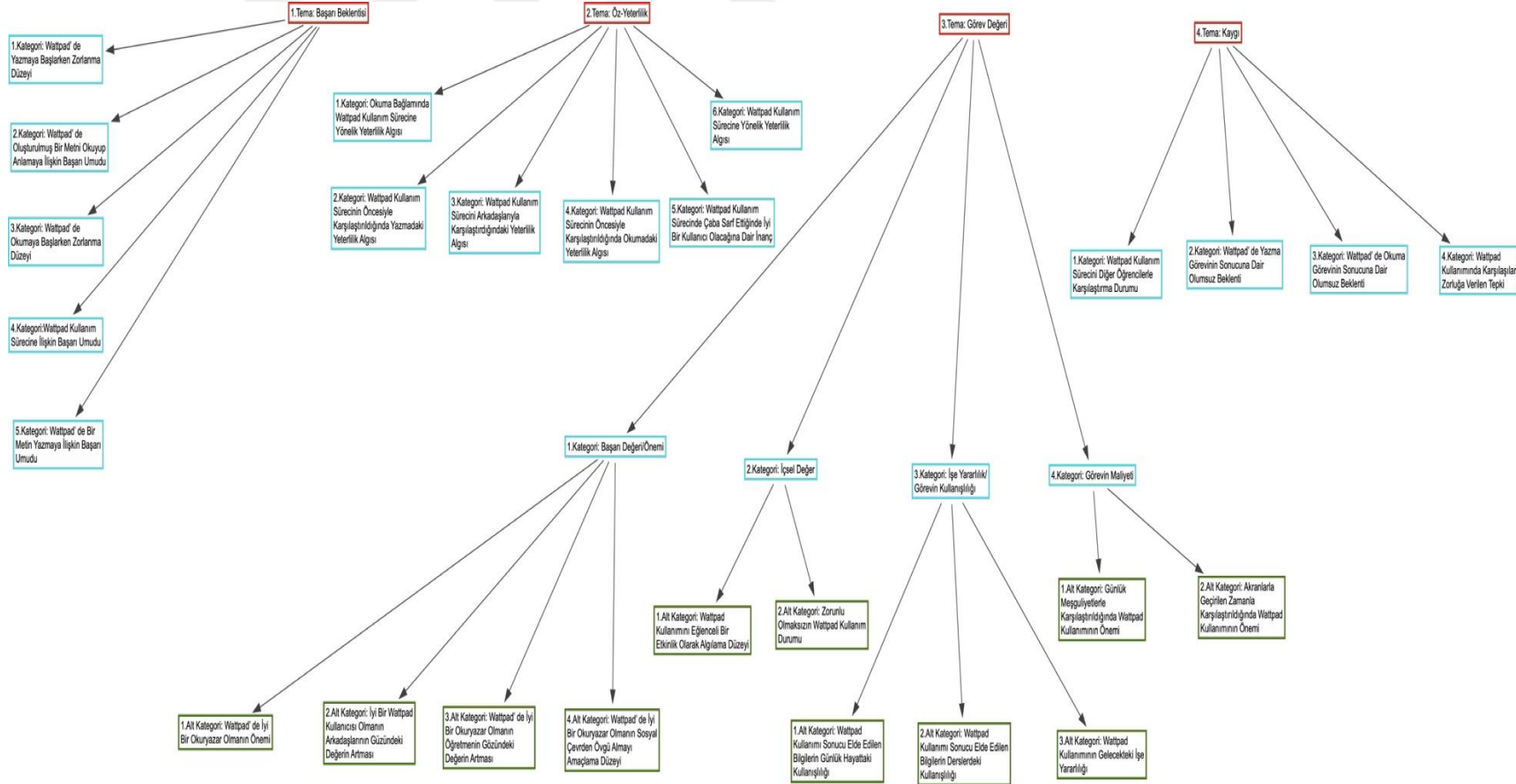
BULGU VE YORUMLAR

Araştırma, öğrencilerin Wattpad kullanım süreçleri ve deneyimlerinin başarı beklentisi, öz- yeterlilik, kaygı ve görev değeri boyutunun yorumlanmasını amaçlamıştır. Beklenti-Değer Teorisinin ilkelerine göre oluşturulmuş yarı yapılandırılmış görüşme formlarıyla öğrencilerin Wattpad kullanım süreçlerine dair veriler toplanmıştır. Görüşme formlarından elde edilen verilerin güvenilirlik ve geçerlilik boyutlarını desteklemek amacıyla ek olarak odak grup görüşmeleri yapılmış ve araştırmacı tarafından araştırma günlükleri tutulmuştur.

Bu araştırma temel nitel araştırma deseniyle betimlenmiştir. Temel nitel araştırmanın doğası gereği toplanan veriler tematik analiz yöntemiyle tema, kategori, alt kategori başlıkları altında sınıflandırılmış. Ayrıca elde edilen veriler klasik analiz yöntemiyle de desteklenerek sayısal olarak da yorumlanmıştır. Görüşmelere ait tema, kategori ve alt kategoriler *şekilde 19'da gösterilmiştir*. Bu bağlamda araştırmada tümevarımsal bir yol izlenmiştir. Bu analizler doğrultusunda merkezinde dört temel soruya cevap aranmıştır:

1. Öğrencilerin Wattpad kullanım süreçlerindeki başarı beklentileri nasıldır?
2. Öğrencilerin Wattpad kullanım süreçlerindeki öz-yeterlilikleri nasıldır?
3. Öğrencilerin Wattpad kullanım süreçlerindeki görev değerleri nasıldır?
4. Öğrencilerin Wattpad kullanım süreçlerindeki kaygıları nasıldır?

Şekil 18. Verilerin Tema, Kategori ve Alt Kategorilere Ayrılması

4.1. Tema: Başarı Beklentisi

Öğrencilerin başarı beklentisi; Wattpad kullanım süreçlerindeki Wattpad kullanım sürecine ilişkin başarı umudu, Wattpad’ de okumaya başlarken zorlanma düzeyi, Wattpad’ de oluşturulmuş bir metni okuyup anlamaya ilişkin başarı umudu; Wattpad’ de yazmaya başlarken zorlanma düzeyi ve Wattpad’ de bir metin yazmaya ilişkin başarı umudu olmak üzere beş kategoriye ayrılmıştır. Bu kategoriler kapsamında değerlendirilen kodlar “Wattpad kullanım süreçlerindeki başarı beklenti düzeyleri nelerdir?” alt problemini cevaplamak üzere sınıflandırılarak incelenmiştir. Kategoriler, öğrencilerle yapılan görüşmelerden alıntılarla sunulmuştur.

4.1.1. Kategori: Wattpad Kullanım Sürecine İlişkin Başarı Umudu

Öğrencilerin Wattpad kullanım süreçlerindeki başarı beklentilerini açığa çıkarmak için sorulan “*Wattpad kullanımında ne kadar iyi olmayı bekliyorsunuz? Niçin*” sorusunun cevapları başarı beklentisi teması çerçevesinde, “*Wattpad kullanım sürecine ilişkin başarı umudu*” kategorisinin altında sıralanmıştır. İki öğrenci herhangi bir beklentilerinin olmadığını belirtmişlerdir. Bir öğrenci sadece okuma alışkanlığının ilerlemesini umduğunu belirtmiştir. On öğrenci ise yazar olma beklentisi içerisinde olduklarını ifade etmişlerdir. Öğrenciler Wattpad uygulamasına bir araç olarak görmektedirler. K5 “*Wattpad uygulamasını daha iyi kullanmak gibi bir beklentim yok ama çok kitap okuma ve bir gün kendi kitabımı yazma beklentim var*” bu durumu destekleyen ifadeyi kullanmıştır. Öğrenciler Wattpad’i özdeşim ve empati kurmayı sağlayan; samimi bir ortamda yorumlama ve eleştiri fırsatı sunan; yazar olma, popüler olma ve tanınma fırsatı veren; arkadaşlar arasında saygınlık sağlamaya yardımcı olan, iyi bir yazar olmaları için birçok okur ve yazarın olduğu etkileşimli bir ortamda çok fazla okuma malzemesi sunan, böylelikle hayal gücünü geliştiren ve kelime dağarcığını arttıran bir araç olarak görmektedirler. Öğrencilerin Wattpad kullanım amaçlarından en önemlisi Wattpad aracılığıyla okuma ve yazma becerilerini geliştirmektir.

Genel olarak öğrencilerin yazar olma beklentileri bulunmaktadır. Aynı zamanda iyi bir yazar olmak için çok okumak gerektiğine dair inanca sahipler. Bu bağlamda kendilerine bir yol haritası oluşturdukları görülmektedir. Öğrenciler için Wattpad

kullanım süreçlerinde yazarlığa giden yol sırasıyla şu şekildedir; öncelikle popüler yazarları fazlasıyla okumak ardından yazılanlara yorumlar yazmak ve son olarak eğer bir olay örgüsü kurgulayacak ve etkileyici ifadeler kullanabilecekleri seviyeye ulaşırlarsa kendi kitaplarını yazmak. Bir kitap yazmadan önce çok okumak ve çok beğeni alan yorumlar yapabilmek gerektiğini düşünmektedirler. Bir metin yazmak, okuma ve yorum yapabilme deneyiminden sonra gelmektedir. Öğrencilere göre yazarlığın ön koşulu çok okumak ve beğeni alan yorumlar yapabilmektir.

*Araştırmacı: Wattpad kullanımında ne kadar iyi olmayı bekliyorsunuz?
Niçin?*

K-1:

Kendime bir sınır koymuyorum. Zaten çoğu kitap daha tamamlanmamış oluyor. Bir beklentim yok, sadece okuyorum.

K-2:

Uygulamadan bir beklentim yok. Ama bana orada gelişip yazar olma fırsatı sağlayabilir. Orada yazar olmak istemiyorum ama oranın etkisiyle yazar olma isteği oluştu.

K-2 Wattpad uygulamasından bir beklentisinin olmadığını ancak uygulamanın kendisini geliştirip yazar olma fırsatı sağlayacağına dair inanca sahiptir. Ayrıca öğrenciler için iki türlü yazarlık kavramı bulunmaktadır: Wattpad yazarı ve klasik yazar. K-2 “orada yazar olmak istemiyorum ama oranın etkisiyle yazar olma isteği oluştu” ifadesiyle Wattpad’in sadece Wattpad yazarı olma fırsatı sağlamadığını aslında onlara klasik yazarlığın kapısını açtığını düşünmektedirler. Yazar olma ideali, Wattpad ve Wattpad yazarlığının üstünde bulunmaktadır. Çünkü Wattpad yazarlığından klasik basılı kitaplar yayınlayan bir yazara geçebildiklerinde daha kalıcı ve ünlü olacaklarını düşünmektedirler.

K-3:

Çok okuyorum zaten ondan hedef koymak istemiyorum; ama yine de arada hedef koyuyorum mesela günde bir kitap bitirme isteği oluyor. Hem devamını merak ediyorum, yarıda bırakmak istemiyorum hem de arkadaşlarım arasında en çok ben okuyayım istiyorum.

Öğrenciler Wattpad’de yaptıkları okumaları Wattpad’de veya Wattpad dışında kendi arkadaş sohbetlerinde yorumlarlar. Wattpad ortamında yaptıkları yorumlar başka okuyucular tarafından fazlaca beğeni sayısı alırsa kendilerinde yazarlığa yönelik özgüven duygusu oluşmaktadır. Wattpad dışında arkadaş ortamında ise yaptıkları yorumların beğenilmesi arkadaşları arasında kendilerine yönelik saygınlık yaratacağını bu sayede sadece Wattpad ortamında değil kendi arkadaş ortamlarında da popüler olma fırsatının oluştuğunu düşünmektedirler. K-3 “...arkadaşlarım arasında en çok ben okuyayım istiyorum” ifadesinde görüldüğü üzere öğrenciler, okunan kitap sayılarının kendilerine yönelik bir saygınlık yaratacağına dair inanca sahipler. Bu durumda dijital kütüphanelerindeki kitap sayılarının önemi artmaktadır. Çünkü dijital kütüphane okunan kitapların sayılarını, kütüphaneye eklenen kitapların ne oranda okunduğunu ve kitabın tamamlanıp tamamlanmadığını göstermektedir. Öğrenciler bu kütüphanedeki listelerini uyulama aracılığıyla farklı sosyal medya hesaplarından paylaşabilmektedirler. Bu sayede diğer sosyal medya sayfalarındaki arkadaşlarında kendilerine yönelik bir saygınlığın oluştuğunu düşündüklerini ifade etmişlerdir.

K-4:

Hayır, bir beklentim yok; zevk almak, tadını çıkarmak istiyorum.

Beğenileri ve takipçi sayılarını pek önemsemiyorum.

Wattpad sadece bir okuma-yazma platformu değil aynı zamanda bir sosyal medya hesabının özelliklerine de sahip; beğeni ve takipçi sayıları burada da çok değerli unsurlar olarak karşımıza çıkmaktadır. K-4 “beğeni ve takipçi sayılarını pek önemsemiyorum” ifadesiyle genel eğilimden farklı düşündüğünü belirtmiştir.

K-5:

Wattpad uygulaması daha iyi kullanmak gibi bir beklentim yok ama çok

kitap okuma ve bir gün kendi kitabımı yazma beklentim var.

Genel olarak öğrencilere göre Wattpad yazar ve popüler olmayı sağlan bir araçtır. Ayrıca Wattpad kullanıcıları yazarlığın ön koşulu olarak okuma becerisinin gelişmesi gerektiğini düşünmektedirler. Aslında Wattpad kullanıcıları bu platform sayesinde bir yazma sürecine dahil olmaktadır. Yazarlar birlikte süreç odaklı bir yazma deneyimi yaşamaktadırlar. Burada yazılmış eserler kadar yazılmakta olan üretim aşamasında

olan ürünler bulunmaktadır. Kullanıcıları burada bu sürece rahatlıkla dahil olmaktadır. Böylelikle yazmayı rahatlıkla deneyimlemek öğrencilerin platforma olan ilgisini arttırmaktadır.

K-6:

İyi olmayı bekliyorum çünkü okuma alışkanlığımı ilerletiyor bundan dolayı

K-7:

Okumaya başlayınca kendimi buluyorum sanki o kişi benmişim gibi hissediyorum. Genellikle çok güzel oluyor beklentilerim. Beklentim ilk zamanlar kitap bitirmeye yönelikti şunu bitiririm sonra şunu bitiririm şeklindeydi. Ama lgs öğrencisi olduğum için her akşam 10 sayfa okuyabiliyorum. Hedeflerime ulaşamadım. Hedef koyunca yani kendimi sorumlu tutunca okumam düzenli oluyor. Böyle hedeflerim olmasa belki okumayacağım. Yazmayı çok isterdim orada benim de kitabımın okunmasını çok isterdim.

Öğrenciler bazen yazarla bazen karakterlerle özdeşim veya empati kurma sürecine girmektedirler. “Okumaya başlayınca kendimi buluyorum sanki o kişi benmişim gibi hissediyorum” (K-7) ifadesi okuyucunun karakterle kurulan özdeşimi desteklemektedir. Aslında yazarla ya da karakterlerle özdeşim kurma okuma sürecinin doğasında var olan bir durum ancak Wattpad ortamındaki özdeşim süreci öğrencilere daha samimi, sıcak ve yakın gelmektedir. Öğrencilere göre Wattpad’de özdeşim kurmak hem kolay hem de çok güçlü olmaktadır. Bu durumun altında yatan sebepler ise yazarların bütün Wattpad kullanıcıları gibi bir Wattpad kullanıcısı olmaları, çoğunun ilk yazma deneyimlerini burada edinmeleri, okuyucuyla iletişim halinde olmaları, yaş olarak kullanıcılarla aynı yaşlarda olmaları veya kullanıcıların platforma dahil oldukları yaşlarda onların da platforma dahil olmuş olmaları, kullandıkları sözcüklerin ve kelimelerin güncel olması; karakterlerin yaş olarak okuyuculara yakın olmaları, kullanılan kelimelerin ve argo ifadelerin gençler arasında yaygın olması olarak sıralayabiliriz.

K-8:

Aslında hayal gücümün gelişmesini, kelime dağarcığımın artmasını ve konuşma şeklimin düzgün olmasını umuyorum. Sayı olarak bir hedefim yok. İyi olma beklentim hem var hem yok yani orta düzey aslında itiraf edeyim ki ben burada yazar olmak istiyorum. Popüler olmak istiyorum. Çünkü orada birçok okur ve yazar var.

K-8 “...aslında itiraf edeyim ki ben burada yazar olmak istiyorum. Popüler olmak istiyorum. Çünkü orada birçok okur ve yazar var” aslında popüler olma isteği sadece K-8’ in itiraf ettiği bir gerçek değil, Wattpad kullanıcıları arasında genel eğilim popüler olma, tanınma, bilinme yönündedir. Yine K-8’ in ifade ettiği gibi “Çünkü orada birçok okur ve yazar var” bu durumun merkezinde olan ana sebeplerden biridir.

K-9:

Yani var biraz daha çok hayal gücümü geliştirebilirim. Kendim yazmayı hayal ediyorum. Çünkü yazmayı seviyorum. Güzel bir şey.

K-10:

Bazen var mesela bir bölümü okuyorum ben de böyle yazabilir miyim diye aklımdan geçiyor ve o kadar iyi şeyler yazma isteğim oluyor.

“...ben de böyle yazabilir miyim diye aklımdan geçiyor ve o kadar iyi şeyler yazma isteğim oluyor” öğrenciler Wattpad ortamında kendilerine birçok yönden yakın gördükleri yazarlardan esinlenmektedirler. Bu durum yazmaya yönelik inançlarını olumlu yönde etkilemektedir.

K-11:

Bir dönem yazarlık yaptığım için yazarlık hedefim vardı aslında ve sınavdan sonra devam etmeye çalışacağım; bazı değişiklikler yaptıktan sonra kitabıma devam edeceğim aynı zamanda ama hiçbir zaman en iyi Wattpad’i ben bilirim, çok iyiyim gibisinden konuşmadım hiçbir zaman çünkü iyi bir Watt kullanıcısı olduğumu düşünüyorum zaten.

Nasıl yani?

Şöyle söyleyeyim iyi bir kullanıcı Wattpad ’in tüm özelliklerini bilen kullanıcı değildir. İyi kullanıcı; yazarları yorumlayabilen, yazarlara

yardımcı olabilmeli, onlara güven gösterebilmeleri aynı zamanda o ortama uyum sağlayabilmeleri yani A ben her şeyi biliyorum en iyi Wattpad kullanıcısıyım diyemiyoruz. Mesela ben kendimin iyi bir kullanıcı olduğunu düşünmemin sebebi yazarları yorumlayabilme yetisine ve bir şey bildiğimi hissetme yetisinden dolayı; yazarlar genel olarak okurların düşüncesine önem verirler ama mesela bazı düşünceler yazarları olumsuz etkileyebilir tam aksine olumlu da etkileyebilir. Bu noktalarda daha dikkatli olmamız gerekiyor. Açıkçası kitap okumanın günümüzde popülerleşen bir şey olduğunu düşünüyorum. Ben, herkesin artık popüler kültür kölesi olduğunu düşünüyorum mesela öncelerde istatistiklere baktığımızda ülkemizde kitap okuma oranlarının çok çok düşük olduğunu görüyor ama sonrasında belli kitaplar ortaya çıktı; Beyza Alkoç'un karantina kitabı gibi bu kitaplar gençlerin okuma zevkine uygun olmaya başladıktan sonra herkes yavaş yavaş kitap okumaya başladı ve bu şekilde popüler kültüre uyarak kitap okumaya başlayan insanlar kitapların ne kadar değerli olduğunu kendileri için ne kadar önemli olduğunu görmeye başladılar ve daha sonra daha fazla kitap okumaya başladılar. Açıkçası kitap okumanın belli bir kültür yani popüler kültür olduğunu düşünüyorum ve ben açıkçası hiçbir zaman popüler kültür kölesi olmayı tercih etmedim. Ben küçüklüğümde beri daha okula gitmeden ailem bana okuma yazma öğretmişti ve ben inanin kitap okumayı çok seviyordum her zaman, her zaman da çok severim ailem bana bunu öğretti çünkü okumak benim için her şeydir. Kitap okumayı çok seviyordum, yorumlamayı çok seviyordum, hayatıma uygulamayı çok seviyordum ve bir eleştirmen edasıyla o kitapları yorumlayabilmek benim için gerçekten çok güzel bir şeydi ve her zaman da bunun üzerinde ilerledim yani bir kitapta herkesin düşünceleri farklıdır ama bazı kitaplarda genel düşünceye aykırı olan düşünceler olabiliyor ve bu insanları uyarmamız gerektiği anlamına gelebiliyor. Bazen bunun için her zaman iyi bir eleştirmen, iyi bir okur olmak gerekiyor her zaman yazarlarla empati kurmaya çalışarak eleştirdim hiçbir zaman ya nasıl yapabilir! Hiç beğenmedim tarzı şeyler

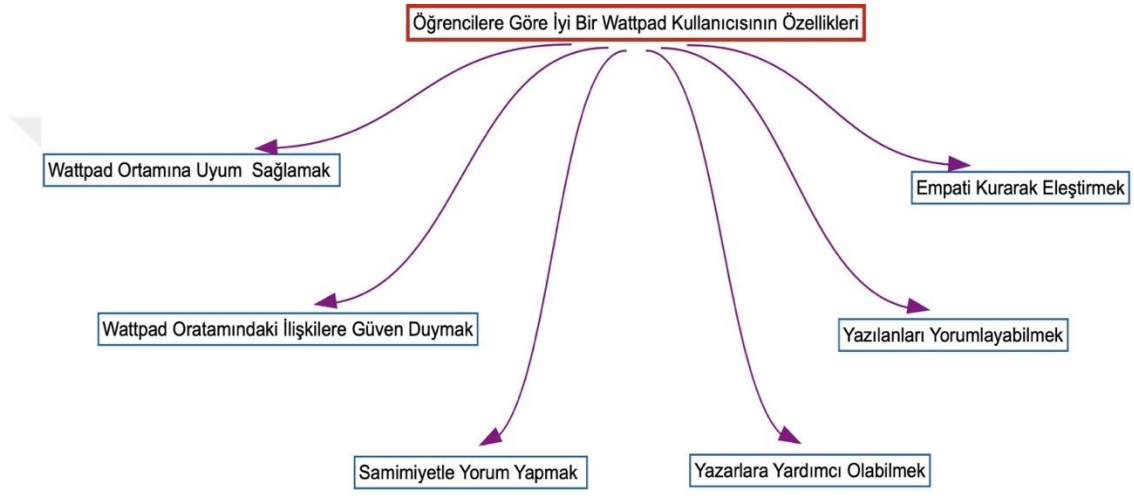
söylemedim Acaba o an aklından ne geçiyordu da böyle bir şey yaptı diyorum.

K-11 “...Şöyle söyleyeyim iyi bir kullanıcı Wattpad’in tüm özelliklerini bilen kullanıcı değildir. İyi kullanıcı; yazılanları yorumlayabilen, yazarlara yardımcı olabilmeli, onlara güven gösterebilmeleri aynı zamanda o ortama uyum sağlayabilmeleri yani A ben her şeyi biliyorum en iyi Wattpad kullanıcısıyım diyemiyoruz. Mesela ben kendimin iyi bir kullanıcı olduğumu düşünmemin sebebi yazarları yorumlayabilme yetisine ve bir şey bildiğimi hissetme yetisinden dolayı” bu ifadelerle iyi bir Wattpad kullanıcısının özelliklerine sıralamaktadır:

- *Yazılanları yorumlayabilen:* Öğrenciler sosyal çevrelerinde veya Wattpad ortamında çok okumak ve iyi yorumlar yapabilmenin kendilerine saygınlık getirdiğine ve böylelikle yazarlığa yönelik başarı beklentilerinin arttığını düşünmektedirler.
- *Yazarlara yardımcı olabilme:* öğrenciler göre Wattpad kullanım süreci bir okuma-yazma sürecidir. Bu süreçte herkes birbirine yardımcı olmalı, birbirini eleştirmelidir. Çünkü onlar için bu süreci değerli kılan en önemli unsurlardan bir tanesi ise insanları birbirine samimiyetle yardımcı olabilmeleridir. Bu samimi ortam, yapılan eleştirileri gerçekçi kıldığı için başarıya yönelik beklentiyi artırmaktadır.
- *Güven göstermek:* Wattpad kullanım sürecinde ve bu bağlamda yapılan okur-yazar, yazar-yazar, okur-okur ilişkileri eleştiriler, dönütler ve bunlara göre metni yeniden oluşturma ya da yönlendirme tamamen güven üzerine kurulmaktadır. Wattpad ortamında herkes bu ilkenin varlığına riayet etmeye çalışmaktadır. Çünkü bu ilkenin herkese başarı fırsatı yaratabileceğine dair inanç bulunmaktadır.
- *Ortama uyum sağlamak:* Wattpad bir okuma yazma ortamı olmakla birlikte bir sosyal medya uygulaması gibi sosyal bir çevre oluşturmuştur. Wattpad kullanım süreci bu sosyal çevrenin varlığından beslenmektedir. Kullanıcılar ister iyi bir okur olsun isterlerse iyi bir yazar olsunlar bu sosyal çevreden kendilerini soyutlamamalıdır. Burada iyi ve başarılı bir Wattpad kullanıcısı olmak topluluğa her anlamda dahil olmanın gerektiği düşünülmektedir.
- *Empati kurarak eleştiri yapmak:* empati kurularak yapılan yorumlar ve eleştiriler bu süreçte yazarlara yönelik olumsuz etkileyecek unsurlardan okuru alıkoyar.

Öğrenciler sonuç olarak buranın bir deneyim edinme ortamı olduğunu farkındalar ve kimsenin bundan olumsuz etkilenmesi istememektedirler çünkü burum başarısızlığa sebep olur. “...her zaman yazarlarla empati kurmaya çalışarak eleştirdim hiçbir zaman ya nasıl yapabilir! Hiç beğenmedim tarzı şeyler söylemedim Acaba o an aklından ne geçiyordu da böyle bir şey yaptı diyorum”

Şekil 19. Öğrencilere Göre İyi Bir Wattpad Kullanıcısının Özellikleri

“...yazarlar genel olarak okurların düşüncesine önem verirler ama mesela bazı düşünceler yazarları olumsuz etkileyebilir tam aksine olumlu da etkileyebilir. Bu noktalarda daha dikkatli olmamız gerekiyor...” öğrenciler Wattpad yazarlarının okurların düşüncelerine göre metinlerini düzenledikleri ve hatta karakterler özelliklerini okurlardan gelen yorumlara göre şekillendirdikleri bilinmektedir. Bu bağlamda okurun yazara karşı yapıcı eleştirilere yapma ve dikkatli olma sorumluluğu bulunmaktadır. İyi bir okurdan beklenen tavır bu olmalıdır. Öğrenciler olumsuz eleştiri yapmadan önce yazarla empati kurulması gerektiğini düşünmektedirler.

“...Açıkçası kitap okumanın günümüzde popülerleşen bir şey olduğunu düşünüyorum. Ben, herkesin artık popüler kültür kölesi olduğunu düşünüyorum mesela öncelerde istatistiklere baktığımızda ülkemizde kitap okuma oranlarının çok çok düşük olduğunu görüyor ama sonrasında belli kitaplar ortaya çıktı; Beyza Alkoç’un karantina kitabı gibi bu kitaplar gençlerin okuma zevkine uygun olmaya başladıktan sonra herkes yavaş yavaş kitap okumaya başladı ve bu şekilde popüler kültüre uyarak kitap okumaya başlayan insanlar kitapların ne kadar değerli

olduğunu kendileri için ne kadar önemli olduğunu görmeye başladılar ve daha sonra daha fazla kitap okumaya başladılar...” Öğrenciler popüler kültür, Wattpad ve okuma alışkanlığı arasındaki ilişkisini kurmaktadırlar. Okuma eyleminin günümüzde bir popüler kültür unsuru olduğunun ve Wattpad’ de yazılan kitapların – Beyza Alkoç- karantina- gençlerin okuma zevkine uygun olmasıyla herkesin popüler kültürü ögesi olan okuma eylemine katıldıklarını ifade etmektedirler. Popüler olan Wattpad ya da Wattpad kitapları değil okuma eylemidir. Wattpad sadece popülerleşen bu eyleme uygun malzeme ve ortam sunmaktadır.

K-12:

Daha fazla kitap okumak isterdim. Evdeki kitaplar tarzıma uymuyordu. Ben de yeni ve tarzıma uygun kitaplar okumak istedim. Okuma dışında bir beklentim olmadı. Belki kelime dağarcığım genişler diye düşündüm.

K-12 daha fazla kitap okumayı istemektedir. Okuma dışında tek beklentisi kelime dağarcığının genişleyebilecek olmasıdır. Öğrenciler Wattpad’ de yapılan okumaların kelime dağarcıklarını genişleteceklerine inanmaktadırlar. Ayrıca Wattpad ortamında yazılan kitapların tarzlarına uygun olduğunu düşünmektedirler.

K-13:

Yazar olmak istedim. Tek beklentim bu oldu herhalde. Küçüklükten beri bir şeyler yazmaya hevesim vardı. Oradaki yazarları görünce de ben de iyi bir yazar yazar olabilirim, yazabilirim diye düşündüm.

4.1.2. Kategori: Wattpad’ de Okumaya Başlarken Zorlanma Düzeyi

Bu kategoride, öğrencilerin Wattpad ortamında oluşturulmuş bir metni okumaya başlarken zorlanıp zorlanmadıklarını, metne karşı başarı inançlarını görmek ve iyi bir okuyucu olmanın önündeki engellere yönelik düşünceleri açığa çıkarmak amacıyla bir soru üzerinden platformda okumaya yönelik başarı beklentileri irdelendi. “Wattpad’den kitap/metin okumaya başlarken zorlanır mısınız? Sizce iyi bir okuyucu olmanızı engelleyen şeyler neler olabilir? Niçin?” sorusuna verilen cevaplar incelendi.

Katılımcılardan ikisi okumaya başladığında zorlandığını ifade ederken on bir katılımcı ise zorlanmadığını ifade etmiştir. Okumakta başarısızlık yaşayacaklarına

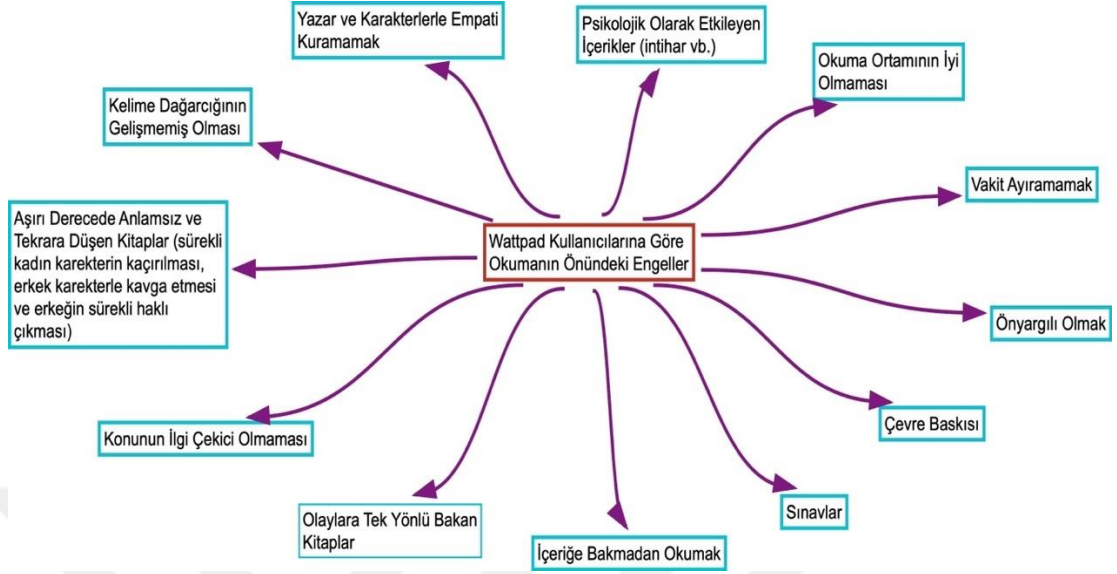
dair düşüncelerinin olmamasını kitabı önceden başka sosyal medya platformlarından görmüş bilmiş olmalarına bağlamaktalar. Öğrencilere göre kitap hakkında önbilgilerin olması okuma sürecini başarılı kılmaktadır.

Öğrencilere göre okumanın önündeki engeller: çevre baskısı, okuma ortamının iyi olmaması, sınavlar, vakit ayıramamak, psikolojik olarak kötü etkileyen içerikler; intihar vb., önyargılı olmak, içeriğe bakmadan okumak, yazar ve karakterlerle empati kuramamak, konunun ilgi çekici olmaması, kelime dağarcığının gelişmemiş olması, olaylara tek yönlü bakan kitaplar, aşırı derecede anlamsız ve tekrara düşen kitaplar; sürekli kadın karakterin kaçırılması, erkek karakterle kavga etmesi ve erkeğin sürekli hatalı çıkması.

Öğrenciler genel olarak yazar olmak ya da okudukların daha iyi anlayıp yorumlamak için okumanın gerekliliğine inanmaktadırlar. Bu durum ise platformda yaptıkları okumaları değerli kılmaktadır bununla birlikte kendilerine bu kadar çok okuma malzemesi bu denli kolayca sunan bu platforma yönelik olumlu düşüncelere sahiptirler.

Araştırmacı: Wattpad'den kitap/metin okumaya başlarken zorlanırmısınız? Sizce iyi bir okuyucu olmanızı engelleyen şeyler neler olabilir? Niçin?

Şekil 20. Wattpad Kullanıcılarına Göre Okumanın Önündeki Engeller

K-1:

Hayır zorlanmam. Kitapla ilgili önyargılar olmamalı ayrıca konu ilgimizi çekmiyorsa bu da okumanın önünde bir engeldir.

Öğrencilere göre ilgi, başarı beklentisini etkileyen bir unsurdur. İlgi, görevi gerçekleştirmek için harekete geçirici bir etkiye sahiptir. Eğer bir davranış veya görev ilgilerimiz dahilinde ise gerçekleştirme isteği ve başarı beklenti düzeyi doğru orantıda artmaktadır.

K-2:

Okumaya başladığımda zorlanmam ama sonda bitirdiğimde pişman olduklarım olur. Kötü sonla biten ve ağlatan kitaplar, intihar eden vb. aslında kitabı önceden instagramda falan görüyorum ve önceden bilmiş oluyorum. Bundan dolayı zorlanacağımı düşünmem.

Öğrenciler daha önceki yaşantılarının hedef ve davranışlarını etkilediğini düşünmektedir. K-2 daha önce kitabı farklı sosyal medya ortamlarında görüp bildiği için kitabı okuyup anlama sürecine dair olumlu tutum içerisindedir.

K-3:

Yok zorlanmam bazen ağır kitaplarda zorlanırım ama bırakmam hatta anlamadıysam tekrar okumak isterim. İyi bir okuyucunun iyi anlaması gerekiyor; iyi yorumlaması gerekiyor ya da yazarın kişinin ve karakterin düşüncelerini hissetmesi anlaması gerekiyor. Bunları yapamasa yine okuyucu olur ama iyi bir okuyucu olamaz. Empati kurmazsa anlayıp yorumlamasa sıkıcı olur eğer bunları yaparsa eğlenceli olur.

Bir görevin eğlenceli olması süreç içerisinde davranışı yerine getiren öznenin aktiflik durumuna bağlıdır. Öğrencinin Wattpad kullanım sürecinde bir kitabı okuma ve anlama düzeyi ile görevi gerçekleştiren öznenin durumu arasında kurduğu ilişki buna örnektir. Eğer okuyucu yazılanları yorumluyor ve karakter ya da yazarla empati kuruyorsa sürece dahil olur böylelikle başarı beklentisi artar. Yapılan görev sıkıcılıktan, dolayısıyla zor olmaktan çıkıp eğlenceli ve başarılabilir bir görev olur.

K-4:

Aslında ekrana çok bakmaktan gözlerim yaşıyor ve beni zorluyor. Anlama açısından da basılı okuyunca daha rahat anlıyorum dijitalde kopukluk oluyor sanırım. İyi bir okuyucu olmak bana göre çevre baskısına karşı dayanıklı olması gerekiyor. Okuyup da ne yapacaksın çocuk musun sen hikâye okuyorsun git ders çalış gibi tepkilere karşı okuyucu dayanıklı olmalı bana göre çevre bu açıdan engel.

K-5:

Hayır zorlanmam çünkü seviyorum. Önceden araştırırım. İyi okuyucu olmak için devamlı okumalıyız. Engel olarak ortam ve sınavlar olabilir. Kişiden kişiye göre değişir. Bazıları iki defa okuyup anlar bazıları bir defa bu da kişinin yapısı.

Öğrenciler okumanın önündeki engeller arasında bireysel farklılıklar, zaman ve ortamın elverişsizliğinin olduğunu düşünmektedirler. Aynı zamanda K-5 Wattpad'den okumaya başladığında sevdiği için zorlanmadığını belirtmiştir. Ayrıca olumlu bir bakışa sahip olan öğrenciler gibi o da okuyacağı metni önceden araştırıyor. Yorumlar ve tanıtım yazıları bir de kitabın diğer sosyal medya hesaplarında okuyucular tarafından paylaşılması kitaba dair ön bilgileri oluşturmaktadır. Wattpad, çoklu

medya unsurları arasında kitlesiyle ve ürünleriyle bir köprü kurmuş durumda; yazılan ürünler gençlerin ilgilerine, söylemlerine yakın olmakla birlikte genç kuşağın sosyal mecralarına yönelik bir hedefi de bulunmaktadır.

K-6:

Yok zorlanmam akıcı bir dille yazarlar genellikle yani benim anlayacağım yaşıma uygun bir dil kullanılıyor. Bu sebepten dolayı zorlanmıyorum. Yabancı kelimeler de kullanılıyor ama bu kelimeleri biz de yani ben de genellikle kullandığım için sorun olmuyor. İyi bir ortamda kitap okumamak okumamızı olumsuz yönde etkiler mesela ben sessiz ve müzikli bir ortamda okurum yani müzik dışında başka bir ses olmaz.

Öğrencilere göre Wattpad’de yazılan hikayeler onların anlayacağı kelimelerden oluşmaktadır bunun da okumayı daha akıcı kıldığını belirtmektedirler. Yabancılar kelimelerin de aslında kendilerine yabancı olmadığını günlük konuşma dilinde kullandıklarını belirtmişlerdir. Dil anlatım ve kelime dağarcığı açısından kendilerine yakın gördükleri için zorlanmadıklarını belirtmektedirler.

K-7:

Bence bir engel yok ama kitabın içeriği kötü olabilir. Olumlu düşünürüm genelde. Hiç zorlanmam akışına bırakırım. Aslında vakit kendi adıma engel olabilir çünkü lgs öğrencisiyim. Belki psikolojik olarak kötü etkileyen içerikler olabilir.

Öğrenciler Wattpad ortamında yazılan hikayelerde kendilerini olumsuz etkileyen unsurlar olduğunu ve bunun da okumaya engel teşkil ettiğinin farkındalar. Ancak onlar bu farkındalığa yine Wattpad’in samimi ortamından dolayı ulaştıklarının bilincindeler. Onlara göre zaten bazı yazarlar kitaplarının kötü içeriklere sahip olduğunu okumayabileceklerini bunun sorun olmadığını ifade etmektedirler. Aynı zamanda yorumlarda kitaba yönelik yapılan eleştiriler sadece nasıl yazılır sorusunun cevabı değil aynı zamanda nasıl okunur sorusunun cevabını da içermektedir.

K-8:

Yazım yanlışları çok oluyor o beni zorluyor. Hem LGS öğrencisiyiz ya bunlara dikkat ediyoruz. Bence benim önümde engel yok bence iyi bir okuyucuyum. Okuduklarımı anlıyorum yaptığım yorumlar beğeniliyor.

Önyargılı olmak okumanın önünde bir engel bir de insanlar içeriğine bakmadan okuyor kitap öncelikle içeriğini bilmeliler.

K-9:

Yok hiç zorlanmam. Sosyal medya ve başka uygulamalarda vakit harcamak engel olur. Bence biraz vakit ayırmak sıkıntısı iyi bir okuyucu olmanın önünde engeldir. Hep erteleriz ve düzenli okuyamayız.

K-10:

Zorlanmam bence düşünce yani hikâye nasıl düşünürsün hayal edersin. Eğer hayal edebiliyorsan okursun ve yazarsın.

Öğrenciler yaptıkları okumalarda zorlanmadıklarını ancak yazım yanlışları, önceden kitabın içeriğini bilmemek, vakit ayıramamak gibi unsurları okumanın önündeki engeller olarak görmektedirler.

K-11:

Hayır, böyle sosyal medyada genel olarak sosyal medyada yorumlara bakarak alıyorum ama ortalarında bıraktığım bir çok kitap oldu sebebi ise yorumlayamadım yerler olmaya başladı böyle de konusu bir süre sonra ilgi çekici olmaktan çıktı bazen kitaptaki olaylar aşırı derecede anlamsızlaşabiliyor çok fazla tekrara düşüyor ve ben sıkılmaya başlıyorum ayrıca bazen benim düşünce yapımı karşı kitaplar da olabiliyor ve bunları sırf yorumlayabilmek için okuduğum da oluyor ama inanın okurken o kadar zorlanıyorum ki çünkü açıkçası ben kendi düşünce yapımı genel düşünce yapısına uygun olduğunu düşünüyorum yani ideal bir düşünce yapının olduğunu düşünüyorum ama bazı kitaplarda o kadar farklı düşünceler var ki sadece tek bir açıdan bakıyor ama ben çok gönlü bakmak istiyorum olaylara. Ayrıca mesela bir kitapta kadın karakter sürekli sürekli erkek karakterle kavga ediyor ve kadın karakter sürekli bir şekilde kaçırılıyor ve erkek karakter hatalı çıkıyor ve bu kitabın sonuna kadar bu şekilde devam ediyor ve bu beni aşırı derecede sıkıtiğinden ben kitabı bırakırım okumaya devam etmem.

Öğrenciler Wattpad’ de yaşadıkları okuma deneyimini olumsuz etkileyen bir başka unsurun sürekli konu tekrarına düşülmesi olarak görmektedirler. Yazarlık bu ortamda

taklit üzerine gelişmektedir ancak bu taklidin konu seçiminde fazlaca benzerlikler göstermesi ya da bir kitap içerisinde olayların hep aynı şekilde tekrar edilmesi okuyucuyu rahatsız etmektedir. Örneğin K-11 “...Ayrıca mesela bir kitapta kadın karakter sürekli sürekli erkek karakterle kavga ediyor ve kadın karakter sürekli bir şekilde kaçırılıyor ve erkek karakter hatalı çıkıyor ve bu kitabın sonuna kadar bu şekilde devam ediyor ve bu beni aşırı derecede sıktığından ben kitabı bırakırım okumaya devam etmem...” ifadesiyle sürekli aynı konunun tekrar etmesinin okuduğu bir kitabı yarıda bırakmasının sebebi olarak göstermektedir.

K-12:

Yok zorlanmıyorum. Niye zorlanayım ki... kitap okumak tabii ciddi bir iş ama kitap okumak huzur veriyor bana, ondan zorlanmıyorum. İyi okuyucu olmanın önündeki engel kitap okumamaktır. Çünkü çok okumazsak kelime dağarcığımız gelişmez ve yazı yazarken, kitap okurken zorlanırız. Mesela kelimeleri ikide bir araştırmak zorunda kalırız ve böylelikle önceki kısımları unutur ve baştan başlamak zorunda kalırız.

K-13:

Yok zorlanmam. Kitapların ilgi çekici olmaması en büyük engel. Mesela sevdiğiniz bir kitap olsa saatlerce okuyabilirsiniz ama ilgi çekmeyecek kitaplarsa bir sayfayı zor okursunuz.

Öğrenciler, okumanın önündeki bir başka engel olarak düşük kelime dağarcığını görmektedirler. Doğal olarak iyi bir okumanın önündeki engelin yine az okumaktan kaynaklandığını vurgulamaktadırlar. Öğrencilere göre çok okumak, kelime dağarcığının ve hayal gücünün gelişmesini sağlar böylelikle hem iyi bir okuyucu hem de iyi bir yazar olunabilir. Okumanın yararlığına dair bu denli bir inanca sahip oldukları için çoğunlukla zorlanmadıklarını ifade etmişlerdir.

4.1.3. Kategori: Wattpad’de Oluşturulmuş Bir Metni Okuyup Anlamaya İlişkin Başarı Umudu

Öğrencilerin “Wattpad’den bir kitap/metin okurken ne kadar iyi olmayı bekliyorsunuz? Bunun sebepleri nelerdir?” sorusuna verdikleri cevaplar, bu kategori altında değerlendirildi. Öğrencilerde genellikle hızlı ve çok kitap okuma isteği

bulunmaktadır. Bunun sebepleri olarak daha çok okuma yapabilirlerse yazma, anlama ve anlatma, yorum yapma yeteneklerinin daha çok gelişeceğini düşünmektedirler. Böylelikle hem iyi bir okuyucu hem de iyi bir yazar olabileceklerdir. Çok okumanın aynı zamanda arkadaş çevresinde kendilerine bir saygınlık kazandıracağını ifade etmektedirler. On bir öğrenci okumaktan beklentilerinin olduğunu ve bunları: başladığını bitirme isteği, hayal gücünü geliştirme, özgüveni artırma, çok iyi anlamak olarak sıralamışlardır. Bir öğrenci ise bu hızlı okuma beklentisinin bir sebebinin olmadığını içinden geldiğini ifade etmiştir. Bir başka öğrenci iyi olaya dair beklentisinin olmadığını aynı zaman başarısız olacağını da düşünmediğini belirtmiştir.

Öğrenciler Wattpad platformunu süreç odaklı dijital olarak tasarlanmış bir okuma yazma atölyesi olarak görmektedirler. Yazılan ürünler okur merkezli; okurun beklenti ve sürece katılımıyla oluşmaktadır. Okur pasif bir durumdan aktif yapıya geçmiştir. Bu durumu okuma, anlama sürecini okur için değerli kılmaktadır.

Araştırmacı: Wattpad'den bir kitap/metin okurken ne kadar iyi olmayı bekliyorsunuz? Bunun sebepleri nelerdir?

K-1:

İyi olma beklentim yok. Başarısız olacağımı da düşünmem. Okurken pek zorlanmam. Başladığım kitabı bitirmek isterim ama eğer konu ilgimi çekmiyorsa yarıda bırakmak istiyorum.

K-2:

Hızlı bitirme isteği oluyor. Kütüphanemde (uygulamanın dijital kütüphanesi) kitaplarımın çok olmasını istiyorum.

Araştırmacı: Neden?

Bilmiyorum sadece hoş görünüyor. İnsanların kütüphanesine bakıp özeniyorum. Ben de klasör (Wattpad kullanıcısı okuyucuların birbirine tavsiye ettikleri veya çok sevdikleri kitapların listesi) açmak isterim.

K-3:

Okuduğumu çok iyi anlamak istiyorum. Eğer yorumlar kısmında yazdığım yorumlar beğeni alırsa o zaman çok iyi anlamışımdır demek.

Öğrenciler okuduklarını iyi anlayıp anlamadıklarını yaptıkları yorumların beğeni almasına bağlamaktadırlar. Wappad kullanım sürecinde aldıkları dönütler okuma ya da yazmaya yönelik başarı beklentilerini etkilemektedir. Süreç içerisinde eksik ve güçlü yanlarını görebildiklerini ifade etmektedirler. Wappad kullanım sürecinin kendilerini tanımlarına ve geliştirmelerine imkân verdiğini ifade etmektedirler.

K-4:

Ben hızlı okuyorum aynı zamanda da okuduklarımı anlıyorum. Bu konuda daha da gelişmek istiyorum. Yani hızlı okumak ve bu şekilde daha kısa sürede daha çok kitap bitirmek istiyorum. Bunun bir sebebi yok içimden geliyor.

K-5:

Bir beklentim yok ama hızlı okuma isteği oluyor. Bir sebebi yok sadece daha fazla okumak istiyorum. Çok okursam yazmayı da başarabilirim.

K-6:

İyi olmayı bekliyorum çünkü bu okumalarım Türkçe dersinde işime yarıyor paragrafları daha hızlı okuyorum. Eğer bu okumalarım devam ederse hem daha hızlı okurum hem de okuduklarımı çabuk anlarım.

Öğrenciler hızlı okuma beklentilerinin olduğunu bu şekilde çok kitap bitirebileceklerinin bu durumun da anlama, yorumla ve yazma yeteneklerini geliştireceğini düşünmektedirler. Bu durumun aynı zamanda paragraf sorularını daha hızlı çözebileceklerini düşünmektedirler.

K-7:

Çok kitap bitirmek istiyordum ama olmadı. Ama hala devam ediyorum yapacağıma inanıyorum.

K-9:

Çok kitap okumak istiyorum. Çok okursam o zaman ben de yazabilirim bu okuduklarım sayesinde hayal gücüm gelişir ve özgüvenim artar.

Öğrenciler çok okumanın hayal gücünü ve özgüvenlerini geliştireceğini ifade etmektedirler

K-10:

Bir beklentim yok sadece ben de böyle olabilir miyim, diye düşünürüm.

K-11:

Açıkçası ülkemizde eğitim seviyesi çok düşük herkes bilinçsizce konuşuyor hiçbir şey bilmeden bir şeyleri atlamaya başlıyorlar ve bu beni gerçekten çok çok sinir ediyor asla hoşuma gitmeyen bir şey ve ben de her şeyi eleştirerek yolun doğrusunu bulup göstermeye çalışıyorum bana göre her şey okumaktan geçiyor. Hayatın devamlılığı için okumak gerekli

K-11'e göre ideal toplum ve bilinçli bireylerin yolu okumaktan geçmektedir. Yapılan davranışın ve görevin etkililiğine ve işe yararlılığına dair inanç çok yüksek düzeyde olduğu görülmektedir. Okuma eylemine bu derece bir değer atfetmek okumayı gerekli kılmaktadır. Wattpad ise bu eylemin gerçekleştiği ve aynı zamanda büyük bir kitleye ulaştığı için bireysel ve basılı materyallerin okunmasından daha elverişli görülmektedir. Burada okuduklarını insanlarla paylaşabilme duygusu öğrenciler tarafından zevkli ve eğlendirici görülmektedir. Öğrenciler için Wattpad süreç odaklı tasarlanmış dijital bir okuma yazma atölyesi gibi görülmektedir.

K-12:

Çok fazla kitap okumak istiyorum çünkü eğlendirici ve yorum yapmak birilerine bir şeyler anlatmak zevkli hem bu şekilde kendimi geliştirip kitap da yazabilirim.

K-13:

Hiç zorlandığımı hissetmedim. Bilmiyorum hikayeler bana hiç zor gelmedi; anlamını bilmediğim kelimeler pek yoktu. Daha çok kendimi olaya kaptırıyorum.

4.1.4. Kategori: Wattpad' de Yazmaya Başlarken Zorlanma Düzeyi

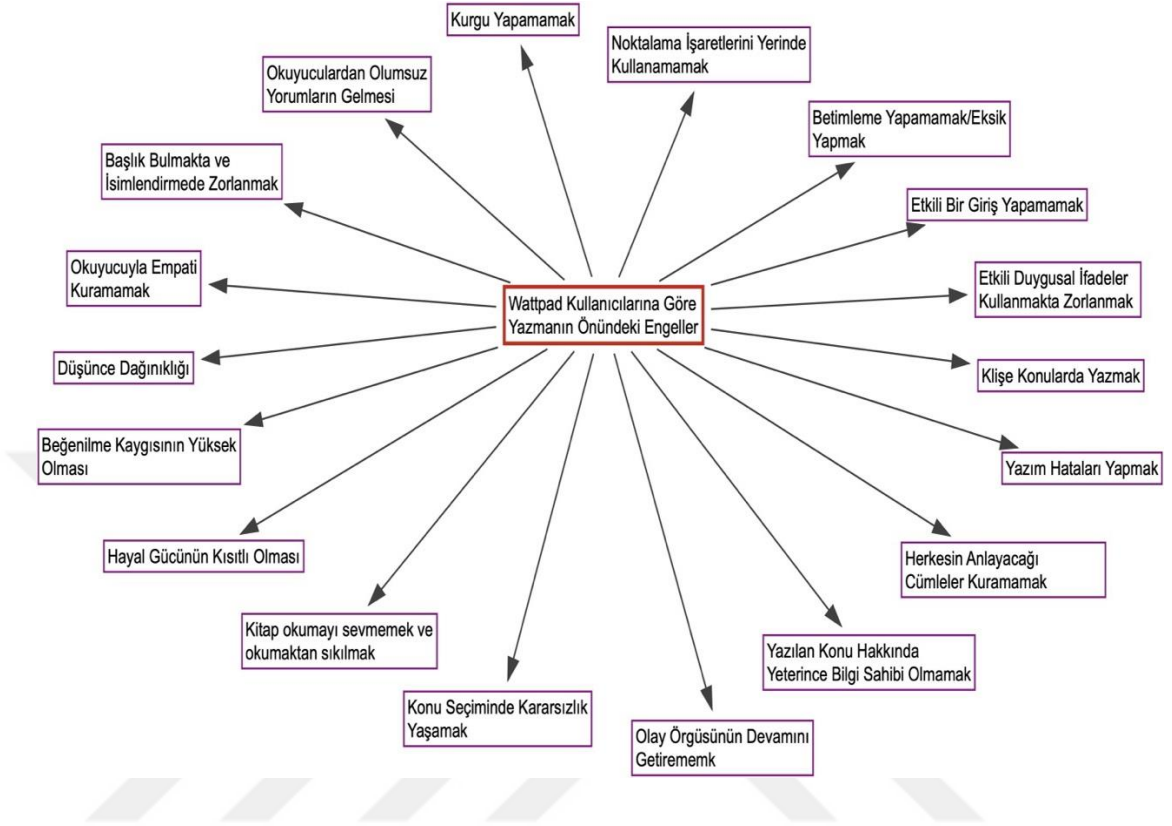
Bu kategoride, öğrencilerin Wattpad ortamında bir metni oluşturmaya başlarken zorlanıp zorlanmadıklarını irdelemek; zorlandıkları aşamaları görmek amacıyla bir soru üzerinden platformdaki yazma süreçleri değerlendirildi. “Wattpad’den bir metin yazmaya/ bir paragraf oluşturmaya başlarken zorlanır mısınız? Sizce iyi bir yazı

yazmanızı engelleyen şeyler neler olabilir? Niçin?” sorusuna verilen cevaplar incelendi.

Dört öğrenci yazmaya başlarken zorlanmadıklarını ifade etmiştir. Sekiz öğrenci ise yazmaya çalıştıklarında zorlandıklarını belirtmişlerdir. Öğrenciler genel olarak yazmanın önünde engeller olduğunu, yazmanın aslında zor ve saygı duyulacak bir iş olduğu kanaatindeler.

Öğrencilere göre yazmanın önündeki engeller: (1) Klişe konularda yazmak. (2) Yazım hataları yapmak. (3) Herkesin anlayabileceği cümleler kuramamak. (4) Yazılan konu hakkında yeterince bilgi sahibi olmamak. (5) Etkili bir giriş yapamamak. (6) Etkili, duygusal ifadeler kullanmakta zorlanmak. (7) Betimleme yapamamak ya da eksik yapmak. (8) Noktalama işaretlerini yerinde kullanamamak. (9) Okuyuculardan olumsuz yorumların gelmesi. (10) Kurgu yapamamak. (11) Başlık bulmakta ve isimlendirmede zorlanmak. (12) Olay örgüsünü devam ettirememek. (13) Okuyucuyla empati kuramamak. (14) Toplumu yeterince tanımamak. (15) Beğenilme kaygısının yüksek olması. (16) Düşünce dağınıklığı. (17) Konu seçiminde kararsızlık yaşamak. (18) Hayal gücünün kısıtlı olması. (19) Kitap okumayı sevmemek ve sıkılmak.

Şekil 21 Wattpad Kullanıcılarına Göre Yazmanın Önündeki Engeller

Araştırmacı: Wattpad'den bir metin yazmaya/bir paragraf oluşturmaya başlarken zorlanır mısınız? Sizce iyi bir yazı yazmanızı engelleyen şeyler neler olabilir? Niçin?

K-1:

Aslında zorlanmam ama sonra yazdığım şeyi tekrardan okuduğumda bilmiyorum sevmiyorum. Yazmayı deniyorum ama çok klinç (klişe) oluyor ve sevmiyorum; utanç vericiydi, kötüydü. Diğer yazılan kitaplarla yazdıklarımı karşılaştırdığımda yazdıklarımın o kadar iyi olmadığını anlıyorum. Ayrıca yazım hataları yapmamaya çalışıyorum. Herkesin anlayabileceği cümleler kurmak istiyorum. Akıcı olmaması yazılanların büyük bir engel ya da yazdığı konu hakkında çok fazla bir fikri olmaması. Ben çok fazla kitap okursam akıcı bir dil kullanırsam hayal gücümü genişletirsem yapabilirim diye düşünüyorum. Farklı düşünceler geliştirmeli sürekli aynı konuları değil.

Öğrencilerden (K-1), yazmaya başladığında zorlanmadığını ifade etmiştir; fakat yazdığı şeyleri nitelikli görmemektedir. Ayrıca öz düzenleyici bir bakışla yazdıklarındaki eksikleri, iyi yazılar yazmasının önündeki engelleri ve bunlara bulduğu çözümleri ifade etmektedir. Kendi yazdıklarını Watsapp'deki diğer yazılan ürünlerle karşılaştırdığını belirtmiştir. “...Ben çok fazla kitap okursam akıcı bir dil kullanırsam hayal gücümü genişletirsem yapabilirim diye düşünüyorum.” Bu ifadeler yazmaya yönelik olumlu beklenti içerisinde olduğunu göstermektedir.

K-2:

Yazmaya başlarken zorlanmam çünkü önceden hayal ediyorum.

Araştırmacı: iyi bir yazı yazmanızı engelleyen şeyler neler olabilir?

Etkili bir giriş yapmak ve etkili, duygusal ifadeler içeren cümleler kurmakta zorlanmak. Karaktere espri yaptırılmamak. Betimlemeyi eksik yapmak bundan dolayı karakteri hem kendi gözünde hem de okuyucunun gözünde canlandıramamak.

Öğrenciler betimleyici anlatım yapamamayı yazmanın önünde bir engel olarak görmektedirler. Onlara göre betimlenen karakter hem yazarın gözünde hem okuyucunu gözünde aynı oranda canlanabiliyorsa etkili olur. Etkili, duygusal ifadeler kuramamayı yazmanın önünde engel olarak görmektedirler. Öğrencilerin basılı olarak satın aldıkları kitaplarda beğendikleri etkili ifadeleri fosforlu kalemle çizmektedirler.

Örnek:

“Dokunmaya korkacağım kadar güzelsin.”

“Sen Türkü bilmiyorsan dokunmayacaksın milletin sevgilisine”

“Gecenin içinde kayboluyor”

“Bugün adımı sen koy”

“Anka kuşunun cenneti de cehennemi de üzerine doğru uçmaktan vazgeçmediği güneşti.”

“Aşk, dünya çapındaki en sağlam uyuşturucuydu.”

“Doğukan, diye sordu Dolunay gözünden kalpler çıkarken. Ve yine hemen kendisi konuştu. Çikolatalı pastaya bayılıyor, tabii en çok benim yaptıklarımı. Ormanda gezmeyi çok seviyor, tam bir doğa adamı. Çok yakışıklı”

“Bana kızmayacak mısın? İtiraf edelim her günah, bir kereliğine başışlanmayı hak eder” (08.01.2022 Tarihli Araştırma Günlüğü).

K-3:

Anlatmak istediklerin anlaşılır bir şekilde ifade edememek ve özgüven eksikliği. Anlaşılır bir şekilde ifade edemezsen kimse okumaz. Bende özgüven eksikliği olduğu için yazmaya başladığımda zorlanırım yazdıklarımı silerim.

Öğrencilerden (K-3), özgüven eksiliğinin yazmayı olumsuz etkilediğini ifade etmektedir. Yazmaya karşı beklenti seviyesi özgüven ve öz yeterlilik inancından etkilenmektedir.

K-4:

Yorumların olumsuz olması bir engel ayrıca noktalama işaretlerini yerinde kullanamamak ve olay sıralamasını uygun bir şekilde yapamamak birer engeldir. Kurgulamak zor bir iş. Etkili cümleler kuramamak da bir engeldir

K-5:

Bazen biraz zorlanıyorum. İsmi ne koyacağım da kararsız kalıyorum. Nereden başlayacağıma da karar veremiyorum. Devamını nasıl getireceğimi bilemem. Bunlar engel.

K-6:

Roman tarzı yazdığım için zorlanmıyorum. Ayrıca okuduğum kitaplardan da örnek alıyorum. Yazarlar bizden biriymiş gibi yazdıkları için okuyucu yani bizler daha çok okuruz. Eğer yazar bizden bu toplumdan biri değilmiş gibi yazsaydı o zaman bu iyi bir yazar olmanın önünde bir engel olur. Okuyucu da yönelmez. Benim için iyi yazar toplumun içinde olan yazardır. Okuyucunun kendinden bir şeyler bulması gerekli mesela ben

kendimi karakterin yerine koyarım iyi yazar empati kurabileceğimiz karakterler yaratan yazardır.

Öğrenciler, Wattpad kullanım süreçlerinde yazdıkları ürünlerde okuyucunun yani diğer kullanıcıların, kendilerinden biriymiş gibi gördükleri yazarları daha çok okuyup benimsediklerini ifade etmektedirler. Ayrıca yaşadıkları toplumu iyi bilen ve ona göre yazan yazarların benimsendiğini yazarın kendini içinde bulunduğu çevreden soyutlamaması gerektiğini belirtmişlerdir. Wattpad’de acemi yazarlar daha çok okunan ve beğeni alan yazarları örnek almaktadırlar. “Ayrıca okuduğum kitaplardan da örnek alıyorum.” bu durum yazmaya taklit ederek başladıklarını göstermektedir. Platformun öğrencilerin gözündeki değerini artırmaktadır. Kendi içlerinden bu kitleye ait olan birinin yazarlığa adım attığını, popüler olduğunu, kitaplarının yayınladığını görmek Wattpad’i değerli kılmaktadır.

K-7:

Yazmak istiyorum deniyorum ama olmuyor yazıyorum siliyorum yazıyorum siliyorum ve nefret ediyorum sonunda. Olmuyor bir noktadan sonra çok saçma oluyor yazdıklarım. Ama hala yazmak istiyorum ve deneyeceğim. Noktalama işaretlerini yerinde kullanamamak ve konunun devamını getirememek zorluyor. Bu engellerin sebebi galiba ben yazamıyorum ya da düşünemiyorum. Beğenilmeyeceğinden ve yorumların kötü olacağından korkuyorum yazarken ellerim titriyor. Yorumlar yazarları olumsuz etkileyebilir.

Yazılan bir cümleye bir paragrafa ya da bir karaktere yönelik yorum yapma özelliği Wattpad’in öğrencilere sunduğu eğlenceli bir özellik olmasına rağmen olumsuz yönleri de bulunmaktadır. Yazılanların yoruma açık olmasının öğrencilerin yazma becerisine yönelik kaygı algılarını olumsuz etkilediği görüldü. “Beğenilmeyeceğinden ve yorumların kötü olacağından korkuyorum yazarken ellerim titriyor. Yorumlar yazarları olumsuz etkileyebilir” (K-4) olumsuz kaygı algılarının ve olumsuz geçmiş deneyimlerin başarı beklentisini olumsuz yönde etkilediği görüldü. “...galiba ben yazamıyorum ya da düşünemiyorum.” (K-4)

K-8:

Evet zorlanırım daha önce yazmayı pek denemediğim için zorlanırım, zorlanıyorum. Düşünce dağınıklığı yazma için engel, kendimizi geliştirmemiz lazım bence kitap yazmak zor; basit değil aslında basit konularda yazmak bile zor çünkü dağınık oluyor zihnimizde. Hayal gücümüzle onları bir araya getirmek zor.

Öğrencilerden K-8 yazma davranışına yönelik önceki yaşantılarında herhangi bir ürün ortaya koymadığı için zorlanacağını düşünmektedir. Ona göre zihinde dağınık halde bulunan düşünceleri bir araya getirip bir bütün oluşturmak en basit konularda olsa dahi zor bir iştir.

K-9:

Yok ben zorlanmam direk aklıma gelir. Bence iyi bir yazı oluşturmanın önünde bir engel yoktur kendine özgüveni olan ve yazmayı seven herkes yazabilir. Eğer hayal gücü kısıtlıysa ve kitap okumayı da sevmiyorsa sıkılıyorsa bunlar yazmaya engel olur.

K-10:

Zorlanmam bence engelleyen şeyler yoktur.

K-11:

Yazarlık gerçekten çok çok zor bir şey ben bunu çok küçük yaşında deneyim dedim ki ben sadece 10 dakikalık giriş bölümünü yazmam bir ayımı aldı klavye ilk dokunduğunuzda aklınızdan sürekli bir şeyler geçiyor ne yazacağım ama bir türlü karar veremiyorsunuz nasıl yazacağım diye başlangıç yapmak çok çok zor. Ama şöyle de söyleyeyim başlangıç yaptıktan sonra gerisi çorap söküğü gibi geliyor.

Yazmanın önündeki engeller nelerdir?

Kafanız gerçekten karmakarışıkysa yazmak daha da zorlaşıyor mesela 10 dakikalık giriş bölümünü benim bir ayımı almasının sebebi kafam karmakarışık olmasaydı korkusu belliydi tamam devamı nasıl olacaktı hiçbir şekilde karar veremiyordum kitaba şöyle mi başlasam böyle mi başlasam her şey karışık, ilk paragrafı yazdıktan sonra gerisi daha kolay oluyor çünkü o insana bir özgüven verdiğini düşünüyorum devamı da o şekilde getirilebiliyor.

K-12:

En başta yazacak konu bulmakta zorlanırsınız. Sonra o konunun nasıl devam edeceğinde zorlanırsınız. Sonra yorumlarda yazım kuralları ve noktalama işaretleri gibi konularda yorum yapıyorlar ve biz bunları bir daha güncellemek zorunda kalıyoruz. Eleştiriler yoruyor düzeltmeye çalıştıkça kendi yazımızı unutuyoruz.

4.1.5. Kategori: Wattpad’de Bir Metin Yazmaya İlişkin Başarı Umudu

Bu kategoride, öğrencilerin Wattpad ortamında bir metni oluşturmaya yönelik başarı inançlarını irdelemek ve başarı inançlarının nedenlerini görmek amacıyla bir soru üzerinden platformdaki yazma süreçleri değerlendirildi. “*Wattpad’de bir metin yazarken ne kadar iyi olmayı bekliyorsunuz? Bunun sebepleri nelerdir?*” sorusuna verilen cevaplar incelendi. Yazmak isteyenler ve bunu deneyimleyenler; akıcı yazmak, klişe konularda yazmamak, insanların ders çıkaracağı; hayatla iç içe kitaplar yazmayı istemektedirler.

Bu durumun temelinde çok okunma ve fazla görüntülenme alma isteği bulunmaktadır. Böylelikle yazarlık ve yazma konusunda motive olabileceklerine ya da yeteneklerinin olup olmadığını görebileceklerini ifade etmektedirler.

Yazmak istemeyenler ise olumsuz yorumların yapılmasından endişe duymaktadırlar. Olumsuz yorumlara maruz kalmamak için hemen metin yazmak yerine yazılan metinlere yorum yazmayı tercih etmektedirler böylece eğer yorumlar, yeterince beğenilme alırsa bir metin yazabileceklerine dair olumlu başarı beklentilerinin oluşacağını ve böylelikle yazabileceklerini belirtmekte.

Araştırmacı: Wattpad’de bir metin yazarken ne kadar iyi olmayı bekliyorsunuz? Bunun sebepleri nelerdir?

K-1:

Akıcı bir şekilde yazmak isterdim. Ayrıca klişe konularda yazmak istemiyorum, bu şekilde gerçek bir yazar olabilirim ve kitaplarım çok okunur.

Öğrencilerin klişe deyiimiyle kastettikleri Wattpad kitaplarında tekrar tekrar ele alınan (kadın- erkek ilişkileri vb.) konular. Öğrenciler özgün metinler yazmak istediklerini ifade etmektedirler.

K-2:

Yazarken bir beklentim yok. Aklıma bir fikir geliyor belki tutar diye yazıyorum.

Araştırmacı: Bunun sebepleri neler?

Daha fazla görüntülenme alsın, çok okunsun. Ben yazmaya devam ederim. Yoksa niye boşu boşuna yazayım ki! Paylaşmadığım birçok yazım var ama birbirinin devamı değiller; uzun ve devamı olan yazılar yazsam iyi olur.

Öğrencilerden K-2, yazdığı ürünlerin fazla görüntülenme almasını bir motivasyon unsuru olarak görmektedir. K-2 yazdığı metnin yeterince görüntülenme almaması durumunda yazma eyleminin boşu boşuna yapılmış olacağını ifade etmektedir. Buradaki yazma eylemine aslında youtuber ya da içerik üreticisi gözüyle bakan bir kitle bulunmaktadır. Ayrıca öğrenciler uzun olay örgüsü olan yazılar yazamamaktan yakınmaktadırlar.

K-3:

Yazdım aslında ama bu sadece bir deneyim edinmek içindi. Acaba nasıl yazıyorum merak ediyordum. Uygulamada bunu yaparak yapılan yorum ve beğeniler sayesinde yazıp yazamadığıma karar verecektim. Yazmada bir hedefim yok bazen sadece çok beğeni alma isteği oluyor.

Beklentileri belirleyen ve şekillendiren unsurun Wattpad'deki okuyucu kitlesinin beğeni ve yorumları olduğu görülmüştür. Eğer yazdıkları metinler olumlu yorumlarla birlikte fazlaca beğeni alırlarsa öğrenciler yazma eylemini devam ettireceklerini belirtmektedirler. Bu durum Wattpad'deki sosyalleştircilerin öğrencilerin başarı beklentileri, yeterlilik inançları ve kaygı durumları üzerinde fazlaca etkili olduğunu göstermektedir.

K-4:

Bir şey yazmak istediğimde insanlar ne der, diye kaygılanıyorum. Kötü yorumlar yaparlarsa motivasyonum düşer diye pek yazmak istemiyorum. Sadece okuyucu ve yorumcuyum. Yorumlarım beğenilseydi belki yazmayı da düşünürdüm.

Öğrencilerden K-4; “Bir şeyler yazdığımda insanlar ne der, diye kaygılanıyorum.” ifadesini kullanırken Wattpad’deki sosyal ortamın kaygı boyutu üzerindeki etkisini dile getirmiştir. “Kötü yorumlar yapılırsa motivasyonum düşer” diyerek motivasyon unsurunun sosyalleştircilerin dönütleriyle ile olan ilişkisini ifade etmektedir. “Yorumlarım beğenilseydi belki yazmayı da düşünürdüm” ifadesiyle öğrencilerin yorumlama eylemini yazarlığa geçiş için ön deneyim ve tecrübe olarak gördüklerini göstermektedir. Öğrenciler edindikleri geçmiş deneyimlerin başarı beklentilerini ve inançlarını etkilediğini vurgulamışlardır.

K-5:

İyi bir şeyler yazmak istiyorum. Bir defa yazmıştım kötü olmuştu sonra sildim. Büyüyünce yazar olmak istiyorum. Ünlü olmak tanınmak güzel olurdu. Hem okumak güzel bir şey.

Öğrencilerin başarı beklenti düzeyi düşük olduğunda kaygıları artmaktadır. K-5’in yazdıkların silmesi bunun göstermektedir.

K-6:

Zaten benim ek meslek olarak istediğim şey yazarlık ve bu uygulama bu açıdan iyi. Uygulamada yazan yazarlardan etkileniyorum ve ben de yazar olmak itiyorum. Ailem kurgulama yeteneğimin olduğunu söyler bu sebeple de iyi yazacağıma inanıyorum.

K-6’nın geleceğe dair hedeflerinin ve aile, sosyalleştirici unsurunun tepkileri öğrencinin başarı beklentisinin üzerinde önemli derece etkili olduğu görülmektedir.

K-7:

Yazmayı çok isterdim orada benim de kitabımın okunmasını çok isterdim. Umarım olur, çok güzel olurdu. Yorumlar yapılırsa beğeniler yapılırsa çok güzel olurdu. Kendimi iyi hissederdim.

K-8:

Yazar olmak istiyorum. Aslında yazar olamasam bile böyle bir hobim olsun istiyorum.

K-9:

Yani çok da profesyonel bir şey beklemiyorum orta düzey yazmak istiyorum. Şu anda zaten yazdım bir iki defa ve onlar da orta düzeydiler. Çünkü kimse okumaz şu an benim yazdıklarımı ama belki bir gün okurlarım olur.

Orta düzey yazma beklentisine sahip olduğu için yazma davranışını gerçekleştirmiş ve devam ettirmek istemektedir.

K-10:

Çok iyi bir yazar olacağımı düşünmüyorum ama çok kötü olacağını da düşünmüyorum.

K-11:

Açıkçası iyi bir yazar olmak için ben yüksek bir okumaya sahip olmayı ve beğenilmeyi istedim. Wattpad'de çok iyi olmayıp da çok yüksek okuma oranlarına sahip olan kitaplar da var, ben bunu istemiyorum. Ben kitaplarımın yorumlanabilmesini ve insanların onlardan ders çıkarabilmesini isterim. Daha sonrasında iyi bir yazar olmak için çok iyi bir gözlemci olmak gerektiğini düşünüyorum. Bence bir yazar hayattan kopuk bir şekilde bir şeyler yazamaz mesela; fantastik kitapların bile gerçek hayatla bir ilişkisi vardır. Her kitabın ders verme amacı yoktur ama okur, bunu okurken kendince bir ders çıkarır ve çıkarabilmeli.

K-12:

Yazmıyorum ama yazsaydım bir beklentim olurdu tabi ki. Ünlü olmayı hiç sevmiyorum ne iyi ne kötü olsaydım. Okurlarım olsaydı, yazılarımı sevselerdi; beklentilerini karşılasaydım güzel olurdu.

K-13:

Ünlü bir yazar olacağımı hayal ettim. Çünkü oradaki hikâyelerden ve kısmen yazarlardan etkilendim ben de yapabilirim diye düşündüm.

4.2.Tema: Öz-Yeterlilik

Bu temada öğrencilerin Wattpad kullanım sürecindeki öz-yeterlilik algılarını irdelenmek amaçlanmıştır. Öğrencilerin öz yeterlilik inançları: Wattpad kullanım sürecine yönelik yeterlilik algısı, Wattpad kullanım sürecinde çaba sarf ettiğinde iyi bir kullanıcı olacağına dair inanç, Wattpad kullanım sürecini arkadaşlarıyla karşılaştırdığındaki yeterlilik algısı, Wattpad kullanımında öncesiyle karşılaştırdığında yazmadaki yeterlilik algısı, Wattpad kullanımında öncesiyle karşılaştırdığında okumadaki yeterlilik algısı, okuma bağlamında Wattpad kullanım sürecine yönelik yeterlilik algısı olmak üzere altı kategoride başlığı altında incelenmiştir. Bu kategoriler kapsamında değerlendirilen kodlar “*Wattpad kullanım süreçlerindeki öz-yeterlilik düzeyleri nedir?*” alt problemini cevaplamak üzere incelendi. Öğrencilerin kategorilere ait düşünceleri görüşmelerden alıntılarla değerlendirildi.

4.2.1.Kategori: Wattpad Kullanım Sürecine Yönelik Yeterlilik Algısı

Bu kategoriye ait cevaplar “*Wattpad kullanım sürecinizi düşündüğünüzde kendinizi düşük, ortak, yüksek düzeyde nasıl konumlandırırsınız?*” sorusu çerçevesinde derlendi. Öğrencilerden K-4, K-2, K-4, K-5, K-7, K-8, K-9, K-12, K-13 Wattpad kullanımında kendilerini orta düzeyde görmektedirler. K-3, K-6, K-10, K-11 ise kendilerini yüksek düzey kullanıcı olarak görmektedirler. Sekiz öğrenci orta seviyede olduğunu ifade etmektedir. Öğrencilerden K-1, okul yönetiminin ve ailesinin kendisine Wattpad kullanımını yasakladığı için; K-4 Wattpad kitaplarını basılı halde okuduğu için, K-5 Wattpad’e ayırdığı vakitten dolayı derslerini aksatırsa ailesi tarafından Wattpad kullanımının tamamen yasaklanacağını düşündüğü için, K-9 gözlerinin yorulduğu ve derslerine vakit ayırması gerektiği için kendilerini orta düzeyde görmektedirler.

Örnek:

K-1 en ön sırada oturmaktaydı. Yanında Wattpad kitabı okuyan K-3’ e endişeli bir hüznle bakıyordu. Dayanamayıp soruverdim. Sen kitap okumayı seviyordun, yanında kitabın yok mu? Açık, dolambaçsız, kem kümsüz bir tavırla ve biraz da kızgın; hayır hocam, bana kitap okumak yasak. Bu net cevap karşısında kısa bir şaşkırmadan sonra nasıl yani,

dedim. Hocam, ailem başta Wattlepad kitapları olmak üzere bana kitap okumayı yasakladı. Neymiş kitap okuyup ders çalışmıyormuşum. Bu sene LGS öğrencisiyim diye her şey. Gizlice okula getirip teneffüs aralarında okuyordum ama sınıf öğretmenimle de konuşmuşlar. Daha sonra gün içerisinde fırsatını bulduğumda K-1'in sınıf öğretmenine konuyu sordum. Evet, gerçekten de öyleydi K-1 gün içerisinde derslerine ayıracağı vaktin çoğunu Wattlepad kitaplarına ayırıyormuş. Bu sebeple en azından sınav tarihinden sonraya kadar böyle bir yasak getirmeyi uygun görmüşler (04.03.2022 Tarihli Araştırma Günlüğü)

Öğrencilerden K-4 Wattlepad kitaplarını basılı okumayı tercih ettiğini bundan dolayı Wattlepad kullanım seviyesinin orta düzeyde olduğunu belirtmiştir. Öğrenciler Wattlepad kitaplarını basılı olarak da alıp okumaktalar hatta k-4 gibi kimisi sadece basılı halde okumayı tercih ediyor. Bu sebeple Wattlepad kullanım yeterlilik algısı ile Wattlepad kitaplarının okunma yeterlilik algısını farklılık gösterdiği görülmüştür.

Örnek:

“Bugün k-4'ün öğretmenlerden birine teneffüste bir kitap listesi verdiğini görünce merak ettim. Hangi kitapları bunlar Wattlepad mı yoksa diğer basılı kitaplar mı? Bu soruların etkisiyle bütün bunları okuyacak mısın? diyerek, k-4 ve öğretmenin liste sohbetine dahil oldum. Listeye şöyle bir göz attığımda şaşkınlığımı gizleyemedim. Bu liste hem Wattlepad'de olan kitaplardan hem de diğer basılı kitaplardan oluşmaktaydı. Aslında bunların çoğunu okudum hocam, dedi. Nasıl yani Wattlepad'de okuduğun kitapları satın mı alıyorsun? Evet hocam, daha önceden satın aldıklarım da var. Bu kitapların kitaplığımın olması beni mutlu ediyor” (Araştırma Günlüğü)

Wattlepad'deki etkileşimli ortamın öğrencilerde hem Wattlepad ortamında yazılan kitaplara hem de basılı olarak yayımlanan kitaplara dair merak uyandırdığı görülmüştür. Kısıtlı bir okuma yerine farklı türden eserleri okuma fırsatı oluşmaktadır. Bu durum öğrencilerin okumaya yönelik yeterliliklerini olumlu anlamda etkilemektedir.

Araştırmacı: Wattlepad kullanımının sürecinizi düşündüğünüzde kendinizi düşük, ortak, yüksek düzeyde nasıl konumlandırırsınız?

K-1:

Müdür Bey ve tüm hocaların söylemesiyle ailem bana kitap okumayı yasakladı. Wattpad' den okuyamıyorum izin vermiyorlar satın aldığım kitapları da okumama izin vermiyorlar. LGS'ye çalışmıyormuşum. Ben her gün okuyordum hatta baya bağımlı olmuştum. Yani yüksek bir kullanıcı ve okuyucuydum.

K-2:

Yazma ve okuma anlamında orta düzeydeyim mesela kuzenimin kardeşi de Wattpad kullanıcısı ablası bizim yazılarımızı karşılaştığında benim olay örgümü ve betimlememi daha çok beğendi yani kötü değilim.

K-3:

Yüksek düzeydeyim diyebilirim.

K-4:

Aslında ortayım çünkü uygulamayı çok kullanamıyorum. Wattpad kitaplarını basılı okurum ben.

K-5:

Eskiden tatilde çok kullanıyordum. Okul açıldığından beri orta düzey bir kullanıcıyım. Derslerimi aksatmak istemiyorum, ailem engeller okumamı sonra.

K-6:

Ben her gün düzenli okuduğum için kendimi yüksek bir okuyucu olarak konumlandırıyorum.

K-7:

Yüksek düzeyde değilim hem iyiyim hem kötüyüm aslında ama bence orta düzeydeyim. Çok da böyle iyi değilim.

K-8:

Orta düzeyde olduğumu düşünüyorum.

K-9:

Orta düzey bir okuyucuyum. Çünkü gözlerim yoruluyor ve derslerimden dolayı çok vakit ayıramıyorum.

K-10:

Yüksek.

K-11:

Kullanım olarak yüksek diyebilirim.

K-12:

Wattpad kullanımında kendimi orta düzey olarak nitelendirebilirim bence.

K-13:

Wattpad kullanımında derslerden pek vakit ayıramadığımdan orta düzeydeyim.

4.2.2.Kategori: Wattpad Kullanım Sürecinde Çaba Sarf Ettiğinde İyi Bir Kullanıcı Olacağına Dair İnanç

Öğrencilerin, çaba sarf ettiğinde iyi bir kullanıcı olacağına dair inançları bu kategoride irdelenmiştir. Bu kapsamda onlara “Yeterince çaba sarf ettiğinde iyi bir Wattpad kullanıcısı olacağınızı düşünüyor musunuz?” sorusu yöneltildi. Bütün öğrenciler çaba sarf ettiklerinde iyi bir Wattpad kullanıcısı olacaklarını düşündüklerini ifade etmektedirler. K-1 çaba sarf etmesinin biraz da ilgi çekici kitapların olmasına bağlamaktadır. K-5 oradaki yazarlar gibi olacağını düşünmektedir. Onlar başardığına göre kendisi de başarılı olacaktır. K-8 başarılı olacağını düşünmektedir çünkü ona göre Wattpad kullanımı kolay bir uygulamadır. K-9 oradaki yazarların kendisi gibi acemi olduklarını okudukça ve yazdıkça kendilerini geliştirdiklerini ve aynı şekilde kendisinin de başarılı olabileceğini belirtmektedir. K-12 daha fazla zaman harcarsa illaki iyi bir kullanıcı olduğunu düşünmektedir. Aynı şekilde K-13 de yeterince zamanının olması halinde ve daha çok okursa iyi bir kullanıcı olacağını ifade etmiştir.

Araştırmacı: Yeterince çaba sarf ettiğinde iyi bir Wattpad kullanıcısı olacağınızı düşünüyor musunuz?

K-1:

Wattpad kullanıcısı olarak nasıl iyi olunacağımı bilmiyorum ama yani... eğer ilgi çekici kitaplar bulunursa yani beğendiğimiz kitapları bulabilirsek okuma ve kullanma sıklığımız da artar. Bu şekilde iyi bir kullanıcı olunabilir. Aslında çaba varsa oluyor.

Örnek:

“K-4: Hocam gerçek hayatta olmayacak şeyleri seviyorum; süper güçler, vampir, zombi karakterler vb. olağanüstülükler seviyorum.

K-3: Özgüven verecek olaylar olsun istiyorum, bana da örnek olsun bu şekilde.

K-7: Gizem ve cinayet olsun istiyorum.

K-9: Gizem, gerilim olsun istiyorum.

K-1: Zengin olsun, mafya ve kumar falan olsun, aksiyon mutlaka olsun, ağlayabileceğim duygusal bir geçmiş ve arka planı olsun mesela geçmişte birini kaybetmiştir veya biriyle olan ilişkisini bitirmiştir, annesini babasını kaybetmiştir, annesi babası onu terk etmiştir bu tarz şeyler böyle bir geçmiş istiyorum klasik yaz dizlerine benzemesinler.

Açık uçlu sonla biten kitaplar olsun” (29.06.2022 Tarihli Odak Grup Görüşmesi)

Öğrenciler ilgi çekici konuları; olağanüstülükler, gizem, merak, aksiyon, cinayet, illegal yaşantılar, duygusallık, bireysel ilişkiler olarak sıralamaktadırlar. Ancak konuların yaz dizlerine de benzemesini istememektedirler. Onlara göre klasik yaz diziler konu olarak ilgi sıkıcılar. Aslında Wattpad kitaplarının dizilere uyarlandığını ve bu şekilde niteliklerini yitirdiklerini düşünmektedirler.

Örnek:

“Hayır, klasik yaz dizileri Wattpad’den esinleniyorlar. “Hercai” ilk Wattpad’de kitap olarak yazıldı daha sonra televizyon dizisi oldu ama o halini beğenmedim bir iki bölüm izleyip bıraktım.

Kadın karakter aşağılanıyorsa veya erkek karakter aşağılanıyorsa psikolojik ve fiziksel olarak kesin bir şiddet varsa ben o kitabı okumam. Abuk sabuk tekrar ediyorsa sürekli aynı kapıya çıkıyorsa yani sürekli böyle kötü son yazılmaya çalışıyorsa ben o kitabı da okumam bırakırım. Olay çok çok hızlı gidiyorsa böyle hiçbir şey anlamadan bir şeyler oluyorsa ben onu da okumam.” (Odak Grup Görüşmesi)

K-2:

Yeterince çaba sarf ettiğimde daha iyi olacağımı düşünüyorum.

K-3:

Evet olunur, eminim.

K-4:

Çaba sarf edersem iyi olacağımı düşünüyorum.

K-5:

İyiyim zaten. Ama çaba sarf ettikçe ben de oradaki yazarlar gibi olabilirim.

K-6:

Tabi ki yani iyi olunur diye düşünüyorum.

K-7:

Evet kesinlikle düşünüyorum.

K-8:

Düşünüyorum çünkü Wattpad kullanmak kolay.

K-9:

Evet, tabi ki düşünüyorum. Oradaki yazarlar da bizim gibiydiler; okudukça, yazdıkça kendilerini geliştirmişler. Ben neden onlar gibi olmayayım ki.

K-10:

Evet, yeterince çaba harcarsam iyi olabilirim.

K-11:

Düşünmüyorum açıkçası çaba sarf ettiğinizde kendinizi geliştirdikten sonra yaparsınız niye yapamazsınız ki.

K-12:

Tabi ki daha fazla zaman harcarsam illaki iyi bir kullanıcı olurum.

K-13:

Yeterince boş zamanım olsa ve daha çok okusam iyi bir kullanıcı olacağıma inanıyorum.

4.2.3. Kategori: Wattpad Kullanım Sürecini Arkadaşlarıyla Karşılaştırdığındaki Yeterlilik Algısı

Öğrencilerin kendilerini Wattpad kullanan diğer arkadaşlarıyla karşılaştırdıklarında ne düzeyde yeterli gördükleri çalışmanın önemli bir boyutuydu. Bu kapsamda onlara “Arkadaşlarınızı Wattpad kullanımında en iyi olandan en kötü olana doğru bir sıraya dizseydiniz, kendinizi bu listenin neresine koyardınız? Niçin?” sorusu yöneltildi. Öğrencilerin hepsi tek bir grup olmadıkları için öğrenciler kendi sıralamalarını çalışma grubuna göre değil kendi arkadaş gruplarına göre yapmışlardır. Dört kişi kendini birinci, üç kişi ise kendini ikinci olarak görmektedir. K-11 hem kendisi hem de diğer öğrenciler tarafından birinci olarak görülmektedir. K-2 kendisi dışında üç kuzenin daha Wattpad kullanıcısı olduğunu ve onlara göre kendisini üçüncü sırada gördüğünü belirtmiştir. Öğrencilerden K-4 ve K-6 kendilerinin ikinci sırada, K-11’in ise kendisinin birinci sırada olduğunu ifade etmişlerdir. K-10 kendisini ilk sırada görmektedir. K-7 kendisini dört ya da beşinci sıraya koyduğunu, K-8 ise altı kişi içinde kendisinin dördüncü sırada olduğunu belirtmektedir. Bu verilerden hareketle öğrencilerin kendilerini son sırada konumlandığı görülmüştür.

Öğrenciler genellikle derslerden ve LGS sınavından dolayı Wattpad’e yeterince vakit ayıramadıklarından yakınmaktadırlar. Bu durumun gerçek sıralamalarını etkilediğini ve aslında daha iyi olabileceklerini düşünmektedirler. Öğrenciler Wattpad kullanımı bağlamında kendilerini arkadaşlarıyla karşılaştırdıklarında genellikle kendilerini orta düzeyde konumlandırırlar.

Araştırmacı: Arkadaşlarınızı Wattpad kullanımında en iyi olandan en kötü olana doğru bir sıraya dizseydiniz, kendinizi bu listenin neresine koyardınız? Niçin?

K-1:

Bilmiyorum hatta arkadaşlarımla Wattpad hakkında ne düşündüklerini de bilmiyorum sadece Wattpad'den kitap okuduklarını biliyorum. Ne düzeyde olduklarını bilmiyorum onun için böyle bir sıralama yapamam. Tahmini olarak bir sıralama yapmam gerekirse ilk sıralarda olduğumu düşünüyorum.

K-2:

Çevremde Wattpad kullanan üç kuzenim var. Biri üniversite, biri 9. Sınıf ve diğeri 7. Sınıf öğrencisi bunlar arasında ben üçüncü sırada olurdum. Onlar benden hem fazla okuyorlar hem de bana göre uygulama daha fazla hakimler.

K-3:

En çok ben okuyorum ama K-5 de ben kadar okuyor. Ben sınav döneminde olduğum için K-5 beni biraz geçmiş olabilir.

K-4:

Bir kesinlikle K-11, ben iki olacağımı düşünüyorum. Çünkü K-11 bir kitap yazdı ve çok beğenildi ama sınavdan dolayı ara verdi. K-11 bir şeyi çok iyi anlayıp yorumlayabilir ve yazabilir.

K-5:

Kendimi ilk sıraya koyardım biz dört kişiyiz. Çünkü hepsinden önce ben keşfettim uygulamayı ve hepsinden çok okuyordum, şimdi derslerimde bazı sorunlar var ondan dolayı biraz az kullanıyorum.

K-6:

Kendimi ikinci sıraya koyardım çünkü en iyi kullanıcımız K-11 zaten yanlış hatırlamıyorsam K-11'den sonra kullanmaya başladım. Yani onun daha iyi bir okuyucu olduğunu düşünüyorum çünkü tecrübesi benden fazla.

K-7:

K-11, K-4, K-6' dan sonra kendimi dört ya da beşinci sıraya koyarım.

K-8:

Ben kendimi altı kişi arasında dördüncü sırada görüyorum.

K-9:

Başa veya ikinciye koyardım çünkü göz rahatsızlığımdan dolayı çok okuyamıyorum.

K-10:

Kendimi ilk sıraya koyardım çünkü sürekli okuyorum, yazıyorum ve yorum yapıyorum aynı zamanda eğleniyorum da.

K-11:

Kendimi ilk sıraya koyabilirdim çünkü bazı arkadaşlarım var ki Wattpad okuyorum diyor ama Wattpad ile alakası yok. Bu da beni sinir eden durumlardan bir tanesi bence popüler kültür kölesiler. Çünkü inanın eskiden insanlar ben Wattpad okuyorum dediklerinde ayıplanıyorlardı 2015'lerde 2016'larda insanlar ayıplanıyorlardı, çünkü sen nasıl bu konuları okursun bunlar nedir tarzı şeyler söyleniyordu ama bu dönemde, sen Wattpad mi okuyorsun ne kadar iyi gibi şeyler söylendiğinden dolayı herkes Wattpad okuyorum demeye başladı.

Sence bu değişimin sebebi nedir?

Bence Wattpad kriterlerinin artması olabilir. Yazarların gelişmesi daha sonrasında yeni okurların gelmesi ama bazen okurlar da açıkçası Wattpad kitaplarının yorumlarında çok çok kırıcı olabiliyorlar. İnanılmaz derecede farklı anlayabiliyorlar değişik anlayıp farklı şekilde yorumluyorlar ama yaptıkları yorum hiçbir şekilde doğru değil.

Öğrenciler çevrelerinde Wattpad kullanıcısı olamayıp da onaylanmak ve saygınlık kazanmak için “Ben de Wattpad okuyorum.” diyen bir kitlenin olduğunu ifade etmektedirler. Daha önceleri Wattpad'in toplum tarafından beğenilmediğini ve Wattpad okuyucularının küçümsendiğini ve bu sebeple insanların Wattpad okuyucusuyum demeye çekindiklerini ifade etmişlerdir. Ancak şimdiler de Wattpad

kullanıcılarının onaylandığını ve uygulamanın artık popüler kültür unsuru haline geldiğini belirtmektedirler. Bu durumu Wattpad'in niteliğinin artmasına ve yazar ve okuyucuların kendilerini geliştirmesine bağlamaktadırlar.

Örnek:

Çok çok fazla bence Wattpad'in %70'lik okuyucusu bundandır.

Araştırmacı: Peki sizler bu düşünceye katılıyor musunuz? Böyle bir grup var mı?

K-4: Hocam, benim tanıdığım birkaç kişi var.

K-7: Hocam, benim kuzenlerim de vardı biz birbirimize karşı böyle davranıyorduk ben de başlarda böyle başladım okumuyordum ama okuyormuş gibi yapıyordum.

K-5: Hocam öyle bir kitlenin olduğu doğru bizim sınıfta da vardı.

K-9: Bence de var öğretmenim.

K-11: Böyle bir kitle var; şu şekilde mesela ben çok çok eski bir okuyucu değilim; 2013'lerden beri okuyan bir insan değilim ama benim de bir birikimim var ve bu tür okuyanlar var. Eskiden okuyucular çok daha saygılıydılar; yorumlar daha iyiydi ama son zamanlarda kitapla alakası olmayan insanlar bile kitap hakkında yorum yapmaya başladılar bunu da buna bağlıyorum. Sırf okudum demek için bunu yapıyorlar aslında okumamış mesela kitapla ilgili bir soru soruyorsunuz çok alakasız bir cevap veriyor böyle ve oradan anlıyorsunuz kitabı okumadığını, sırf yorum yaparak okuduğunu göstermek istiyor (Odak Grup Görüşmesi).

Bu bağlamda K-8, ilk zamanlar kendisinin de Wattpad'den okumadığını ve okumuş gibi yaptığını belirtmiştir. Öğrencilere göre Wattpad'deki olumsuz yorumları genellikle bu tür kişilere yapmaktadırlar. Bu kişilerin okuyormuş gibi yapmak için bilinçsizce ve okumadan yorumlar yaptıklarını bu durumun ise Wattpad ortamının niteliğinin düşmesine sebep olduğunu belirtmişlerdir.

Örnek:

Hocam bazılarının Wattpad ile ilgisi olmamasına rağmen size gerçek bir Wattpad okuyucusuymuşlar gibi davranıyorlar; diyen karşımda duran K-

11'di. Ve yanında sessizce durup arkadaşının söylediklerini başıyla, bakışlarıyla tüm varlığıyla onaylayan K-4 vardı. K-11 kimsenin duymasını istemediğinden koridora çıkmış ayaküstü dile getiriyordu. Asıl Wattpad okuyucusu biziz demek istiyordu. Hatta K-4 de benim çırağımdır, deyip gülerek K-4'e sarılıyor. K-4 yine tüm varlığıyla onaylarken gülüvermişti bu çırak sözüne. Evet, K-11 grubun hatta belki okulun da ilk Wattpad kullanıcısıydı. Ve bu konuda fazlasıyla hassastı kimsenin bu liderliği elinden almasını istemiyordu. Ayrıca daha birçok alanda lider oydu. Evet, belki de bazı öğrenciler onun ve çırağı K-4 kadar iyi birer Wattpad okuyucusu değillerdi ancak onlar da okuyorlardı. Elllerinde Wattpad kitapları dillerinde buradaki kahramanlar vardı. K-11'in paylaşmadığı sadece Wattpad değildi daha birçok sebep vardı sanki. Aralarında gözle görülür bir etkilenme ve gizli bir gruplaşma vardı. Açıktan açığa birbirinden etkilenen öğrenciler en nihayetinde ayrı gruplara da ayrılıyorlardı (07.03.2022 Tarihli Araştırma Günlüğü).

K-12:

Tabi ki ben iyiyim çünkü; zaten arkadaşım derslerden dolayı uygulamayı sildi.

K-13:

Zaten iki kişiyiz (kuzenim) o benden daha iyi okur. Mesela bölümleri bitirmeden bırakmaz. Hatta bu konuda tartıştığımız bile oluyor. Boş zamanlarda benden daha çok kitaplara vakit ayırıyor. Gel biraz dışarı çıkalım dediğimde “bu bölümü bitirmeden olmaz” diyor.

4.2.4. Kategori: Wattpad Kullanım Sürecinin Öncesiyle Karşılaştırıldığında Yazmadaki Yeterlilik Algısı

Öğrencilerin Wattpad kullanım sürecinde edindikleri deneyimlerin yazma yeterliğine etkisi çalışmanın önemli boyutlarından biriydi. Bu kategorinin altında “*Wattpad kullanımına başladıktan sonraki yazma becerini değerlendirir misin?*” sorusuna verilen cevaplar yorumlanmıştır. Dört öğrenci değişim olmadığını, biri tam emin olmadığını, sekiz öğrenci ise belli oranlarda bir değişim ve farkındalığın olduğunu belirtmiştir. K-4 genellikle yazmadığı için yazma becerisinde bir değişimin

olmadığını ama yazarlara karşı saygısının arttığını ifade etmiştir. K-7 ise gelecek olumsuz yorumlardan dolayı yazdıklarını sildiğini ifade etmiştir. Ayrıca yüksek kaygı ve kırılgan bir yapıya sahip olduğu için yazamadığını ve budan dolayı yazma becerisinin hala düşük seviyede olduğunu düşünmektedir. K-13 bir değişimin olmadığını bir defa yazıp sildiğini ama ileride bir değişimin olabileceğini belirtmiştir. K-2 Wattpad kullanımından sonra yazılarının daha iyi olduğunu eskiden yazdıklarının sadece diyalog ve konuşmalardan ibaret olduğunu belirtmiştir. Wattpad kullanımından sonra betimleme ve olay örgüsü kurma yeteneğinin geliştiğini ifade etmiştir. K-3 Wattpad ortamında okuduklarından ilham aldığını ve kendisinin de böyle yazabileceğini düşündüğünü belirtmiştir. K-5 Wattpad kullanmadan önce ayrıntıya girmeden kısa yazılar yazdığını şimdi ise Wattpad’de yaptığı okumalar sayesinde ayrıntılı bir şekilde yazdığını ve gözlem yeteneğinin geliştiğini belirtmiştir. Bundan dolayı yazma becerisinin geliştiğini ifade etmiştir. K-8 yazma becerisinin Wattpad kullanımından sonra düşük seviyeden orta seviyeye çıktığını belirtmiştir. K-9 önceki yazma süreçlerine göre şimdi yazmaya başladığında kendisini daha rahat hissettiğini belirtmiştir. K-10 önceden hayal kuramadığından dolayı yazma yeteneğinin düşük olduğunu şimdilerde ise okudukça hayal kurma becerisi geliştiği için yazma yeteneğinin orta seviyede olduğunu düşünmektedir. K-11 daha önce de yazma becerisinin iyi olduğunu ama Wattpad’de yazdıklarının beğeni almasının kendisine olan öz güvenini artırdığını ve daha iyi yazabileceğini düşündüğünü ifade etmiştir. K-12 ise Wattpad kullanımından sonra yazarlara ve yazmaya daha çok ilgi duyduğunu belirtmiştir.

Araştırmacı: Wattpad kullanımına başladıktan sonraki yazma becerini değerlendir misin?

K-1:

Yazma becerim Wattpad okumadan önce hiç yoktu ve hala düşük olduğunu düşünüyorum. Yazmaya çalışıyorum ama olmuyor. Düşük düzeyde bir yazarım.

K-2:

Yazılarım daha iyi oldu; betimleme, olay örgüsü, etkili ifadeler kullanmada vb. daha iyi. Eski hikayelerimle karşılaştığımda onların

sadece diyalog ve konuşmalardan ibaret olduğunu gördüm. Yazılarım iyileştikçe yazar olma isteğim oldu.

K-3:

Daha önce çok fazla yazmamıştım ama Wattpad yazma ortamı olarak daha iyi. Hem okuduklarımdan ilham alıyorum ve ben de öyle yazabilirim diye düşünüyorum.

K-4:

Pek yazmadığım için bir değişim olmadı. Yazarlara saygım arttı diyebilirim.

K-5:

Mesela kuzenlerimizle birbirimize hikâye yazdık kısa ve ayrıntıya inmeden yapıyorduk bunu, şimdi ise ayrıntılı bir şekilde anlatabiliyorum. Gözlemim de gelişti. Bu Wattpad sayesinde gelişti. Eskiden yazma becerim kötüydü şimdi yüksek, iyi.

K-6:

Yani sürekli yazmıyorum. Orta konumda olduğumu düşünüyorum ama kesinlikle düşük değil.

K-7:

Düşük bence hala yazamıyorum; yazdım yazdım olmadı ya ondan kaygı var bir de kırılganlık var; toparlayacağım ama.

K-8:

Düşük seviyeden orta seviyeye yükseldiğimi düşünüyorum.

K-9:

Tabi ki değişiklik oldu önceleri bir şey yazmaya kalkınca yazmak istediklerim hemen aklıma gelmiyordu. İnternette bakmak, araştırmak zorunda kalıyordum. Şimdi hemen aklıma bir şeyler geliyor. Kendimi daha rahat hissediyorum.

K-10:

Öncelerde çok düşüktü yazamıyordum hayal üretemiyordum sonralarda okudum okudum... ve geliştım artık şu an yazdıklarım beğeniliyor. Şimdi orta düzeye yükseldi yazma becerim.

K-11:

Ben önceden de yazdığım için yazma yönüm iyiydi ama orta düzeyde bir etkisi oldu diyebilirim bir bölüm yayınladıktan sonra beğeni olması açıkçası öz güvenimi etkiledi; ben yazabiliyorum daha da yapabilirim tarzı söylemlerde bulunmama sebep oldu.

K-12:

Yazarlara ve yazmaya daha ilgi duydum. Yazarlara saygı duydum çünkü; işleri gerçekten zor. Kompozisyonlara ilk ben katılmaya başladım; eskiden de katılıyordum ama çok hevesli değildim. Kendimi orta düzeyde görüyorum.

K-13:

Yazma becerimde değişim olmuş olabilir ama fark etmedim. Zaten uygulamada bir defa yazdım ve paylaşmadan sildim hemen. Yazma becerim düşük. Daha çok okuma yaptığım için okuma becerim gelişmiştir.

Wattpad kullanım sürecinde öğrencilerin yazma ve okuma öz yeterliliğinin farklılık gösterdiği görülmüştür. Yazma öz yeterliliği düşük veya orta düzeydeyken okuma öz yeterliliğinin yüksek olduğu görülmüştür.

Örnek:

“K-1: Benim açıkçası yazarlardan ilham almama daha iyi bir yazarlık deneyimime sahip olmamı sağladı bir de kelime dağarcığım gelişti.

K-4: Bana yazma anlamında bir katkısı olduğunu düşünmüyorum ama okuma anlama hızım biraz arttı.

K-3: Yazma konusunda ilerleyemedim ama daha önce bu kadar okumuyordum. Okumamı ve kelime dağarcığımı geliştirdi.

K-12: Hayal dünyamı geliştirdi bir de yeni kelimeler öğrendim.

K-9: Yazarken özgüvenim yerine geldi o yazarlar yazıyorken ben niye yazmayayım dedim.

K-8: Yazmaya olan ilgimi arttırdı ve okumam gelişti.

Araştırmacı: Wattpad kullanımı sayesinde iyi bir yazar olunabilir mi?

*K-11: Hayır, Wattpad belli düzeylerde kişiye bir şeyler katabilir ama açıkçası iyi bir yazar olmak isteniyorsa bence dünya klasiklerini okumalı kendi edebiyatına dair kitaplar okumalı sadece Wattpad ile olmaz. Wattpad; cesaretlendirir, özgüven artırır, kurgu yapmayı da öğretebilir. Burada tanınayım kendimi geliştireyim istiyorum sonra klasik tarzda yazan bir yazar olmak istiyorum. Deneyim edinmek istiyorum”
(29.06.2022 Tarihli Odak Grup Görüşmesi)*

Öğrenciler, Wattpad’in yazarlığa karşı ilgi ve saygı uyandırdığını; yazmaya yönelik özgüven ve cesaret verdiğini düşünmektedirler. Aslında Wattpad de iyi bir yazar olmaktan çok burada kendini geliştirmek, tanınmak istemektedirler. Burayı bir atölye gibi görmekteler. Wattpad’in bir yere kadar yazarlık konusunda kendilerine bir şeyler katabileceğini aslında daha iyi olmak için klasik yazarları da okumaları gerektiğini düşünüyorlar.

Örnek:

“Sonunda K-4, iki poşet kitapla çıkıp gelmişti. Bunlar benim okuduğum kitaplardan bazıları hocam, dedi. Kitapları teker teker poşetten çıkarıp inceliyordum. Sabahattin Ali’nin Sırça Köşk adlı kitabı da bu kitaplar arasındaydı. Bu Wattpad kitabı değıl, dedim. Evet hocam. Biri mi önerdi yoksa, diye sordum. Hayır, okuduğum Wattpad kitapların birinde kahramanlardan biri o kitabın bir sözünü yazmıştı ve elinde bu kitap vardı. Ben de merak edip aldım. Hatta ‘Fareler ve İnsanlar’ kitabını da almak istiyorum, yazar Wattpad kitabında o kitabın bir sözünü yazmıştı. Okuduğum Wattpad kitaplarında kahramanın ya da yazarın bahsettiğı herhangi bir kitap ilginı çekiyor yani ve bu şekilde mi alıyorsun. Evet, ama bazen yorum kısmında bu kitapları okuyanlar da yazıyorlar, onlar da öneriyorlar. Yazarın alıntı yaptığı ya da kahramanın okumakta olduğı kitabı daha önce okumuş olan okuyucular yorum kısmında tavsiyede mi bulunuyorlar? Evet, bu da ister istemez meraklandırıyor hem zaten

okuyacak kitap arıyorum ben... Peki bu kitapları okumakta zorlanıyor musun? Aslında Wattpad kitaplarına göre biraz daha zorlar çünkü anlamadığım kelimeler oluyor. Bir de ben aksiyon, gizem ve cinayet seviyorum ama bu Wattpad dışındaki diğer kitaplarda pek olmuyor” (21.04.2022 Tarihli Araştırma Günlüğü)

Wattpad kullanıcıları aslında sadece Wattpad ortamında yazılan kitapları okumuyorlar. Kullanıcılar yorumlarda birbirlerine klasik kitap tavsiyelerinde bulunuyorlar. Ayrıca yazarlar oluşturdukları metinlerde diğer basılı ve klasik metinlerden alıntılar yapmaktadırlar. Bu durum Wattpad kullanıcılarında diğer basılı ve klasik edebi metinlere yönelik merak uyandırmaktadır. Böylelikle okuyucuların bu metinleri de alıp okudukları görülmüştür. Wattpad’deki etkileşimli ortam kullanıcılara aynı zamanda klasik yazar ve eserlerden haberdar olma imkânı sağlıyor ve bu eserlere yönelik kullanıcılarda okuma ilgisi uyandırmaktadır.

4.2.5. Kategori: Wattpad Kullanım Sürecinin Öncesiyle Karşılaştırıldığında Okumadaki Yeterlilik Algısı

Bu kategoride öğrencilerin Wattpad kullanım sürecinin öncesiyle karşılaştırıldığında okumadaki yeterlilik algısı boyutu incelenmiştir. Bu kategoride “*Wattpad kullanımına başladıktan sonraki okuma becerini değerlendirir misin?*” sorusuna verilen cevaplar yorumlanmıştır. On öğrenci, okuma yeterliliklerinde bir değişimin olduğunu, bir öğrenci ise herhangi bir değişimin olmadığını belirtmiştir. K-1 daha önce kitapları sıkıcı bulduğunu, eline bir kitap tutuşturulduğunda asla okuyacağını zannetmediğini düşündüğünü ama Wattpad’in kitaplara ve okumaya olan önyargısını kırdığını ifade etmiştir. K-2 Wattpad’de yazabilmek için eskiye göre daha çok okuduğunu, K-5 çevresindekilerin kendisine hızlı okuyorsun dediklerini ve bu durumdan olumlu yönde etkilendiğini belirtmiştir. K-5 Wattpad kullanımından sonra eskiye göre daha hızlı okuyup anladığını aktarmıştır. K-6 okuma becerisinde anlama ve hız bağlamında olumlu bir değişimin olduğunu ifade etmiştir. K-7 okuma becerisinin aslında Wattpad kullanımından önce iyi olduğunu ancak şimdi daha çok geliştiğini ifade etmiştir. K-8 okuma becerisinin Wattpad kullanımından önce çok iyi olmadığını, eskiden orta düzeye yakın olduğunu şimdi ise orta düzeyi biraz geçtiğini ifade etmiştir. K-9 daha önce okuma becerisinin orta seviyede olduğunu şimdi ise orta ile yüksek arasında olduğunu aktarmıştır. Biraz daha uğraşırsa yüksek bir okumaya sahip olabileceğini düşündüğünü ifade etmiştir. K-10 Wattpad

kullanımından önce okuma becerisinin kötü olduğunu şimdi ise okumasının iyi hatta çok iyi olduğunu vurgulamıştır. K-11 Wattpad kullanımından sonra okuma becerisinde bir değişimin olmadığını belirtmiştir. Bu durumu küçüklükten beri iyi bir okur olmasına bağlamaktadır.

Araştırmacı: Wattpad kullanımına başladıktan sonraki okuma becerini değerlendirir misin?

K-1:

Wattpad'den önce kitaplara o kadar sıcak bakmıyordum. Sonra Wattpad kitaplara karşı önyargımı kaldırdı çünkü ben kitapları çok sıkıcı zannedyordum. Mesela bir kitap elime tutuşturduklarında o kitabı asla okuyacağımı zannetmiyordum. Konusuna bile bakmıyordum çünkü sıkıcı olacağını zannedyordum. Sonra Wattpad tanıdıktan sonra ilgimi çeken konular olduğunu gördüm yani kitaplara karşı olan ön yargımı kaldırdı.

Wattpad kullanımının okuma öz yeterliliğini olumlu anlamda etkilediği görülmüştür. Bu durumun temelinde kullanıcıların ilgi ve merak uyandıran eserlerin olduğu görülmüştür.

Örnek:

“K-6: “Psikopat” ı sevmiştim yani kendime yakın buluyordum.

K-4: “Vampir Dükün Karısı” vampirlere ilgim var yakışıklı olurlar.

K-3: “Kayıp Ruhlar Lisesi” Erkan Aksu’ nun kitabı orada bir kız vardı, tam sanki onda kendimi gördüm hareket ve davranışları

K-9: Beyza Alkoç’un kitaplarını çok seviyorum çünkü bana çok yakın geliyor. Gizem ve gerilim var, tam bana göre Karantina ve Enkaz Altındakiler.

K-10: “Baytar Hanım” kitabını beğenmiştim eğlenceliydi.

K-5: “17 Numara” yı çok beğenmiştim, katliam falan vardı.

K-1: Benim en sevdiğim kitap Sokak Nöbetçileri, karakterlere bazen kendimden bir şeyler kattığım bazen de kendi hatalarımı onlarda gördüğümü söyleyebilirim. Açıkçası kitaplardaki karakterle kendimi bağdaştırabiliyorum” (29.06.2022 Tarihli Odak Grup Görüşmesi).

Öğrenciler, Wattpad ortamındaki yazarları birçok yönden kendilerine yakın görmektedirler. Bu durum yazarlarla özdeşim ve empati kurarak okuma yapmalarını kolaylaştırmaktadır. Öğrenciler empati kurarak aktif bir okuma süreci gerçekleştirdikleri için okumadan haz aldıklarını aktarmışlardır. Bunda dolayı Wattpad kitaplarını değerli ve ilgi çekici görmektedirler. Ayrıca böylelikle okuma becerilerinin geliştiğini düşünmektedirler.

K-2:

Eskiden yazmayı deniyordum ama çok okumazdım şimdi daha iyi yazabilmek için okuma yapıyorum.

Öğrenciler, iyi bir yazar olmak veyahut yazabilmenin ön koşulu olarak iyi bir okur olmayı görmektedirler. Wattpad kullanımının yazma öz yeterliliğini olumlu yönde etkilediği görülmüştür.

K-3:

Olumlu yönde etkileniyorum, yorum yazıyorum ve yazdığım yorumlar beğeniliyor. Bir de çevremdekiler hızlı okuyorsun diyorlar.

K-4:

Okuma seviyem eskiden orta seviyedeydi şu an daha hızlı okuyup anlayabiliyorum.

K-5:

Okuma becerim daha önce ortaydı şimdi iyi. Bence yüksek bir okuyucuyum.

K-6:

Okuma becerimin anlama ve hız yönünden arttığını düşünüyorum.

K-7:

Benim zaten okumam güzeldi onu okuyunca daha güzel oldu. Yüksek düzeyde yani.

K-8:

Orta seviyenin üstündeyim çok iyi değilim. Ama eskiden düşük değildi fakat orta da değil ortaya yakın.

K-9:

Aynı düzeyde ama biraz daha iyiyim eskiden ortaydım şimdi orta ile yüksek arasındayım hatta biraz daha uğraşırsam yüksek olabilir.

K-10:

Eskiden kötüydü sıkıcı bulurdum ama şimdi iyi hatta şu an çok iyim.

K-11:

Hayır, hep aynıydı çünkü ben küçüklüğümünden beri okuyan bir insanım her zaman yorumlayarak okudum. Wattpad'den okurken de yorumlayarak okudum hiçbir zaman kendimi değiştirmedim nasıl başladıysam öyle devam etti.

4.2.6.Kategori: Okuma Bağlamında Wattpad Kullanım Sürecine Yönelik Yeterlilik Algısı

Öğrencilerin okuma çerçevesinde Wattpad kullanım sürecine yönelik yeterlilik algısı boyutu bu kategori başlığı altında ele alınmıştır. Wattpad okuma yeterlilik algılarını ortaya çıkarmaya yönelik “Okuma becerisi bağlamında Wattpad kullanımı açısından kendini düşük, orta, yüksek olarak nasıl konumlandırırsın?” sorusu sorulmuştur. Sekiz öğrenci okuma bağlamında Wattpad kullanımında kendisini yüksek düzey, dört öğrenci orta düzey, bir öğrenci ise düşük düzey okur olarak görmektedir. K-1 aslında yüksek düzey bir okur olduğunu fakat LGS den dolayı ailesinin kendisine Wattpad’i yasaklamasından dolayı orta düzeye gerilediğini ifade etmiş. K-4 okuma olarak Wattpad kitaplarını okumakta çok iyi olduğunu ama uygulamadan okumadığını basılı okumayı tercih ettiğini ve bu sebeple aslında Wattpad kullanımının düşük olduğunu belirtmiştir. K-12 Yüz Temel Eser kitaplarını sevmediğini bunun aksine Wattpad’de ilgisini çeken macera dolu heyecanlı kitaplar bulunduğunu ve böylelikle okuma isteğinin ve seviyesinin arttığını belirtmiştir.

Araştırmacı: Okuma becerisi bağlamında Wattpad kullanımı açısından kendini düşük, orta, yüksek olarak nasıl konumlandırırsın?

K-1:

Okuma becerisi olarak yüksek bir okuyucuyum ama ailem LGS ye çalışmıyorum diye okumamı engelliyor. Soru çözmek daha faydalıymış. Şu anda orta seviye bir okuyucuyum.

K-2:

Şu an orta düzey bir okuyucuyum çünkü uzun bir süre uygulamaya hâkim olamadım.

K-3:

Yüksek düzeyde bir kullanıcı, okuyucuyum.

K-4:

Okuma bağlamında basılı olarak Wattpad kitaplarını okumakta çok iyiyim ama uygulamadan okuma açısından düşük.

Örnek:

“Bugün K-4’ün teneffüs sırasında Türkçe öğretmenine bir kitap listesi verdiğini görünce merak ettim. Listeye şöyle bir göz attığımda şaşkınlığımı gizleyemedim. Liste Wattpad kitapları ile birlikte diğer basılı romanlardan oluşmaktaydı. K-4, aslında bunların çoğunu okudum hocam, dedi. Nasıl yani Wattpad’de okuduğun kitapları satın mı alıyorsun? Evet hocam, daha önceden satın aldıklarım da var. Kitaplığımda olmaları beni mutlu ediyor” (05.05.2022 Tarihli Araştırma Günlüğü).

Kullanıcılarla yapılan görüşmeler sırasında “Wattpad kitapları sizin için değerli mi?” sorusu soruldu. Bu bağlamda kullanıcıların çoğunluğu Wattpad kitaplarının kendileri için değerli olduğunu ve hatta bunları dijital ortamda okumalarına rağmen basılı halde satın aldıklarını belirtmişlerdir. Kullanıcılar bu kitapların yazarlarıyla ve karakterleriyle özdeşim kurdukları için bunları değerli gördüklerini ve satın aldıklarını aktarmışlardır. Kitapları kütüphanelerinde görmekten mutluluk duyduklarını ifade etmişlerdir.

K-5:

Okuma açısından Wattpad kullanımım yüksek ama sınavlarımdan dolayı biraz azaltmıştım. Ama şimdi tekrar arttırdım.

K-6:

Yüksek konumda olduğumu düşünüyorum.

K-7:

Yüksek bir okuyucuyum.

K-8:

Orta diyebilirim. Çünkü lgs öğrencisi olduğum için ailem okumama izin vermiyor.

K-9:

Okuma becerim yüksekti zaten Wattpad ile de iyi oldu diye düşünüyorum. Okuma olarak Wattpad kullanımım orta ile yüksek arasında. Çünkü Wattpad de yeterince zaman ayıramıyorum.

K-10:

Öncelerde çok düşüktü yazamıyordum hayal üretmiyordum sonralarda okudum okudum... ve geliştim artık şu an yazdıklarım beğeniliyor. Şimdi orta düzeye yükseldi yazma becerim.

Öğrenciler Wattpad ortamındaki metinlerin ve burada gerçekleştirdikleri okumaların zaman içerisinde hayal güçlerini geliştirdiğini ve bu şekilde kurgulama yapabildiklerini düşündükleri tespit edilmiştir. Bu durumun okuma öz yeterliliğini olumlu anlamda etkilediği görülmüştür.

K-11:

Yüksek...

K-12:

Geçen yıllarda daha az kitap okuyordum. Yüz temel eseri sevmiyordum. Mesela; Heidi, Robin Hood ama Sherlock güzeldi. Bu uygulamada ilgimi çeken macera dolu heyecanlı kitaplar buldum. Böylelikle okuma isteğim ve oranım arttı. Şimdi okuma becerimi eskiye göre yüksek olarak konumlandırıyorum.

K-13:

Wattpad kullanmadan önce kitapları sıkıcı buluyordum ve okuma düzeyim düşüktü şimdi orta düzey bir okuyucu olduğumu düşünüyorum.

4.3. Tema: Görev Değeri

Görev değeri teması başlığı altında elde edilen veriler dört kategoride altında incelenmiştir: başarı değeri/önemi, içsel değer, işe yararlılık/görevin kullanışlılığı, görevin maliyeti. Bu temada öğrencilerin Wattpad kullanımı sürecine yüklediği başarı değeri: Wattpad’de iyi bir okur yazar olmanın önemi, Wattpad kullanımının arkadaşlarının gözündeki değerini artırması, Wattpad kullanımının öğretmenin gözündeki değerini arttırması, Wattpad kullanımı sürecinde sosyal çevreden övgü bekleme düzeyi alt kategorilerinde incelenmiştir. İçsel değer: Wattpad kullanımını eğlenceli bir etkinlik olarak algılama düzeyi, zorunlu olmaksızın Wattpad kullanım durumu alt kategorilerinde incelenmiştir. İşe yararlılık/görevin kullanışlılığı: Wattpad kullanımının gelecekteki işe yararlılığı, Wattpad kullanım sürecinde elde edilen bilgilerin günlük hayattaki kullanışlılığı, Wattpad kullanım sürecinde elde edilen bilgilerin derslerdeki kullanışlılığı alt kategorilerinde incelenmiştir. Görevin maliyeti kategorisi çerçevesinde ise görüşmelerden elde edilen veriler; günlük meşguliyetlerle karşılaştırıldığında Wattpad kullanımının önemi, akranlarla geçirilen zamanla karşılaştırıldığında Wattpad kullanım önemi alt kategorilerinde ele alınmıştır.

Sonuç olarak öğrencilerin Wattpad kullanım sürecinde edindikleri deneyimlere atfettikleri başarı ve içsel değerine, işe yararlılığına ve görevin maliyetine yönelik algılarını kategorize ederek yorumlamak hedeflenmiştir.

4.3.1. Kategori: Başarı Değeri/Önemi

Öğrencilerin Wattpad kullanım sürecine atfettikleri başarı değeri/önemi araştırmanın önemli bir boyutunu oluşturmaktaydı. Bu kategoride görüşmelerden elde edilen veriler; Wattpad’de iyi bir okuryazar olmanın önemi, Wattpad kullanımının arkadaşlarının gözündeki değerini arttırması, öğretmenin gözündeki değerini artırması ve Wattpad kullanım sürecinde sosyal çevreden beklenen övgü düzeyi alt kategorilerinde yorumlanmıştır.

4.3.1.1. Alt Kategori: Wattpad’ de İyi Bir Okuryazar Olmanın Önemi

Bu alt kategoride “Sizin için Wattpad’de iyi bir yazı yazmak ya da iyi bir okur olmak önemli mi? Bunun sebepleri nelerdir?” sorusuna cevap aranmıştır. On bir öğrenci için Wattpad’de iyi bir okuryazar olmak önemli görülmektedir. Öğrencilerden K-2 Wattpad’de iyi bir okuryazar olmanın çok önemli olmadığını ifade etmiştir. K-1 sadece uygulama için değil genel olarak yaptığı her işte iyi olmanın kendisi için önemli olduğunu ifade etmiştir. K-3 Wattpad’de iyi bir okuryazar olmanın kendisi için önemli olduğunu eğer iyi olmazsa yaptığı işin kendisine boş ve anlamsız geleceğini aktarmıştır. K-4 eğer Wattpad’de iyi bir okuryazar olursa arkadaşlarından övgü alacağını ve kendisini işe yarar ve değerli hissedeceğini belirtmiştir. K-5’e göre yazarlık konusunda Wattpad’de fikir alışverişi yapıldığı ayrıca yazdığı kitabın Wattpad sayesinde basılı olarak yayımlanma ihtimali olduğundan dolayı Wattpad’de iyi bir okuryazar olmanın kendisi için önemli olduğunu ifade etmiştir. K-6’ya göre Wattpad kullanıcılarına eleştirinin, beğenin ve yorumun olduğu bir ortam sunarak okuma ve yazma alışkanlığı edindirdiği için bu ortamda onaylanmanın ve iyi bir okuryazar olmanın kendisi için önemli olduğunu belirtmiştir. K-7 insanların; yazdıklarını, okuduğu kitap sayısını ve yorumlarını görüp beğenmesinin çok hoşuna gittiğini ayrıca yazdıkları çok beğenilirse kitabının yayımlanma ihtimalinin olduğunu ve bu sebeple Wattpad’de iyi bir okuryazar olmanın kendisi için önemli olduğunu belirtmiştir. Ayrıca yazdıklarının kendisinden başkası görmeyince bunların bir öneminin olmadığını aktarmıştır. K-8 okuma ve yazma becerilerini geliştiren ve kendisine yazar olma fırsatı veren bu uygulamada iyi bir okuryazar olmanın değerli olduğunu ifade etmiştir. Ayrıca birçok kişinin görüp beğenme ihtimalinin de uygulamayı değerli kıldığını aktarmıştır. K-9 Wattpad kullanımının ileriki yaşamında kendisine kariyer sunma ihtimali olduğu için Wattpad’de iyi bir okuryazar olmanın önemli olduğunu ifade etmiştir. K-11’e göre uygulamayı değerli kılan en önemli unsur çok fazla insanın kullanması ve yazılan metinlerin bu insanlar tarafından yorumlamasıdır. Ayrıca insanlar tarafından beğeni almanın Wattpad’de iyi bir okuryazar olmayı kendisi için değerli kıldığını aktarmıştır. K-12 kendisi için uygulamada iyi bir yazar olmaktan çok iyi bir okur olmanın önemli olduğunu ifade etmiştir. K-13’e göre ise ünlü ve iyi bir yazar olmak için Wattpad’de iyi bir okuryazar olmak önemli ve gereklidir.

Sonuç olarak bütün öğrenciler için Wattpad’de iyi bir okuryazar olmak önemlidir.

Araştırmacı: Sizin için Wattpad’de iyi bir yazı yazmak ya da iyi bir okur olmak önemli mi? Bunun sebepleri nelerdir?

K-1:

Önemli çünkü iyi olmak zaten benim için değerli bir şey yani sadece uygulamada değil genel olarak iyi olmak güzel bir şey.

K-2:

Yani çok önemli değil diyemem ama değerli değil. Ben hiçbir zaman bir ortamda bunlardan bahsetmeyi sevmem.

K-3:

Benim için önemli bir şey iyi olmasam böyle boş gibi geliyor yani eğer okuduklarıma yorum yazamıyorsa o zaman boş okumuşumdur. Yazarken iyi anlatmak açıklayıcı olmak önemli.

K-4:

Çevreden, arkadaşlardan övgü almak hoşuma gidiyor kendimi değerli hissediyorum işe yaramak gibi.

K-5:

Önemli... kitap yazmak isteyenler oradan yazıp onların fikirlerini alıyorlar ve belki basılır bu sebeple benim için önemli. İyi bir okur olmak ise zaten okumak güzel bir şey olduğu için önemli.

Öğrenciler için Wattpad’de iyi bir okuryazar olmak iki şekilde değerlidir. İlk olarak okumak genel toplumsal kabullere göre değerlidir. İkinci olarak ise Wattpad aracılığıyla kendini geliştirebilme ve bir yazar olarak keşfedilme fırsatının olmasıdır. Ayrıca Wattpad’deki etkileşimli ortam sayesinde öğrencilerin harcadıkları vaktin ve emeğin boşa gitmediğini düşündükleri görülmüştür. Bu durumun öğrencilerin başarı beklentisini olumlu olarak etkilediği görülmüştür.

K-6:

Tabi ki önemli Wattpad hem okuma hem yazma alışkanlığı kazandırdığı için çok önemli. Çünkü çok iyi bir uygulama bu ortamda eleştiri, beğeni ve yorumlar var. Bu ortamda onaylanmak önemli.

Eleştiri, beğeni ve yorumlar sayesinde okuyucu ve yazarın doğrudan etkileşim içerisinde olması kolay ve hızlı bir şekilde dönüt alınıp verilmesi kullanıcılar tarafından değerli görülmektedir. Bu durumun kendilerini geliştirmek için bir fırsat olduğunu düşündükleri görülmüştür. Öğrencilerin başarı beklentisi ve Watpad'ın etkileşimli ortamı arasında olumlu bir ilişkinin olduğu tespit edilmiştir.

K-7:

Çok önemli hem de... Bunun sebebi bana göre şu olabilir; iyi hissettirmek... insanların görmesi beğenmesi çok hoşuma gidiyor mesela yazdıklarım görülüp beğenilirse belki kitabım yayımlanacak. Benden başkası görmeyince ne önemi olurdu ki.

Öğrencilere göre yazdıklarını büyük bir kitleye kolaylıkla ulaştırmak Wattpad'de iyi bir okuryazar olmayı değerli kılan önemli unsurlardandır. Yazar olarak keşfedilme fırsatının kullanıcılara sunulması platformda iyi bir okuryazar olmayı değerli kılan bir başka unsurdur. Büyük bir kullanıcı kitlesinin varlığı ve keşfedilme fırsatının başarı beklentisini olumlu etkilediği görülmüştür.

K-8:

Bence önemli kendimi geliştirmek ve yazar olmak için Wattpad yardımcı oluyor. Çünkü oradan kitabını birçok kişi görür ve çok beğenilirse yayımlanır.

K-9:

Evet, önemli insan kendini daha iyi hissedebiliyor ve bu onun kariyeri olabilir. Aynı zamanda hayal gücü gelişir.

K-10:

Bence yüksek bir okuyucuyum. Çünkü sürekli okuyorum.

K-11:

Benim için önemli çünkü uygulamaya değer veriyorum açıkçası yani orada bir şeyler yapabilmeyi ve başarabilmeyi istediğim için. Okumayı seviyorum ayrıca orada yazdım da insanlar tarafından beğeni almak değer vermeme sebep oldu aslında uygulamayı değerli kılan en önemli unsur çok fazla insanın kullanması ve yorumlanması.

K-12:

Yani yazar olmak değil ama iyi bir okur olmak benim için çok önemli çünkü yazarları anlamak ve onlara güzel yorumlar yapmak istiyorum. Ayrıca ben karamsar biriyim okuduklarım beni iyimser bir insan olma yolunda teşvik eder.

K-13:

İyi bir yazar ya da okur olmak benim için önemli çünkü ünlü ve iyi bir yazar olmak için önemli ve gerekli.

4.3.1.2. Alt Kategori: İyi Bir Wattpad Kullanıcısı Olmanın Arkadaşlarının Gözündeki Değerin Artması

Öğrencilerin Wattpad kullanımının arkadaşlarının gözündeki değerini artmasına yönelik algıları bu alt kategoride yorumlanmıştır. Bu bağlamda “*Arkadaşlarınızın sizin iyi bir Wattpad kullanıcısı olduğunuzu düşünmelerini ister miydiniz? Bu sizin için gurur verici olur muydu? Neden?*” sorusuna cevap aranmıştır. On iki öğrenci arkadaşlarının kendilerinin iyi bir Wattpad kullanıcısı olduğunu söylemelerinin kendilerine gurur vereceğini düşünmektedir. K-11 diğer öğrencilerden farklı olarak insanların düşünceleriyle ilgilenmediğini belirtmiştir. K-1 arkadaşlarının kendisine kitaplar hakkında soru sormalarının ve onun yorumlarına önem vermelerinin kendisini cesaretlendirdiğini aktarmıştır. K-2 arkadaşlarının Wattpad kullanımında iyi olduğunu söylemelerinin gurur verici olduğunu düşündüğünü ifade etmiştir. K-3 iyi bir Wattpad kullanıcısı olmasından dolayı arkadaşlarının kendisini övdüğünü ve bu durum karşısında mutluluk duyduğunu aktarmıştır. K-4 Wattpad kullanım sürecinde arkadaşlarının kendisini övmesini çok istediğini ifade etmiştir. Yapılan övgünün gurur verici olduğunu, kendini değerli ve işe yarar hissettiğini düşündüğünü

belirtmiştir. K-5 arkadaşlarından gelen övgü karşısında gurur duyacağını ve kendini başarılı hissedeceğini söylemiş. K-6 Wattpad kullanım sürecinde arkadaşları tarafından övgü almak istediğini çünkü ek meslek olarak yazarlık yapmayı düşündüğünü aktarmıştır. K-7 arkadaşlarının Wattpad kullanım sürecinde kendisine danışmaları kendisini bilgiliymiş gibi hissettirdiğini ve bu durum karşısında mutlu olduğunu aktarmıştır. K-8'e göre arkadaşlarının Wattpad'deki kitaplar hakkında kendisine sorular sormaları, tavsiyesini almaları ve kendisini çok okuyan biri olarak görmelerinin kendisine gurur verdiğini aktarmıştır. K-9 göre Wattpad kullanım sürecinde arkadaşlarından övgü almanın motivasyonunu artırdığını ve kendisini iyi hissettirdiğini düşündüğünü belirtmiştir.

Öğrenciler arkadaşlarının kendilerini iyi bir Wattpad kullanıcısı olarak görmelerinin genellikle gurur verici olduğunu, kendilerini değerli ve işe yarar hissettiklerini aktarmışlardır. Bu durum bilgili görünmelerini sağladığı için grup içerisinde kendilerine olan saygının arttırdığını düşündüklerini ifade etmişlerdir. Bu bağlamda öğrencilerin Wattpad kullanım sürecinde arkadaşlarından övgü almalarının başarı beklentilerini olumlu yönde etkilediği görülmüştür.

Araştırmacı: Arkadaşlarınızın sizin iyi bir Wattpad kullanıcısı olduğunuzu düşünmelerini ister miydiniz? Bu sizin için gurur verici olur muydu? Neden?

K-1:

Evet, okumak iyi bir şey sonuçta. Bana kitaplar hakkında soru sormaları ve yorumlarıma önem vermeleri beni cesaretlendirir.

Toplumsal kabuller bağlamında okuma eyleminin olumlu görülmesi okuma başarı beklentisini olumlu anlamda etkilemektedir. Wattpad'de yazılan metinlere yönelik yorumlarının diğer kullanıcı arkadaşları tarafından beğenilmesi öğrencileri okuma ve yazma bağlamında güdülediğini ve başarı beklentisini olumlu anlamda etkilediği görülmüştür.

Örnek:

Aslında ilk zamanlar Wattpad okumama rağmen arkadaşlarıma bilgili görünmek için daha Wattpad'den kitap okuyorum diyordum. Bana bakışları değişiyordu ve yorumlarıma değer vermeleri beni mutlu

ediyordu. Sonra zamanla okumaya başladım. Bu şekilde okumaya başlayan çok kişi var bence (K-8/ 12.05.2022 Tarihli Araştırma Günlüğü)

İyi bir Wattpad kullanıcısı olmanın öğrencilere arkadaş gruplarında saygınlık kazandırdığı görülmüştür. Bu durumun Wattpad kullanımını değerli kıldığı görülmüştür.

K-2:

Ama kuzenlerimin bilmelerini isterim. Onların benim iyi olduğumu söylemeleri gurur verici olurdu.

K-3:

İsterim ki zaten söylüyorlar da bu da beni mutlu ediyor. Wattpad’de okumak da onun dışında da okur olmak benim için çok önemli ve aynı.

K-4:

İsterdim hem de çok isterdim. Gurur verici olurdu kendimi değerli hissediyorum bir işe yaradığımı düşünüyorum.

K-5:

İsterdim gurur verirdi. Mesela kitap yazsam ve onlar da okusalar bana gelip çok güzel olmuş deseler bu bana tabi ki de gurur verir. Kendimi başarılı hissederim. Övülmek herkesin hoşuna gider.

Arkadaşları tarafından övülmenin öğrencilere başarı duygusunu tattırarak gurur verdiği görülmüştür. Bu durum başarı beklentisini arttırmaktadır.

K-6:

İsterdim, bu tür düşüncelerini duyuyor ve mutlu oluyorum zaten. Çünkü iyi bir yazar ve okuyucu olmak istiyorum. Ek meslek olarak yazarlık yapmak istiyorum.

Gelecek kariyer planlarında yazarlık olan öğrenciler için Wattpad kullanım sürecinde arkadaşları tarafından övülmenin çok değerli olduğu ve gelecekteki başarı beklentisini olumlu yönde etkilediği görülmüştür.

K-7:

Çok isterdim neden istemeyeyim ki bu bana çok gurur verirdi. Çünkü hocam gelip bana soracaklar bugün şu kitabı okudum, Wattpad'de şu yorumu gördüm falan sanki ben bu konuda çok bilgiliymişim gibi bana danışmaları iyi hissetmemi sağlar mutlu olurum.

Wattpad kullanım sürecinde arkadaşlarının kendilerini övmeleri ve kendilerine Wattpad kitapları hakkında soru sormaları ve bu bağlamda yorumlarını beğenmeleri öğrencilerin kendilerini bilgili hissetmelerini sağladığı için başarı beklentilerini olumlu yönde etkilediği görülmüştür.

K-8:

Evet isterim. Bu gurur verici olurdu çünkü kitaplar hakkında bana sorular sorar tavsiyemi alırlar. Bana danışırlar ve beni çok okuyan bir insan olarak görürler.

K-9:

Evet, arkadaşlarımla beni övmelerini isterdim. Çünkü Wattpad önemli bir şey orada kitap yazıp ünlü olmak da öyle kolay değil arkadaşlarımla beni överlerse motivasyonum artar. İyi hissederim.

K-10:

Evet, isterdim ve bu bana gurur verirdi. Onlar arasında böyle bilinmek gurur verici.

K-11:

Düşünceleri beni alakadar etmiyor o çünkü benim için kendi düşüncem daha önemli insanların düşüncelerine göre yaşayamam öyle diyeyim.

K-12:

Tabi ki arkadaşlarımla iyi olduğumu düşünmelerini ve söylemelerini isterdim. Elbette gurur duyardım. Çünkü sonuçta arkadaşlarımla iyi bir okur olduğumu söylemeleri beni mutlu eder. Her insan bundan mutlu olur.

K-13:

İyi bir Wattpad kullanıcısı olduğumu bilmelerini isterdim. Çünkü insanların beni övmesi iyi hissettirir ve daha iyi işler başarabilirsin.

Daha iyi yazmak ve daha iyi bir okur olmak istersin.

Öğrencilerin Wattpad kullanım süreci bağlamında arkadaşları tarafından övülmesi daha iyi işler başarabileceklerine dair olan inançlarını olumlu yönde etkilediği görülmüştür.

4.3.1.3.Alt Kategori: Wattpad’ de İyi Bir Okuryazar Olmanın Öğretmenin Gözündeki Değerin Artması

Öğrencilere göre Wattpad’de iyi bir okuryazar olmanın öğretmenin gözündeki değerini artırması, başarı değeri/önemi temasının önemli bir boyutunu oluşturmaktadır. Bu alt kategoride “*Wattpad’de iyi bir okur ya da yazar olmak öğretmenlerinin gözündeki değerini artırır mı?*” sorusuna verilen cevaplar incelenmiştir. Altı öğrenci Wattpad’de iyi bir okuryazar olmanın öğretmenlerinin gözündeki değerini artırmayacağını, beş öğrenci bu durumun öğretmenlerinin gözünde kendilerini değerli kılacağını, iki öğrenci ise karasız olduklarını ifade etmişlerdir.

Araştırmacı: Wattpad’de iyi bir okur ya da yazar olmak öğretmenlerinin gözündeki değerini artırır mı?

K-1:

Bilmiyorum ama öğretmenlerle olan iletişiminiz ve Wattpad kullanıcısı olmak bence alakasız bir şey.

K-2:

Hayır, Wattpad’de okumak ya da yazmak öğretmenlerin gözündeki değerimi arttırmaz. Dijital okuduğum için değerli olmaz çünkü internet ortamında genellikle abuk sabuk şeyler yazıyor. Basılı okusaydım gözündeki değerim artardı.

Öğrencilere göre internet ortamında genellikle abuk sabuk konuların işlenmesinden dolayı dijital okuma yazmanın öğretmenlerin gözündeki değerlerini arttırmayacağını düşündükleri görülmüştür. Bu durumun öğrencilerin Wattpad kullanım sürecindeki başarı beklentilerini olumsuz anlamda etkilediği görülmüştür.

K-3:

Bence bunu öğretmenlere sormak gerekiyor. Bilemiyorum belki olur çünkü iyi bir okur olmak güzel bir şey.

K-4:

Zannetmiyorum ama olumlu etkiyebilir. Öğretmenlerin çoğu bilmiyor bu tür okuduğumu. Genellikle söylememeyi tercih ediyorum.

K-5:

Öğretmenlerin gözünde okur olmak değerli kılmaz ama mesela okulda bir kız kitap yazsa ve herkes onu okusa beğenseler öğretmenlerin gözündeki değeri de artar bence.

K-6:

Bence arttırır çünkü öğretmenler hem yazmamızı hem okumamızı isterler. Dijital olarak yazmakla da sonuçta yine yazar oluyorsun yine okuyucu oluyorsun Wattpad'de olması bir şey değiştirmez, bence yine önemli.

K-7:

Bence belki Türkçe dersinde olabilir. Bilmiyorum belki değer verirler onlar da.

K-8:

Bence değerli kılar çünkü bana göre Wattpad zararlı bir uygulama değil.

K-9:

Bence artırır, sonuçta okumak güzel bir şey.

K-10:

Arttırmaz diye düşünüyorum. Öğretmenler daha çok ders çalışın diyorlar bir de telefonu sürekli kullanıyorum Wattpad için bundan dolayı öğretmenler istemezler. Onlar daha çok basılı isterler.

K-11:

Hayır, öğretmenimle konuşuyorum kitap okudum kitap baktım diye ama açıkçası bunların beni değerli kılacağını düşünmüyorum. Yani bir etki yaratmaz ben Wattpad okuyorum deseniz de bir şey değişmez demesiniz de bir şey değişmez ben öyle düşünüyorum.

K-12:

Öğretmenden öğretmene hatta branştan branşa değişir. Mesela fen öğretmeni ile Türkçe ve sosyal öğretmeni bir değil. Fen öğretmeni gözündeki değer Türkçe öğretmeni kadar artmaz ama bence herkes yazarlığa ve iyi bir okur olmaya değer verir.

K-13:

İyi bir yazar ve okur olmak bir şey başarmışsın demektir ve bu da öğretmenlerin gözündeki değerini artırır diye düşünüyorum

4.3.1.4.Alt Kategori: Wattpad’de İyi Bir Okuryazar Olmanın Sosyal Çevreden Övgü Almayı Amaçlama Düzeyi

Öğrencilerin bir görevi veya davranışı yapmaları ve devamlılığını sürdürmelerinin motivasyonunun önemli bir boyutu ise dışsal motivasyon unsurları olan çevre ve buradan gelen övgüler, dönütlerdir. Bu bağlamda öğrencilerin Wattpad kullanımı sürecinden çevreden övgü almayı amaçlama düzeylerini belirlemek için “*Wattpad’de yazarken ya da okurken sosyal çevrenden övgü almayı bekler misin?*” sorusu öğrencilere sorulmuştur.

Öğrencilerin tamamı sosyal çevreden övgü almayı beklemektedirler. Böylelikle okuma ve yazma konusunda cesaretleneceklerini, motive olacaklarını, heveslenip kendilerini daha değerli hissedeceklerini ifade etmişlerdir. K-1 sosyal çevreden övgü

alma kaygısını gütmediğini fakat övgü almasının ve kendisinden konuşulmasının iyi bir şey olacağı kanaatindedir. K-2 Wattpad’de okurken övgüye gerek duymadığını ancak yazma konusunda gelecekte yazar olmak istediği için övgüye ihtiyaç duyduğunu aktarmıştır. K-4 Wattpad kullanım sürecinde sosyal çevresinden aldığı övgülerin kendisini değerli hissettireceğini düşünmektedir. K-5 Wattpad kullanım sürecinde övgü alırsa okuma ve yazma bağlamında başarılı olduğuna inanacağını düşündüğünü ifade etmiştir. K-8 Wattpad kullanımı sürecinde sosyal çevresinin kendisini bir yazar olarak görüp yazdıkları hakkında konuşmasının gurur verici bir durum olduğu kanısında olduğunu aktarmıştır.

Araştırmacı: Wattpad’ de yazarken ya da okurken sosyal çevrenden övgü almayı bekler misin?

K-1:

Böyle bir şeyin derdinde değilim. Çünkü hep iyi yorumlar olmaz acımasız eleştirileri de oluyor. Ama konuşmalar iyi olur. Okumak iyi bir şey ve çevremdekilerin beni övmesi güzel olurdu.

Wattpad kullanıcıları tarafından yazılanlara hep iyi niyetli yorumların yapılmadığı; bazen acımasız yorumların yapılmasından dolayı öğrencilerin sosyal çevreden gelen yorumları her zaman değerli görmediği görülmüştür. Bu durumun öğrencilerin başarı beklentisini olumsuz anlamda etkilediği görülmüştür.

K-2:

Okurken gerek duymuyorum ama yazarken övgü almayı beklerdim. Yazar olmak istediğim için bu benim için destek olur.

Bazı öğrencilerin gelecek kariyer planlarında yazarlık olduğu için Wattpad kullanım sürecinde yaptıkları okumalardan çok yazdıkları metinlerden dolayı övgü almak istediklerini bunu kendileri için daha değerli olduğunu aktarmıştır. Sosyal çevre tarafından öğrencilerin gelecek kariyer planlarını destekleyen övgüler başarı beklentileri olumlu yönden etkilediği görülmüştür.

K-3:

İstiyorum, ara ara yapıyorlar da ama ailem pek bilmiyor aslında ama.

K-4:

Beklerim az önce de dediğim gibi. Çevreden arkadaşlardan övgü almak hoşuma gidiyor kendimi değerli hissediyorum işe yaramak gibi.

K-5:

Beklerim çünkü başarılı olduğumu düşünürüm bu da beni heveslendirir.

K-6:

Aileme okuduğumda övgü alıyorum. Bu beni mutlu ediyor ayrıca arkadaşlarım da beğeniyorlar.

K-7:

Övgü gibi şeyler zaten beni motive eden şeydir.

K-8:

Evet beklerim. Kitabımdan bahsetmeleri ve beni bir yazar olarak görmeleri beni gururlandırır. Kitap yazdı, kitabı beğenildi gibi övgüler almak isterim.

K-9:

Evet sosyal çevremden övgü beklerim. Çünkü bu beni yazmak ve okumak konusunda daha cesaretlendirir.

K-10:

Yazarken isterdim biraz da olsa gururlandıracak övgüler isterdim.

K-11:

Zaten övüyorlar. Yazdıklarım beğeniliyor ve bir okur kitlem de oluştu.

K-12:

Sosyal çevremin beni övmesini isterdim, biraz egom yükselirdi.

K-13:

Sosyal çevreden övgü almayı beklerim ve bu da öğretmenlerin gözündeki değerini artırır, diye düşünüyorum.

4.3.2.Kategori: İçsel Değer

Motivasyon kuramlarına göre bir davranışın devamlılığını sağlayan bir diğer bileşen içsel değerdir. Bireyin davranışa içsel bir değer atfetmesi hem davranışı gerçekleştirme hem de sürdürmede bireyin kararlılık göstermesini sağlar. Çalışma kapsamında öğrencilerin Wattpad kullanım süreçlerinin içsel değer boyutu “*Wattpad Kullanımını Eğlenceli Bir Etkinlik Olarak Algılama Düzeyi*” ve “*Zorunlu Olmaksızın Wattpad Kullanım Durumu*” olmak üzere iki alt kategoride ele alınmıştır.

4.3.2.1.Alt Kategori: Wattpad Kullanımını Eğlenceli Bir Etkinlik Olarak Algılama Düzeyi

İçsel değer boyutunun ana unsuru bir görevi yaparken eğlenmek, eğlenceli görmektir. İçsel değer soyut bir motivasyon unsuru olmakla birlikte oldukça etkilidir. Öğrencilerin Wattpad kullanım süreçlerine yönelik içsel değer boyutunu açığa çıkarmak için “*Wattpad kullanırken eğleniyor musunuz? Sizce bunun sebepleri nelerdir?*” sorusu sorulmuştur.

Öğrencilerin tamamı Wattpad kullanım süreçlerinde eğlendiklerini ifade etmişlerdir. Eğlenceli bulma sebepleri ; Wattpad kitaplarının konularının ilgi çekici olması, günlük konuşma dilinde yazıldıkları için bilmedikleri kelimelerin diğer basılı kitaplara göre az olması, Wattpad ortamında her türden kitabın olması, Wattpad’in özelliklerini keşfetmek, mesaj kısmında başka okuyucularla sohbet etme imkanının olması, yazılanlara yorum yapabilme ve yapılan yorumun beğeni alması, istediği zaman kendi hikayesini yazabilme, Wattpad kitaplarındaki karakterleri, yazarları kendine daha yakın görme ve onlarla kolayca empati kurabilme, yazarların samimi tutumu ve okuyucuların yorumlarına cevap vermeleri, diğer kullanıcılar tarafından yapılan yorumları okumak, Wattpad kitapları bölüm olarak yayımlandığı için kitabın sonunu merak etme ve güzel vakit geçirme vb. olarak sıralanmıştır.

Araştırmacı: Wattpad kullanırken eğleniyor musunuz? Sizce bunun sebepleri nelerdir?

K-1:

Evet, çünkü Wattpad kitaplarının konusu ilgimi çekiyor ve yorum yapmak istediğimde yorum yapabiliyorum. Yorumlarımın görülmesi ve yorumlarımın beğeni alması hoşuma gidiyor. Bu yönlerden zevkli.

K-2:

Eğleniyorum, yazmak da eğlendiriyor. Okumada da komik kitaplar var. Canım sıkılmıyor vakit geçiriyorum.

K-3:

Eğleniyorum çünkü kitap okumayı seviyorum eğleniyorum. Sanki o kitabın içindeymiş gibi hissediyorum. Wattpad kitapları diğer kitaplardan farklı olarak eğlendirmiyor ama eğlenceli. Wattpad kitapları yeni oldukları için daha seviyorum ama eski edebiyat kitapları daha ağır bilmediğim kelimeler çok oluyor ve konuları Wattpad kadar dikkatimi çekmiyor.

Öğrencilerin Wattpad kitaplarındaki konuları diğer basılı kitaplardaki konulara göre daha güncel gördükleri için bu kitapları okurken eğlendikleri görülmüştür. Bu durum içsel değeri olumlu yönde etkilemektedir.

K-4:

Uygulamayı kullanırken çok eğlenmiyorum ama uygulamadaki kitapları basılı okurken çok eğleniyorum bana göre bunun sebebi kahramanları ve yazarı kendime yakın hissediyor olmam olabiliyor. Karakterlerin yerinde olsaydım şunu yapardım falan diyebiliyorum. Hem yazar da samimi içi dışı birbiri ondan dolayı zevkli.

Öğrencileri eğlendiren bir başka unsurun ise karakterleri ve yazarları kendilerine yakın görüp kolaylıkla empati kurmaları olduğu görülmüştür. Yazar ve karakterlerle kolaylıkla empati kurmak Wattpad kullanımına yönelik öğrencilerin içsel değerini olumlu yönde etkilediği görülmüştür.

K-5:

Okuma ve kitap yazma özellikleri kadar başka eğlenceli yanları da var. Mesela mesajlar kısmında başka bir okuyucuyla sohbet etmek güzel bir

şey bence. Ben geçenlerde bir arkadaşla tanıştım kitaplardan ve birbirimizden bahsettik.

Öğrencilerin Wattpad kullanım sürecinde diğer kullanıcılarla sohbet etme fırsatı bulmaları kendileri için Wattpad ortamını eğlenceli kılan bir başka unsur olduğu görülmüştür. Bu durumun öğrencilerin Wattpad kullanımına yönelik içsel değerlerini olumlu yönde etkilediği görülmüştür.

K-6:

Zaten ben her türlü kitabı okurken mutlu oluyorum hele Wattpad böyle olayların içindeymiş gibi hissettiriyor. Sanki böyle karakterin yerindeymişim gibi hissediyorum. Diğer basılı kitaplar edebiyatın farklı yönlerine yöneliyorlar ve eski Türk dilini kullandıklarını hissediyorum ama Wattpad kitapları şu an konuştuğumuz dilden yazdıkları için daha rahat geliyor bana ve eğlendirici. Bir de hem yorum yapmak hem de diğer yorumları okumak da çok eğlenceli.

Öğrencilerin Wattpad kitaplarında kullanılan dili kendilerine ve bugünkü konuşma diline yakın gördükleri için okuduklarını kolaylıkla anladıkları ve bu sebeple bu kitapları eğlenceli gördükleri görülmüştür. Bu durum içsel değeri olumlu yönde etkileyen bir başka unsurdur.

K-7:

Evet... merak beni eğlendiriyor. Kitaba göre değişir ama uygulamayı karıştırmak ondan bir şeyler keşfetmek eğlendiriyorum.

K-8:

Eğleniyorum çünkü Wattpad'de aradığım her türlü kitabı bulabiliyorum bunun olması eğlendirici. Yani sıkıcı değil. Ayrıca yapılan yorumlar da eğlenceli bakalım ne demişler bu cümleye diye çok bakıyorum. Bir yorumlar yazara yapılıyor yazarla konuşur gibi ve yazar da bu yorumlara cevap veriyor. Mutlu hissediyorum ve eğleniyorum.

Wattpad'in kullanıcılara geniş bir kitap türü seçeneği sunması ve böylelikle okuyucuların istedikleri her türden kitabı bulabilmelerinin Wattpad kullanım sürecini

eğlenceli kıldığı görülmüştür. Bu durumun içsel değeri artıran bir unsur olduğu görülmüştür.

K-9:

Evet kitaplar çok eğlenceli hoşuma gidiyor. Yazarlar çok samimiler sanki yanımdaymış gibi anlatıyorlar. Sanki olayın içindeymişim gibi hissediyorum kendimi o çok güzel.

K-10:

Evet eğleniyorum. İçindeki konu etkileyici ve sürükleyici olduğu için eğleniyorum. Diğer kitaplar sıkıcı. Yazma özelliği sayesinde duygularını ya da yaşadıklarını hikâye haline getirip yazabilmek çok güzel. Ve bunları insanlarla paylaşıyorsun.

K-11:

Evet, tabi ki de çok eğleniyorum. Orası bambaşka bir dünya bizden ve bizim gibilerin olduğu yazarlarla, okuyucularla dolu.

K-12:

Eğleniyorum tabi ki, eğlenmesem neden kullanayım. Çünkü yani doğrudan karakterin hislerini yaşıyoruz. Genellikle birinci kişi ağzıyla anlatıyorlar. Basılı kitaplarda sonuna bakabilirim ve öğrenirim heyecan kalmaz ama Wattpad kitaplarında sonu hep merak edersin yeni bölümleri beklersin.

Wattpad kitaplarının bölümler halinde yazılmasının öğrencilerinin merak duygularını arttırarak Wattpad kullanım sürecini eğlenceli kıldığı görülmüştür. Bu durum öğrencilerin Wattpad kullanım sürecine yönelik içsel değerlerini olumlu yönde etkilemiştir.

K-13:

Evet eğleniyordum. Hatta hayal gücümle senaryonun devamını hayal etmek daha eğlendiriyor. Sanki kendim yaşıyormuş gibi hissettirdiği için eğlendiriyor beni.

4.3.2.2.Alt Kategori: Zorunlu Olmaksızın Wattpad Kullanım Durumu

Bir davranışı zorunlu olmadan yapmak içsel motivasyonun önemli bir bileşenini oluşturmaktadır. Bireyin kendi iradesiyle bir davranışı yapması davranışa atfedilen değeri ve davranışın sürekliliği hakkında bilgi verir. Öğrencilerin Wattpad kullanımının ve devamlılığının içsel boyutunu oluşturan zorunluluk unsurunun düzeyini yorumlamak için “*Hiçbir zorunluluğun olmaksızın Wattpad’den okumayı ya da yazmayı tercih eder misin?*” sorusu kullanılmıştır. Öğrencilerin tamamı herhangi bir zorunlulukları olmadan Wattpad’i kullandıklarını ve ayrıca çoğunlukla uygulamayı kendilerinin keşfettiklerini aktarmışlardır. Bu durum öğrencilerin Wattpad kullanım sürecine yönelik içsel motivasyonlarının yüksek olduğunu göstermektedir.

Araştırmacı: Hiçbir zorunluluğun olmaksızın Wattpad’den okumayı ya da yazmayı tercih eder misin?

K-1:

Beğendiğim için okuyorum ve uygulamayı kullandım. Bir zorunluluktan değil ki.

K-2:

Kim zorlayacak ki! Zaten zorunluluğum olmadan kullanıyorum.

K-3:

Zorunluluk olmadan okuyorum zaten. Okumayı yazmaktan daha çok tercih ediyorum.

K-4:

Evet zorunlu olmadığım halde okurum hem de çok okuyorum hatta annem uyarmıştı çok okuyorum diye.

K-5:

Zorunluluk olmadan Wattpad’i kullanmayı tercih ederim. Zaten şimdi de uygulamayı kullanmada bir zorunluluğum yok.

K-6:

Tercih ederim çünkü çok seviyorum.

K-7:

Zaten bunları konuştuk ama tekrar söyleyeyim zorunluluktan değil öylesine okuyorum.

K-8:

Kendim böyle bir karar verdim. Kimse beni zorlamadı.

K-9:

Evet kullanmak zorunda olamadığım halde kullanıyorum hatta göz rahatsızlığıma rağmen okuyorum.

K-10:

Bir zorunluğum olmadan okurdum ve zaten kimse zorlamıyor.

K-11:

Hayır, bir zorunluluğum yok; kendim keşfettim.

K-12:

Zaten zorunlu kullanmıyorum ki istediğim için kullanıyorum.

K-13:

Hiçbir zorunluluk ya da tavsiye almadan bu uygulamayı kullanmayı tercih ederdim. Zaten kendim keşfettim ve okudum.

4.3.3.Kategori: İşe Yararlılık/Görevin Kullanışlılığı

Motivasyonun dışsal boyutunu oluşturan işe yararlılık unsuru bireyin davranışın bugününe ve yarınına dair beklentisinden oluşturmaktadır. Bu bağlamda elde edilen veriler işe yararlılık başlığı altında üç alt kategoride incelenmiştir: *Wattpad Kullanımı Sonucu Elde Edilen Bilgilerin Günlük Hayattaki Kullanışlılığı*, *Wattpad Kullanımı Sonucu Elde Edilen Bilgilerin Derslerdeki Kullanışlılığı* ve *Wattpad Kullanımının Gelecekteki İşe Yararlılığı*.

4.3.3.1.Alt Kategori: Wattpad Kullanımı Sonucu Elde Edilen Bilgilerin Günlük Hayattaki Kullanışlılığı

Yapılan eylemin günlük hayatta sağladığı fayda işe yararlılık unsurunun bugüne yönelik dışsal motivasyon boyutunu oluşturmaktadır. Öğrencilere Wattpad kullanım süreçlerinin günlük hayattaki fayda boyutuna yönelik algılarını ortaya çıkarmak için “*Wattpad kullanıcısı olmak günlük hayatta işinize yarıyor mu?*” sorusu sorulmuştur.

On öğrenci (k-1, k-2, k-3, k-4, k-5, k-7, k-8, k-11, k-12, k-13) Wattpad kullanımının günlük hayatta genellikle işlerine yaramadığını ancak okuma hızı, empati, olaylara farklı açılardan bakabilme (k-1); sohbet konusu, birileri bahsettiği zaman fikirlerini aktarmak, sınıftaki kullanıcılarla konuşmak, arkadaşlar arasındaki sohbete dahil olmak (k-2, k-3, k-7 ve k-8); çevredeki insanları analiz etmek (k-4, k-5) gibi günlük hayat durumlarında işlerine yaradığını belirtmişlerdir. Wattpad kullanımının günlük hayatta kendilerine fayda sağladığını düşünen üç öğrenci (k-6, k-9, k-10) ise sadece kitaplar hakkında konuşma, birbirlerine övgüde bulunma, yeni kelimeler öğrenme bakımından işlerine yaradığını aktarmışlardır. Aslında iki grubun kesişim kümesindeki verilerin aynı olduğu gözlenmiştir.

Araştırmacı: Wattpad kullanıcısı olmak günlük hayatta işinize yarıyor mu?

K-1:

Hayır, yaramıyor ama bana katkıları olduğunu düşünüyorum mesela okuma hızım artıyor, empati yeteneğim gelişiyor, olaylara farklı yönden bakmamı sağlıyor ama bence çoğu Wattpad okuyucusu bu bilinçle okumuyor.

Öğrencilerin Wattpad kullanım sürecinde edindikleri bilgilerin günlük hayatta işlerine yaramadığını ancak çeşitli becerilerini geliştirdiği kanısında oldukları görülmüştür. Bu durum öğrencilerin Wattpad kullanım sürecini işe yarar bir süreç olarak gördüklerini desteklemektedir.

K-2:

Günlük hayatta işime yaramıyor. Nasıl bir yararı olabilir ki? Sohbet konusu oluyor arkadaşlarla o yönden belki olabilir.

Öğrenciler Wattpad kullanımının sosyalleşmelerini sağladığı için işe yarar görmektedirler. Bu durum öğrencilerin Wattpad kullanım süreçlerindeki dışsal motivasyonunu olumlu yönde etkilemektedir.

K-3:

Çok olmuyor ama birileri bahsettiği kitaplardan ben de okudum diyebiliyorum.

Akranlar tarafından kabullenme ve onaylanmanın dışsal motivasyonu olumlu yönde etkilediği görülmüştür.

K-4:

Uygulamayı kullanmanın işime yaradığını düşünmüyorum ama bu kitapları okuduktan sonra herkese güvenilmeyeceğini öğrendim. Bir de çevremdeki insanları analiz etmeyi öğrendim bu açıdan işime yaradı diyebilirim.

Öğrenciler Wattpad kullanım sürecinde edindikleri bilgilerin gündelik yaşamlarındaki faydalarından çok kişisel olarak kendilerine sağladığı bilgi ve tecrübelerin çeşitli becerilerini geliştirdiği kanısındadırlar. Bu bilgi ve tecrübelerin sağladığı kişisel beceriler çerçevesindeki işe yararlılığı öğrencilerin Wattpad kullanımına yönelik dışsal motivasyonunu oluşturduğu görülmüştür.

K-5:

Bazen sadece insanları gözlemlemekte işime yarıyor gibi yani insanların davranışlarını anlıyorum. Kitap karakteri gibi düşünüyorum. Onun dışında işime pek yaramıyor.

K-6:

Yarıyor mesela arkadaşlarla bu Wattpad'de okuduğumuz kitaplar üzerine konuşuyoruz, birbirimize övgüler yapıyoruz.

K-7:

Yaradığını görmedim ama yarayacağına inanıyorum. Okulda sınıfta okuyan yani uygulamayı kullanan arkadaşlarım olduğu için işime yarıyor çünkü kitaplardan konuşuyoruz yorum yapıyoruz bu anlamda işime yarıyor ama çevremde işime yaramıyor.

K-8:

Hayır, bir işime yaramadı. Ama arkadaşlar arasında sohbet etmek için elimizde konuşacak bir şeyler oluyor.

K-9:

Evet, yarıyor mesela okuduklarımı daha çabuk yorumlayabiliyorum.

K-10:

Anlamını bilmediğim bazı kelimeler öğreniyorum. Bu anlamda işime yaradı başka yok.

K-11:

Hayır, günlük hayatta hiçbir işime yaramıyor.

K-12:

Günlük hayatta nasıl işime yarayacak ki? Bir kere yemek tarifi gördüm ama ne yemeği olduğunu da unuttum. Genellikle şarkı isimleri görüyorum, hep de yabancı; aslında müzik hayatın içinde ama bilemedim.

K-13:

Hayır yaramıyor pek.

4.3.3.2.Alt Kategori: Wattpad Kullanımı Sonucu Elde Edilen Bilgilerin Derslerdeki Kullanışlılığı

Wattpad kullanımı sonucunda edinilen bilgilerin derslerdeki kullanılabilirliğine yönelik işe yararlığı bağlamında öğrencilere “*Wattpad kullanırken öğrendiğin bilgiler okuldaki derslerinde işine yarıyor mu?*” sorusu sorulmuştur.

On bir öğrenci (k-1, k-3, k-4, k-5, k-6, k-7, k-8, k-10, k-11, k-12, k-13) Wattpad kullanımında edinilen bilgilerin dersler işlerine yaramadığını ancak (k-1, k-3, k-4, k-6, k-7, k-12) Türkçe dersinde okuduğunu anlama yorumlama, paragrafta anlam sorularını çözmede, hızlı okuma, hızlı soru çözme ve yazım kuralları gibi konularda Wattpad kullanımında edinilen bilgilerin işlerine yaradığını belirtmişlerdir. K-2 ise Wattpad kullanım sürecinde edindiği deneyimin Türkçe dersi bağlamında işine

yarayacağını düşündüğünü belirtmiştir. Ayrıca Wattpad kullanımı sayesinde okumasının hızlandığını ifade etmiştir. K-9 Wattpad kullanım sürecinde edindiği deneyimlerin hayal gücünü geliştirdiği ve kendisine olan güveni artırdığı için Türkçe dersi bağlamında yazma etkinliklerine daha kolay katılım gösterebildiğini aktarmış.

Türkçe dersi bağlamında Wattpad kullanım sürecinin öğrencilere fayda sağladığı görülmüştür. Bu durum Öğrencilerin Wattpad kullanımına yönelik dışsal motivasyonunu olumlu yönde etkilemiştir. Ancak Wattpad kullanımında edindikleri bilgilerin diğer derslerde herhangi bir fayda sağlamadığı ve bu bağlamda dışsal motivasyonun olumsuz etkilendiği görülmüştür.

Araştırmacı: Wattpad kullanırken öğrendiğin bilgiler okuldaki derslerinde işine yarıyor mu?

K-1:

Hayır, pek yaramıyor ama Türkçe dersine yönelik faydalı oluyor yazım kuralları öğrenme yönünden bir de okudukça okuduğumu anlama yönünden geliyorum.

K-2:

Evet, Türkçe dersime yarayacağını düşünüyorum; daha çabuk öğrenebilirim. Ayrıca okumam hızlandı.

K-3:

Yok, bazı dersleri etkiler belki Türkçe ve sosyal gibi. Anlama ve yorumlama açısından.

K-4:

Okulda işime yarayacak pek fazla bilgi yok ama paragraf okuma anlama sorularına işime yarıyor gibi.

K-5:

Derslerimde çok fazla işime yaramıyor. Sadece bir defasında bir kitapta karakterler bitkilerin görevlerinden bahsediyorlardı. Derste bu konuyu işlemiştik. Aslında pek işime yaramıyor.

K-6:

Denk gelmedim ama yarar diye düşünüyorum. Mesela Türkçe dersinde olabilir.

K-7:

Okulda derslerimde işime yaramıyor birçok dersimle alakasız sadece belki Türkçede okumam ve anlamamın gelişmesinde işime yarayabilir.

K-8:

Hayır, okuldaki derslerimde işime yaramıyor.

K-9:

Evet, yarıyor mesela Türkçe dersinde bana bir başlık verildiğinde hemen yazabilirim çünkü Wattpad hayal gücümü geliştirdi. Kendime daha çok güveniyorum.

K-10:

Hayır, yaramıyor.

K-11:

Hayır, pek yaramıyor.

K-12:

Hayır, pek yaramıyor ama Türkçe dersinde okuduğunu anlamada daha hızlı olmama yardımcı olabileceğimi düşünüyorum ve bu sayede daha hızlı soru çözebilirim.

K-13:

Öğrendiğim pek bir şey olmadı. Öğrendiklerim de derslerimde işime yaramadı aslında.

4.3.3.3.Alt Kategori: Wattpad Kullanımının Gelecekteki İşe Yararlılığı

Dışsal motivasyonun işe yararlılık boyutu geleceğe yönelik kariyer hedeflerini de kapsadığı için öğrencilere “Çok iyi bir Wattpad kullanıcısı olduğunuzu düşünün,

bundan sonraki yaşamınızda, eğitiminizde ne zaman işinize yarar?” sorusu sorulmuştur.

Sekiz öğrenci Wattpad kullanımında edindikleri deneyimlerin sayesinde ileride yazar olabileceklerini ifade etmiştir. K-5 Wattpad’de yazdığı kitabı beğenilip çok okunursa ünlü olabileceğini, K-6 ve K-9 ileriki eğitimlerinde edebiyat ile ilgili bir bölüm okuduklarında Wattpad kullanım sürecinde edindikleri deneyimlerinin fayda sağlayacağını düşündüklerini ifade etmişlerdir.

Öğrencilerin gelecek kariyer hedeflerinde ünlü bir yazar olma fikri bulunmaktadır. Bundan dolayı Wattpad kullanım sürecinde edindikleri bilgi ve tecrübelerin kendilerine fayda sağlayacağını düşündükleri görülmüştür. Bu durumun Wattpad kullanım sürecine yönelik dışsal motivasyonu olumlu anlamda etkilediği görülmüştür.

Araştırmacı: Çok iyi bir Wattpad kullanıcısı olduğunuzu düşünün, bundan sonraki yaşamınızda, eğitiminizde ne zaman işinize yarar?

K-1:

Belki yazar olmaya beni teşvik eder.

K-2:

Yazarlıkla ilgili eğitim alırsam işime yarar daha yatkın olurum.

K-3

Anlama ve yorumlama açısından işime yarıyordur diye düşünüyorum. Arkadaş edinmekte yarayabilir.

K-4:

Yazar olmak istersem işime yarar.

K-5:

Çok iyiysen zaten yazdığım kitap çok okunur ve tanınırım yani ünlü olurum.

K-6:

Okumam geliştiği için anlamam da gelişir ve ileride edebiyat alanında işime yarar.

K-7:

Türkçe öğretmenliği okursam ilerde işime yarayabilir. Okuma becerimin gelişmesini sağlayabilir ya da yazar olmak istersem işime yarar. Başka şekilde yaramaz.

K-8:

Evet, yarar. İnsanlara kitap yazmadaki tecrübelerimden bahsederim onlara tavsiyede bulunur. Belki ünlü bir yazar da olabilirim. Yani bu yönlerden işime yarayacağını düşünüyorum. Yazarlıkla ilgili bir bölüme gidersem işime yarar onun dışında yaramaz.

K-9:

Üniversitede eğer edebiyat okursam işime yarar.

K-10:

Bir yazar olarak yarayabilir mesela oradan yazmaya başlasak ve yazdıklarınız beğenilse ünlü bir yazar olabilirsiniz. Okulda da anlamayı geliştirdiği için dersleri daha iyi anlayabiliriz.

K-11:

Yazar olma hayalimi gerçekleştirmede işime yarar.

K-12:

Sonraki yaşamımda ve eğitimimde işime yarar mesela; hocamız bir kompozisyon verse yazı deneyimim olduğu için daha iyi yazarım ya da uzun paragraf sorularını çözmede... hocamız diyor ki yeni nesil soruları iyi okuyucu olup kitap okuyarak daha iyi çözebiliriz.

K-13:

Çok fazla işime yarayacağını sanmıyorum. Belki yazar olursam işime yarar.

4.3.4.Kategori: Görevin Maliyeti

Bir davranışın veya görevin gerçekleştirilmesi bireyi başka davranış ve görevlerden alıkoyar. Bireyin görevlere yönelik seçimi kendisini başka görevlerden de

alı koyduğu için kendisine bir sınırlandırma getirmektedir. Bu durum yapılan görevin bireye olan maliyetini ortaya çıkarmaktadır. Görevin maliyeti, göreve atfedilen değeri yordamamıza yardımcı olur. Görev maliyeti kapsamında öğrencilerden elde edilen veriler: *“Günlük Meşguliyetlerle Karşılaştırıldığında Wattpad Kullanımının Önemi”* ve *“Akranlarla Geçirilen Zamanla Karşılaştırıldığında Wattpad Kullanımının Önemi”* alt kategorilerinde değerlendirilmiştir.

4.3.4.1.Alt Kategori: Günlük Meşguliyetlerle Karşılaştırıldığında Wattpad Kullanımının Önemi

Görev maliyeti bireylerin seçimleri sonucunda ortaya çıktığından dolayı tercih edilmeyen görevler tercih edilen göreve atfedilen değer hakkında bilgi verir. Öğrencilerin Wattpad kullanımını günlük meşguliyetlerine tercih etme durumunu incelemek amacıyla *“Wattpad kullanımını günlük meşguliyetlerinle karşılaştırdığında (televizyon izlemek, bilgisayarda oyun oynamak vb.) Wattpad kullanımını önemli görüyor musunuz?”* sorusu sorulmuştur.

Öğrencilerin tamamı Wattpad kullanımını diğer günlük meşguliyetlerinden daha değerli görmektedirler. Öğrenciler; Wattpad kullanımının eğlenceli olduğu için sıkılmadıklarını, Wattpad’i okuma ve yazma becerilerini geliştirdiği için diğer uğraşlara göre daha yararlı gördüklerini ayrıca ortaya bir ürün çıkarabildikleri, aktif oldukları, yazar olma fırsatı elde ettikleri, diğer Wattpad kullanıcılarıyla tanışabildikleri, Wattpad’deki kitaplara yorum yapabildikleri için diğer günlük meşguliyetlerine göre Wattpad kullanımına daha çok önem verdiklerini ifade etmişlerdir.

Sonuç olarak öğrencilerin Wattpad kullanım sürecine atfettikleri görev değeri diğer günlük meşguliyetlerine göre daha fazladır.

Araştırmacı: Wattpad kullanımını günlük meşguliyetlerinle karşılaştırdığında (televizyon izlemek, bilgisayarda oyun oynamak vb.) Wattpad kullanımını önemli görüyor musunuz?

K-1:

Film ve dizi izleyemiyorum ben, hem zaten TV zaman kaybı gibi geliyor bana. Aslında sosyal hayatımı Wattpad'den dolayı sınırlandırmamalıyım sonuçta sosyal bir hayatım da var.

Wattpad kullanımından dolayı sosyal hayat dediği günlük meşguliyetlerini sınırlandırmama çabası içerisinde olduğu görülmüştür. Aslında öğrenci böyle bir durumla karşı karşıya kalmıştır ve kendine telkinde bulunmaktadır.

K-2:

Evet, daha çok vakit geçiriyorum. Diğer şeylerden bir zaman sonra sıkılıyorum. Wattpad' den sıkılmıyorum. Olaylar merak uyandırıcı ve güzel cümlelerle örülü merak uyandıran kurguları var. Televizyondakiler benim hayallerim değil ama buradakileri (karakter vs.) hayal edebiliyorum.

Wattpad kullanımına göre diğer günlük meşguliyetlerin bir zaman sonra bazı öğrencilere sıkıcı geldiği görülmüştür. Wattpad kullanım süreci diğer günlük meşguliyetlerden eğlenceli görüldüğü için bu sürece atfedilen görev değerinin olumlu anlamda farklılaştığı görülmüştür.

K-3:

Önemli görüyorum çünkü bence yararlı bir uygulama mesela bir konuyu rahatlıkla özetleyebilirim bu sayede.

Wattpad kullanımının diğer günlük meşguliyetlerinden daha yararlı görülmesi uygulamaya atfedilen görev değerini olumlu yönde etkilediği görülmüştür.

K-4:

Bence değerli mesela eskiden çok televizyon izlerdim ama şimdi hiç izlemiyor gibiyim.

K-5:

Düşünüyorum çünkü Wattpad'de ben kendim ortaya bir şey çıkarabilirim ve aktif bir yer. Yazar olabilirim. İnsanlarla tanışabilirim.

Wattpad’de kullanıcıların aktif olması ve kendi çabalarıyla ortaya bir ürün çıkarması öğrencilere göre Wattpad kullanımı diğer günlük meşguliyetlerden daha değerli görülmektedir. Bu durumun Wattpad kullanım görevine atfedilen değeri olumlu anlamada etkilediği görülmüştür.

K-6:

Evet, tabi ki var çünkü okumak çok önemli bunu hepimiz biliyoruz artık. Bilgisayarla da çok uğraşırım ama Wattpad’ in yeri ayrı.

K-7:

Tabi önemli görüyorum zaten çok oyun oynamayı sevmem bu aralar sadece kitap okuyorum ve derslerime çalışıyorum.

K-8:

Wattpad’i tercih ederim çünkü Wattpad’de kitap okurken televizyon izler gibi hissediyorum zaten ve daha heyecanlı. Bir de yazabilme, yorum yapabilme özelliklerini de kullanabiliyorum burada.

K-9:

Evet, önemli görüyorum çünkü diğerlerine göre daha yararlı bence. Okuyorum ve yazıyorum sonuçta.

K-10:

Evet, değerli görüyorum benim için ayrı bir yeri oldu.

K-11:

Telefonumu ve kulaklığımı bana verseler gün boyu Wattpad okurum.

K-12:

Önemli bir konumda mesela TV izlemeyi sevmem ama Wattpad’de kitap okumayı severim.

K-13:

Günlük meşguliyetlerimle karşılaştırdığımda önemli bir yere sahip olduğunu düşünüyorum. Çünkü gece yatmadan önce mutlaka birkaç sayfa okurdum.

4.3.4.2.Alt Kategori: Akranlarla Geçirilen Zamanla Karşılaştırıldığında Wattpad Kullanımının Önemi

Öğrencilerin değer atfettikleri günlük meşguliyetlerinden bir diğeri akranlarıyla vakit geçirmektir. Öğrencilerin Wattpad kullanımı ile akranlarıyla vakit geçirme davranışları arasında yaptığı tercih bize tercih edilen davranışa verilen değer ile ilgili bilgi verir. Bundan hareketle öğrencilere “*Wattpad’den sevdiğiniz bir yazarın bir kitap yazdığını düşünün. Bu kitabı okumayı mı; yoksa arkadaşlarınızla vakit geçirmeyi mi tercih edersiniz? Neden?*” sorusu sorulmuştur.

Öğrencilerin genellikle arkadaşlarıyla vakit geçirmek yerine Wattpad kullanımına vakit ayırmayı öncelik verdikleri görülmüştür.

Araştırmacı: Wattpad’den sevdiğiniz bir yazarın bir kitap yazdığını düşünün. Bu kitabı okumayı mı; yoksa arkadaşlarınızla vakit geçirmeyi mi tercih edersiniz? Neden?

K-1:

Şimdi duruma göre bakarsak kitap okumayı tercih ederim çünkü sevdiğim bir yazar kitap yazıyor. Bu daha çok ilgimi çeker ve çok merak ederim.

Öğrencilerin Wattpad yazarlarını kendilerine yakın görüp kolayca empati kurmaları ve karakterlerle özdeşim içerisinde olmaları onlarla güçlü bağların kurulmasını sağladığı görülmüştür.

Örnek:

Bazen odamda saatlerce Wattpad okuyorum annem asosyal olduğumu söyleyip bana kızıyor. Wattpad okuduğum için derslerimi aksattığımı düşündükleri için ailem bana Wattpad’i yasakladı. Ben de arkadaşlarımdan Wattpad kitaplarının basılı hallerini ödünç alıp gizlice okuyorum (26.05.2022 Tarihli Araştırma. Günlüğü)

Wattpad kullanımının zararlı görülerek aileler tarafından yasaklandığı görülmüştür. Bu durumun temelinde bazı öğrencilerin Wattpad kullanımını çevrelerindeki sosyal ilişkilerinden ve okul derslerinden daha değerli görmelerinin aileleri böyle bir önlem almaya sevk ettiği görülmüştür.

K-2:

Arkadaşlarımı tercih ederdim ama kitabı da çok merak ederdim bir yandan. Şu an bile heyecanlandım. O yazarla bir bağım yok ama arkadaşlarımla bir yaşanmışlığım var. Bundan dolayı arkadaşlarımla vakit geçirirdim.

K-3:

Bu kitabı okumayı tercih ederim merak ederdim çünkü...

K-4:

Eve kapanıp sadece o kitabı okumak isterdim. Kitaplardan insanlardan daha iyi.

K-5:

Evet sevdiğim bir yazar var. Kitap okumayı sevdiğim için kitap okumayı tercih ederim bir de sevdiğim bir yazarsa hemen merakla okurum.

K-6:

O kitabı okumayı tercih ederim çünkü o kitaptaki karakterlerle arkadaş gibi hissediyorum.

K-7:

O kitabı tercih ederim. Arkadaşlarımla sonradan da vakit geçirebilirim.

K-8:

Önce kitabımı okurum daha sonra arkadaşlarıma vakit ayırırım.

K-9:

Beyza ALKOÇ sevdiğim yazardır. Onun yazdığı kitaplardaki gizem, gerilim ve heyecanı içimde hissediyorum. Kendim yaşamış gibi... Bu sebeple onu okumayı tercih ederdim.

K-10:

Evet, Beyza ALKOÇ kitaplarını severim eğer o yazdıysa çok merak ettiğim için onu okurum hem seviyorum hem de kitabın sonunu merak ettiğim için arkadaşlarımla değil kitabı okumayı tercih ederim.

K-11:

Açıkçası kitap okumayı tercih ederdim.

K-12:

Arkadaşımı tercih ederim çünkü onu akşam da okuyabilirim. Hem arkadaşım da küsmemiş olur.

K-13:

Kitabı okumayı tercih ederim. Bilmiyorum ama genellikle zaten arkadaşlarımla birlikteyim. O kitabı okumadığımda bir şeyler kaçırdığımı düşünürüm

4.4.Tema: Kaygı

Kaygı, birey tarafından davranışın gerçekleşmesinde ve gerçekleşmemesinde etkili olan bir motivasyonun unsuru olarak görülmektedir. Kaygının çok fazla olması kadar çok az olması da gerçekleştirilmeye çalışılan davranışı olumsuz olarak etkiler. Davranışın ve görevin başarılı bir şekilde gerçekleşmesi için ortalama bir kaygının gerekliliği savunulmaktadır. Davranışın sonucuna yönelik başarı umudunu, davranışı gerçekleştirme sürecinde karşılaşılan zorluklara verilen tepki ve bireyin kendini çevresindeki sosyalleştiriciler arasında davranışı gerçekleştirme yeterliliği bakımından konumlandırma düzeyi kaygıya dair betimleme yapmamıza yardımcı olur. Bu bağlamda öğrencilerin Wattpad kullanım süreçlerine dair kaygı düzeylerini belirlemek amacıyla elde edilen bulgular “*Wattpad Kullanım Sürecini Diğer Öğrencilerle Karşılaştırma Durumu, Wattpad’de Yazma Görevinin Sonucuna Dair Olumsuz Beklenti, Wattpad’de Okuma Görevinin Sonucuna Dair Olumsuz Beklenti, Wattpad Kullanımında Karşılaşılan Zorluğa Verilen Tepki*” bu dört kategoride betimlenmeye çalışılmıştır.

4.4.1.Kategori: Wattpad Kullanım Sürecini Diğer Öğrencilerle Karşılaştırma Durumu

Bireyin göreve dair ortaya koyduğu performans durumunu akranlarıyla karşılaştırması; görev yeterliliği düzeyine yönelik algısını oluşturan önemli bir unsurdur. Bireyin akranlarıyla karşılaştırma yoluyla oluşturduğu görev yeterliliği

algısı bireyin gerçekleştirdiği davranışa dair kaygı durumunu yordamamıza yardımcı olur. Bireyin kaygı durumuna yönelik öğrencilere “*Wattpad kullanan diğer arkadaşlarınızla kendinizi karşılaştırdığınızda yetersiz olduğunuzu düşünüyor musunuz? Bu durum karşısında neler hissedersiniz?*” sorusu sorulmuştur.

Verilen cevaplar doğrultusunda yedi öğrencinin (k-2, k-4, k-6, k-7, k-8, k-10, k13) yüksek düzeyde kaygıya sahip olduğu belirlenmiştir. Öğrenciler akranlarıyla kendilerini karşılaştırdıklarında oluşan yetersizlik hissi karşısında üzüldüklerini ve bu durumu bir başarısızlık olarak görüp telafi etme; eksiklerini giderme isteği duyduklarını aktarmışlardır. Altı öğrenci (k-1, k-3, k-5, k-9, k-11) ise kendilerini Wattpad kullanımı açısından arkadaşlarına göre yeterli gördüğünü ifade etmiştir. Yeterlilik duygusunun kendilerini mutlu ettiğini ve başarılı görmelerini sağladığını aktarmışlardır.

Araştırmacı: Wattpad kullanan diğer arkadaşlarınızla kendinizi karşılaştırdığınızda yetersiz olduğunuzu düşünüyor musunuz? Bu durum karşısında neler hissedersiniz?

K-1:

Şu an okumam ailem tarafından kısıtlandığı için yetersiz olduğumu düşünüyorum ama geçmişe yani okuduğum döneme bakarsak yetersiz olduğumu düşünmüyorum.

K-2:

Yetersiz olduğumu düşünüyorum onlar daha iyiler. Bir ortama girdiğimizde şu kitabı bu kitabı okudum diye sorduklarında okumamış olduğum için o sohbetlere katılamıyordum. Sohbetlere katılmak için daha çok okuma ve eksiklerimi giderme duygusu içinde olurum.

Öğrencilerden K-2 yetersiz olduğu için akranları arasındaki sohbetlere dahil olmadığını ve bu sohbetlere katılmak için daha çok okuma ve eksiklerini giderme duygusu içinde olduğunu aktarmıştır. Bu durum dijital okumanın ve Wattpad’in sosyalleştirici boyutunu desteklemektedir. Öğrenciler arkadaş çevrelerinde hem statü elde etmek hem de yapılan sohbetlere katılmak için Wattpad platformuna ve kitaplarına yönelmektedirler.

K-3:

Hayır, düşünmüyorum ben çok okuyorum çünkü.

K-4:

Wattpad uygulamasını çok kullanmadığım için kendimi kötü hissediyorum ama basılı okuyarak telafi ediyorum. Sanki kitap okumayı sevmiyormuşum gibi düşündüklerini düşünürüm. Bu da beni üzer açıkçası.

Öğrencilerden K-4 Wattpad uygulamasını çok kullanmadığından dolayı kendini kötü hissettiğini ama Wattpad kitaplarını basılı olarak okuyarak bu eksikliğini giderdiğini ifade etmiştir. Dijitaldeki ürünlere yönelik eksiklik geleneksel okuma şekilleriyle giderilmeye çalışılmıştır. Öğrenci yetersizlik duygusu karşısında çevresinde kendisine dair okumayı sevmiyormuş algısının oluşabileceğinden dolayı kaygılandığını ifade etmiştir. Bu durum çevrenin ve sosyalleştiricilerin motivasyonun kaygı boyutu üzerinde etkili olduğunu göstermektedir.

K-5:

Hayır, karşılaştırmak istemedim hiç. Ama yetersiz olduğumu düşünmem.

K-6:

Hayır, düşünmüyorum ama bir tık daha arttırabilirim. Ama düşük değilim.

K-7:

Çok okuyan iki arkadaşım var onlara göre yetersiz olduğumu düşünürüm. Aslından onların bilgili hallerine imreniyorum özeniyorum ve kendime karşı kırılıyorum.

Öğrenciler akranlar arasında Wattpad kullanımı ve Wattpad kitaplarını okuyup yorumlama yetkinliğinin kendilerine yönelik bilgili veya kültür oldukları algısı oluşturduğunu belirtmektedir. Bu durum motivasyonu oluşturan önemli bir unsur olan akranlar arasında statü elde etmeyi desteklemektedir.

K-8:

Hayır, düşünmüyorum. Çok okuyorum.

K-9:

Hayır, düşünmüyorum. Bu beni mutlu eder tabi ki.

K-10:

Bazen yetersiz olduğumu düşünürüm ve kendimi kötü hissedirim.

K-11:

Asla düşünmüyorum. Hatta okulda ilk Wattpad'i okuyan benim.

K-12:

Ben açıkçası hiç yetersiz olduğumu düşünmüyorum. Bu durum bana iyi hissettiriyor.

K-13:

Arkadaşıma göre yetersiz olduğumu düşünüyorum çünkü o baya okuyor. Birazcık ona özeniyorum ama kitap okumayı kendim bıraktım. Biraz üzülüyorum.

4.4.2.Kategori: Wattpad' de Yazma Görevinin Sonucuna Dair Olumsuz Beklenti

Öğrencilerin yazma görevinin sonuçlarına dair beklentileri kaygı düzeylerini etkileyen bir başka unsurdur. Bu bağlamda öğrencilere “*Wattpad’de bir kitap yazdığınızı düşününüz. Yazmaya başladığınız anda başarısız olacağınız aklınıza gelir mi? Niçin?*” sorusu sorulmuştur.

Verilen cevaplar doğrultusunda beş öğrenci yüksek kaygı düzeyine; beş öğrenci orta kaygıya düzeyine ve üç öğrenci ise düşük kaygı düzeyine sahiptir.

Yüksek kaygıya sahip öğrenciler bu durumu iyi bir konularının olmamasına; iyi bir konu bulsalar bile insanların bu konunun başka yerden kopyalandığını düşünme ihtimallerinin olmasına, olay örgüsünü geliştirip devam ettirmenin zorluğuna, özgüven eksikliğine ve yazdıkları metnin beğenilmeme ihtimalinin olmasına bağlamaktadırlar.

Orta kaygıya sahip öğrenciler bu durumu; özgüvenlerinin yüksek olmasına, yazdıkları beğenilmediği takdirde rahatlıkla silebilme imkanlarının olmasına ve yüzde elli başarıma ihtimallerinin olmasına bağlamaktadırlar.

Düşük kaygı düzeyine sahip öğrenciler bu durumu; özgüvenlerinin yüksek olmasına, platformdaki başarılı yazarların mücadeleci yapılarını örnek almalarına ve hayal kurabilme yeteneklerinin gelişmiş olmasına bağlamaktadırlar.

Araştırmacı: Wattpad'den bir kitap yazdığınızı düşününüz. Yazmaya başladığınız anda başarısız olacağınız aklınıza gelir mi? Niçin?

K-1:

Evet, hatta başlamadan önce de başarısız olacağımı düşünüyorum. İyi bir konum yok. Olsa da onu geliştirebileceğimi sanmıyorum.

Öğrenciler çoğunlukla konu bulmakta ve olay örgüsünü geliştirip devam ettirmede sorun yaşadıklarını aktarmışlardır.

K-2:

Yazmaya başlarken zorlanmam çünkü yazacaklarımı önceden hayal ediyorum.

Yazma eylemine başlamadan önce yazılacak metni zihinde tasarlayıp kurgulamanın yazmaya yönelik bireyi cesaretlendirdiği görülmüştür.

K-3:

Yazma konusunda özgüvenim olmadığı için zorlanacağımı düşünüyorum ve genellikle yazmıyorum.

Özgüven eksikliği bir davranışı gerçekleştirmenin önündeki önemli engellerden biridir. Ancak yaş ve sosyal çevrenin özgüven algısı üzerinde etkili olduğu görülmüştür. Görüşme yapılan öğrenciler 12-15 yaş aralığındaki Wattpad kullanıcılarıdır. Bu gelişimsel dönemde beğenilme bireyler için değerli olduğu bilinmektedir. Wattpad'de kullanıcıların yorum yapma ve eleştiride bulunma olanağına sahip olduğundan dolayı beğenilmeme kaygısının bireylerin özgüvenini olumsuz yönde etkilediği görülmüştür.

K-4:

Konuyu bulmakta çok zorlanırım ya da insanlar bulduğum konuyu başka bir yerden kopyaladığımı düşünürler mi diye kaygılanırım.

K-5:

Hiç öyle olumsuz şeyler gelmiyor aklıma hayallere dalıyorum iyi bir yazar olacağım diye öyle motive oluyorum. Sonra gidip yazmaya başlıyorum bir güzel bir başlık konu olay bulursam mutlu bir şekilde hevesle yazıyorum.

K-6:

Hayır, ben özgüveni sonsuza kadar olan biriyim beğenilmese de yazdıklarım silerim en fazla, ne olabilir ki...

K-7:

Düşünürüm çünkü birkaç defa deniyorum ama olmayınca her denediğimde yine başarısız olurum diye düşünüyorum.

Geçmiş yaşantı ve tecrübelerin bireyin başarı beklentisiyle birlikte yazma kaygısını olumsuz yönde etkilediği görülmüştür. Başarı beklentisi ile kaygı durumu arasında anlamlı bir ilişkinin olduğu görülmektedir.

K-8:

Yazmayı deniyorum. Başarılı olacağımı düşünüyorum.

K-9:

Hayır, asla düşünmem. Çünkü Wattpad kitap yazarlara bakıyorum özgüvenlerini hiç kaybetmemişler. Hep mücadele etmişler. Zaten yazdıkları kitaplar ve karakterlerinden de belli. O zaman ben niye bunu başaramayayım ki diye kendimi motive ediyorum.

Wattpad'de amatör yazarların yazma becerilerini geliştirerek büyük kitlelere ulaşarak popüler bir yazar olmalarının diğer kullanıcıları yazma konusunda cesaretlendirdiği ve kaygı düzeylerini olumlu yönde etkilediği görülmüştür.

K-10:

Bence yazabilirim artık daha önce ya kötü yazarsam ya olmazsa ya beğenmezlerse diye düşünürdüm.

K-11

Zaten ben yazıyorum. Bir kitlem var ve yazdıklarım beğeniliyor. “Hikâyenin devamı ne zaman?” diye soruyorlar.

K-12:

Yani daha çok başarısız olacağım aklıma gelir; sanırım karamsar bir insan olduğum için. Ama bazen kendi kendime %50 şansım var derim.

Bireyin gerçekleştirdiği davranışın sonucuna yönelik ortalama bir başarı beklentisine sahip olması kaygı durumunu olumlu yönde eklemektedir. Bununla birlikte orta düzey bir başarı kaygısı bireyin sergilediği davranışta başarılı olma ihtimali olumlu yönde etkilediği görülmüştür.

K-13:

Başarısız olursam diye içim içimi kemirir. Çünkü güzel bir eser yazıp az beğenilebilirsin ya da kötü yazarsın ve çok beğenilirsin yani ihtimaller hep var.

4.4.3.Kategori: Wattpad’ de Okuma Görevinin Sonucuna Dair Olumsuz Beklenti

Öğrencilerin kaygı düzeylerini etkileyen bir diğer unsur ise okuma görevinin sonucuna dair olumsuz beklenti durumlarıdır. Öğrencilerin Wattpad’de okuma görevinin sonucuna dair olumsuz beklentileri ve sebeplerini betimlemek için “Wattpad’den bir kitap okumaya başladığında bu kitabı okuyup anlama sürecinde başarısız olacağını düşünür müsün? Niçin?” sorusu sorulmuştur. Öğrencilerin tamamı Wattpad’de okuma görevini sonucuna dair başarılı olacakları yönünde bir tutum içinde olduklarını aktarmışlardır. Bu durum öğrencilerin okuma bağlamında kaygı durumlarının düşük olduğu yorumunu desteklemektedir.

Öğrenciler okuma görevinin sonucuna dair sahip oldukları düşük kaygı durumunu; okumak istedikleri kitap hakkında önceden farklı dijital platformlardan (instagram,

youtube vb.) bilgi sahibi olmalarına, Wattpad'de çok fazla okuma deneyimi edinmelerine, okuma sırasında kitabın sonraki bölümlerine yönelik tahminler yaparak etkili okuma yapmalarına, okumadan önce kitabı araştırmalarına, platformda kitap hakkında yapılan yorum ve beğeni sayılarını dikkate almalarına, kitabın tanıtım yazısını okumalarına ve empati kurarak okuma yapmalarına bağlamaktadırlar. Ayrıca kitap seçimlerini ilgi çekici ve merak uyandırıcı başlıklara; etkileyici giriş cümlelerine göre belirledikleri için kitabı bitirmeye istekli olduklarını aktarmışlardır.

Öğrencilerin okuma davranışına yönelik kaygı durumlarının yazma davranışına göre daha az olduğu görülmüştür. Öğrencilerin önceliği okuma olsa da asıl amaçları popüler bir yazar olmaktır. Bu bağlamda yüksek beklentilerin beraberinde yüksek kaygıyı getirdiği görülmüştür.

Araştırmacı: Wattpad'den bir kitap okumaya başladığında bu kitabı okuyup anlama sürecinde başarısız olacağını düşünür müsün? Niçin?

K-1:

Yani eğer açıklayıcı bir dil kullanılmamışsa zorlanabilirim ama sonuç olarak yorumlayabilirim.

K-2:

Başlangıçta okurken zorlanmam ama sonra bitirdiğimde pişman olduklarım olur. Bunlar kötü sonla biten kitaplar oluyor. Kitabı önceden sosyal medyada instagram vb. görüyorum ve önceden kitap hakkında bilgi sahibi olduğum için okumaya başlarken zorlanacağımı düşünmem.

Öğrencilerin sosyal medyanın etkileşimi aracılığıyla kitap hakkında bilgi edinmelerinin kitabı okumaya başladıklarında kendilerini kitaba yönelik olumsuz düşüncelerden uzaklaştırdığı görülmüştür. Ancak olumsuz bir sonla biten kitapların okuma sonunda pişmanlık hissi oluşturduğu görülmüştür.

K-3:

Hayır, zorlanacağımı düşünmüyorum çünkü iyi bir okurum çok okur ve yorumlayabilirim.

K-4:

Kitapları okuduğumu anlamakta sorun yaşayacağımı düşünmem. Çünkü artık çok fazla okuduğum için anlamamın ve tahminlerimin geliştiğini hissediyorum. Hem zaten okumadan önce kitabı uygulamadan araştırıyorum.

Geçmiş okuma deneyimi ve tecrübesinin öğrencilerin okuduğunu anlama becerisini geliştirdiği görülmüştür. Bu bağlamda okuma kaygıları da olumlu yönde etkilenmiştir. Okuduğunu anlama ile okuma kaygısı arasında anlamlı bir ilişki bulunmaktadır.

K-5:

Yok, ben okuduğum hepsini anladığım için böyle bir şey düşünmem ki.

K-6:

Düşünmem zaten beğendiğim konulardaki kitapları altındaki yazılara bakarak seçiyorum ve ilgimi çektiği için böyle bir şey düşünmem zaten ben seçiyorum. Bir de sevdiğim yazarsa sorun olmaz.

İlgi ve beklentilere göre kitap seçimi yapmanın okuma kaygısını olumlu yönde etkilediği görülmüştür. Ayrıca yazar ve okuyucu arasında kurulan bağ okumayı verimli kılmaktadır.

K-7:

Düşünmem çünkü kitabın arkasındaki yazıyı okuyorum kitap hakkımda bir fikrim oluşuyor. Zaten sevdiğim kitapları okuyorum bundan dolayı başarısız olacağımı düşünmem.

K-8:

Hayır, zorlanacağımı düşünmem kitabı önceden araştırıyorum, yorumlara ve aldığı beğeni sayısına bakıyorum.

Diğer okuyucuların kitap hakkındaki görüşleri ve beğenilerinin kitap seçimini etkilediği görülmektedir. Diğer okuyucuları olumlu görüş ve beğenileri kitaba yönelik okuyucuda olumlu bir başarı beklentisi oluşturmaktadır.

K-9:

Hayır, düşünmem. Çünkü kitap hakkında yazılanlara bakarım, yorumları ve konusunu incelerim. Zaten ilgimi çektiği için okumaya karar veririm hatta merak ederim.

K-10:

Hayır, bir süre sonra insan kitap okumaya alışıyor. Anlaması geliyor okuma hızı artıyor.

K-11:

Hayır, açıkçası zorlanmıyorum zaten önceden bildiğim, duyduğum kitapları okuyorum.

K-12:

Hayır, düşünmüyorum çünkü okumayı seviyorum, zorlanmıyorum. Bazen sonraki kısım için 3-5 ihtimalli senaryolar bile hayal ediyorum. Empati kuruyorum kendimi karakterin yerine koyabilirim.

Okuma sırasında okuyucunun düşünsel olarak aktif olması; tahminlerde bulunma ve karakterle empati kurma vb. okumayı eğlenceli ve zevki kılmaktadır. Bu durum okuyucunun içsel motivasyonunu artırdığı için kaygı durumunu da olumlu yönde etkilediği görülmüştür.

K-13:

Kitabın başlığı ve giriş cümlesi başarısız ya da başarılı olabileceğimi bana hissettirir. Giriş cümlesi özet niteliğinde ve etkileyici olursa başlığı da çıkarımlar yapabileceğim şekilde olursa başarılı olabileceğimi düşünürüm.

4.4.4.Kategori: Wattpad Kullanımında Karşılaşılan Zorluğa Verilen Tepki

Motivasyonun kaygı boyutunu oluşturan bir başka unsur ise bireyin davranışı veya görevi gerçekleştirdiği sırada karşılaştığı zorluklara verdiği tepkidir. Zorluklara karşı sergilenen tepki bireyin kaygı düzeyi hakkında yorum yapmamıza yardımcı olmaktadır. Bu bağlamda öğrencilerin Wattpad kullanımında karşılaştıkları zorluğa verdikleri tepkiyi betimlemek için “Wattpad’den bir kitap okurken ya da

Wattpad'den yazarken kendini ifade etmekte ya da anlamakta bir sorunla karşılaştığınızda tepkiniz ne olur? Wattpad kullanımını bırakır mısınız yoksa problemi çözmeye mi çalışırsınız?" sorusu sorulmuştur.

Öğrencilerin tamamı bir sorunla karşılaştıklarında uygulamayı bırakmak yerine soruna çözüm aramayı, kendilerini geliştirmeyi ve sorunun sebebini anlamaya çalışacaklarını belirtmektedirler. Bu durum öğrencilerin karşılaşılan zorluk karşısında kaygı durumlarının düşük olduğunu desteklemektedir.

Araştırmacı: Wattpad'den bir kitap okurken ya da Wattpad'den yazarken kendini ifade etmekte ya da anlamakta bir sorunla karşılaştığınızda tepkiniz ne olur? Wattpad kullanımını bırakır mısınız yoksa problemi çözmeye mi çalışırsınız?

K-1:

Çok zorlanırsam kitabı bırakırım ama uygulamayı bırakmak biraz absürt, saçma geliyor.

Bazı öğrenciler Wattpad'e ve okuma eylemi bağlamında kitaba ayrı anlamlar yüklemektedirler. Wattpad'de herhangi bir sorunla karşılaştıklarında uygulamadan vazgeçmeyeceklerini ancak okudukları kitabı okumayı bırakacaklarını aktarmışlardır. Bu durum Wattpad kullanımı bağlamında olumlu bir kaygı durumuna sahip olduklarını göstermektedir.

K-2:

Eğer yazdığım şey konusunda sorun yaşarsam yazmamı orada sonlandırırım. Okumaya ağırlık veririm ve kendimi geliştiririm. Okuma konusunda beğenmediğim içerikte bir kitapla karşılaştıysam insanları uyarırım ama yazılan şeyi kötülemem, saygı duyarım. O kitabı okumayı bırakırım. Ancak uygulamayı bırakmam uygulamayla ilgili sorunu anlayıp çözmeye çalışırım.

Wattpad'de gerçekleştirilen okuma ve yazma eylemi kaygılarına göre öğrencilerin Wattpad kullanım kaygıları daha olumludur.

K-3:

Kullanmayı bırakmam o sorunu çözmeye çalışırım.

K-4:

Kullanmayı bırakmam. Kendimi geliştiririm platformdaki yazarlar gibi mücadele ederim.

K-5:

Hayır, uygulamayı bırakmayı düşünmüyorum. Problemi çözmeye çalışırım.

K-6:

Okumayı ve yazmayı bir süreliğine bırakırım daha sonra motivasyonum yükseldiğinde tekrar devam ederim. Tamamen bırakmam.

K-7:

Sorunu çözmeye çalışırdım. Wattpad' i kullanmaya devam ederim.

K-8:

Kendimi geliştirmeye çalışırım. Uygulamayı neden bırakayım ki.

K-9:

Neden böyle olduğunu düşünürüm. Düzeltmeye çalışırım ama bırakmam çünkü Wattpad yazarları da hiç pes etmemişler.

K-10:

Hayır, uygulamayı bırakmam sorunu çözerim.

K-11:

Açıkçası uygulamayı bırakmam. Sorunu çözmeye çalışırım.

K-12:

Sorunlardan kaçmam, kendimi geliştirmeye çalışırım. Uygulamayı silmem. Bir anlamadıysam belki diğerini anlarım kimi kitaplar ağır edebiyat içerebilir. Yaşıma uygun olanları bulur, okurum.

K-13:

Problemi çözmeye çalışırım. Problemlerden kaçmak bir çözüm yolu değildir. Diyelim ki anlamadım tekrar tekrar okurum ya da araştırma yapardım. Ama uygulamayı bırakmazdım.

Öğrencilerin tamamı Wattpad’de okuma ve yazma yaptıkları sırada bir sorunla karşılaştıklarında Wattpad uygulamasını kullanmaktan vazgeçmeyeceklerini ifade etmişlerdir. Bu bağlamda öğrencilerin Wattpad kullanım kaygılarının olumlu olduğu tespit edilmiştir. Ancak bir zorlukla karşılaştıklarında okuma ve yazma eylemlerini bırakacaklarını aktarmışlardır. Öğrencilerin Wattpad kullanım kaygıları ile Wattpad’de gerçekleştirdikleri okuma ve yazma kaygılarının birbirinden farklılaştığı görülmektedir. Uygulama yönelik olumlu kaygı uygulamada gerçekleştirilen davranışa yönelik kaygıyı etkilememektedir.

BÖLÜM 5

SONUÇ TARTIŞMA

Çalışmanın bu bölümünde bulgularından elde edilen sonuçlar; araştırma sorusu ve alt soruları çerçevesinde yorumlanmıştır. Yapılan yorumlar ilgili literatürde yer alan benzer çalışmaların sonuçları göz önünde bulundurularak yapılmıştır. Bulguların incelenmesinden sonra araştırmacılara ve uygulayıcılara dönük öneriler sunulmuştur.

5.1. Öğrencilerin Wattpad kullanım süreçlerindeki başarı beklentileri nasıldır?

İlk olarak *başarı beklentisi* teması çerçevesinde öğrencilerin Wattpad kullanım süreçlerindeki başarı beklentileri yorumlanmaya çalışılmıştır. Teorinin bu boyutu Wattpad kullanım sürecine ilişkin başarı umudu, Wattpad’de bir metin oluşturmaya veya oluşturulmuş bir metni okuyup anlamaya yönelik başarı umudu, Wattpad’de okumaya ve yazmaya başlarken zorlanma düzeyi ile betimlenmiştir. Öğrencilerin Wattpad kullanım süreçlerindeki başarı beklentisi düzeyleri yüksek çıkmıştır. Öğrenciler bu durumun sebepleri olarak; Wattpad’in özdeşim ve empati kurma, popüler olma, tanınma ve arkadaşlar arasında statü elde etme fırsatı sunmasını görmektedirler. Bu durum yapılan çalışmalarda öğrencilerin okuma motivasyonu unsurları olarak belirlen on dört unsur (Guthrie & diğ.,1996) ile paralellik göstermektedir. Ayrıca öğrenciler Wattpad ortamında yapılan yorumları ve eleştirileri samimi görmektedirler. Bu durum samimi dönütlerin, öğrencilerin yazma motivasyonlarını artırdığına dair bulguların elde edildiği çalışmalarla paralellik göstermektedir (Dessner, 1991; Vanlı, 1993; Truax, 2017; Kirchhoff, 2016). Öğrenciler, Wattpad’in birçok okur ve yazarın olduğu bir ortamda çok fazla okuma malzemesi sunmasıyla hayal güçlerinin ve kelime dağarcıklarının geliştiğini aktarmışlardır. Böylelikle Wattpad’in iyi bir yazar olmalarına yardımcı olduğunu düşünmektedirler. Bu durum literatürdeki çalışmaların sonuçlarıyla örtüşmektedir. Yamaç (2015) öğrencilerle gerçekleştirdiği eylem araştırmasında, dijital yazma etkinliklerinin öğrencilerin kullandıkları kelime sayılarında artış sağladığını gözlemlemiştir. Ayrıca dijital ortamlarda yazılan hikayelerin öğrencilerin yazılarındaki kelime sayılarında gelişme sağladığı ve interaktif bir ortamda çok biçimli metinlerin etkisiyle yazılan ürünlerin niteliğinin arttığı görülmektedir (Xin,

20213; Zurcher, 2018). Bununla birlikte dijital ortamların öğrencilerin yazma becerisini olumlu yönde etkilediğini ortaya koyan çeşitli çalışmalar bulunmaktadır (Dayan ve Girmen; 2018; Eubanks, Yeh & Tseng; 2017; Kulla-Abbott, 2006; Rheault, 2015; Toney, 2017; Yamaç, 2015). Öğrenciler; Wattpad kullanımı sayesinde okuma ve yazma becerilerini geliştireceklerini ve hatta popüler bir yazar olabileceklerini düşünmektedirler. Öğrenciler, Wattpad'in geleceğe yönelik kariyer planlarındaki işe yararlılığına olan inançları olumlu yöndedir. Dijital yazma görevinin kariyer planındaki işe yararlığı olumlu görev değeri motivasyonu oluşturduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bununla birlikte öğrencilerin okuma ve yazma konusunda kendilerini geliştirmek için Wattpad'i bir araç olarak gördükleri sonucuna ulaşılmıştır. Literatürdeki çalışmalarda dijital ortamlarda gerçekleştirilen okuma ve yazma çalışmalarının öğrencilerin anlamlandırma ve anlatma becerilerini geliştiren araçlar olduğu sonucuna ulaşılmıştır (Davis, 2004). Bir başka çalışma Wattpad'in kullanıcılara etkileşime dayalı etkinlikler sunduğu ve öğrencileri okumaya teşvik ettiğinden dolayı öğrencilerin okuduğunu anlamada yüksek başarı göstermeleri için bir araç olarak kullanılması gerektiği sonucuna ulaşmıştır (Sari, 2016). Öğrenciler Wattpad'de oluşturulmuş bir metni okuyup anlamaya yönelik başarı beklentilerinin yüksek olmasını okuyacakları kitapları diğer sosyal medya platformlarından görüp bilmiş olmalarına bağlamaktadırlar. Öğrencilere göre kitap hakkında ön bilgilerinin olması okuma sürecini başarılı kılmaktadır. Dijital okuma ve yazma uygulamalarında ön bilgilerin okuma ve yazma sürecini olumlu yönde etkilediği görülmüştür. Ayrıca dijital ortamlardaki yüksek etkileşim imkânı ön bilgilerin daha hızlı ve kolaylıkla oluşturulmasını sağlamaktadır. Dijital okumada ön bilgilerin işe koşulması okuma algısını, verimliliğini ve sıklığını arttırmaktadır (Kaban, 2021). Öğrencilere göre; çevre baskısı, okuma ortamının iyi olmaması, sınavlardan dolayı vakit ayıramamak Wattpad kullanımı sırasında okumanın önündeki engellerdir. Bununla birlikte kitaba karşı önyargılı olmak, içeriğe bakmadan okumak, yazar ve karakterlerle empati kuramamak, konunun ilgi çekici olmaması, kelime dağarcığının gelişmemiş olması da Wattpad kullanımı sırasında okuma sürecini olumsuz yönden etkiler. Psikolojik olarak kötü etkileyen içerikler (intihar vb.), olaylara tek yönlü bakan kitaplar, aşırı derecede anlamsız ve tekrara düşen kitaplar; sürekli kadın karakterin kaçırılması, erkek karakterle kavga etmesi ve erkeğin sürekli hatalı çıkması gibi durumlardır. Wattpad kitaplarında kahramanların içki içip kumarhane ve bar gibi mekânlarda vakit

geçirmeleri Wattpad kitaplarının gençleri olumsuz yönden etkilemesine sebep olur (Karaosmanoğlu, 2019). Wattpad kitaplarında genellikle “kötü erkek ve masum kız” şeklinde tek tipleşmiş karakterler bulunmaktadır (Özkan, 2020). Bununla birlikte birçok Wattpad kitaplarında olaylar da bu karakterler etrafında benzer şekillerde tekerrür etmektedir. Öğrenciler bu tür kitapları klişe ifadesiyle tanımlamaktadırlar ve bu tür kitapları; okumanın önünde engel olarak gördükleri sonucuna ulaşmışlardır. Öğrenciler bu şekilde çevre tarafından Wattpad kitaplarına yönelik katı bir olumsuz algının oluşmasına da karşı çıkmaktadırlar. Aslında olumsuzluk içeren kitapları okumadıkları ancak bu olumsuzluklara rağmen güçlü karakterli kahramanların olduğu kitapları tercih ettikleri sonucuna ulaşmışlardır. Örneğin; şiddete maruz kalan bir kadın karakter bu şiddete boyun eğiyorsa o kitabı okumayı bıraktıkları ancak karakter bu şiddete karşı koyuyorsa kitabı bırakmayıp okumaya devam ettikleri sonucuna ulaşmışlardır. Yazar ve popüler olma fırsatı vermesinden dolayı öğrencilerin Wattpad’de yaptıkları okumayı değerli gördükleri sonucuna ulaşmışlardır. Konuk, (2018) göre gençlerin Wattpad’de beğendikleri kendi fikirlerini özgürce sunabilme fırsatı sunması ve yazar olarak keşfedip ünlü bir yazar olma fırsatı sunmasıdır. Öğrenciler; özgün konuların olduğu, insanların ders çıkaracağı ve hayatla iç içe kitaplar yazmayı istemektedirler. Bu durumun temelinde çok okunma ve fazla görüntülenme alma isteği bulunmaktadır. Böylelikle Wattpad’de görüntülenme ve beğeni sayısı sayesinde yazarlık ve yazma konusunda motive olabileceklerini ya da yazma yeteneklerinin olup olmadığını görebileceklerini ifade etmektedirler. Wattpad kullanıcıları mutluluklarını, hüznelerini veya hayallerini ifade etmek için özgün hikâyeler yazarak ünlü yazarlar olmak isterler (Tirocchi, 2018). Olumsuz yorumların yapılmasından endişe duyan öğrenciler Wattpad’de hemen metin yazmak yerine yazılan metinlere yorum yazmayı tercih etmektedirler. Eğer yorumları beğenilirse o zaman yazarlık yapabileceklerini ifade etmişler. Bu durum Wattpad’deki etkileşimli ortamda verilen dönütlerin etkisini ortaya koymaktadır. Olumlu dönütler öğrencilerin motivasyonunu oluşturan yeterlilik algılarını olumlu yönde etkilemektedir (Ryan & Deci, 2009). Eğer olumlu yönde yorumlar ve fazlaca beğeni alırlarsa öğrenciler yazma eylemini devam ettireceklerini belirtmektedirler. Barutcu (2017) çalışmasında Beklenti-Değer Teorisinin ilkeleri çerçevesinde yazma atölyesi tasarlamış. Çalışmada öğrencilere yazdıkları metinler hakkında ayrıntılı dönütler verilmiş ve başarılı geçmiş tecrübelerine atıfta bulunulmuştur. Çalışmaya katılan öğrencilerin yazma başarı

beklentilerindeki olumlu değişimin temel sebebi başarı beklentisini düzenlemek için verilen geri dönütler olduğu sonucuna varılmıştır. Wattpad'deki sosyalleştircilerin beklenti ve dönütleri öğrencilerin başarı beklentileri üzerinde önemli bir etkiye sahip olduğu görülmektedir. Çalışmanın sonucu, Beklenti-Değer Teorisinin ilkelerinin başarı beklentisi kavramı üzerine etkisini gözlemleyen çalışmaların bulgularıyla örtüşmektedir (Eccles Parsons, 1983; Wigfield & Eccles, 2000; Wigfield, 1994; Scnabel, Alfeld, Eccles, Köller, & Baumert, 2002; Ma, 2001).

5.2. Öğrencilerin Wattpad kullanım süreçlerindeki öz yeterlilikleri nasıldır?

Öz yeterlilik inançları; Wattpad kullanım sürecine yönelik yeterlilik algısı, Wattpad kullanım sürecinde çaba sarf ettiğinde iyi bir kullanıcı olacağına dair inanç, Wattpad kullanım sürecini arkadaşlarıyla karşılaştırdığındaki yeterlilik algısı, Wattpad kullanımında öncesiyle karşılaştırdığında yazmadaki yeterlilik algısı, Wattpad kullanımında öncesiyle karşılaştırdığında okumadaki yeterlilik algısı, okuma bağlamında Wattpad kullanım sürecine yönelik yeterlilik algısı kategorilerinde betimlenmiştir. Wattpad kullanımı bağlamında öğrencilerin %65'i orta düzey %35 ise yüksek düzey öz yeterlilik algısına sahip olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Öğrenciler çaba sarf ettiklerinde iyi bir Wattpad kullanıcısı olacaklarını düşünmektedirler. Bununla birlikte Wattpad'de ilgi çekici kitapların olması sarf ettikleri çabaya değdiğini düşünmektedirler. Wattpad ortamındaki yazarların kendileri gibi acemi oldukları halde bu platformda kendilerini geliştirip yazarlık yapmaları kullanıcıların çapa göstermelerinde motive edici bir başka unsurdur. Barutcu (2017) çalışmasında tasarladığı yazma atölyelerinde öğrencilere verdiği dönütleri yeterli veya yetersiz bir yazı yazmayı, gösterdikleri çabanın düzeyiyle bağdaştırılmıştır. Böylelikle öğrencilerin harcadıkları zaman ve emek oranında nitelikli eserler ortaya koyabileceklerine dair beklentilerini desteklenmiştir. Bu durum çalışmamızdaki yüksek öz yeterliliğe sahip öğrencilerin çaba sarf ederek zaman harcayan her şeyde başarılı olunabileceği ve çok okumanın başarı getireceğine olan inançlarıyla örtüşmektedir. Öğrenciler, Wattpad kullanım süreçlerini arkadaşlarıyla karşılaştırdıklarında dört kişi kendisini ilk sıraya koymuştur. Genellikle okul derslerinden ve lgs sınavına hazırlandıklarından dolayı Wattpad kullanımına yeterince vakit ayıramamaktan yakınmaktadırlar. Bu durumun gerçek sıralamalarını etkilediğini aslında daha iyi olabileceklerini düşünmektedirler. Öğrenciler Wattpad

kullanım sürecinde arkadaşlarına göre yeterlilik sıralaması yaptıklarında genellikle kendilerini orta düzey Wattpad kullanıcıları olarak görmektedirler. Ayrıca yazmadaki yeterliliklerini Wattpad kullanım sürecinin öncesiyle karşılaştırdıklarında dört öğrenci bir değişimin olmadığını belirtmiştir. Bu durum Cayhan (2017) çalışmasıyla uygunluk göstermektedir. Yapılan çalışmada ortaokul öğrencilerinin Wattpad kullanım alışkanlıklarının okuma ve yazma öz yeterliliklerine etkisini belirlemeye yöneliktir. Çalışma sonucunda Wattpad kullanım süreleri ile okuma ve yazma becerileri arasında bir ilişki görülmemiştir. Bu durumun aksine ise sekiz öğrenci yazma becerilerinde belli oranlarda bir değişim ve farkındalığın olduğunu belirtmişlerdir. Baki (2015) çalışmasında ortaokul altıncı sınıf öğrencileriyle dijital öykü etkinlikleri gerçekleştirmiştir. Bu çalışma sonucunda dijital ortamda oluşturulan metinler öğrencilerin yazma kaygıları, yazma tutumları ve yazma öz yeterliliklerinde anlamlı değişimler meydana getirmiştir. Düşük öz yeterliliğe sahip öğrenciler yazma becerilerinin hâlâ düşük seviyede olduğunu düşünmektedirler. Bazıları eskiden yazdıklarının sadece diyalog ve konuşmalardan ibaret olduğunu yarıntıya girmeden kısa yazılar yazdıklarını belirtmiş. Wattpad kullanımından sonra betimleme ve olay örgüsü kurma yeteneklerinin geliştiğini ifade etmişler ve bu şekilde ayrıntılı ve uzun metinler oluşturduklarını ifade etmişlerdir. Goldberg ve diğerleri (2003) dijital yazma çalışmaları öğrencilerin yazılarında anlamlı değişimler gerçekleştirmiş ve daha uzun yazılar yazmalarını sağlamıştır. Öğrenciler Wattpad kullanım sürecinden önce ayrıntıya girmeden kısa yazılar yazdıklarını şimdi ise ayrıntılı gözlem yapabildiklerini bu sayede daha uzun ve nitelikli yazılar yazdıklarını belirtmişlerdir. Konuk, (2018) çalışmasında Wattpad kullanıcılarının %80'inin uygulamanın yazma alışkanlığı kazandırdığı görüşünde olduğu sonucuna ulaşmıştır. Öğrenciler Wattpad'de yazdıkları hikayelerin, eleştirilerin ve yorumların diğer kullanıcılar tarafından beğeni almasının kendilerine olan öz güveni artırdığı; yazarlara ve yazmaya daha çok ilgi duyduklarını ifade etmişlerdir. Saunders, (2014) çalışmasında dijital yazma sonucu öğrencilerin ortaya çıkan ürünlere yorum yapmaları eleştiri becerilerini geliştirdiği ve ilgilerini canlı tuttuğu görülmektedir. Bazı öğrenciler daha önce yazmayı denemedikleri için Wattpad ortamında da devamlı yazmadıklarını ancak Wattpad'de yaşadıkları yazma deneyimleri sonucunda yazarlığın zor ve saygı duyulması gereken bir meslek olduğunu düşündüklerini aktarmışlardır. Wattpad'in yazmaya ilgi duymayan kullanıcıları yazmaya teşvik ettiği sonucuna ulaşmıştır

(Konuk, 2018). Öğrencilerin okuma becerilerini Wattpad kullanım sürecinin öncesiyle karşılaştırıldıklarında okumadaki yeterlilik düzeylerinin uygulama kullanımının öncesine göre yüksek olduğu görülmüştür. Sekiz öğrenci yüksek, dört öğrenci orta, bir öğrenci ise kendini düşük düzey okur olarak görmektedir. Yüksek düzeye sahip bir öğrenci; iyi bir Wattpad okuru olduğunu fakat LGS den dolayı ailesinin kendisine Wattpad'i yasaklamasından dolayı orta düzeye gerilediğini ifade etmiş. Bir başka öğrenci okuma olarak Wattpad kitaplarını okumada çok iyi olduğunu ama uygulamadan okuma yapmadığını basılı okumayı tercih ettiğini ve bu sebeple aslında Wattpad kullanımının düşük olduğunu belirtmiş. Bir öğrenci ise yüksek okumaya sahip olmasını Yüz Temel Eser gibi kitapları sevmediğini ancak Wattpad'de ilgisini çeken macera dolu heyecanlı kitaplar bulduğunu ve böylelikle okuma istek ve seviyesinin arttığını belirtmiştir. Öğrencilerin sadece Wattpad ortamında yazarlık yapan yazarların kitaplarını okumadıkları aynı zamanda eserleri basılı olarak yayımlanan klasik yazarların da kitaplarını okumayı tercih ettikleri görülmüştür. Konuk, (2018) çalışmasında Wattpad kullanıcılarının klasik ve amatör yazarlara öncelik verme tercihlerinin aynı düzeyde olduğu görülmüştür. Öğrencilerin; Wattpad kitaplarında klasik yazarların kitaplarından alıntılar görmeleri, bazı Wattpad roman karakterlerinin klasik kitap okumaları ve yorum ya da mesajlaşma kısmında kullanıcıların birbirlerine aynı zaman klasik kitapları da okumayı tavsiye etmeleri onlar için klasik yazarları ve eserleri değerli kılmaktadır. Bununla birlikte öğrenciler, Wattpad'de iyi bir yazar olmak için Wattpad kitaplarının yanı sıra klasik kitapların da okunması gerektiğini belirtmiştir. Çalışmada teorinin öz yeterlilik boyutunun etkisi literatürdeki çalışmalarla örtüşmektedir (Durik, Vida & Eccles, 2006; Eccles & Wigfield, 2002; Jacobs vd. 2002; Guo vd. 2016).

5.3. Öğrencilerin Wattpad kullanım süreçlerindeki görev değerleri nasıldır?

Görev değeri, başlığı altında elde edilen veriler; *başarı değeri/önemi*, *içsel değer*, *işe yararlılık/görevin kullanışlılığı*, *görevin maliyeti* olmak üzere dört kategori altında yorumlanmıştır.

Görev değerinin ilk boyutu *başarı/değeri* önemine atfedilen inançtır. Başarı değeri kategorisinde görüşmelerden elde edilen veriler; Wattpad'de iyi bir okuryazar olmanın önemi, arkadaşlarının gözündeki değerini arttırması, öğretmenin gözündeki değerini artırması ve sosyal çevreden beklenen övgü düzeyi alt kategorilerinde

yorumlanmıştır. Öğrenciler Wattpad’de iyi bir okuryazar olmayı önemli görmektedirler. İyi olmazlarsa harcadıkları çabanın boş ve anlamsız geleceğini aktarmışlar. Bunun aksine kendilerini değerli hissetmek, yazarlık konusunda bu uygulamada fikir alışverişi yaptıkları ve bunun sonucunda belki yazdıkları kitabın basılacak olma ihtimali olduğu, Wattpad’ in hem okuma hem yazma alışkanlığı edindirdiği, platformun eleştiri, beğeni ve yorum yapma özelliği olduğu için bu ortamda onaylanmanın ve iyi olmanın kendileri için değerli olduğunu belirtmişlerdir. Konuk (2018) gençlerin Wattpad’e yönelik düşüncelerine bakıldığında çoğunun popüler bir yazar olabilmek için uygulamayı tercih ettiği, katılımcıların çoğunun takma isimle uygulamayı kullandığı ve öğrencilerin okumaya yazmadan daha fazla ilgi gösterdiği sonuçları elde edilmiş. Burada belirtildiği gibi öğrenciler aslında yazar olmak isteseler de okumaya daha çok ilgi göstermektedirler. Öncelikle çok okumayı yazarlık için ön koşul olarak görmektedir. Bu bağlamda okuma başarı beklentileri yüksek, yazma başarı beklentileri ise orta ve düşük çıkmıştır. Ayrıca yazdıklarının kendilerinden başkası görmeyince bunların bir öneminin olmayacağını düşünmektedirler. Uygulamayı değerli kılan en önemli unsur çok fazla insanın kullanması ve yorumlaması bundan dolayı öğrenciler insanlar tarafından beğeni almak ünlü ve iyi bir yazar olmak için Wattpad’de iyi bir okuryazar olmayı önemli ve gerekli görmektedirler.

Başarı değerinin bir diğer unsuru ise iyi bir Wattpad kullanıcısı olmanın arkadaşlarının gözündeki değerin artmasıdır. Öğrenciler, arkadaşlarının kendilerinin iyi bir Wattpad kullanıcısı olduklarını söylemelerinin kitaplar hakkında kendilerine sorular sormalarını, tavsiyelerini almaları ayrıca kendilerini çok okuyan bir insan olarak görmelerinin gurur verdiğini, yorumlarına önem vermelerinin kendilerini cesaretlendirdiğini böylelikle kendilerini değerli, başarılı ve işe yarar hissettiklerini ifade etmişler. Bu durumun motivasyonlarını artıracığını ve kendilerini iyi hissettireceğini aktarmışlar.

Başarı değerinin bir diğer bileşeni, Wattpad’de iyi bir okuryazar olmanın öğretmenin gözündeki değerin artması durumudur. Öğrencilerin yarısı toplumda genellikle internet ortamında kötü, niteliksiz metinlerin olduğu kanısından dolayı Wattpad’de iyi bir okuryazar olmanın öğretmenlerin gözündeki değerlerini artırmayacağını; diğer yarısı ise okuma ve yazma eylemlerinin iyi şeyler olduğu için bu durumun

öğretmenlerin gözünde kendilerini değerli kılacağını aktarmışlardır. Başarı değerinin son bileşeni ise Wattpad’de iyi bir okuryazar olmanın sosyal çevreden övgü almayı amaçlama düzeyidir. Öğrencilerin tamamı sosyal çevreden övgü almayı beklemektedirler. Böylelikle okuma ve yazma konusunda cesaretleneceklerini, motive olacaklarını, heveslenip kendilerini daha değerli hissedeceklerini ifade etmişlerdir. Ayrıca övgü alırlarsa başarılı olduklarına inanacaklarını aktarmışlardır.

Görev değerinin ikinci boyutu ise davranışa atfedilen *işsel değer*dir. Wattpad kullanımını eğlenceli bir etkinlik olarak algılama düzeyi işsel değer önemli bir bileşenini oluşturmaktadır. Öğrencilerin tamamı Wattpad kullanım süreçlerinde eğlendiklerini ifade etmişlerdir. Eğlenceli bulma sebepleri olarak Wattpad kitaplarının konularının ilgi çekici olması, günlük konuşma dilinde yazıldıkları için bilmedikleri kelimelerin diğer basılı kitaplara göre az olması, her türden kitabın olması, Wattpad’in özelliklerini keşfetmek, mesaj kısmında başka okuyucularla sohbet etme imkanının olması, yazılanlara yorum yapabilme ve yapılan yorumun beğeni alması, istediğinde kendi hikayesini yazabilme, Wattpad kitaplarındaki karakterleri ve yazarları kendine daha yakın görme, karakterlerle kolayca empati kurabilme, yazarların samimi tutumu ve yorumlara cevap vermeleri, yapılan yorumları okumak, bölüm olarak yayınlandıkları için sonunu merak etme, vakit geçirme vb. olarak sıralanmıştır. Öğrencilerin tamamı herhangi bir zorunlulukları olmadan Wattpad’i kullandıklarını ve ayrıca çoğunlukla uygulamayı kendilerinin keşfettiklerini aktarmışlardır.

Görev değerinin, üçüncü boyutu *işe yararlılık* bileşenidir. İşe yararlılık, davranışın bugününe ve yarına dair beklentiye oluşturmaktadır. Öğrenciler Wattpad kullanımının günlük hayatta genellikle işlerine yaramadığını ancak okuma hızı, empati kurma, olaylara farklı açılardan bakabilme, akranlar arasındaki sohbetlerde birileri bahsettiği zaman fikirlerini aktarmak, sohbete dahil olmak, çevredeki insanları analiz etmek gibi günlük hayat durumlarında işlerine yaradığını belirtmişlerdir. Wattpad kullanımının günlük hayatta kendilerine fayda sağladığını düşünen üç öğrenciler ise kitaplar hakkında konuşma, birbirlerine övgüde bulunma, yeni kelimeler öğrenme bakımından işlerine yaradığını aktarmışlardır. Aslında iki grubun kesişim kümesindeki verilerin aynı olduğu gözlenmiştir. Öğrenciler Wattpad çeşitli açılardan işe yarar bulmaktadırlar.

Öğrencilerin Wattpad kullanımı sonucunda edinilen bilgilerin derslerdeki kullanışlılığına yönelik algıları işe yararlılık inançlarını etkilemektedir. Öğrenciler, Wattpad kullanımında edilen bilgilerin derslerde işlerine yaramadığını aktarmışlardır. Ancak Türkçe dersinde okuduğunu anlama ve yorumlamada, paragrafta anlam sorularında, hızlı okumada, hızlı soru çözmede, yazım kurallarını öğrenmede ve uygulamada Wattpad kullanımında edindikleri bilgilerin işlerine yaradığını aktarmaktadır.

İşe yararlılık boyutu geleceğe yönelik kariyer hedeflerini de kapsamaktadır. Bu bağlamda öğrenciler Wattpad kullanımının sürecinde edindikleri deneyimlerin sayesinde ileride yazar olabileceklerini ifade etmişlerdir. Çok okuma ve beğeni aldıklarında ünlü olabileceklerini aktarmışlardır. Ayrıca ileriki eğitimlerinde edebiyat ile ilgili bir bölüm okuduklarında burada edindikleri deneyimlerinin kendilerine fayda sağlayacağını düşünmektedirler.

Görev değerinin dördüncü boyutu ise *görevin maliyetidir*. Öğrencilerin Wattpad kullanım süreçlerinde kendilerini diğer meşguliyetlerden alı koymaları ve sınırlandırmaları Wattpad kullanıcısı olmanın bedelini/maliyetini ortaya koymaktadır. Bu durum, Wattpad'e atfedilen değeri yordamamıza yardımcı olur. Öğrenciler günlük meşguliyetleri içerisinde Wattpad'i tercih ettiklerini belirtmişlerdir. Wattpad platformunu eğlenceli buldukları için sıkılmadıklarını aktarmışlardır. Bununla birlikte okuma ve yazma becerilerini geliştirdiği için diğer uğraşlara göre daha yararlı gördüklerini belirtmişlerdir. Ayrıca ortaya bir ürün çıkarabildikleri, aktif oldukları, yazar olabildikleri, insanlarla tanışabildikleri, yorum yapabildikleri, yeterli buldukları için diğer günlük uğraşlarına göre Wattpad'e daha çok önem verdiklerini ifade etmişlerdir. Son olarak akranlarla geçirilen zamanla karşılaştırıldığında Wattpad kullanımının önemi baktığımızda, öğrenciler sevdikleri bir yazarın Wattpad'de kitap yazması halinde arkadaşlarıyla vakit geçirmek yerine Wattpad'i tercih edeceklerini aktarmışlardır. Çalışma kapsamında Beklenti-Değer Teorisin görev değeri boyutunun literatürdeki çalışmalarıyla ortaya koyulmuştur (Eccles Parsons, 1983; Wigfield vd. 1997; Eccles & Wigfield, 1995; Wigfield vd. 1997).

5.4. Öğrencilerin Wappad kullanım süreçlerindeki kaygıları nasıldır?

Kaygı, davranışın gerçekleşmesinde ve gerçekleşmemesinde etkili olan bir motivasyon boyutu olarak görülmektedir. Davranışın sonucuna yönelik başarı umudunu, bireyin görevi gerçekleştirirken karşılaştığı zorluklara verdiği tepki ve çevresindeki sosyalleştiriciler arasında görev yeterliliği bakımından kendini konumlandırma düzeyi bireyin kaygı durumuna dair yorumlama yapmamıza yardımcı olur.

Öğrencilerin, Wappad kullanım süreçlerini diğer arkadaşlarıyla karşılaştırdıklarında kendilerini yeterli görme kaygıları incelenmiştir. Bu bağlamda yedi öğrencinin yüksek kaygı durumuna sahip olduğu belirlenmiştir. Kendilerini arkadaşlarıyla kıyasladıklarında oluşan yetersizlik algısı karşısında üzüldüklerini ve bu durumu bir başarısızlık olarak görüp telafi etme; eksiklerini giderme isteği duyduklarını aktarmışlardır. Altı öğrenci ise kendilerini Wappad kullanım açısından arkadaşlarına göre yeterli gördüklerini ifade etmişlerdir. Kendilerini arkadaşlarıyla kıyasladıklarında oluşan yeterlilik duygusunun kendilerini mutlu ettiğini aktarmışlardır.

Daha sonra öğrencilerin Wappad kullanım sürecinde yazma görevinin sonucuna dair kaygı durumları incelenmiştir. Bu bağlamda öğrencilere “Wappad’den bir kitap yazdığınızı düşününüz. Yazmaya başladığınız anda başarısız olacağınız aklınıza gelir mi? Niçin?” sorusu sorulmuştur. Verilen cevaplar doğrultusunda beş öğrenci yüksek kaygı düzeyine, beş öğrenci orta kaygıya düzeyine ve üç öğrenci ise düşük kaygı düzeyine sahiptir. Konuk, (2018) çalışmasında Wappad’de yazmaya oranla okumaya daha çok talep olduğu sonucuna ulaşmıştır. Öğrencilerin yazma ve okuma kaygıları karşılaştırıldığında yazma kaygılarının daha fazla olduğu tespit edilmiştir. Öğrenciler tarafından bu durumun temel sebebi yazılanların yoruma ve beğeniye açık olması olarak görülmektedir. Bununla birlikte yüksek yazma kaygısına sahip öğrenciler bu durumu; iyi bir konularının olmaması, iyi bir konu bulsalar bile insanların bulunan konunun başka yerden kopyalandığını düşünme ihtimallerinin olması, olay örgüsünü geliştirip devam ettirememe, özgüven eksikliği, beğenilmeme ihtimalinin olması gibi unsurlara bağlamaktadır. Bu durumun aksine Öztürk, (2016) çalışmasında çevrimiçi yazma çalışmalarının gerekliliği sonucuna ulaşmıştır. Orta kaygıya sahip öğrenciler bu durumu öz güvenlerinin yüksek olmasına, yazdıkları beğenilmese rahatlıkla

silebilmelerine, yüzde elli başarıma ihtimallerinin olmasına bağlamaktadır. Düşük kaygı düzeyine sahip öğrenciler, durumu özgüvenlerinin yüksek olmasına, platformdaki yazarların mücadeleci yapıları sayesinde başarılı olduklarının ve kendilerinin de bunu örnek aldıklarına ve hayal kurabilme yeteneklerinin gelişmiş olmasına bağlamaktadırlar. Eroğlu ve Okur, (2021) çalışmasında dijital hikâye uygulamasının öğrencilerin yazma kaygılarının azalmasını sağladığı sonucuna ulaşmıştır. Öğrencilerin Wattpad kullanım sürecinde okuma görevinin sonucuna dair ise düşük kaygı durumuna sahip oldukları görülmektedir. Bu durumu; okuyacakları kitap hakkında önceden farklı dijital platformlar aracılığıyla (instagram, youtube vb.) bilgi sahibi olmaları, platformda çok fazla okuma deneyimi edinmeleri, okumadan önce kitabı araştırmaları, platformda kitap hakkında yapılan yorumlar, beğeni sayıları ve kitabın tanıtım yazısını okumaları gibi unsurlara dayandırmaktadırlar. Kaban, (2021) çalışmasında bireyin ön bilgilerinin ve geçmiş yaşantılarının dijital okuma davranışını etkileyen motivasyon unsurları olduğu sonucuna ulaşmıştır. Ayrıca öğrenciler kaygı durumlarının düşük olmasını; okurken sonraki bölümlere yönelik tahminde bulunmalarına, empati kurarak okuma yapmalarına, okuma kararlarını; ilgi çekici, merak uyandırıcı başlıklara ve etkileyici giriş cümlelerine göre belirlemelerine dayandırmaktadırlar. Aytan, (2017) çalışmasında kısa zamanda geri bildirim, olumlu eleştiri, teşvik, dijital kütüphane olanakları ve sosyalleşme sayesinde kullanıcılara etkileşimli bir ortam sağladığını aktarmaktadır. Bu etkileşimli ortam ön bilgilerin ve deneyimlerin oluşmasında etkili olmaktadır. Bununla birlikte öğrencilerin Wattpad kullanım sürecinde karşılaştıkları zorluklara verdikleri tepkiden hareketle kaygı düzeyleri yorumlanmıştır. Öğrencilerin tamamı bir sorunla karşılaştıklarında uygulamayı bırakmak yerine soruna çözüm aramayı, kendilerini geliştirmeyi ve sorunun sebebini anlamaya çalışmak istediklerini belirtmişlerdir. Bu durum öğrencilerin karşılaşılan zorluk karşısında kaygı durumlarının düşük olduğunu desteklemektedir. Bu sonuçlar literatürdeki çalışmalarla örtüşmektedir (Lauermann, Eccles & Pekrun, 2017; Meece, Eccles & Wigfield, 1990; Wigfield & Eccles, 1992; Wigfield & Meece, 1988).

5.5. Öneriler

- Literatürde öğrencilerin Wattpad kullanım sürecine ve algılarına yönelik çok az sayıda nitel araştırma bağlamında çalışma yapıldığı görülmüştür.

Öğrencilerin Wattpad kullanım süreçlerindeki algılarını derinlemesine keşfetmeye yönelik olgu bilim, durum çalışması vb. nitel araştırma desenlerinden yararlanılabilir.

- Öğrencilerin dijital platformları kullanım motivasyonlarına yönelik çalışmaların az olduğu tespit edilmiştir. Öğrencilerin Wattpad benzeri diğer dijital okuma ve yazma platformları kullanım motivasyonlarına yönelik çalışmalar yapılabilir.
- Öğrencilerin dijital okuryazarlık platformlarına yönelik algılarının farklılaşıp farklılaşmadığını tespit etmek için farklı sosyo-ekonomik düzeylerden öğrencilere yönelik çalışmalar yapılabilir.
- Öğrencilerin dijital okuma ve yazma platformlarına attettikleri değere yönelik çalışmalar yapılabilir.
- Farklı bir eğitim veya motivasyon kuramı çerçevesinde dijital okuma ve yazma platformlarında öğrencilerle yaratıcı yazma becerisine yönelik atölye çalışmaları yapılabilir.
- Çalışmada öğrencilerin dijital okumayı dijital yazmaya göre daha fazla tercih ettikleri görülmüştür. Dijital okuma ve yazma kaygılarına yönelik derinlemesine çalışmalar yapılabilir.
- Beklenti-Değer Teorisinin boyutları farklı araştırmacılar tarafından ayrı ayrı ele alınarak daha derinlemesine çalışmalar yapılabilir.
- Çalışmada öğretmenlerin ve okul yönetiminin Wattpad kullanım bağlamında öğrencileri kısıtladıkları ve Wattpad'e yönelik olumsuz bir tavır sergiledikleri görülmüştür. Öğretmenler dijital okuma-yazma platformlarına yönelik yasaklayıcı ve olumsuz tavır sergilemek yerine bu platformları olumlu anlamda ders işleme süreçlerine dahil edebilirler.
- Dijital okuma-yazma platformları tanıtılabilir ve bu platformlar aracılığıyla çeşitli okuma ve yazma çalışmaları yapılabilir.
- Çalışmada öğrencilerin Wattpad kullanımı sürecinde takma isim kullandıkları görülmüştür. Böylelikle kendilerini daha rahat ifade ettiklerini aktarmışlardır. Bu bağlamda sınıf ortamında yapılan yazma çalışmalarında gizlilik esas alınabilir.
- Öğrencilerin doğrudan bir metin yazmak yerine yazılmış bir metne yorum yazısı yazmayı daha çok tercih ettikleri görülmüştür. Bu çalışmaları beğeni

alınca kendilerini yetkin görerek kendi metinlerini yazabileceklerini ifade etmişlerdir. Bu bağlamda sınıf ortamında doğrudan metin yazma çalışmaları yerine nitelikli ürünlere yönelik yorum yazıları yazmaları sağlanabilir.

- Öğrencileri dijital yazmaya motive eden önemli bir unsur ise yazdıkları ürünlerin birçok kişi tarafından görülmesi ve bir gün basılı olarak yayımlanacak olma ihtimalidir. Bu bağlamda dijital ortamda okul ve sınıf bloğu oluşturulabilir. Daha sonra buradaki ürünler basılı olarak yayımlanabilir.
- Çalışmada ailelerin öğrencilere yönelik Wattpad kullanım süreçlerinde kısıtlayıcı ve yasaklayıcı bir tavır sergiledikleri görülmüştür. Aileler, yasaklayıcı bir tavır yerine kontrollü bir şekilde öğrencilerin dijital okuma ve yazma platformlarında vakit geçirmelerine müsaade edebilirler.

KAYNAKÇA

- Akar, G. (2019). *Gender Discourse in Wattpad As A Youth Subculture*. Yüksek Lisans Tezi. Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Alberth. (2018). Use of Facebook, students' intrinsic motivation to study writing, writing self-efficacy and writing performance. *Technology, Pedagogy and Education*, 28(1), 21-36.
- Alpuğun, B.Ş., (2022). *Bir Popüler Kültür Mecrası Olarak Wattpad*. Doktora Tezi. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Amiama-Espailat, C., & Mayor-Ruiz, C. (2017). Digital reading and reading competence—the influence in the Z generation from the dominican republic. *Comunicar. Media Education Research Journal*, 25(2). 10.3916/C52-2017-10
- Anderman, E. M., Eccles, J. S., Yoon, K. S., Roeser, R., Wigfield, A. & Blumenfeld, P. (2001). Learning to value mathematics and reading: Relations to mastery and performance-oriented instructional practices. *Contemporary Educational Psychology*, 26, 76–95. Ankara: Pegem
- Aşıcı, M. (2009). Kişisel ve Sosyal Bir Değer Olarak Okuryazarlık, *Değerler Eğitimi Dergisi*, 7 (17), 9-26.
- Atkinson, J. W. (1957). Motivational determinants of risk taking behavior. *Psychological Review*, 64(6), 359-372.
- Atkinson, J. W. (1964). An introduction to motivation. Princeton, N. J.: Van Nostrand.
- Aydemir, Z. ve Öztürk, E. (2013). Metinlere yönelik okuma motivasyonu ölçeği: geçerlik ve güvenirlik çalışması. *İlköğretim Online*, 12 (1), 66-76.
- Aydoğan, D. (2014). Romanda dijitalleşme: E-kitap. *TOJDAC / The Turkish Online Journal of Design Art and Communication*, 4(4), 16-32.
- Aytan, T. (2017). Evaluation of electronic writing experiences of Turkish teacher candidates at wattpad environment. *Higher Education Studies*, 7(4), 1-8.

- Aytekin, M. & Yavuz, B. B. (2018). Wattpad'in Lisede Eğitim Gören Kız Öğrenciler Üzerindeki Etkisi. *SADAB II. Uluslararası Sosyal Araştırmalar ve Davranış Bilimleri Sempozyumu*. ss. 173-179. Antalya.
- Baki, Y. (2015). *Dijital öykülerin altıncı sınıf öğrencilerinin yazma sürecine etkisi*. Doktora Tezi, Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.
- Bandura, A. (1977). Self-efficacy: Toward a unifying theory of behavioral change. *Psychological Review*, 84(2), 191-215.
- Bandura, A. (1986). The explanatory and predictive scope of self-efficacy theory. *Journal of Social and Clinical Psychology*, 4(3), 359-373
- Barutcu, T. (2017). *Beklenti-Değer Temelli Öğretimde Yazma Becerileri ve Motivasyon İlişkisi*. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Doktora Tezi, Ankara.
- Bembenutty, H. (2008). The last word: The scholar whose expectancy-value theory transformed the understanding of adolescence, gender differences, and achievement: An interview with Jacquelynne S. Eccles. *Journal of Advanced Academics*, 19(3), 531-550.
- Bembenutty, H. (2012). An interview with Allan Wigfield: A giant on research on expectancy- value, motivation, and reading achievement. *Journal of Advanced Academics*, 23(2) 185- 193.
- Bouffard-Bouchard, T. (1990). Influence of Self-Efficacy on Performance in a Cognitive Task. *Journal of Social Psychology*, 130, 353-63.
- Böyük, M. (2021). Dijital fark: gündelik hayatta dijitalleşme üzerine bir okuma. *Türkiye Medya Akademisi Dergisi*, 1(1), 99-109.
<https://www.turkiyemedyaakademisi.com/index.php/tumader/article/view/9>
- Bromley, K. (2006). Technology and writing. In McKenna, M. C., Labbo, L.D., Kieffer, R. D. and Reinking, D. (Eds.), *International handbook of literacy and technology* (Vol. 2) (pp. 349-353). The USA : Lawrence Erlbaum Associates.
- Büyüköztürk, Ş., Çokluk, Ö. ve Köklü, N. (2020). *Sosyal Bilimler için İstatistik*. Ankara: Pegem.

- Cayhan, C. (2017). *Ortaokul öğrencilerinin Wattpad uygulaması kullanımı ile okuma ve yazma öz yeterlikleri arasındaki ilişkinin incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Siirt Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Siirt. *Contemporary Educational Psychology*, (25), 68–81.
- Comprehension Among Year 4 Pupils. *Journal of English Education*, 3(1).
- Cooper, H. M. (1979). Pygmalion grows up: a model for teacher expectation communication and performance influence. *Review of Educational Research*, (49)3, 389-410.
- Covington, M. V. (1984). The Self-Worth Theory of Achievement Motivation: Findings and Implications. *The Elementary School Journal*, (85)1, 5-20.
- Creswell, J. W. (2020). *Nitel ve Nitel Araştırmanın Planlanması, Yürütülmesi ve Değerlendirilmesi*. (Avcu A. ve diğ. Çev.) İstanbul: Edam.
- Creswell, J.W., & Plano Clark, V. L. (2007). *Designing and conducting mixed methods research*. Thousand Oaks, CA: Sage.
- Davis, A. (2004). Co-authoring identity: digital storytelling in an urban middle school. *THEN: Technology, Humanities, Education and Narrative*, 1, 1-12.
- Dayan, G., ve Girmen, P. (2018). Türkçe eğitimi yazma sürecinde: Dijital öyküleme. *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi – ENAD*, 6(3), 207-228.
- Deci, E. L., Koestner, R. & Ryan, R. M. (1999). A meta-analytic review of experiment sexamining the effects of extrinsic rewards on intrinsic motivation. *Psychological Bulletin*, 125(6), 627-668.
- Deci, E. L., Ryan, R. M. & Williams, G. C. (1996). Need satisfaction and the self-regulation of learning. *Learning And Individual Differences*, 8(3), 165-183.
- Demir, Yavuz. (1996). “Sosyoloji ve Edebiyat”. *Akademik Açı*, S. 2, 101.
- Dempsey, J. M., Kimiecik, J. C. & Horn, T. S. (1993). Parental influence on children's moderate to vigorous physical activity participation: Anexpectancy-value approach. *Pediatric Exercise Science*, 5, 151-167.
- Durik, A. M., Vida, M. & Eccles, J. S. (2006). Task values and ability beliefs as predictors of high school literacy choices: a developmental analysis. *Journal of Educational Psychology*, Vol. 98, No. 2, 382–393.

- Dweck, C. S. (2002). The development of ability conceptions. In A. Wigfield & J. S. Eccles (Eds.), *A Vol. in the educational psychology series. Development of achievement motivation* (pp. 57-88).
- Eccles Parsons, J. (1983). Expectancies, values, and academic behaviors. In Spence, T. J. (Eds.). *Achievement and achievement motives: Psychological and sociological approaches*. San Francisco: W.H. Freeman.
- Eccles, J. S., Wigfield, A. (1995). In the mind of the actor: The structure of adolescent's achievement task values and expectancy-related beliefs. *Personality and social psychology*, (21), 215-225.
- Eccles, J. S., Wigfield, A. (2002). Motivational beliefs, values, and goals. *Annu. Rev. Psychol.* (53), 109-32. Eccles, J., Wigfield, A., Harold, R. D. & Blumenfeld, P. (1993). Age and gender differences in children's self- and task perceptions during elementary school. *Child development* (64), 830-847.
- Eccles, S. J. & Wigfield, A. (2000). Schooling's influences on motivation and achievement. In Danzinger, S. & Woldfogel, J. (Eds.) *Securing the future: Investing in children from birth to college*. New York: Russell Sage Foundation. *Educational Psychologist*, 24(2), 159-183.
- Ercilasun, Bilge. (1997). *Yeni Türk Edebiyatı Üzerine İncelemeler*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Eroğlu, A. ve Okur, A. (2021) Dijital Hikâye Anlatımının Ortaokul 7. Sınıf Öğrencilerinin Hikâye Yazma Kaygıları Üzerindeki Etkisi. *Millî Eğitim Dergisi*. 51 (234), 1529-1552.
- Eubanks, J.F., Yeh, H.T., & Tseng, H. (2017). Learning Chinese through a twenty-first century writing workshop with the integration of mobile technology in a language immersion elementary school. *Computer Assisted Language Learning*, 31(4), 346- 366.
- Gil-Flores, J., Rodríguez-Santero, J. ve Torres-Gordillo, J. J. (2017). Factors that explain the use of ICT in secondary-education classrooms: The role of teacher characteristics and school infrastructure. *Computers in Human Behavior*, 68, 441-449.

- Glesne, C. (2020). *Nitel Araştırmaya Giriş* (A. Ersoy ve P. Yalçınoglu, Çev.). Ankara: Anı.
- Goldberg, A., Russell, M., & Cook, A. (2003). The effect of computers on student writing: A meta-analysis of studies from 1992 to 2002. *Journal of Technology, Learning, and Assessment*, 2(1), 1–52.
- Grabill, J. (2005). *Elektronik Writing, Research And Teaching*. The Clearing House, 100.
- Güneş, F. (2010). Öğrencilerde Ekran Okuma ve Ekranik Düşünme. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 7(14), 1-20.
- Guo, J., Nagengast, B., Marsh, H. W., Kelava, A., Gapard, H., Brandt, H., Cambria, J., Flunger, B., Dicke, A. L., Hafner, I., Brisson, B., & Trautwein, U. (2016). Probing the unique contributions of self-concept, task values, and their interactions using multiple value facets and multiple academic outcomes. *AERA Open* (2), 1-20.
- Guthrie, J. T. (2013). Best practices for motivating students to read. Morrow, L. and Gambrell, L. (Eds.). *Best practices in literacy instruction*. (5. Baskı). New York: Guilford Press.
- Guthrie, J. T., & Wigfield, A. (2000). Engagement and motivation in reading. In M. L. Kamil, P. B. Mosenthal, P. D. Pearson, & R. Barr (Eds.), *Handbook of reading research* (3rd ed., pp. 403 – 422). New York: Longman.
- Hidi, S., & Boscolo, P. (2006). Motivation and writing. In C. MacArthur, S. Graham, & J. Fitzgerald (Eds.), *Handbook of writing research* (pp. 144-197). New York: Guilford. <https://easiv.anadolu.edu.tr/xmlui/handle/11421/8569>’dan alınmıştır. (Erişim no: 552802).
- Hull, C. L. (1943). *Principles of behavior an introduction to behavior theory*. New York: Appleton Century Crofts.
- İspir, B. (2008). *Bilgi çağında dijitalleşme ve yeni teknolojiye uyum: Türkiye dijital televizyon yayıncılığı örneği* [Doktora Tezi, Anadolu Üniversitesi].
- Jacobs, J. E. & Eccles, J. S. (2000). Parents, task values, and real-life achievement-related choices. In Sansone C. & Harackiewicz J. M. (Eds.) *Intrinsic and*

extrinsic motivation The search for optimal motivation and performance.
San Diego: Academic Press.

Jacobs, J. E., Lanza, S., Wayne Osgood, D., Eccles, J. S. & Wigfield, A. (2002). Changes in Children's Self-Competence and Values: Gender and Domain Differences across Grades One through Twelve. *Child Development*, (73), 509-527.

Johnson, D. (2014). Reading, Writing and Literacy. Teaching with online Texts, Tools, and Resources, K-8. Teacher College, Colombia University, New York.

Kaban, A. L. (2021). Gamified E-reading experiences and their impact on reading comprehension and attitude in EFL classes. *International Journal of Mobile and Blended Learning*, 13 (3), 71-92. DOI: 10.4018/978-1-7998-6745-6.ch003.

Karaosmanoğlu, P. (2019). *Wattpad kitapları üzerine bir içerik çözümlemesi*. Yüksek Lisans Tezi, Trabzon Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Trabzon.

Kirchhoff, L. (2016). Motivation in the writing centre: a peer tutor's experience. *Journal of Academic Writing*, (6)1, 31-40.

Kirk, J. & Miller, M.L. (1986). *Reliability and validity in qualitative research*. Beverly Hills, CA: Sage

Konuk, S. (2018). The research of changes in the reading and writing habits of the youth. *SDU International Journal of Educational Studies*, 5(2), 13-32.

Kress, G. (1997). *Visual and verbal modes of representation in electronically mediated communication: The potentials of new forms of texts*. I. Snyder (ed.) Page to Screen: Taking literacy into the electronic age. London: Routledge.

Kuckartz, U. (2014). *Qualitative Text Analyses: A Guide to Methods, Practise and Using Software*. London: Sage.

Kulla-Abbott, M.T. (2006). *Developing literacy practices through digital storytelling* (Ph.D. thesis). The University of Missouri, Columbia.

- Kurnaz, H. ve Yıldız, N. (2015). Ortaokul öğrencilerinin okuma motivasyonlarının çeşitli değişkenlere göre değerlendirilmesi. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 19(3), 53-70.
- Lauermann, F., Eccles, J. S. & Pekrun, R. (2017). Why do children worry about their academic achievement? An expectancy-value perspective on elementary students' worries about their mathematics and reading performance. *ZDM* 49 (3), 339-354
- Lewin, K. (1935). *A dynamtic'theory of personality*. New York: Mcgraw-Hill Book Company.
- Lim, H. J. & Jung, H. (2019). Factors related to digital reading achievement: A multi-level analysis using international large scale data. *Comuters and Education*. 133 (January), 82-93.
- Liu, Z. (2005). Reading Behavior in the Digital Environment: Changes in Reading Behavior over the Past Ten Years. *Journal of Documentation*. 61(6), 700-712.
- Ma, X. (2001). Participation in advanced mathematics: do expectation and influence of students, peers, teachers, and parents matter?. *Educational Psychology*, 26, 132-146.
- Maslow, A. H. (1943). *A theory of human motivation*. *Psychological Review*, 50, 370- 396.
- MEB. (2019). *Türkçe dersi öğretim programı (ilkokul ve ortaokul 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 ve 8. sınıflar)* MEB: Ankara.
- Meece, J. L., Wigfield, A. & Eccles, J. S. (1990). Predictors of math anxiety and its influence on young adolescents' course enrollment intentions and performance in mathematics. *Journal of Educational Psychology*, (82)1, 60-70.
- Merriam, S. B. (2013). *Nitel araştırma* (S. Turan, Çev.). Ankara: Nobel
- Merriam, S. B. (2018). *Nitel araştırma* (S. Turan, Çev.). Ankara: Nobel
- Miles, M. B., Huberman, A. M. (2015). *Nitel veri analizi* (S. Akbaba Altun, A. Ersoy, Çev.).

- Milli Eğitim Bakanlığı. (2012). *Ortaokul ve imam hatip ortaokulu yazma becerileri dersi öğretim programı*. Ankara: MEB Yayınevi
- National Writing Project. (2010). <http://www.nwp.org/>, sayfasından erişilmiştir.
- Neşeli, D. (2019). *Türkiye'de kitap yayıncılığı ve Wattpad yayınları*. Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Odabaş, H. (2017). *Kitap Okumadan Dijital Okumaya: Okuma Kültüründe ve Davranışında Gözlenen Değişimler*, Bahtiyar, H., Bilişim Teknolojilerinin Bilgi Merkezlerine ve Hizmetlerine Etkileri, 9-327. İstanbul: Hiper Yayınevi.
- Odabaş, H., Odabaş, Z.Y. ve Sevmez, H. (2018). Üniversite Öğrencilerinde Dijital / E- kitap Okuma Kültürü: Selçuklu Üniversitesi Örneği. *DTCF Dergisi*, 58(1), 139-171.
- Özerbaş, M. A. ve Öztürk, Y. (2017). Türkçe Dersinde dijital hikâye kullanımının akademik başarı, motivasyon ve kalıcılık üzerinde etkisi. *Türk Bilim Araştırma Vakfı Bilim Dergisi*, 10 (2), 102-110.
- Özdemir, E. (2015). *Blog kullanımının yabancı dil olarak İngilizce öğrenenlerin yazma motivasyonu üzerine etkileri*. Yüksek Lisans Tezi, Balıkesir Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Balıkesir.
- Özkan, A. (2020). *Geleneksel Anlatı Türlerinin Popüler Romanlardaki Dönüşümü: Wattpad Örneği*. Yüksek Lisans Tezi. Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul.
- Öztürk, H. (2016). *Yüz yüze ve çevrimiçi tartışmacı yazma eğitiminin öğretmen adaylarının tartışmacı yazma becerilerine ve yazma kaygılarına etkisi*. Yüksek Lisans Tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü
- Pajers, F. (2003). Self-efficacy beliefs, motivation, and achievement in writing: A review of the literature. *Reading & Writing Quarterly*, 19, 1397158.
- Patton, M. Q. (1990). *Çhialitative evaluation methods* (2nd ed.). Thousand Oaks, CA: Sage.
- Patton, M. Q. (2002). *Çhialitative research and evaluation methods* (3nd ed.). Thousand Oaks, CA: Sage.

- Pintrich, P. R., Smith, D. A. F., Garcia, T. & McKeachie, W. J. (1991). *A manual for the use of the motivated strategies for learning questionnaire (mslq)*. National Center for Research to Improve Post Secondary Teaching and Learning: Michigan.
- Rheault, N. M. (2015). *The 21st century writer's workshop: developing self-efficacy and writing proficiency for digital natives*. Doctoral Dissertation, New Hampshire University.
- Ryan, R. M. & Deci, E. L. (2000). Intrinsic and extrinsic motivations: classic definitions and new directions. *Contemporary Educational Psychology*, (25), 54–67.
- Ryan, R. M., & Deci, E. L. (2009). Promoting Self-Determined School Engagement. Wentzel, K. R. & Wigfield, A. (Eds.) *Handbook of Motivation at school*. (pp,171- 197). New York And London: Taylor And Francis Group.
- Sağlam, S. G. (2020). *Kitap olarak basılan Wattpad hikâyelerindeki dinî ve ahlâkî unsurlara yönelik içerik analizi*. Yüksek Lisans Tezi, Bursa Uludağ Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bursa.
- Sari, D.P. (2016). The effects of short story through wattpad on reading comprehension achievement of non english major students of Bina Darma University. *Journal Holistics*. 8(16). 35-42.
- Saunders, J.M. (2014). Where writing happens: Elevating student writing and developing voice through digital storytelling. *Teaching/Writing: The Journal of Writing Teacher Education*, 3(1), 61-70.
- Savran Çelik, Ş. (2016). *Wiki kullanımının yabancı dil olarak İngilizce öğretiminde yazma motivasyonuna etkileri üzerine deneysel bir çalışma*. Yüksek Lisans Tezi, Balıkesir Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Balıkesir.
- Schiefele, U., Schafner, E., Möller, J., & Wigfeld, A. (2012). Dimensions of reading motivation and their relation to reading behavior and competence. *Reading Research Quarterly*, 47, 427–463.
- Schnabel, K. U., Alfeld, C., Eccles, J. S., Köller, O. & Baumert, J. (2002). Parental influence on students' educational choices in the united states and germany:

- different ramifications same effect?, *Journal of Vocational Behavior*, (60), 178–198.
- Schunk, D. H. & Pajares, F. (2002). The development of academic self-efficacy. In Wigfield A. & Eccles J. (Eds.) *Development of achievement motivation*. San Diego: Academic Press.
- Schwab, K. (2016). *World Economic Forum: The fourth industrial revolution: what it means, how to respond*. <https://www.weforum.org/agenda/2016/01/the-fourth-industrial-revolutionwhat-it-means-and-how-to-respond/>
- Sivri, T. (2021). *Yeni muhafazakâr popüler Türk edebiyatında toplumsal cinsiyet kurguları: Wattpad roman (s)larına feminist eleştirel bir bakış*. Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı, İstanbul.
- Skinner, B. F. (2005). *Science and human behavior*. New York: The Macmillan Company.
- Şahin, E. K. ve Sarıçam, H. (2022). Okumaya yönelik tutum, dijital okuryazarlık ve okul bağlılığı arasındaki ilişkilerin incelenmesi. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 11(4), 1743-1765.
- Tirocchi, S. (2018). Wattpad. C.A. Scolari (Ed.), *Teens, media and collaborative cultures. exploiting teens' transmedia skills in the classroom içinde* (s.93-97). Barcelona-Spain: European Comission.
- Toney, J. L. (2017). *Third grade students' literacy practices as they compose multimodal texts in a digital writing workshop*. Doctoral Dissertation, Kent State University.
- Trilling, B. and Fadel, C. (2009). *21st century skills: Learning for life in our times*. Francisco: Jossey-Bass.
- Truax, M. L. (2017). The impact of teacher language and growth mindset feedback on writing motivation. *Literacy Research and Instruction*, 1-24. DOI: 10.1080/19388071.2017.1340529
- Türe, G. (2021) Dijital Dünyanın Okuma ve Yazma Becerileri Üzerindeki Etkisi. *Uluslararası Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Dergisi*, 4(2), 148-164.

- Van Maanen, J. (1979). Reclaiming qualitative methods for organizational research: A preface. *Administrative Science Quarterly*, 24(4), 520-526.
- Vanlı, G. (2013). *Student and instructor perceptions on feedback to student writing*, Ph.D. Thesis, Middle East Technical University, Institute of Social Sciences, Ankara.
- Wattpad (2022). Wattpad About. <https://company.wattpad.com>
- Weiner, B. (2000). Intrapersonal and interpersonal theories of motivation from an attributional perspective. *Educational Psychology Review*, (12)1, 1-14.
- Wentzel, K. R. & Wigfield, A. (2009). New York: Routledge.
- Wigfield, A. & Cambria, J. (2010). Students' achievement values, goal orientations, and interest: Definitions, development, and relations to achievement outcomes. *Developmental Review*, 30, 1–35.
- Wigfield, A. & Eccles, J. S. (1989). Test anxiety in elementary and secondary school students.
- Wigfield, A. & Eccles, J. S. (2002). The development of competence beliefs, expectancies for success, and achievement values from childhood through adolescence. In Wigfield, A., Eccles, J.S. (Eds.). *Development of achievement motivation*. San Francisco: Academic Press.
- Wigfield, A. & Eccles, J.S. (1992). The development of achievement task values: A theoretical analysis. *Developmental Review*, (12). 1-46.
- Wigfield, A. & Eccles, J.S. (2000). Expectancy–value theory of achievement motivation.
- Wigfield, A. & Meece, J. L. (1988). Math anxiety in elementary and secondary school students.
- Wigfield, A. (1994). Expectancy-value theory of achievement motivation: a developmental perspective. *Educational Psychology Review*, (6)1, 49-78.
- Wigfield, A., Eccles, J. S., Suk Yoon, K., Harold, R. D., Arbretton, A. J. A., Freedman-Doan C. & Blumenfeld, P. C. (1997). *Journal of Educational Psychology*, (89)3, 451-469.

- Wigfield, A., Eccles, J.S. & Rodriguez D. (1998). The development of children's motivation in school contexts. *Review of Research in Education*, (23), 73-118.
- Wigfield, A., Eccles, S. J., Fredricks, J. A., Simpkins, S., Roeser, R. W. & Schiefele, U. (2015). Development of achievement motivation and engagement. In R. Lerner (Series ed.) and M. Lamb & C. Garcia Coll (Vol. Eds.), *Handbook of child psychology and developmental science* (7th ed., vol. 3, pp. 657-700). New York: Wiley.
- Wigfield, A., Gladstone, J. R. & Turci, L. (2016). Beyond cognition: Reading motivation and reading comprehension. *Child Development Perspectives*, 10(3), 190-195.
- Xin, J. (2013). Using digital stories in writing instruction for secondary students with disabilities. In *2013 International Conference on Educational Research and Sports Education* (ERSE 2013). Atlantis.
- Yalçın, S. Dilek. (1998). *XIX. Yüzyıl Türk Edebiyatında Popüler Roman*. Doktora tezi, Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Yamaç, A. (2015). *İlkokul üçüncü sınıf öğrencilerinin yazma becerilerinin gelişiminde dijital hikâyelerin etkisi*. Doktora Tezi, Gazi üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Yamaç, A. ve Sezgin, Z. Ç. (2018). İlkokul dördüncü sınıf öğrencilerinin okuma kaygıları, akıcılıkları, motivasyonları ve okuduğunu anlamaları arasındaki ilişkiler. *Eğitim ve Bilim*, 43 (194), 225-243.
- Yaman, H. ve Dağtaş, A. (2013). Ekrandan okumanın okumaya yönelik tutuma etkisi. *Eğitimde Kuram ve Uygulama*, 9(4), 314-333.
- Yee, B. C., & Zainuddin, N. S. (2018). The Use Of E-Book To Improve Reading
- Yıldırım, A ve Şimşek, H. (2021). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin.
- Zurcher, M. (2018). *Instructing preschool writers: Interactive writing and the writing workshop*. Doctoral Dissertation, Ball State University, Muncie, Indiana.

EKLER

EK-1. Beklenti-Değer Teorisinin Wattedpad Kullanımı Motivasyonuna Etkisi Adlı Çalışma İçin Yarı Yapılandırılmış Öğrenci Görüşme Formu

Araştırmanın Amacı: Beklenti-Değer Teorisi'nin, öğrencilerin Wattedpad kullanım motivasyonu düzeylerini geliştirmedeki etkisini ortaya koymaktır.

Tarih: / / **Saat (Başlangıç / Bitiş)** _____ / _____

GİRİŞ

Merhaba, adım Emrah Eserler. Kafkas Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalında yüksek lisans öğrencisiyim. Öğrencilerin Wattedpad kullanım motivasyonları üzerine bir araştırma yapıyorum. Bu araştırma için ortaokul öğrencileriyle görüşme yapmam gerekiyor. Yaptığım görüşme için vereceğiniz bilgiler, sadece bu çalışmada kullanılacak ve kişisel bilgileriniz kesinlikle gizli tutulacaktır. Araştırma raporunda isminiz kesinlikle yer almayacak, bunun yerine takma isimler kullanılacak ya da isminiz şifrelenecektir. Görüşmenin yaklaşık 40 dk. süreceğini tahmin ediyorum. İzin verirseniz aynı zamanda görüşmeyi kaydetmek istiyorum. Bu şekilde hem zamanı daha iyi kullanabiliriz hem de sorulara vereceğiniz yanıtların kaydını daha ayrıntılı tutma fırsatı elde edebilirim. Bu çalışmaya katılmayı kabul ettiğiniz için şimdiden teşekkür ederim. Sormak istediğiniz sorular varsa, onları da çalışmaya başlamadan önce yanıtlayabilirim.

KİŞİSEL BİLGİ FORMU

- 1) Adınız ve Soyadınız:
- 2) Cinsiyetiniz: Kadın () Erkek ()
- 3) Kaç kardeşsiniz? ()

- 4) Siz kaçınıcı çocuksunuz? ()
5) Sizinle birlikte ailede kaç kişi var? ()

Anne

Baba

6. Sağlık Durumu

Sağ ()

Sağ ()

Vefat ()

Vefat. ()

7. Eğitim Durumu

Yok ()

Yok ()

İlkokul ()

İlkokul ()

Ortaokul ()

Ortaokul ()

Lise ()

Lise ()

Üniversite ()

Üniversitesi ()

8.Çalışma Durumu

Çalışıyor ()

Ça

lışıyor () Çalışmıyor ()

Ça

lışmıyor ()

9. Kendi algılarına göre sosyo-ekonomik durumunuzu nasıl tanımlarsın?

Düşük () Orta ()

Yüksek ()

-
1. Basılı, dijital vb. okuma şekillerinden hangisini tercih ediyorsunuz? Niçin?
 2. Wattpad uygulamasını ne zaman keşfettiniz?
 3. Wattpad’de kaç kitap okudunuz?
 4. Wattpad kitaplarını satın alıyor musunuz? Niçin?
 5. Wattpad’deki kitapların basılı halde yayınlanmış halleri sizin için değerli mi? Bu kitapları basılı halde kütüphanenizde bulunmasını ister misiniz?
 6. Wattpad uygulamasının hangi özelliklerini beğeniyorsunuz?
 7. Wattpad’de kendi isminizi mi kullanıyorsunuz yoksa takma bir isim mi?
-

WATTPAD MOTİVASYONU FORMU

A. Başarı Beklentisi (Expectancies for Success)

1. Wattpad kullanımında ne kadar iyi olmayı bekliyorsunuz? Niçin?
2. Wattpad’de bir kitap/metin okurken ne kadar iyi olmayı bekliyorsunuz? Bunun sebeplerinelerdir?
3. Wattpad’de bir metin yazarken ne kadar iyi olmayı bekliyorsunuz? Bunun sebepleri nelerdir?
4. Wattpad’de kitap/ metin okumaya başlarken zorlanır mısınız? Sizce iyi bir okuyucu olmanızı engelleyen şeyler neler olabilir? Niçin?
5. Wattpad’de bir metin yazmaya/ bir paragraf oluşturmaya başlarken zorlanır mısınız? Sizce iyi bir yazı yazmanızı engelleyen şeyler neler olabilir? Niçin?

B. Öz-Yeterlilik (Self-Efficacy)

1. Wattpad kullanımının sürecinizi düşündüğünüzde kendinizi düşük ortak yüksek düzeyde nasıl konumlandırırsınız?
2. Yeterince çaba sarf ettiğinizde iyi bir Wattpad kullanıcısı olacağınızı düşünüyor musunuz?
3. Arkadaşlarınızı Wattpad kullanımında en iyi olandan en kötü olana doğru bir sıraya dizseydiniz, kendinizi bu listenin neresine koyardınız? Niçin?
4. Wattpad kullanımına başladıktan sonraki yazma becerini değerlendirir misin?
5. Wattpad kullanımına başladıktan sonraki okuma becerini değerlendirir misin?

6. Okuma becerisi bağlamında Wattpad kendini kullanımı açısından düşük orta yüksek olarak nasıl konumlandırır?

C. Görev Değeri (Task Value)

C.1. Başarı Değeri/Önemi (Attainment Value or Importance)

1. Sizin için Wattpad’de iyi bir yazı yazmak ya da iyi bir okur olmak önemli mi? Bunun sebepleri nelerdir?
2. Arkadaşlarınızın sizin iyi bir Wattpad kullanıcısı olduğunuzu düşünmelerini ister miydiniz? Bu sizin için gurur verici olur muydu? Neden?
3. Wattpad’de iyi bir okur ya da yazar olmak öğretmenlerinin gözündeki değerini artırır mı?
4. Wattpad’de yazarken ya da okurken sosyal çevrenden övgü almayı bekler misin?

C.2. İçsel Değer (Intrinsic Value)

1. Wattpad kullanırken eğleniyor musunuz? Sizce bunun sebepleri nelerdir?
2. Hiçbir zorunluluğun olmaksızın Wattpad’de okumayı ya da yazmayı tercih eder misin?

C.3. İşe Yararlılık/Görevin Kullanışlılığı (Usefulness of the Task)

1. Wattpad kullanıcısı olmak günlük hayatta işinize yarıyor mu?
2. Çok iyi bir Wattpad kullanıcısı olduğunuzu düşünün, bundan sonraki yaşamınızda, eğitiminizde ne zaman işinize yarar?
3. Wattpad kullanırken öğrendiğin bilgiler okuldaki derslerinde işine yarıyor mu?

C.4 Görevin Maliyeti (Cost)

1. Wattpad kullanımını günlük meşguliyetlerinle karşılaştırıldığında (televizyon izlemek, bilgisayarda oyun oynamak vb.) Wattpad kullanımını önemli görüyor musunuz?
2. Wattpad’de sevdiğiniz bir yazarın bir kitap yazdığını düşünün. Bu kitabı okumayı mı; yoksa arkadaşlarınızla vakit geçirmeyi mi tercih edersiniz? Neden?
3. İyi bir Wattpad kullanıcısı olmak için çok çalışır mısın? Sence buna değer mi?

D.Kaygı (Anxiety)

1. Wattpad kullanan diğer arkadaşlarınızla kendinizi karşılaştırdığınızda yetersiz olduğunuz düşünür müsünüz? Bu durum karşısında neler hissedersiniz?
2. Wattpad’de bir kitap yazdığınızı düşününüz. Yazmaya başladığınız anda başarısız olacağınız aklınıza gelir mi? Niçin?
3. Wattpad’de bir kitap okumaya başladığında bu kitabı okuyup anlama sürecinde başarısız olacağını düşünür müsün niçin
4. Wattpad’de bir kitap okurken ya da Wattpad’ de yazarken kendini ifade etmekte ya da anlamakta bir sorunla karşılaştığınızda tepkiniz ne olur? Wattpad kullanımını bırakırmısınız yoksa problemi çözmeye mi çalışırsınız?

EK-2. Odak Grup Görüşme Soruları

- 1) Wattpad’i nasıl keşfettiniz?
- 2) Hangi okuma şeklini tercih ediyorsunuz basılı mı dijital mi?
- 3) Wattpad’de okumayı mı yoksa yazmayı mı tercih ediyorsunuz?
- 4) Wattpad kullanım sürecinde uygulamanın faydalı gördüğünüz özellikleri nelerdir?
- 5) Wattpad kullanım sürecinde uygulamanın zararlı gördüğünüz özellikleri nelerdir?
- 6) Wattpad kullanımı diğer günlük meşguliyetleriniz içerisinde kaçınıcı sırada görüyorsunuz?
- 7) Sizce klasik kitaplarla Wattpad kitapları arasındaki farklar nelerdir?
- 8) Sizce iyi bir Wattpad kullanıcısı olmak için nasıl olmalı ve neler yapmalı?
- 9) Wattpad kullanım sürecinde başarılı olmak sizin için önemli midir? Neden?
- 10) Wattpad kullanım sürecinde başarısız olma endişesi yaşıyor musunuz? Neden?
- 11) Wattpad kullanım sürecinde çevrenizden veya Wattpad’deki kullanıcılardan aldığınız dönütler sizin için değerli midir? Neden?

EK-3. Etik Kurul Onay

